

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2009–2010)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2010

Statsbudsjettet

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2009–2010)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2010

Statsbudsjettet

Innhold

1	Hovedtrekk i finanspolitikken ...	7	3.17	Forsvarsdepartementet	54	
1.1	Den økonomiske politikken	7	3.18	Olje- og energidepartementet	56	
1.2	Budsjettpolitikken	8	3.19	Ymse utgifter og inntekter	57	
1.2.1	Hovedelementene i budsjett- politikken	8	4	Oversikt over budsjettets utgifter og inntekter	58	
1.2.2	Bruken av petroleumsinntekter i budsjettpolitikken	8	4.1	Innledning	58	
1.2.3	Veksten i statsbudsjettets utgifter ..	10	4.2	Oversikt over budsjettets utgifter ...	58	
1.2.4	Lånetransaksjoner og finansieringsbehov	11	4.2.1	Oversikt over budsjettets samlede utgifter	58	
1.2.5	Skatter og avgifter	12	4.2.2	Driftsutgifter (postene 1-29)	59	
1.2.6	Kommuneøkonomien	12	4.2.3	Nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)	61	
1.3	Forslag til vedtak	12		Overføringer til andre (postene 50-89)	62	
1.4	Sammendrag av statsbudsjettet	12	4.2.4	Utlån, statsgjeld mv. (postene 90-99)	63	
2	Hovedprioriteringer i budsjettet	19	4.2.5	Oversikt over statsbudsjettets inntekter	64	
2.1	Innledning	19	4.3	Oversikt over statsbudsjettets samlede inntekter	64	
2.2	Helse- og omsorgsformål	20	4.3.1	Statsbudsjettets driftsinntekter (postene 1-29)	65	
2.3	Kvalitet i skolen	21	4.3.2	Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)	66	
2.4	Miljøprofilen i statsbudsjettet for 2010	21	4.3.3	Overføringer fra andre (postene 50-89)	67	
2.5	Forskning og høyere utdanning	23	4.3.4	Tilbakebetalinger mv. (postene 90-99)	69	
2.6	Styrket kommuneøkonomi	24	4.3.5	Petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter	70	
2.7	Tiltak for arbeid, næringslivet og distriktene	25	4.4	Oversikt over petroleumsvirksom- hetens utgifter og inntekter	70	
2.8	Barnehager	26	4.4.1	Statens pensjonsfond	72	
2.9	Innvandring og integrering	27	4.4.2	Oppsummering. Saldering av stats- budsjettet og finansieringsbehov	73	
2.10	Samferdselstiltak og oppfølging av Nasjonal transportplan 2010-2019 ...	28	4.5	5	Folketrygdens utgifter og inntekter	75
2.11	Kulturløftet gjennomføres	28		5.1	Folketrygdens utgifter	75
2.12	Tiltak mot fattigdom	29		5.2	Folketrygdens finansieringsbehov .	81
2.13	Politiet og kriminalomsorgen	30		6	Bestillingsfullmakt, tilsagns- fullmakt og garantifullmakt	83
3	Oversikt over utgifter under de ulike departementene	32		6.1	Bestillings- og tilsagnsfullmakter	83
3.1	Innledning	32		6.2	Statlige garantier	86
3.2	Utenriksdepartementet	32	7	Gjennomføringen av inneværende års budsjett	87	
3.3	Kunnskapsdepartementet	34	7.1	Anslag på regnskap 2009	87	
3.4	Kultur- og kirke departementet	36	7.1.1	Statsbudsjettets utgifter	87	
3.5	Justis- og politidepartementet	37	7.1.2	Statsbudsjettets inntekter	88	
3.6	Kommunal- og regional- departementet	38	7.1.3	Folketrygdens utgifter og inntekter. Finansieringsbehov	89	
3.7	Arbeids- og inkluderings- departementet	40				
3.8	Helse- og omsorgsdepartementet ...	42				
3.9	Barne- og likestillingsdepartementet	44				
3.10	Nærings- og handelsdepartementet	45				
3.11	Fiskeri- og kystdepartementet	46				
3.12	Landbruks- og matdepartementet ...	48				
3.13	Samferdselsdepartementet	49				
3.14	Miljøvern departementet	50				
3.15	Fornyings- og administrasjons- departementet	52				
3.16	Finansdepartementet	53				

7.1.4	Petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter	89
7.1.5	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	90
7.2	Statsregnskapet medregnet folketrygden for 1. halvår 2009	91
7.2.1	Statsbudsjettets utgifter	91
7.2.2	Petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter	92
7.2.3	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	93
8	Utviklingstrekk på statsbudsjettets utgiftsside i perioden 2001 - 2009	94
8.1	Innledning	94
8.2	Utgiftsveksten i perioden 2001-2009 fordelt på formål	95
9	Økonomistyring i staten mv.	101
9.1	Økonomistyring i staten	101
9.1.1	Tiltak for å styrke økonomistyringen i staten	101
9.2	Utvikling av regnskapsområdet i statsforvaltningen	103
9.2.1	Dagens situasjon på regnskapsområdet i statlige virksomheter	103
9.2.2	Internasjonal utvikling og erfaringer	104
9.2.3	Utpøving av virksomhetsregnskap ført etter periodiseringsprinsippet ..	104
9.2.4	Videre arbeid med å utvikle regnskapsfunksjonen i statsforvaltningen	108
9.2.5	Oppsummering	109
9.3	Utvikling av standardiserte nøkkeltall for regnskapsrapportering i forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	110
9.4	Etablering av felles løsninger for budsjettering og regnskapsføring i forvaltningseenhetene for statlige utlån og mer enhetlig rammeverk for fastsettelse av faste og flytende renter	112
10	Flerårige budsjettkonsekvenser 2011-2013	114
10.1	Bakgrunn	114
10.2	Grunnlaget for beregning av flerårige budsjettkonsekvenser	114
10.3	Gjennomgang av ulike bevilgningstyper	114
10.4	Tallmessig presentasjon	115
10.5	Større planer og satsinger mv. som ikke inngår i budsjettframskrivningene	125

Forslag til vedtak om statsbudsjettet for budsjettåret 2010	129
Det kongelige hus	132
Regjering	132
Stortinget og underliggende institusjoner	132
Høyesterett	132
Utenriksdepartementet	133
Kunnskapsdepartementet	136
Kultur- og kirkedepartementet	140
Justis- og politidepartementet	143
Kommunal- og regionaldepartementet	146
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	147
Helse- og omsorgsdepartementet	151
Barne- og likestillingsdepartementet	154
Nærings- og handelsdepartementet	157
Fiskeri- og kystdepartementet	159
Landbruks- og matdepartementet	160
Samferdselsdepartementet	162
Miljøverndepartementet	164
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	167
Finansdepartementet	169
Forsvarsdepartementet	171
Olje- og energidepartementet	172
Ymse utgifter	173
Statsbankene	173
Statlig petroleumsvirksomhet	174
Statens forretningsdrift	175
Folketrygden	176
Statens pensjonsfond - Utland	178
Inntekter under departementene	179
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	190
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.	190
Skatter og avgifter	191
Renter og utbytte mv.	193
Folketrygden	194
Statens pensjonsfond - Utland	194
Statslånemidler	195

Vedlegg

1 Statsbudsjettet	223
2 Bevilgningsregnskapet	224

Tabelloversikt

Tabell 1.1	Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom lånetransaksjoner	10	Tabell 7.5	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	91
Tabell 1.2	Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov eksklusiv petroleumsvirksomheten	11	Tabell 7.6	Statsbudsjettets utgifter	92
Tabell 1.3	Artsgruppering av statsbudsjettet	13	Tabell 7.7	Statsbudsjettets inntekter	92
Tabell 4.1	Statsbudsjettets utgifter	59	Tabell 7.8	Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten	93
Tabell 4.2	Driftsutgifter (postene 1-29)	60	Tabell 7.9	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	93
Tabell 4.3	Nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)	61	Tabell 8.1	Bevilgninger over statsbudsjettet fordelt på politikkområder i faste 2009-priser (2001 og 2009) og gjennomsnittlig årlig realvekst 2001-2009 i prosent	96
Tabell 4.4	Overføringer til andre (postene 50-89)	62	Tabell 9.1	Forholdet mellom kontantbeholdning, påløpte kostnader og avsetninger i nettobudsjetterte virksomheter ¹ 2007-2008.	111
Tabell 4.5	Utlån, statsgjeld mv. (postene 90-99)	63	Tabell 10.1	Flerårige budsjettkonsekvenser, endringer fra Gul bok 2010, utgifter	115
Tabell 4.6	Statsbudsjettets inntekter	64	Tabell 10.2	Flerårige budsjettkonsekvenser etter utgiftsart 2011-2013, ekskl. petroleumsvirksomhet, renter og lånetransaksjoner. Endringer i forhold til Gul bok 2010	116
Tabell 4.7	Driftsinntekter (postene 1-29)	65	Tabell 10.3	Flerårige budsjettkonsekvenser, utgifter 2011-2013, ekskl. petroleumsvirksomhet, renter og lånetransaksjoner. Endringer i forhold til Gul bok 2010	117
Tabell 4.8	Renter, avskrivninger og avsetninger til investeringsformål i 2010 for statens forretningsdrift	66	Tabell 10.4	Flerårige budsjettkonsekvenser, inntekter 2011-2013, ekskl. skatter og avgifter, petroleumsvirksomhet, renter og lånetransaksjoner. Endringer i forhold til Gul bok 2010	124
Tabell 4.9	Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)	66			
Tabell 4.10	Overføringer fra andre (postene 50-89)	67			
Tabell 4.11	Utbytte fra statlig eide selskaper	69			
Tabell 4.12	Tilbakebetalinger mv., utenom petroleumsvirksomheten (postene 90-99)	69			
Tabell 4.13	Utgifter til petroleumsvirksomheten	70			
Tabell 4.14	Inntekter fra petroleumsvirksomheten	71			
Tabell 4.15	Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten	72			
Tabell 4.16	Statens pensjonsfond - Utland. Inntekter og utgifter 2009-2010 ..	73			
Tabell 4.17	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	74			
Tabell 5.1	Folketrygdens utgifter	75			
Tabell 5.2	Utviklingen i sentrale ordninger i folketrygden 2003-2010	80			
Tabell 6.1	Oversikt over bestillingsfullmakter og tilsagnsfullmakter	83			
Tabell 7.1	Utgifter - totaloversikt	87			
Tabell 7.2	Statsbudsjettets inntekter	88			
Tabell 7.3	Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten	89			
Tabell 7.4	Statens pensjonsfond. Inntekter og utgifter 2009	90			

Vedleggstabeller

Tabell 1.1	Hovedtallene i statsbudsjettet for perioden 2004-2010	232
Tabell 1.2	Samlede utgifter etter departement 2004-2010	233
Tabell 1.3	Driftsutgifter (postene 1-29) etter departement 2004-2010	234
Tabell 1.4	Nybygg, anlegg m.v. (postene 30-49) etter departement 2004-2010	235

Tabell 1.5	Overføringer til andre (postene 50-89) etter departement 2004-2010	236	Tabell 1.10	Forslag for 2010, utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer	241
Tabell 1.6	Utlån, gjeldsavdrag m.v. (postene 90-99) etter departement 2004-2010	237	Tabell 1.11	Statsbankenes innvilgninger 2004-2008, saldert budsjett 2009 og forslag til rammer for 2010	242
Tabell 1.7	Skatter og avgifter i perioden 2004-2010	238	Tabell 2.1	Utgifter og inntekter i bevilgningsregnskapet pr. 1. halvår 2009	244
Tabell 1.8	Samlede inntekter i perioden 2004-2010	239	Tabell 2.2	Bevilgningsregnskapet for 1. halvår 2008 og 2009	246
Tabell 1.9	Saldert budsjett 2009, utgifter fordelt etter departement og grupper av postnummer	240			

Figuroversikt

Figur 5.1	Antall mottakere av helserelaterte trygdeytelser ved utgangen av året (1998-2010)	76	Figur 8.2	Årlig realvekst fordelt på politikkområder i perioden 2001-2009	97
Figur 8.1	Reell, underliggende utgiftsvekst på statsbudsjettet og BNP-vekst for Fastlands-Norge. Regnskap 2001-2009. Anslag på regnskap 2009	95	Figur 8.3	Statsbudsjettets utgifter i 2009	98

Oversikt over bokser

Boks 4.1	Statsbudsjettets inndeling	58	Boks 8.1	Datagrunnlaget for beregningene .	94
----------	----------------------------------	----	----------	-----------------------------------	----

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2009–2010)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2010

Statsbudsjettet

*Tilråding fra Finansdepartementet av 9. oktober 2009,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Hovedtrekk i finanspolitikken

1.1 Den økonomiske politikken

Regjeringen vil føre en politikk som bygger på rettferdighet og felleskap. Med utgangspunkt i den nordiske modellen vil Regjeringen fornye og utvikle de offentlige velferdsordningene og bidra til et arbeidsliv der alle kan delta. Regjeringen vil legge til rette for økt verdiskaping og utvikling i hele landet innenfor rammer som sikrer at kommende generasjoners muligheter for å dekke sine behov ikke undergraves. En slik bærekraftig utvikling krever en ansvarlig politikk med vekt på natur- og miljøhensyn, en langsiktig forvaltning av nasjonalformuen, et opprettholdbart pensjonssystem og en sterk offentlig sektor.

Det er veksten i fastlandsøkonomien som betyr mest for velferdsutviklingen i Norge. Selv om petroleumsinntektene setter Norge i en gunstigere situasjon enn mange andre land, kan disse inntektene over tid kun gi et begrenset bidrag til vår samlede velferd. I den økonomiske politikken legges det derfor vekt på å fremme verdiskaping og produktivitet både i offentlig og privat sektor. En hovedutfordring for den økonomiske politikken er å opprettholde og helst øke arbeidskraftpotensia-

let. For å legge til rette for en slik utvikling vil Regjeringen bygge videre på den nordiske modellen, med godt utbygde og universelle velferdsordninger, nært samarbeid med partene i arbeidslivet og en konkurransedyktig privat sektor.

Den økonomiske politikken skal bidra til en stabil utvikling i produksjon og sysselsetting både på kort og lang sikt. Regjeringen følger retningslinjene for en forsvarlig, gradvis innfasing av petroleumsinntektene i økonomien som Stortinget har sluttet seg til. Slik sørger vi for at petroleumsformuen kan bli til glede for både nåværende og framtidige generasjoner. Retningslinjene for pengepolitikken innebærer at Norges Banks rentesetting skal rettes inn mot lav og stabil inflasjon. På kort og mellomlang sikt skal hensynet til lav og stabil inflasjon veies opp mot hensynet til stabilitet i produksjon og sysselsetting. Budsjett- og pengepolitikken må virke sammen for å bidra til målet om en stabil utvikling i norsk økonomi.

Regjeringen legger stor vekt på å videreføre det inntektspolitiske samarbeidet. Lønnsutviklingen i Norge må holdes innenfor rammer som sikrer en tilstrekkelig størrelse på konkurranseutsatt

virksomhet over tid. Gjennomføringen av inntektsoppgjørene er partenes ansvar.

1.2 Budsjettpolitikken

1.2.1 Hovedelementene i budsjettpolitikken

Regjeringen legger handlingsregelen til grunn for budsjettpolitikken. Handlingsregelen er en plan for jevn og gradvis økning i bruken av oljeinntekter, om lag i takt med utviklingen i forventet realavkastning av Statens pensjonsfond – Utland, anslått til 4 pst. av fondskapitalen. Varierende innbetalinger fra oljevirksomheten overføres i sin helhet til utenlandsdelen av Pensjonsfondet, mens uttaket over tid bestemmes av handlingsregelen. På kort sikt skjermer handlingsregelen statsbudsjettet og fastlandsøkonomien fra svingninger i oljeprisen. På lang sikt innebærer den at statens utgifter holdes innenfor de rammene skatte- og formuesinntekter setter.

En stabil utvikling i økonomien er vesentlig for å sikre lav arbeidsledighet og en god utnyttelse av våre samlede ressurser. Ved å legge til rette for en jevn og gradvis økning i bruken av petroleumsinntekter over statsbudsjettet kan handlingsregelen bidra til en stabil utvikling i produksjon og sysselsetting. Hensynet til stabilitet ivaretas også ved at det i perioder med svak økonomisk utvikling kan brukes noe mer enn 4 pst. av fondskapitalen for å stimulere den økonomiske aktiviteten. Tilsvarende er det fornuftig å bruke mindre i tider med høy kapasitetsutnyttelse og presstendenser i økonomien.

Olje og gass er ikke-fornybare ressurser. En vesentlig del av de løpende innbetalingene fra petroleumsvirksomheten kan ikke betraktes som inntekter i vanlig forstand, men innebærer en omplassering av olje- og gassressursene til finansiell formue i utenlandsdelen av Statens pensjonsfond. Innbetalingene til staten motsvares dermed langt på vei av reduserte petroleumsressurser. Skal vi ha glede av petroleumsinntektene på varig basis, må bruken av inntektene frikoples fra de løpende innbetalingene til staten. Retningslinjene for budsjettpolitikken ivaretar dette hensynet.

Hovedoppgaven for den økonomiske politikken gjennom det siste året har vært å bidra til at sysselsettingen holdes oppe, slik at arbeidsledigheten ikke øker for mye i en situasjon med et kraftig tilbakeslag i internasjonal økonomi. Finanskrisen og den påfølgende svake utviklingen i internasjonal økonomi innebar en betydelig fare for at også norsk økonomi skulle gå inn i den sterkeste nedgangskonjunkturen på flere tiår. Norske myndigheter møtte den internasjonale finanskrisen og det

kraftige tilbakeslaget i verdensøkonomien med omfattende tiltak for å bedre forholdene i finansmarkedet og stimulere innenlandsk etterspørsel. Pengepolitikken ble raskt lagt om i ekspansiv retning. Også budsjettpolitikken gir kraftige stimulanter til den samlede etterspørselen. Det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet i 2009 kan nå anslås til nesten 130 mrd. kroner, en økning på 55 mrd. kroner fra nivået i 2008. Målt ved endringen i det strukturelle underskuddet kan den finanspolitiske stimulanen fra 2008 til 2009 anslås til 3 pst. av trend-BNP for Fastlands-Norge. Dette er den sterkeste ekspansive impulsen på over 30 år. Oljepengebruken er med dette kommet opp på et meget høyt nivå. Avstanden mellom det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet og forventet realavkastning av Statens pensjonsfond - Utland i 2009 anslås nå til nær 40 mrd. kroner i 2010-priser.

Den ekstraordinære opptrappingen av bruken av oljeinntekter i forbindelse med finanskrisen og det internasjonale tilbakeslaget innebærer at mesteparten av handlingsrommet for innfasing av oljeinntekter i norsk økonomi er brukt opp. Dette understreker behovet for raskt å vende tilbake til 4-prosentbanen etter hvert som veksten tar seg opp og utsiktene bedres. Slik kan handlefriheten i budsjettpolitikken gjenopprettes, samtidig som vi styrker evnen til å møte veksten i utgiftene som vil følge med en aldrende befolkning.

1.2.2 Bruken av petroleumsinntekter i budsjettpolitikken

Hovedtrekkene i forslaget til statsbudsjett for 2010 er:

- Et strukturelt, oljekorrigert budsjettunderskudd på 148,5 mrd. kroner, som er 44,6 mrd. kroner høyere enn forventet realavkastning av Statens pensjonsfond - Utland i 2010.
- Det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet anslås å øke med 14,6 mrd. kroner fra 2009 til 2010, tilsvarende om lag ½ pst. av trend-BNP for Fastlands-Norge.
- En reell, underliggende vekst i statsbudsjettets utgifter regnet i forhold til anslag på regnskap for 2009 på om lag 1¾ pst.
- Et uendret skatte- og avgiftsnivå.

Det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet

Retningslinjene for budsjettpolitikken innebærer at bruken av petroleumsinntekter, målt ved det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet, over

tid skal være lik forventet realavkastning av Statens pensjonsfond - Utland.

Handlingsregelen gir fleksibilitet i budsjettpolitikken. Denne fleksibiliteten har blitt utnyttet. Da norsk økonomi var inne i en lavkonjunktur de første årene etter at handlingsregelen ble innført, lå det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet klart over 4-prosentbanen for bruk av petroleumsinntekter. Fra 2006 til 2008 var det omvendt. For å dempe virkningene av finanskrisen på norsk økonomi er bruken av petroleumsinntekter i 2009 igjen brakt betydelig over 4-prosentbanen. Dette er i overensstemmelse med handlingsreglen, som legger opp til at innfasingen av oljeinntektene i fastlandsøkonomien bør være mer moderat i en høykonjunktur enn i en lavkonjunktur.

Innretningen av finanspolitikken må tilpasses den økonomiske situasjonen og utsiktene for norsk økonomi. Med nedgang i aktiviteten i 2009 og vekst under trend i 2010 ligger det an til at arbeidsledigheten vil stige noe i tiden framover. Av denne grunn, og for å bidra til en tryggere basis for oppgang i norsk økonomi framover, har Regjeringen i 2010-budsjettet lagt opp til en viss ytterligere økning i bruken av oljeinntekter. Regjeringens forslag til statsbudsjett innebærer at det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet økes med om lag ½ prosentpoeng fra 2009 til 2010, målt som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge. Det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet for 2010 anslås til 148,5 mrd. kroner, som er en økning på 14,6 mrd. 2010-kroner fra 2009. Bruken av oljeinntekter anslås å ligge 44,6 mrd. kroner over 4-prosentbanen for forventet avkastning av Statens pensjonsfond - Utland.

Det oljekorrigerede budsjettunderskuddet. Statens pensjonsfond

Statsbudsjettets oljekorrigerede underskudd i 2010 anslås til 153,8 mrd. kroner. Det oljekorrigerede budsjettunderskuddet tilsvarer den faktiske bruken av petroleumsinntekter og dekkes ved en tilsvarende overføring fra Statens pensjonsfond - Utland.

Det oljekorrigerede underskuddet er 5,3 mrd. kroner større enn det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet. Forskjellen forklares blant annet av aktivitetskorreksjoner knyttet til skatteinntekter og korrigeringer for særskilte regnskapsmessige forhold, jf. nærmere omtale i kap. 3 i Meld. St. 1 (2009-2010) Nasjonalbudsjettet 2010.

Basert på en forutsetning om en gjennomsnittlig oljepris i 2010 på 425 kroner per fat, anslås statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten til 220,4 mrd. kroner. Netto avsetning til utenlandsdelen av Statens pensjonsfond, der overføringen for å dekke det oljekorrigerede underskuddet på statsbudsjettet på 153,8 mrd. kroner er trukket fra, anslås til 66,6 mrd. kroner i 2010. I tillegg kommer renter og utbytte på kapitalen i Statens pensjonsfond på 105,6 mrd. kroner, hvorav 100,7 mrd. kroner fra utenlandsdelen av Statens pensjonsfond. Det samlede overskuddet på statsbudsjettet og i Statens pensjonsfond anslås dermed til 172,2 mrd. kroner i 2009.

Den samlede kapitalen i Statens pensjonsfond - Utland anslås å øke fra knapt 2 600 mrd. kroner ved utgangen av 2009 til 2 824 mrd. kroner ved utgangen av 2010. Den samlede kapitalen i Statens pensjonsfond ved utgangen av 2010, der også Statens pensjonsfond - Norge er medregnet, anslås til 2 931 mrd. kroner.

Tabell 1.1 Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom lånetransaksjoner

		Mrd. kroner		
		Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
1.	<i>Statsbudsjettets stilling</i>			
A	Statsbudsjettets inntekter i alt	1 194,7	1 022,8	974,1
A.1	Inntekter fra petroleumsvirksomhet	421,5	290,5	244,8
A.2	Inntekter utenom petroleumsinntekter	773,1	732,3	729,3
B	Statsbudsjettets utgifter i alt	848,5	876,2	907,5
B.1	Utgifter til petroleumsvirksomhet	26,7	25,8	24,4
B.2	Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	821,8	850,4	883,1
	Statsbudsjettets oljekorrigerede overskudd (A.2-B.2)	-48,7	-118,1	-153,8
+	Overført fra Statens pensjonsfond - Utland	48,7	118,1	153,8
=	Statsbudsjettets overskudd før lånetransaksjoner	0,0	0,0	0,0
2.	<i>Statens pensjonsfond</i>			
	Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1), overføres til Statens pensjonsfond - Utland	394,8	264,7	220,4
-	Overført til statsbudsjettet	48,7	118,1	153,8
+	Renteinntekter og utbytte i Statens pensjonsfond	87,2	108,4	105,6
=	Overskudd i Statens pensjonsfond	433,4	255,0	172,2
3.	<i>Statsbudsjettet og Statens pensjonsfond samlet</i>			
	Overskudd	433,4	255,0	172,2

Kilde: Finansdepartementet

1.2.3 Veksten i statsbudsjettets utgifter

Utviklingen i statsbudsjettets utgifter fra et år til et annet kan beskrives ved den underliggende utgiftsveksten. Ved beregningen av den underliggende utgiftsveksten korrigeres de faktiske utgiftene for utgifter til statlig petroleumsvirksomhet, dagpenger og renter. I tillegg korrigeres det for enkelte regnskapsmessige forhold og ekstraordinære endringer.

Utgiftene i 2009 er korrigerert for engangsutgifter på 7,3 mrd. kroner knyttet til omgjøring av helseforetakenes driftskreditter i private banker til en statlig driftskreddittordning. Det er også tatt hensyn til økte utgifter i 2009 under Statens Pensjonskasse som følge av forsikringstekniske oppgjør i forbindelse med at bl.a. Arcus har meldt seg ut av Statens Pensjonskasse.

Utgiftene i 2010 er korrigerert for engangsutbetalinger til Statens vegvesen på 500 mill. kroner knyttet til omlegging av regnskapsføring i forbindelse

med overføringen av ansvaret for en del av riksvegnettet fra Statens vegvesen til fylkeskommunene. I forbindelse med Justisdepartementets kjøp av tjenester knyttet til Redningshelikoptertjenesten fra Forsvaret er Forsvarsdepartementets utgifter og inntekter økt med 435 mill. kroner. Dette fører til at utgiftene fra og med 2010 føres på budsjettene til både Forsvarsdepartementet og Justisdepartementet. For å unngå dobbeltregning er det ved beregningen av den underliggende utgiftsveksten korrigerert for de økte utgiftene under Forsvarsdepartementet. En forholdsmessig stor andel av økningen i kommunenes frie inntekter i 2010 gjennomføres ved økte skatteinntekter og økt skatteandel. Dette medfører reduserte rammeoverføringer som trekker statsbudsjettets utgifter ned. I beregningen av den underliggende utgiftsveksten er det korrigerert for dette.

Deler av utgiftene til flyktninger i Norge er godkjent som offisiell utviklingshjelp (ODA), og utgiftsføres over Utenriksdepartementets budsjett.

Det faktiske ansvaret for disse tiltakene ligger imidlertid hos andre departement (Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Barne- og likestillingsdepartementet). Utgiftene til disse tiltakene føres derfor også under disse departementenes utgifter og inntektsføres som en overføring fra Utenriksdepartementet. Det korrigeres for denne dobbeltføringen av utgifter i både 2009 og 2010 ved beregningen av den underliggende utgiftsveksten. Det er også tatt hensyn til merutgifter i 2009 og 2010 som følge av endringer i permitteringsregelverket for dagpenger i 2009, som er videreført til 2010.

Ved beregning av den reelle, underliggende utgiftsveksten er den nominelle verdiutviklingen i utgiftene dekomponert i en pris- og volumendring. Den nominelle veksten i statsbudsjettets underliggende utgifter er anslått til 4,7 pst., mens prisveksten er beregnet til 3,0 pst. Den reelle, underliggende utgiftsveksten fra 2009 til 2010 anslås dermed til om lag 1¾ pst. regnet i forhold til anslag på regnskap for 2009. Det tilsvarer om lag 14 mrd. kroner målt i 2010-priser.

I forhold til saldert budsjett for 2009 anslås den reelle, underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter til vel 4½ pst. Dette må blant annet ses i lys av utgiftsøkningene som ble vedtatt i Stortinget i første halvår, herunder økte utgifter i forbindelse med tiltakspakken som ble fremmet i januar. I løpende priser anslås den underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter til knapt 8 pst. målt i forhold til saldert budsjett 2009.

1.2.4 Låntransaksjoner og finansieringsbehov

Det føres et beløp på 153,8 mrd. kroner tilbake fra utenlandsdelen av Statens pensjonsfond til statsbudsjettet slik at statsbudsjettet gjøres opp i balanse. Det innebærer at staten ikke lånefinansierer utgifter til drift, investeringer og overføringer. Statsbudsjettets finansieringsbehov tilsvarer derfor netto utlån mv. over statsbudsjettet. Det forfaller ikke avdrag på statsgjelden i 2010. Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov tilsvarer dermed netto finansieringsbehovet, som anslås til 44,2 mrd. kroner i 2010.

Låntransaksjoner består i hovedsak av utlån til og avdrag på lån fra Statens lånekasse for utdanning, Husbanken og Innovasjon Norge. På utgiftsiden bidrar i tillegg økte avsetninger til Fondet for forskning og nyskaping og Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering, samt at det i 2010 foreslås 20 mrd. kroner til lån til Eksportfinans ASA. Den sterke økningen i utlån mv. fra saldert budsjett 2009 til anslag på regnskap 2009 skyldes opprettelsen av Statens obligasjonsfond og Statens finansfond med 50 mrd. kroner til hvert av fondene, samt 30 mrd. kroner til lån til Eksportfinans ASA. Det er usikkert hvor store utbetalningene knyttet til disse ordningene vil bli i 2009.

Det foreslås ikke låntransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten i 2010.

Tabell 1.2 Statsbudsjettets låntransaksjoner og finansieringsbehov eksklusiv petroleumsvirksomheten

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
<i>Låntransaksjoner utenom petroleumsvirksomhet</i>			
Utlån, aksjetegning mv.	82,3	225,2	113,1
- Tilbakebetalinger	57,1	63,9	68,9
- Statsbudsjettets overskudd	0,0	0,0	0,0
= Netto finansieringsbehov	25,2	161,3	44,2
+ Gjeldsavdrag	45,0	45,0	0,0
= Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov	70,1	206,2	44,2

Kilde: Finansdepartementet

1.2.5 Skatter og avgifter

Skatte- og avgiftsanslagene for 2010 tar utgangspunkt i reviderte anslag for 2009, der blant annet ny informasjon om utviklingen i innbetalte skatter og avgifter er innarbeidet. I tillegg er skatte- og avgiftsanslagene basert på de vekstforutsetninger for blant annet sysselsetting, etterspørsel, lønninger og priser som er lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 2010. Det er også tatt hensyn til virkningene av forslaget til skatte- og avgiftsopplegg og forslaget om kommunale og fylkeskommunale skattører.

Samlede skatter og avgifter til statskassen fra Fastlands-Norge anslås å utgjøre 677,0 mrd. kroner i 2010, tilsvarende en økning på 2,8 mrd. kroner eller 0,4 pst. fra anslag på regnskap for 2009.

Skatter på inntekt og formue er anslått til 174,9 mrd. kroner i statsbudsjettet for 2010, tilsvarende en reduksjon på 6,9 pst. fra anslag på regnskap for 2009. Reduksjonen må blant annet ses på bakgrunn av en anslått nedgang i etterskuddsskatter fra næringslivet. Trygdeavgift og arbeidsgiveravgift til folketrygden i 2010 er samlet anslått til 221,3 mrd. kroner, som tilsvarende en økning på 2,5 pst. fra 2009. Inntektene fra merverdiavgiften er anslått til 189,6 mrd. kroner i 2010, som tilsvarende en økning på 3 pst. fra året før. Øvrige særavgifter medregnet tollinntekter, er samlet anslått til 91,3 mrd. kroner i 2010. Det er en økning på 5,4 pst. fra året før.

Skatte- og avgiftsopplegget for 2010 er nærmere omtalt i Prop. 1 S (2009-2010) Skatte-, avgifts- og tollvedtak og i Prop. 1 L (2009-2010) Skatte- og avgiftsopplegget 2010 mv. - lovendringer.

1.2.6 Kommuneøkonomien

Kommunesektoren har det overordnede ansvaret for sentrale velferdstjenester og skal levere tjenester av høy kvalitet, tilpasset innbyggernes og lokalmiljøets behov. Kommunesektorens inntekter anslås å utgjøre om lag 18 pst. av BNP for Fastlands-Norge i 2010. Kommunesektorens aktiviteter finansieres i hovedsak med skatteinntekter og rammeoverføringer fra staten. Sektoren mottar også øremerkede tilskudd over statsbudsjettet. Regjeringen mener finansiering gjennom øremerkede tilskudd som en hovedregel bør forbeholdes viktige nasjonale prioriteringsområder i en oppstartsfase, eller finansiering av oppgaver som bare enkelte kommuner har ansvar for. Kommunesektoren har i tillegg inntekter fra blant annet gebyrer og fra statlig tilskudd under momskompensasjonsordningen.

Den reelle veksten i kommunenes samlede inntekter anslås nå til om lag 11,4 mrd. kroner fra 2008 til 2009, tilsvarende 4,0 pst. De frie inntektene

anslås å øke reelt med 6,1 mrd. kroner, tilsvarende 3 pst.

I Kommuneproposisjonen 2010 ble det signalisert en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter fra 2009 til 2010 på mellom 5 og 6 mrd. kroner og en reell vekst i kommunesektorens frie inntekter på 4 mrd. kroner, regnet i forhold til nivået på kommunesektorens inntekter i 2009 som ble lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett 2009.

Regjeringens budsjettforslag for 2010 innebærer en reell vekst i kommunenes samlede inntekter på om lag 8,0 mrd. kroner, tilsvarende 2,6 pst. Kommunesektorens frie inntekter anslås å øke med 4,2 mrd. kroner, tilsvarende 1,9 pst. Veksten er regnet i forhold til det nivået på kommunesektorens inntekter i 2009 som ble lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett 2009. Regnet i forhold til anslag på regnskap for 2009, der det blant annet er tatt hensyn til at skatteanslaget for 2009 er justert opp, innebærer Regjeringens forslag en reell økning i de samlede inntektene på om lag 6,0 mrd. kroner og en reell økning i de frie inntektene på 3,0 mrd. kroner.

1.3 Forslag til vedtak

Forslag til vedtak som presenteres i denne proposisjonen, er i de fleste tilfeller nærmere omtalt i St.prp. nr. 1 for de enkelte departementene. Bevilgninger som det ikke er naturlig å omtale i departementenes proposisjoner, er omtalt i denne proposisjonen. Det gjelder blant annet bevilgningene til kapittel 2309 Tilfeldige utgifter og kapittel 5309 Tilfeldige inntekter, som omtales i avsnitt 3.19. Renter og avskrivninger fra statens forretningsdrift under kapitlene 5491 og 5603 omtales i avsnitt 4.3.

Overføringer til og fra Statens pensjonsfond - Utland fastsettes slik at netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten i sin helhet overføres til fondet, og at statsbudsjettet gjøres opp i balanse (utenom lånetransaksjoner) etter tilbakeføringen fra fondet. Overføringer fra og til Statens pensjonsfond - Utland som er bevilget på kapitlene 2800 og 5800 i statsbudsjettet, er omtalt i avsnitt 4.4.

Statsbudsjettets finansieringsbehov dekkes gjennom lån som er bevilget på kapittel 5999, jf. avsnitt 4.5.

Folketrygdens finansieringsbehov er nærmere omtalt i avsnitt 5.2.

1.4 Sammendrag av statsbudsjettet

Tabell 1.3 gir et sammendrag av saldert budsjett 2009, anslag på regnskap 2009 og Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2010. Tabellen omfatter statsbudsjettets inntekter, utgifter og lånetransak-

sjoner. Hver del av budsjettet er inndelt i ulike kategorier med utgangspunkt i bevilgningsreglementets postinndeling. Statsbudsjettets inntekter er gruppert i fem hovedkategorier, der skatter og avgifter fra Fastlands-Norge og petroleumsinntekter er de største. Utgiftene er inndelt i sju ulike kategorier. De største utgiftskategoriene er overføringer til private, overføringer til kommunesektoren og driftsutgifter.

Tallene vil ikke alltid være direkte sammenlignbare mellom år. For 2009 er bevilgningen på kapittel 2309 Tilfeldige utgifter redusert i anslag på regnskap som følge av tilleggsbevilgninger knyttet til bl.a. reguleringen av grunnbeløpet i folketrygden fra 1. mai 2009 og lønnsoppgjøret i staten. Bevilgningene på andre områder er dermed økt, mot at bevilgningen på kapittel 2309 er redusert tilsvarende.

Videre vil det ikke alltid være samsvar mellom bevilgninger på de enkelte områdene i de forskjellige budsjettårene.

I anslag på regnskap 2009 er anslagene for petroleumsvirksomheten, skatter og avgifter fra Fastlands-Norge, netto renteinntekter og dagpen-

ger oppdatert etter Revidert nasjonalbudsjett 2009. For øvrige utgifter er anslagene ikke oppdatert med ny informasjon etter Stortingets behandling av bevilgningsendringer i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009. Det forutsettes at tilleggsbevilgninger i 2. halvår dekkes gjennom nedsettelse av øvrige utgifter.

Bevilgningstallene i tabell 1.3 er gruppert etter utgiftsart. Bevilgningene til de enkelte formålene kan derfor være fordelt på driftsutgifter, investeringer og/eller overføringer. For eksempel er ikke administrasjonsutgifter knyttet til bistand inkludert i posten bistand under utgiftsarten overføringer til private, men plassert under driftsutgiftene. På samme måte er utgifter til formål som veg eller jernbane fordelt mellom flere utgiftsarter. De ulike bevilgningene som er fordelt på forskjellige utgiftsarter, må derfor sees i sammenheng med bevilgninger til samme formål under andre utgiftsarter. Motsatt er det slik at tilskudd til statlige virksomheter på 50-poster og 70-poster budsjetteres som overføringer, selv om de benyttes til å finansiere statlige drifts- og investeringsutgifter.

Tabell 1.3 Artsgruppering av statsbudsjettet

Mill. kroner			
Inntekter			
Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
Skatt på formue og inntekt	189 300	187 750	174 850
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	214 900	215 900	221 300
Merverdiavgift	205 000	184 000	189 600
Tobakksavgift	7 618	7 584	8 218
Avgift på bil, bensin mv.	45 903	41 557	43 235
Avgift på alkohol	11 474	11 331	11 927
Elektrisitetsavgift	6 574	7 015	7 382
Avgift på mineralolje og mineralske produkter	6 100	5 978	6 331
Tollinntekter	2 313	2 085	2 120
Dokumentavgift	6 390	4 300	4 500
Andre avgifter	7 221	6 724	7 568
Sum skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	702 793	674 224	677 031

Tabell 1.3 fortsetter

Mill. kroner

Inntekter			
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
Inntekter av statens forretningsdrift			
Renter av statens kapital	56	64	72
Avskrivninger	653	647	704
Tilbakeføring av midler fra GIEK	592	592	391
Salg av eiendom	24	24	24
Avsetning til investeringsformål mv.	918	918	936
Sum statens forretningsdrift	2 241	2 244	2 126
Renter og aksjeutbytte			
Renter fra statsbankene	12 491	10 113	8 076
Renter av kontantbeholdningen og andre fordringer	9 291	7 757	10 338
Andre renteinntekter	2 070	1 758	1 341
Aksjeutbytte, ekskl. utbytte fra StatoilHydro ASA	18 161	11 674	5 257
Sum renter og aksjeutbytte	42 013	31 302	25 012
Andre inntekter			
Spilleoverskudd Norsk Tipping AS	833	833	833
Rettsgebyr	179	179	159
Brønnøysundregistrene	469	344	416
Inntekter under folketrygden	1 930	2 015	2 114
Direktorater mv.	6 969	7 081	7 507
Tilfeldige inntekter	535	931	50
Andre inntekter under departementene	15 158	13 144	14 068
Sum andre inntekter	26 074	24 527	25 147
Petroleumsinntekter			
SDØE, driftsresultat	126 100	78 900	77 900
SDØE, andre inntekter	23 500	25 250	27 600
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	255 000	170 900	123 800
Aksjeutbytte fra StatoilHydro ASA	16 940	15 489	15 489
Sum petroleumsinntekter	421 540	290 539	244 789
Statsbudsjettets inntekter (utenom overføring fra Statens pensjonsfond - Utland og lånetransaksjoner)	1 194 662	1 022 835	974 105

Tabell 1.3 fortsetter

Mill. kroner

Utgifter			
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
Driftsutgifter (postene 01-29)			
Forsvaret	22 925	23 554	24 230
Statens vegvesen	8 130	8 940	7 125
Jernbane	3 911	4 814	4 509
Politi og påtalemyndigheten	10 269	10 541	11 531
Rettsvesen	1 906	1 971	2 001
Kriminalomsorg	3 181	3 182	3 456
Barne- og ungdomstiltak	4 959	5 088	5 316
Arbeids- og velferdsetaten	8 198	9 071	9 367
Skatte,- avgifts- og tolladministrasjon	5 530	5 539	5 883
Statens Pensjonskasse mv.	9 418	9 349	9 078
Departementene og Statsministerens kontor	5 819	5 855	6 104
Direktorater mv.	14 072	14 632	16 010
Statens forretningsdrift	-560	-149	-522
Andre driftsutgifter	33 553	26 280	34 465
Sum driftsutgifter	131 311	128 666	138 553
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
Investeringer (postene 30-49)			
Forsvaret	9 473	9 618	9 645
Riksveganlegg	7 112	8 817	6 478
Jernbaneverket	3 199	3 613	3 919
Statsbygg	1 767	2 252	2 040
Bygg utenfor husleieordningen	1 065	1 255	874
Direktorater mv.	1 228	1 423	1 325
Andre investeringsbevilgninger	3 353	4 451	3 829
Sum investeringer	27 198	31 428	28 108
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
Overføringer til andre statsregnskap (postene 50-59)			
Høyere utdanning	21 493	21 778	22 543
Forskning	5 678	5 857	6 229
Fond innen kultur, media, billedkunst	852	852	915
Jordbruksavtalen og Reindrifftsavtalen, fond	952	1 222	1 043
Andre overføringer	7 090	9 298	7 912
Sum overføringer til andre statsregnskap	36 065	39 007	38 642

Tabell 1.3 fortsetter

Mill. kroner

Utgifter			
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
Overføringer til kommunesektoren (postene 60-69)			
Rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner	69 205	72 713	81 670
Tilskudd til barnehager	24 207	24 257	26 686
Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	5 342	5 326	6 413
Ressurskrevende tjenester	3 285	3 285	4 350
Tilskudd til nye omsorgsboliger og sykehjemsplasser	2 076	1 951	2 112
Kompensasjon for merverdiavgift	13 650	13 800	13 900
Andre tilskudd	8 397	12 272	8 777
Sum overføringer til kommunesektoren	126 162	133 603	143 908
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
Overføringer til private (postene 70-89)			
Folketrygden, sykepengeutbetalinger	32 615	33 205	37 513
Folketrygden, alderspensjoner	109 753	112 789	117 433
Folketrygdens øvrige sosiale formål (uførhet mv.)	94 353	97 491	103 099
Folketrygdens helsedel	21 378	21 117	21 823
Folketrygden, arbeidsliv	5 453	10 980	14 020
Fødsels- og adopsjonspenger	12 857	13 071	14 216
Andre pensjoner	1 706	1 697	1 575
Regionale helseforetak	102 730	103 710	98 826
Barnetrygd	14 590	14 720	14 820
Kontantstøtte	1 472	1 492	1 418
Jordbruksavtalen	11 500	11 427	11 915
Bistand	22 353	22 286	22 584
Betaling for transport- og posttjenester	4 323	4 364	3 103
Film- og pressestøtte	445	441	466
Kulturformål	4 154	4 486	4 735
Sysselsettingstiltak	6 162	6 913	7 208
Bolig, bomiljø og bygg	3 680	3 999	4 665
Private skoler, folkehøgskoler og høyskoler	3 202	3 198	3 480
Andre overføringer	27 844	29 439	30 570
Sum overføringer til private	480 568	496 824	513 470

Tabell 1.3 fortsetter

			Mill. kroner
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
Renteutgifter			
Renter innenlandsk statsgjeld	20 468	20 857	20 415
Sum renter	20 468	20 857	20 415
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
Petroleumsutgifter			
SDØE, investeringer	25 200	24 700	23 000
SDØE, overføringer	1 500	1 122	1 400
Sum petroleumsutgifter	26 700	25 822	24 400
Statsbudsjettets utgifter (utenom overføring til Statens pensjonsfond - Utland og lånetransaksjoner)	848 472	876 206	907 496

Tabell 1.3 fortsetter

Mill. kroner

Lånetransaksjoner			
Tilbakebetalinger	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
Statsbankene	51 092	57 211	64 624
Salg av aksjer	10	1 090	10
Andre tilbakebetalinger	6 037	5 648	4 241
Sum tilbakebetalinger	57 139	63 949	68 875
Utlån og avdrag	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
Avdrag innenlandsk statsgjeld	44 951	44 951	0
Lån til statsbankene	56 194	65 851	76 412
Boliglån til statsansatte	3 400	2 200	6 000
Forskningsfond	12 000	12 000	5 000
Grunnfond for fornybar energi og energieffektivisering	10 000	10 000	5 000
Kulturminnefondet	200	400	0
Forvaltning av statlig eierskap	0	3 710	0
Andre lånetransaksjoner	532	131 064	20 652
Sum utlån og avdrag	127 277	270 175	113 064
Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov	70 137	206 226	44 188
Lånetransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
Salg av aksjer i StatoilHydro ASA mv.	0	0	0
Utlån, aksjekjøp mv.	0	2 187	0
Netto finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten	0	-2 187	0

Kilde: Finansdepartementet

2 Hovedprioriteringer i budsjettet

2.1 Innledning

Regjeringens politikk bygger på rettferdighet og fellesskap. De offentlige velferdsordningene skal fornyes og utvikles, og Regjeringen vil bidra til et arbeidsliv der alle kan delta. Det legges til rette for verdiskaping og utvikling i hele landet. Det offentlige ansvar og rolle innen de sentrale velferdsoppgavene som helse, omsorg og utdanning skal styrkes. Disse målsettingene følges aktivt opp i budsjettforslaget for 2010.

Regjeringen prioriterer å styrke fellesskapet framfor skattelette. Budsjettforslaget for 2010 preges av kvalitetsheving og økt omfang av de brede fellesskapsløsningene innen helse, omsorg, skole og barnehage. Forskjellene i levekår utjevnes. Innsatsen for samferdsel, miljø, utvikling og forskning økes betydelig.

Det fremmes en rekke forslag om økte bevilgninger for å styrke innsatsen innenfor ulike deler av helsesektoren. Bevilgningene til helseforetakene økes for å legge til rette for økt aktivitet og for å fullføre innføringen av ny inntektsfordeling mellom de regionale helseforetakene. Tiltakene på rusfeltet styrkes og Omsorgsplan 2015 følges opp med bl.a. forslag om investeringstilskudd til flere nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger.

Regjeringens barnehagesatsing har gitt resultater. Fra 2009 er det innført en lovfestet rett til barnehageplass, og i september 2009 rapporterte fylkesmennene at kommunene hadde gitt tilbud om plass til alle barn med rett til barnehageplass. I 2010-budsjettet foreslås det økte utgifter for å legge til rette for 7 200 nye barnehageplasser. Det tilsvarer forventet økt etterspørsel etter barnehageplass som følge av demografiske endringer og redusert foreldrebetaling. Foreldrebetalingen for barnehageplass reduseres reelt ved at maksimalprisen videreføres nominelt uendret fra 2009 til 2010, og det legges opp til at foreldrebetalingen skal holdes på det samme nominelle nivået fram til maksimalprisen tilsvarer 1 750 2005-kroner. Satsingen på fellesskolen fortsetter med et høyt nivå på bevilgningene. Undervisningstimetallet utvides med én uketime, fordelt på 1.-7. trinn, og det innføres et tilbud om åtte uketimer gratis leksehjelp, fordelt på 1.-4. trinn. I rentekompensasjonsordningen

for skole- og svømmeanlegg legges det opp til å kunne gi tilsagn om rentekompensasjon for investeringer innenfor en ramme på 2 mrd. kroner i 2010.

Kommunesektoren har ansvaret for sentrale velferdstjenester. En sterk og sunn kommuneøkonomi er en forutsetning for et godt velferdstilbud i hele landet. Regjeringen har prioritert kommuneøkonomien i sine tidligere budsjettforslag, og dette følges også opp i 2010-budsjettet. Kommunesektorens frie inntekter foreslås økt reelt med 4,2 mrd. kroner, og sektorens samlede inntekter øker reelt med om lag 8 mrd. kroner.

Forskjellene i samfunnet skal reduseres. Regjeringen foreslår økte bevilgninger på til sammen vel 1 mrd. kroner til målrettede tiltak for å redusere fattigdom i 2010. Dette innebærer at bevilgningene til tiltak mot fattigdom er økt nominelt med snaut 4,3 mrd. kroner i perioden 2006-2010. Forskjellene i levekår utjevnes blant annet gjennom økt støtte til minstepensjonister og bostøttemottakere. Forslag om økte utgifter til tiltak på rusfeltet og for å bedre tilbakeføringen av innsatte og domfelte til samfunnet bidrar også til å utjevne forskjeller.

Regjeringen vil legge til rette for økt verdiskaping og utvikling i hele landet. Den økonomiske veksten må forenes med en bærekraftig utvikling. For å nå disse målene foreslås bevilgningene til forskning og utvikling økt. I tillegg foreslås det en ytterligere økning av kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med 5 mrd. kroner. Det foreslås en sterk vekst i bevilgningene til veg og jernbane fra det høye nivået i saldert budsjett 2009.

Regjeringen legger til rette for en framtidrettet næringsutvikling. Innsatsen innen forskning og innovasjon styrkes blant annet gjennom forslag om en ny tilskuddsordning til utvikling av miljøteknologi. Regjeringens maritime strategi og reiselivsstrategien følges opp. Jordbruksavtalen for 2010 gir grunnlag for en videre positiv utvikling i næringsen. Energisektoren prioriteres gjennom satsing på fornybare energikilder og utvikling av teknologi for karbonfangst- og lagring.

Budsjettforslaget har en klar og framtidrettet miljøprofil. Det foreslås økte bevilgninger til CO₂-håndtering på Kårstø og Mongstad og til kjøp av klimavoter for å oppfylle Kyoto-avtalen. Klimafor-

liket i Stortinget og Regjeringens varslede satsing på tiltak mot avskoging og skogforringelse i utviklingsland følges opp. Kapitalen i Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering foreslås økt med 5 mrd. kroner for å legge til rette for klimavennlig omlegging av energibruk. I tillegg foreslås bevilgningene på Miljøverndepartementets budsjett økt til en rekke miljøtiltak i Norge, herunder til kulturminner, bevaring av naturens mangfold og friluftsliv. Arbeidet med omleggingen av bilavgiftene i mer miljøvennlig retning fortsetter ved at det foreslås justeringer i CO₂-komponenten som gir sterkere incentiv til å kjøpe biler med lave CO₂-utslipp.

I 2010-budsjettet har Regjeringen lagt vekt på å følge opp flere sentrale politikkområder i tråd med regjeringens politiske plattform fra Soria Moria. Regjeringens hovedprioriteringer i 2010-budsjettet er helse, omsorg, skole og barnehage, tiltak for å bekjempe fattigdom og økte bevilgninger til forskning, veg, jernbane og innsatsen for miljøet.

Nedenfor omtales følgende hovedsaker for Regjeringen:

- Helse- og omsorgsformål, herunder økte bevilgninger til helseforetakene, Omsorgsplan 2015 og tiltak på rusfeltet.
- Kvalitet i skolen.
- Framtidsrettet miljøprofil.
- Forskning og høyere utdanning.
- Styrket kommuneøkonomi.
- Tiltak for arbeid, næringslivet og distriktene.
- Lavere pris og bedre kvalitet i barnehagene.
- Innvandring og integrering.
- Samferdselstiltak og oppfølging av Nasjonal transportplan 2010-2019.
- Gjennomføring av Kulturløftet.
- Tiltak mot fattigdom.
- Politiet og kriminalomsorgen.

2.2 Helse- og omsorgsformål

Helse- og omsorgstilbudet har stor betydning for den enkeltes levekår og livsutfoldelse, og er en hovedforutsetning for et godt samfunn. Regjeringens politikk bygger på fellesskapsløsninger. Målet er et helhetlig og sammenhengende tjenestetilbud, tilpasset den enkeltes behov.

Regjeringen legger fram et budsjettforslag for 2010 som innebærer en betydelig satsing på helse- og omsorgssektoren. Korrigeret for engangsbevilgninger i 2009 foreslås det å øke de økonomiske rammene til helseforetakene i 2010, og det foreslås en betydelig satsing på samhandlingstiltak i tråd med St.meld. nr. 47 (2008- 2009) *Samhandlingsreformen*. Videre foreslås det å øke bevilgningene til

rusfeltet og omsorgstjenesten, herunder gjennom investeringstilskuddet til sykehjem og omsorgsboliger. Regjeringen foreslår å heve aldersgrensen for gratis helsetjenester under egenandelstak 1 fra 12 til 16 år, og å innføre en automatisk frikortordning.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til helseforetakene slik at flere pasienter kan få behandling. Ut over generell pris- og lønnsjustering, foreslås det bevilget 1 452 mill. kroner mer til drift av helseforetakene i 2010, sammenliknet med saldert budsjett 2009:

- Budsjettforslaget legger til rette for en gjennomsnittlig vekst i pasientbehandlingen med om lag 1,3 pst. på nasjonalt nivå i 2010, i forhold til anslått nivå for 2009. Når det gjelder poliklinisk behandling legger budsjettforslaget til rette for en aktivitetsvekst på 2,5 pst. i 2010. Dette understøtter målet om høyere prioritering av psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Under ordningen med innsatsstyrt finansiering legges det til rette for en aktivitetsvekst på 1,2 pst.
- Det foreslås en utgiftsøkning på 525 mill. kroner for å fullføre innføringen av ny inntektsfordeling i tråd med anbefalingene i Magnussenutvalgets innstilling (NOU 2008:2). Dette innebærer at Helse Sør-Øst RHF, som ellers ville tapt på omleggingen, ikke får redusert sine inntekter.

Det foreslås inntil 250 mill. kroner i investeringslån til Helse Sør-Øst til kjøp av tomt på Gullaug i Lier kommune. Videre foreslås det bevilget 65 mill. kroner i investeringslån til bygging av nytt lokalsykehus i Vesterålen.

I Omsorgsplan 2015 har Regjeringen lagt fram planer for å møte dagens og framtidens omsorgsutfordringer. Det foreslås en samlet bevilgningsøkning til tiltak under Omsorgsplan 2015 på 320 mill. kroner i 2010, knyttet til utbygging av heldøgns omsorgsplasser, forskning og kompetanseoppbygging. Det foreslås at det kan gis tilsagn om investeringstilskudd til 2 500 boenheter i 2010, med en samlet tilsagnsramme på 1 347 mill. kroner og en bevilgningsøkning i 2010 på 270 mill. kroner.

Samhandlingsreformen skal bidra til koordinerte tjenester og til å svare på utfordringene blant annet knyttet til demografisk utvikling og livsstilssykdommer. Regjeringen foreslår at det bevilges 273 mill. kroner til oppfølging av reformen i 2010, hvorav 230 mill. kroner bevilges som frie inntekter til kommunene.

Opptappingsplanen for rusfeltet skal bidra til at rusmiddelavhengige tilbys den hjelp, behandling og rehabilitering de har behov for. Samtidig

skal det rusforebyggende arbeidet styrkes. Bevilgningene til å følge opp opptrappingsplanen foreslås økt med 150 mill. kroner i 2010, hvorav 42 mill. kroner er knyttet til tverrfaglig spesialisert behandling, legemiddelassistert rehabilitering og ambulante team i spesialisthelsetjenesten. I tillegg legger økte overføringer til kommunene og helseforetakene grunnlag for ytterligere utbygging av tjenestetilbudet på rusfeltet.

Regjeringen foreslår å heve aldersgrensen for gratis helsetjenester under egenandelstak 1 fra 12 til 16 år. Egenandelstak 1 omfatter blant annet utgifter til legehjelp og legemidler på blå resept. Det foreslås også å innføre en automatisk frikortordning i 2010. Dette medfører at den enkelte bruker vil få tilsendt frikort når egenandelstak 1 er nådd, og eventuelle utlegg over taket vil bli refundert. Dette fører til at flere brukere vil få realisert sine refusjonsrettigheter.

2.3 Kvalitet i skolen

Grunnoppplæringen skal være av høy kvalitet. Selv om grunnoppplæringen i Norge i dag har mange gode sider, mener Regjeringen at det er behov for styrket innsats på flere områder.

Regjeringen foreslår å utvide undervisningstimetallet med én uketime fordelt på 1. til 7. trinn fra høsten 2010. Flere undervisningstimer skal gi bedre læring og utvikling av grunnleggende ferdigheter. For å bidra til bedre læring gjennom tidlig innsats, foreslår Regjeringen også å innføre et tilbud om åtte uketimer gratis leksehjelp fordelt på 1. til 4. trinn. Regjeringen foreslår å bevilge 241 mill. kroner til utvidet undervisningstimetall og gratis leksehjelp.

For å være rustet til arbeidsliv og eventuell videre utdanning, bør alle ha fullført videregående opplæring. Det er bare om lag 70 pst. av elevene som oppnår studie- eller yrkeskompetanse etter fem år i videregående opplæring. Regjeringen foreslår en bevilgningsøkning på 53 mill. kroner i 2010 til tiltak for å bedre fullføringsandelen, blant annet til tiltak rettet mot elever med svake resultater på kartleggingsprøver og til utprøving av et nytt praktisk fag på ungdomstrinnet.

Det er et stort rehabiliteringsbehov på skoleanleggene, noe som kan påvirke arbeidsmiljøet og læringsutbyttet til elevene negativt. Regjeringen foreslår derfor å øke investeringsrammen for rentekompensasjonsordningen for skole- og svømmeanlegg med ytterligere 2 mrd. kroner i 2010. Forslaget til bevilgningsøkning i 2010 er 28 mill. kroner.

Regjeringen vil at alle barn som ønsker det, skal få et kulturskoletilbud av god kvalitet til rime-

lig pris. Regjeringen foreslår å bevilge 40 mill. kroner i 2010 som et øremerket statlig stimuleringsstilskudd til forsøk med ulike modeller for kulturtilbud og kulturskoletilbud på 1. til 4. trinn. Tilbudet skal gis etter skoletid eller i skolefritidsordningen (SFO). Kulturskolesatsingen er en del av Kulturløftet II.

Regjeringen forventer at det også i 2010 vil være krevende å sikre et tilstrekkelig antall lærlingplasser. Det foreslås derfor at den midlertidige økningen i tilskuddet til lærebedrifter videreføres også i 2010. Regjeringen foreslår å bevilge 190 mill. kroner til økt tilskudd til lærebedrifter gjennom rammetilskuddet til fylkeskommunene. Regjeringen foreslår også å videreføre økningen i bevilgningen til lærlinger med særskilte behov med 10 mill. kroner.

2.4 Miljøprofilen i statsbudsjettet for 2010

Regjeringen fortsetter den betydelige satsingen på miljø i statsbudsjettet for 2010. Regjeringens miljø-satsing kommer til uttrykk på mange departementers budsjetter. Regjeringens viktigste prioriteringer på miljøområdet i 2010 er tiltak mot avskoging i u-land, jernbaneinvesteringer, miljøteknologi, CO₂-håndtering, fornybar energi og energieffektivisering.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til klima- og skogsatsingen i utviklingsland med om lag 650 mill. kroner, fra 1,5 mrd. kroner i saldert budsjett 2009 til drøyt 2,1 mrd. kroner i 2010. I tillegg foreslås en tilsagnsfullmakt på 1,4 mrd. kroner. Tiltak mot avskoging kan gi store og kostnadseffektive reduksjoner i utslippene av klimagasser. Som en del av skogsatsingen har Regjeringen gitt uttrykk for at den er villig til å bidra med inntil én mrd. USD til det brasilianske Amazonas-fondet fram til 2015. Størrelsen på det norske bidraget er avhengig av hvor godt Brasil lykkes med å redusere avskogingen.

Som oppfølging av St.meld. nr. 16 (2008-2009) *Nasjonal transportplan 2010-2019* foreslås det økte bevilgninger til jernbane over Samferdselsdepartementets budsjett. Bevilgningene til Jernbaneverket foreslås økt nominelt med om lag 1,3 mrd. kroner fra saldert budsjett 2009 til 8,4 mrd. kroner i 2010. I tillegg foreslår Regjeringen å videreføre det høye nivået på bevilgningen til kjøp av persontransport med tog på om lag 1,7 mrd. kroner. Bevilgningene til jernbaneformål skal bidra til at transportbrukerne får et godt jernbanetilbud. Regjeringen ønsker at jernbanen skal være en miljøriktig og god transportløsning for både personer og gods.

Sikkerhet og driftsstabilitet i togtrafikken har høyeste prioritet.

Over Nærings- og handelsdepartementets budsjett foreslås det 100 mill. kroner til en tilskuddsordning for økt satsing på miljøteknologi. Ordningen skal administreres av Innovasjon Norge. Støtten forutsettes gitt som tilskudd til bedrifter i tidlig fase, større bedriftsetableringer og pilot- og demonstrasjonsprosjekter. Satsingen skal bidra til å fremme forretningsutvikling som i neste omgang styrker norsk industris konkurransevne på lengre sikt. Det overordnede formålet med satsingen er å stimulere til flere prosjekter innen miljøteknologi.

Regjeringen ønsker at Norge skal være et foregangsland på CO₂-håndtering. Teknologi for CO₂-håndtering vil være et av de viktigste virkemidlene i kampen mot global oppvarming, og Regjeringen vil bidra til teknologiutvikling og reduserte rensekostnader gjennom realisering av prosjekter for fangst, transport og lagring av CO₂. Over Olje- og energidepartementets budsjett foreslås det for 2010 bevilget totalt 3 281 mill. kroner til arbeid med CO₂-håndtering på Mongstad, fangst- og lagring av CO₂, integrasjonsløsning på Kårstø og drift av Gassnova SF som ivaretar statens interesser knyttet til CO₂-håndtering. I tillegg foreslås det bevilgninger på til sammen i overkant av 180 mill. kroner til CLIMIT-programmet i 2010, en økning på om lag 30 mill. kroner fra 2009. CLIMIT er et nasjonalt program for forskning, utvikling og demonstrasjon av teknologier for CO₂-håndtering. Videre foreslås bevilgningen på 20 mill. kroner til arbeid med CO₂-håndtering internasjonalt videreført fra 2009. Samlet sett innebærer dette at det foreslås om lag 3 481 mill. kroner til ulike tiltak for CO₂-håndtering over Olje- og energidepartementets budsjett for 2010. Det er 1 556 mill. kroner mer enn i saldert budsjett 2009.

Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering foreslås økt med 5 mrd. kroner i 2010, fra 20 mrd. kroner til 25 mrd. kroner. Avkastningen fra dette fondet vil være 756 mill. kroner i 2010, og økningen i fondskapital vil føre til at avkastningen øker til om lag 1 mrd. kroner i 2011. Avkastningen overføres til Energifondet som forvaltes av Enova. Midlene fra Energifondet brukes til å fremme miljøvennlig omlegging av energibruk og energiproduksjon, samt energieffektivisering.

Regjeringen foreslår en bevilgningsøkning på 300 mill. kroner til forskning og utvikling på fornybare energikilder og karbonfangst- og lagring. Dette er det tredje trinnet i oppfølgingen av klimaforlikets punkt 4.6 Forskning på fornybar energi, der 70 mill. kroner ble bevilget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2008 og 300 mill. kroner ble bevilget i statsbudsjettet for 2009. I tillegg ble

75 mill. kroner bevilget til klimaforskning og forskning og utvikling av fornybar energi, med hovedvekt på havvindmøller, gjennom tiltakspakken for arbeid i 2009. Regjeringen foreslår at midlene fordeles på flere departementer, hvorav de største bevilgningsøkningene er over Olje- og energidepartementets og Kunnskapsdepartementets budsjetter med henholdsvis 162 og 65 mill. kroner.

Regjeringen foreslår i tillegg å bevilge 50 mill. kroner til annen klimaforskning. Dette omfatter etableringen av et internasjonalt klimaforsknings-senter i Bergen, økte bevilgninger til forskningsprogrammet NORKLIMA, norsk kontingent i nordisk toppforskningsprogram, og midler til sekretariatet i Klima21.

Budsjettforslaget for Miljøverndepartementet i 2010 er på om lag 4,3 mrd. kroner. Dette er en økning på nesten 370 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2009, når det korrigeres for den ett-årige økningen på 200 mill. kroner til kulturminnefondet i 2009. Miljøverndepartementet har en koordinerende rolle i klimaarbeidet, og det foreslås en økning på 45 mill. kroner til klimatiltak over Miljøverndepartementets budsjett. Bevilgningene til bevaring av naturens mangfold og friluftsliv foreslås økt med nær 146 mill. kroner til blant annet forvaltning av verneområder, handlingsplaner for truede arter, gjennomføring av ordningene for prioriterte arter og utvalgte naturtyper i ny naturmangfoldlov og verdiskapingsprogrammet på naturområdet. Bevilgningene til miljøforskning foreslås økt med 32,7 mill. kroner. Det foreslås også å øke bevilgningene til opptrappingsplanen for fredede kulturminner og kulturmiljøer med 20 mill. kroner i 2010.

Gamle skipsvrak kan utgjøre en betydelig forurensningsfare, og i 2010 foreslår Regjeringen at det bevilges 106,5 mill. kroner over Fiskeri- og Kystdepartementets budsjett for å dekke kostnader til fjerning av vraket av krysseren Murmansk. I tillegg fremmes det forslag om en bevilgning på 630 mill. kroner til å forberede hevingen av ubåtvraket U-864 utenfor Fedje.

I 2009 er bevilgningsnivået til oljevernberedskap 122 mill. kroner høyere enn i 2005. Regjeringen foreslår å videreføre dette nivået også i 2010. I tillegg foreslås det å øke bevilgningen til slepebåtbereidskap med 127 mill. kroner. Dette innebærer en økning av beredskapen i Nord-Norge til tre slepefartøy på helårsbasis under Fiskeri- og kystdepartementet, og etablering av en statlig slepebåtbereidskap på Sørlandet bestående av ett døgnbemannet slepefartøy.

Over Landbruks- og matdepartementets budsjett foreslås det en bevilgning på 25 mill. kroner i 2010 til oppfølging av stortingsmeldingen om kli-

mautfordringene i landbruket. Bevilgningen vil bli fordelt på tiltak innenfor skog, trebruk, bioenergi, biogass og klimagassregnskapet for landbruket.

For 2010 foreslås det en bevilgning på 1 220 mill. kroner til kjøp av klimakvoter og en fullmakt til å inngå avtaler om kjøp av klimakvoter på 3 700 mill. kroner. Til kjøp av klimakvoter for statsansattes internasjonale tjenestereiser med fly, foreslås det en bevilgning på 10 mill. kroner.

Kvotesystemet for klimagasser og CO₂-avgiften er de sentrale sektorovergrepene virkemidlene i klimapolitikken. For å bidra til reduserte CO₂-utslipp har Regjeringen gjennomført flere endringer i CO₂-avgiften. Regjeringen har også lagt om bilavgiftene i mer miljøvennlig retning. CO₂-utslippene fra nye personbiler er redusert fra 177 g/km i 2006 til 152 g/km i perioden januar-august 2009. Regjeringen vil fortsette å bruke avgifter for å fremme miljøvennlig atferd og fremmer flere konkrete forslag til avgiftsendringer i miljøvennlig retning i statsbudsjettet for 2010. Regjeringen har et mål om at gjennomsnittlig CO₂-utslipp fra førstegangsregistrerte personbiler skal være 120 g/km i 2012. For å fremskynde nedgangen i CO₂-utslippene fra førstegangsregistrerte kjøretøy foreslås det at avgiftssatsene for kjøretøyenes CO₂-utslipp øker ytterligere fra 1. januar 2010. Denne økningen blir motsvart av lavere avgiftssatser for kjøretøyenes effekt. Drosjer får ikke lenger 60 pst. rabatt i engangsavgiften for kjøretøyenes CO₂-utslipp.

For å motvirke at gass konkurrer ut mer miljøvennlige alternativer blir det innført en CO₂-avgift på innenlands bruk av gass til oppvarming i bygg. Det blir samtidig innført en energiavgift på gass der satsene blir differensiert etter minimumssatsene i EU. Omsetningspåbudet for biodrivstoff har bidratt til at biodiesel har nådd maksimal innblanding av bioolje på 5 pst., og statens inntekter fra dieselavgiften har blitt tilsvarende redusert. Frikket for autodieselavgift for andel biodiesel blir derfor halvert i 2010 med sikte på endelig utfasing i 2011. Fra 1. juli 2009 ble det forbudt å deponere nedbrytbart avfall på fylling. Dette fører til at miljøkostnadene ved avfallsdeponering blir lavere enn tidligere, og avgiftssatsen ved deponering av avfall blir derfor redusert fra 1. januar 2010. Endringene er nærmere omtalt i Prop. 1 S (2009-2010) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

2.5 Forskning og høyere utdanning

En utdannings- og forskningssektor av høy kvalitet er en viktig forutsetning for utvikling av kunnskapssamfunnet. Innovasjon og verdiskaping i næringslivet og offentlig sektor er avhengig av gode universiteter, høyskoler og forskningsinsti-

tutter. Disse institusjonene er også viktige for å kunne møte globale og nasjonale utfordringer når det gjelder miljø-, energi-, og klimaspørsmål. Regjeringen prioriterer derfor økt satsing på forskning og høyere utdanning.

For å styrke den langsiktige kunnskapsutviklingen i samfunnet og øke utdanningskapasiteten ved prioriterte profesjonsutdanninger, ble det i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009 bevilget 96,6 mill. kroner til opprettelse av 3 000 nye studie-plasser. De fleste av studieplassene er flerårige. Regjeringen foreslår å videreføre den økte opptakskapasiteten i 2010. Dette innebærer en ytterligere opptrapping med om lag 2 600 studie-plasser i 2010. Samlet medfører forslaget en bevilgningsøkning til universitetene og høyskolene på 291 mill. kroner i 2010, sammenlignet med saldert budsjett 2009. I tillegg kommer utgiftene til utdanningsstøtte gjennom Statens lånekasse for utdanning. Regjeringen foreslår også å videreføre satsingen på desentralisert utdanning, etter- og videreutdanning og fagskoler, som ble vedtatt i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009. Regjeringen foreslår i tillegg å øke basisbevilgningen til universitetene og høyskolene med 50 mill. kroner i 2010 for å bidra til klarere arbeidsdeling og mer forpliktende faglig samarbeid i universitets- og høyskolesektoren.

Regjeringens forslag til statsbudsjett innebærer bevilgninger til forskning og utvikling på om lag 22,5 mrd. kroner. Dette tilsvarer en økning på om lag 1,7 mrd. kroner fra saldert budsjett 2009. I tillegg kommer provenytap av skattefunnordningen som anslås å utgjøre 1,1 mrd. kroner (bokført) i 2010. Med Regjeringens budsjettforslag anslås offentlig finansiert forskning og utvikling å utgjøre 0,97 pst. av BNP i 2010.

Tilstrekkelig tilgang på personale med doktorgrad er en forutsetning for å øke forskningsevnen, og for å utvikle mer kunnskapsbasert næringsliv og tjenesteyting. Regjeringen foreslår derfor å bevilge 97,7 mill. kroner i 2010 til å videreføre stipendiat- og nærings-PhD-stillingene som ble opprettet i forbindelse med St.prp. nr. 37 (2008-2009).

Regjeringen foreslår å øke kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med 5 mrd. kroner, fra 72 mrd. kroner til 77 mrd. kroner fra 1. januar 2010. Dette vil gi en økt årlig avkastning på om lag 200 mill. kroner fra 2011. For å sikre midler til vitenskapelig utstyr foreslås det å øremerke to tredjedeler av den økte avkastningen til forskningsinfrastruktur. I 2010 øker avkastningen fra Fondet for forskning og nyskaping med 189,9 mill. kroner. Regjeringen foreslår å benytte 141,6 mill. kroner av den økte avkastningen til vitenskapelig utstyr nasjonalt og til norsk deltakelse i viktige internasjonale forskningsinfrastrukturprosjekter.

Det er bevilget 6 mrd. kroner til regionale forskningsfond i 2009. Dette gir en avkastning på 212 mill. kroner i 2010. De regionale fondene skal supplere de nasjonale FoU-virkemidlene og styrke forskningsinnsatsen i regionene.

Regjeringen foreslår som en oppfølging av klimaforliket en bevilgningsøkning på 300 mill. kroner til forskning og utvikling innen fornybare energikilder og karbonfangst og -lagring. Videre foreslår Regjeringen ytterligere 50 mill. kroner til annen klimaforskning. For å bedre forståelsen av klimaendringer foreslår Regjeringen at deler av bevilgningen i 2010 går til etablering av et internasjonalt klimaforskningssenter i Bergen. Senteret skal bygge på den internasjonalt anerkjente kompetansen som allerede er bygd opp i Bergen. Øvrige midler foreslås benyttet til styrking av forskningsprogrammet NORKLIMA, norsk deltaking i nordisk toppforskningsprogram og sekretariat for Klima21. Regjeringen har etablert Klima21 som et samarbeidsforum for klimaforskning for å bidra i utarbeidelsen av en nasjonal strategi for klimaforskning knyttet til klimautviklingen, konsekvenser av og tilpassing til et nytt klima, klimapolitikk, tiltak og utslippsreduksjon.

Regjeringen foreslår videre å øke satsingen på flere områder innen bærekraftig havforvaltning og marin verdiskaping. Det foreslås derfor økte bevilgninger til marin bioprospektering, forvaltningsrettet havforskning og til den langsiktige forskningen på klima og hav over budsjettene til Fiskeri- og kystdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Miljøverndepartementet. Videre foreslår Regjeringen økte bevilgninger til medisinsk og helsefaglig forskning. Regjeringen foreslår også en økt satsing på programmet *Barents 2020 - for kunnskapsutvikling i nord* som bidrar til samarbeidsprosjekter mellom norske og utenlandske kompetansemiljøer.

2.6 Styrket kommuneøkonomi

Kommunesektoren har et bredt ansvar for sentrale velferdstjenester, bl.a. innen oppvekst, utdanning, og pleie og omsorg. Kommunene og fylkeskommunene forvalter en stor del av fellesskapets ressurser og er en viktig arbeidsgiver, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og tjenestetilbyder. Regjeringen anser derfor en bærekraftig kommuneøkonomi som en forutsetning for et godt velferdstilbud over hele landet.

Kommunesektoren har fått et betydelig økonomisk løft i siste stortingsperiode. Fra og med 2006 til og med 2009 anslås realveksten i kommunesektorens samlede inntekter til 33,8 mrd. 2009-kroner. Veksten har bidratt til å bedre det kommunale tje-

nestetilbudet. Bl.a. har flere barn fått plass i barnehage og antall årsverk i omsorgssektoren har økt betydelig.

Regjeringen foreslår å styrke kommuneøkonomien også i 2010, slik at tjenestetilbudet kan bygges videre ut. Regjeringen legger opp til en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på om lag 8 mrd. kroner fra 2009 til 2010, eller 2,6 pst. Veksten er regnet fra anslått inntektsnivå i innværende år i Revidert nasjonalbudsjett 2009. Av veksten i de samlede inntektene er 4,2 mrd. kroner frie inntekter. Dette tilsvarer en reell vekst i de frie inntektene på 1,9 pst. Med Regjeringens budsjettforslag for 2010 anslås den samlede reelle inntektsveksten for kommunesektoren fra og med 2006 til og med 2010, til 40,9 mrd. kroner.

Kommunesektoren vil i 2010 disponere om lag 333 mrd. kroner. Av dette er om lag 226 mrd. kroner frie inntekter, dvs. at frie inntekter utgjør i underkant av 70 pst. av de samlede inntektene. Øvrige inntekter for kommunesektoren er øremerkede tilskudd, merverdiavgiftskompensasjon og gebyrinntekter.

Av veksten i de frie inntektene i 2010 på 4,2 mrd. kroner er 230 mill. kroner begrunnet med en styrking av det forebyggende helsearbeidet i kommunene i forbindelse med samhandlingsreformen, og 1 mrd. kroner er knyttet til fylkeskommunenes økte ansvar innen samferdselsområdet i forbindelse med forvaltningsreformen. I tillegg gir veksten i de frie inntektene rom for 400 nye årsverk innen det kommunale barnevernet, en styrking av skoletilbudet, samt oppfølging av Omsorgsplan 2015.

Regjeringen foreslår flere satsinger som finansieres over rammetilskuddene til kommunene og fylkeskommunene utover veksten i de frie inntektene. For å sikre elevene i grunnopplæringen bedre læring og utvikling av grunnleggende ferdigheter foreslår Regjeringen 236 mill. kroner til kommunene for å utvide undervisningstimetallet med 1 uketime fordelt på 1. til 7. trinn fra høsten 2010, samt innføre tilbud om 8 timer gratis leksehjelp, fordelt på 1. til 4. trinn. I tillegg foreslås det en bevilgningsøkning på 100 mill. kroner knyttet til forvaltningsreformen og 190 mill. kroner knyttet til en videreføring i 2010 av den midlertidige økningen i tilskuddet til lærebedrifter som ble vedtatt i forbindelse med tiltakspakken i 2009.

Regjeringen foreslår også en betydelig økning i bevilgningene til øremerkede tilskuddsordninger som vil bedre det kommunale tjenestetilbudet. Det foreslås bl.a. økte bevilgninger til barnehagesektoren, toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester og kvalifiseringsprogrammet i regi av NAV-kontorene.

I 2009 ble det innført en rentekompensasjonsordning til investeringer og rehabilitering av skole- og svømmeanlegg, med rentekompensasjon tilsvarende en investeringsramme på 3 mrd. kroner. Regjeringen foreslår at det i 2010 kan gis tilsagn om rentekompensasjon tilsvarende en investeringsramme på 2 mrd. kroner.

I forbindelse med forvaltningsreformen foreslår Regjeringen at det fra 2010 også innføres en ordning med rentekompensasjon for transporttiltak i fylkeskommunene. Det foreslås at det skal kunne gis tilsagn om rentekompensasjon tilsvarende en investeringsramme på 2 mrd. kroner i 2010.

I 2008 ble det etablert et statlig investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser. For perioden 2008-2015 er målsettingen å gi tilskudd til 12 000 sykehjemsplasser og omsorgsboliger. I 2008 og 2009 er det bevilget midler til å kunne gi tilsagn om samlet sett 3 500 sykehjem- og omsorgsplasser. Regjeringen foreslår at det kan gis tilsagn om 2 500 nye enheter i 2010.

I forbindelse med forvaltningsreformen overtar fylkeskommunene fra 1.1.2010 i all hovedsak ansvaret for det øvrige riksvegnettet. I tillegg overføres ansvaret for oppgaver bl.a. knyttet til akvakulturforvaltning, miljø- og landbruksområdet og fagskoler. Det foreslås at fylkeskommunene i 2010 tilføres vel 7,6 mrd. kroner gjennom rammetilskudd og merverdiavgiftskompensasjon i forbindelse med forvaltningsreformen. Av dette er i underkant av 6,5 mrd. kroner overføring av midler som ble benyttet til de aktuelle oppgavene på statlig side i 2009.

2.7 Tiltak for arbeid, næringslivet og distriktene

Regjeringen vil legge til rette for trygge arbeidsplasser og økt verdiskaping og utvikling i hele landet. For å oppnå målene legges det opp til styrket innsats innen forskning og innovasjon. I tillegg ønsker Regjeringen å styrke og videreføre en rekke ordninger overfor næringslivet. Satsingen kommer til uttrykk på flere departementers budsjett.

Regjeringen foreslår utgifter på vel 1,5 mrd. kroner (eksklusiv lånetransaksjoner) til ordninger under Innovasjon Norge over Nærings- og handelsdepartementets budsjett. Det tilsvarer en økning på 26 pst. i forhold til saldert budsjett 2009. Regjeringen foreslår 100 mill. kroner til en ny ordning for tilskudd til miljøteknologiske pilot- og demonstrasjonsprosjekter. I tillegg videreføres den landsdekkende etablererstipendordningen under Innovasjon Norge, som ble etablert i forbindelse

med den finanspolitiske tiltakspakken, med en bevilgning på 50 mill. kroner. Forslaget innebærer også en økning på 10 mill. kroner til kompetansesikringsprogram og videreføring av tilskuddsbevilgningen på 40 mill. kroner til innkjøpskonsortium for kraft. Bevilgningene til reiseliv over Nærings- og handelsdepartementets budsjett foreslås økt med 13 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2009, til 260 mill. kroner.

For å sikre næringslivet tilgang på kapital har låne- og garantirammene under Innovasjon Norge og Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK) blitt økt, blant annet i den finanspolitiske tiltakspakken i januar 2009. Lånerammene under Innovasjon Norge foreslås økt i forhold til saldert budsjett 2009, til henholdsvis 500 mill. kroner for landsdekkende innovasjonslån og 2 500 mill. kroner for lavrisikolåneordningen. Under GIEK foreslår Regjeringen å videreføre gjeldende garantirammer på 110 mrd. kroner for Alminnelig ordning og 3 150 mill. kroner for U-landsordningen. Garantirammen for byggelånsordningen foreslås satt til 6,5 mrd. kroner. I tillegg foreslår Regjeringen å etablere en ny garantiordning for langsiktige kraftavtaler til kraftintensiv industri med en ramme på 20 mrd. kroner.

For å fremme næringsrettet forskning ønsker Regjeringen å videreføre ordningen med nærings-PhD, som ble etablert som en prøveordning i 2008 og utvidet gjennom Regjeringens tiltakspakke i 2009. Det foreslås å bevilge 97,7 mill. kroner til videreføring av dette tiltaket over budsjettene til Kunnskapsdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet. I tillegg legges det opp til investeringer i bygg og fysisk infrastruktur ved at det fremmes forslag om å bevilge 15 mill. kroner til revitalisering av Andøya Rakettskytefelt og 200 mill. kroner i egenkapital til SIVAs eiendomsvirksomhet.

Regjeringen foreslår en betydelig økt tiltaksinnsats både for personer med moderat bistandsbehov og for personer med nedsatt arbeidsevne. I forbindelse med tiltakspakken i januar 2009 og Revidert nasjonalbudsjett 2009 ble nivået for arbeidsmarkedstiltak økt med til sammen 7 000 plasser i gjennomsnitt for 2009, til vel 75 000 plasser. For 2010 foreslår Regjeringen en ytterligere økning på 3 000 plasser, til i alt om lag 78 200 plasser i gjennomsnitt for 2010. Regjeringen foreslår også å utvide målgruppen for langtidsledighetsgarantien.

Regjeringen har i løpet av 1. halvår 2009 foretatt flere endringer i regelverket for dagpenger under permittering, bl.a. for å legge til rette for at bedriftene lettere kan holde på kompetanse og for å øke fleksibiliteten i permitteringsregelverket.

Antall dager med lønnsplikt under permittering er redusert fra 10 til 5 dager for permitterte med minst 40 pst. reduksjon i arbeidstiden. Videre er maksimal periode med dagpenger under permittering økt fra 30 uker til 52 uker, og kravet til arbeidstidsreduksjon for rett til dagpenger under permittering er redusert fra 50 pst. til 40 pst. I lys av den forventede utviklingen på arbeidsmarkedet i 2010, med utsikter til redusert sysselsetting og økt ledighet, foreslår Regjeringen å videreføre disse regelverksendringene inntil videre i 2010. Endringene i permitteringsregelverket skal vurderes på nytt i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2010 i lys av den aktuelle konjunktursituasjonen.

Program for basiskompetanse i arbeidslivet (BKA) skal medvirke til å bedre grunnleggende ferdigheter blant voksne arbeidstakere og arbeidssøkere. BKA er et viktig tiltak for å hindre utstøting fra arbeidslivet og øke voksnes deltakelse i opplæring. Bedrifter og offentlige virksomheter kan få tilskudd til å gi tilsatte opplæring i grunnleggende ferdigheter. Bevilgningene til programmet har i 2009 økt med 20 mill. kroner i Regjeringens finanspolitiske tiltakspakke og 20 mill. kroner i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009. Regjeringen foreslår en tilsvarende bevilgningsøkning på 40 mill. kroner i 2010, slik at bevilgningsnivået fra 2009 kan videreføres.

I 2009 har det vært stor etterspørsel etter lån i Husbanken. Regjeringen foreslår derfor en låneramme i Husbanken på 15 mrd. kroner i 2010. Lånerammen vil sikre en fortsatt satsing på startlån og grunnlån, der startlån har høyeste prioritet. Dette vil stimulere til aktivitet i byggenæringen. Det vil også være et godt virkemiddel for å bistå unge og vanskeligstilte på boligmarkedet.

Jordbruksavtalen for 2009-2010 innebærer en rammeøkning på 1,2 mrd. kroner sammenliknet med avtalen for 2009, hvorav 560 mill. kroner (netto) foreslås som bevilgningsøkninger over statsbudsjettet i 2010, blant annet til direkte tilskudd, velferdsordningene, økt beiting og miljøtiltak.

Regjeringen fortsetter å styrke distrikts- og regionalpolitikken. Bevilgningen under programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett foreslås satt til 2 679,1 mill. kroner. Dette er en økning på om lag 122,4 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2009. I tillegg kommer økt innsats på sektorer av stor betydning for realiseringen av regjeringens distrikts- og regionalpolitiske mål, herunder kommuneøkonomi, samferdsel og landbruk.

2.8 Barnehager

Regjeringen har som mål at alle skal få et barnehagetilbud med høy kvalitet til lav pris. Et slikt barnehagetilbud vil bidra til sosial utjevning, tidlig innsats og livslang læring.

Regjeringen vil at foreldrebetalingen skal være så lav at alle som ønsker det, har råd til å betale for en barnehageplass. Regjeringen vil derfor holde maksimalprisen for foreldrebetalingen nominelt uendret inntil prisen er redusert til 1 750 2005-kroner per måned. I 2010 foreslås maksimalprisen satt til 2 330 kroner per måned for en heltidsplass. Dette er den samme prisen som i 2009 og tilsvarer en reell reduksjon på om lag 75 kroner per måned. Regjeringen foreslår å bevilge om lag 204 mill. kroner til kompensasjon for barnehagenes inntektsbortfall som følge av den reelle reduksjonen i foreldrebetalingen.

Fra 2009 er det innført en lovfestet rett til barnehageplass. I september 2009 rapporterte fylkesmennene at kommunene hadde gitt tilbud om plass til alle barn med rett til barnehageplass. I statsbudsjettet for 2010 er det lagt til rette for etablering av totalt om lag 7 200 nye barnehageplasser i permanente og midlertidige barnehagelokaler. Dette tilsvarer forventet økning i etterspørselen etter barnehageplasser som følge av videreføring av maksimalprisen på foreldrebetalingen på samme nominelle nivå som i 2009 (1 500 plasser) og som følge av befolkningsvekst (5 700 plasser). Totalt foreslår Regjeringen å bevilge om lag 464 mill. kroner til utbygging av nye barnehageplasser.

Kompetansen til personalet er viktig for å utvikle barnehagene ut fra behovene til barna, foreldrene og samfunnet, jf. St.meld. nr. 41 (2008–2009) *Kvalitet i barnehagen*. Regjeringen foreslår å bevilge 35 mill. kroner i 2010 til tiltak som skal bedre kvaliteten i barnehagene.

En stor andel av barnehagene i Norge er private. For Regjeringen er det viktig at barnehagene skal være like gode uavhengig av om de er kommunale eller ikke-kommunale. I dag har enkelte ikke-kommunale barnehager bare krav på 85 pst. av tilskuddet til kommunale barnehager. Regjeringen tar i løpet av en femårsperiode sikte på å innføre likeverdig behandling av kommunale og ikke-kommunale barnehager når det gjelder offentlige tilskudd. For 2010 foreslår Regjeringen å bevilge 82 mill. kroner som første steg i denne opptrappingen.

Regjeringen foreslår samlet sett å øke bevilgningene til barnehager i 2010 med om lag 2,5 mrd. kroner sammenliknet med saldert budsjett 2009.

2.9 Innvandring og integrering

Siden høsten 2007 har det vært en betydelig økning i antall nye asylsøkere til Norge. I saldert budsjett 2009 ble det lagt til grunn at det ville komme om lag 15 000 asylsøkere i 2009. Prognosen for antall nye asylsøkere i 2009 er nå oppjustert til 18 500 personer. Prognosen for 2010 er også på 18 500 asylsøkere. Økningen i antall nye asylsøkere skaper utfordringer både for saksbehandling av søknader, arbeidet med etablering og administrering av statlige mottak og bosettingsarbeidet.

Økningen medfører betydelige økte utgifter på innvandrings- og integreringsfeltet. Bevilgningene knyttet til statlige mottak og vertskommunetilskudd til kommuner med asylmottak foreslås samlet økt med om lag 1,4 mrd. kroner sammenliknet med saldert budsjett 2009. Videre foreslås bevilgningene til integreringstilskudd og tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap økt med til sammen vel 920 mill. kroner. For å sikre nødvendig kapasitet til saksbehandling og arbeidet med etablering og administrering av statlige mottak, foreslår Regjeringen å øke bevilgningen til Utlendingsdirektoratet (UDI) med 51,1 mill. kroner.

Det har vært en særlig sterk økning i antallet enslige, mindreårige asylsøkere, og andelen enslige, mindreårige mellom 15 og 18 år i statlige mottak har økt. Regjeringen ønsker å sikre et godt og tilpasset tilbud for denne gruppen. Innenfor den økte bevilgningen til drift av statlige mottak foreslås det en økning på 400 mill. kroner til dette formålet. Det statlige barnevernet overtok omsorgsansvaret for enslige, mindreårige asylsøkere under 15 år fra utlendingsmyndighetene høsten 2007. I vedtatt budsjett for 2009 er det bevilgningsmessig lagt til grunn 200 omsorgsplasser for denne gruppen i det statlige barnevernet. På bakgrunn av den forventede økningen i antall nye asylsøkere foreslår Regjeringen en bevilgningsøkning i 2010 på om lag 220 mill. kroner til 120 nye omsorgsplasser for enslige, mindreårige asylsøkere under 15 år. Med dette legges det bevilgningsmessig til rette for totalt 320 omsorgsplasser i 2010.

Regjeringen foreslår videre at det bevilges til sammen 150 mill. kroner til å styrke politiets arbeid på utlendingsområdet, bl.a. knyttet til økt kontroll i grenseområdene, lokal og rask registrering av asylsøkere og mer effektiv uttransportering. Tiltakene, herunder etablering av et nasjonalt ID-senter, lokale registreringsenheter og en egen transportenhet, skal bidra til å redusere antallet identitetsløse asylsøkere og lavere kriminalitet.

Retur av personer med endelig avslag på søknad om asyl er en forutsetning for at asylinstituttet skal fungere etter hensikten. Bevilgningen til

retur- og reintegreringstiltak over Arbeids- og inkluderingsdepartementets budsjett foreslås økt med 30 mill. kroner i 2010. Midlene skal benyttes til etablering av omsorgs- og utdanningstilbud for enslige, mindreårige asylsøkere i deres opprinnelsesland, til inngåelse av tilbaketakelsesavtaler, og til et samarbeid med EU om migrasjonspartnerskap med opprinnelses- og transittland.

Utenriksstasjonene fatter vedtak i de fleste søknadene om visum til Norge og er førstelinjeinstans for de fleste søknadene om oppholds- og arbeidstillatelser. For å forbedre kontrollen og effektivisere saksbehandlingen foreslår Regjeringen å øke bevilgningen til Utenriksdepartementets arbeid på dette området med 10 mill. kroner. Midlene vil blant annet bli brukt til å øke antallet lokale og utsendte medarbeidere ved utenriksstasjonene.

Regjeringen vil modernisere og effektivisere utlendingsforvaltningen og bedre tilbudet for brukerne av utlendingsforvaltningens tjenester. Et IKT-utviklingsprogram for utlendingsforvaltningen, EFFEKT-programmet, er et sentralt virkemiddel i dette arbeidet. Gjennom programmet skal det etableres elektronisk saksflyt i og mellom de ulike forvaltningsorganene, samt nettløsninger for kommunikasjon med søkerne og andre berørte parter. Målet er å redusere ressursbruken per sak, få raskere avgjørelser, bedre informasjon og service overfor brukerne, samt bedre samordning og kommunikasjon på tvers av utlendingsforvaltningen. Det er i perioden 2007-2009 bevilget til sammen 69 mill. kroner til EFFEKT-programmet. Regjeringen foreslår en bevilgning på 100 mill. kroner til å videreføre programmet i 2010.

Regjeringen vil legge til rette for at nyankomne innvandrere raskt kommer ut i inntektsgivende arbeid og forhindre at personer med innvandrerbakgrunn har dårligere levekår og lavere samfunnsdeltakelse enn befolkningen for øvrig. I forbindelse med statsbudsjettet 2007 la Regjeringen fram en egen handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen. Handlingsplanen har blitt videreført og utvidet med nye tiltak i 2008 og 2009. Tidligere iverksatte tiltak i handlingsplanen videreføres, og noen tiltak styrkes i 2010.

For å bidra til kommunenes bosettingsarbeid foreslås det å øke bevilgningen til integreringstilskuddet, slik at økningen i satsene som ble gjennomført i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009 kan videreføres i 2010. Integreringstilskuddet foreslås dermed økt fra 551 500 kroner i saldert budsjett 2009 til 574 300 kroner i 2010. For ytterligere å understøtte bosettingsarbeidet i Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) foreslår Regjeringen å øke direktoratets driftsbevilg-

ning med 10 mill. kroner i 2010, tilsvarende 5 mill. kroner utover bevilgningsøkningen som ble vedtatt i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009. Videre foreslås det å legge om tilskuddsordningen for opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, slik at tilskuddet til kommunene utbetales over tre år, i stedet for over fem år som i dag. Dette vil gi bedre samsvar mellom når undervisningen finner sted og utbetalingen av tilskuddet.

2.10 Samferdselstiltak og oppfølging av Nasjonal transportplan 2010-2019

Regjeringen prioriterer samferdsel høyt. Bevilgningene til Statens vegvesen og Jernbaneverket i årene 2006-2009 er om lag 5,5 mrd. 2009-kroner over rammene for samme periode i Nasjonal transportplan 2006-2015. Dette inkluderer bevilgningene i tiltakspakken i 2009, der bevilgningen til vegformål og jernbanen ble økt med henholdsvis 2,3 mrd. kroner og 1,3 mrd. kroner.

Regjeringens hovedprioriteringer for 2010 er forankret i St.meld. nr. 16 (2008-2009) *Nasjonal transportplan 2010-2019*. I transportplanen er det lagt til grunn en samlet planramme i perioden 2010-2019, som er 100 mrd. kroner høyere enn vedtatt planramme for Nasjonal transportplan 2006-2015. Regjeringen vil fase satsingen på samferdsel så raskt som mulig inn i økonomien, men innenfor de begrensninger et forsvarlig økonomisk opplegg setter. Budsjettforslaget for 2010 innebærer en betydelig innfasing allerede det første året i planperioden.

Forvaltningsreformen innebærer at hoveddelen av ansvaret for det øvrige riksvegnettet med tilhørende ferjer overføres til fylkeskommunene fra 1. januar 2010. Samtidig overføres bevilgningene til formålene fra rammen til vegformål på Samferdselsdepartementets budsjett til fylkeskommunene gjennom rammetilskuddet og tilskudd til merverdiavgiftskompensasjon, samlet drøyt 6 mrd. kroner. Sammen med den foreslåtte bevilgningen til Statens vegvesen knyttet til riksvegene foreslås det bevilget om lag 20,1 mrd. kroner i 2010 knyttet til vegformål. Det tilsier en vekst i bevilgninger knyttet til dagens riksvegnett (stamveger og øvrige riksveger) på 18,2 pst. fra saldert budsjett 2009. Utover dagens bevilgningsnivå til øvrige riksveger gir veksten i de frie inntektene til fylkeskommunene i tillegg rom for en økning i bevilgningene til de øvrige riksvegene som blir fylkesveger fra 1. januar 2010 på 1 mrd. kroner. Det foreslås også innført en ny rentekompensasjonsordning til fylkeskommunene tilsvarende en investeringsramme i 2010 på 2 mrd. kroner. I Nasjonal trans-

portplan 2010-2019 er det i tillegg lagt til grunn gjennomsnittlig 1 mrd. kroner årlig til rassikring, hvorav halvparten er forutsatt benyttet på fylkesvegnettet.

Sammenlignet med saldert budsjett 2009, korrigert for forvaltningsreformen, foreslås det en betydelig økning av både veg- og jernbanebudsjettet. Regjeringen foreslår en bevilgning til Statens vegvesen og Jernbaneverket på henholdsvis om lag 14,1 mrd. kroner og 8,4 mrd. kroner. Budsjettforslaget for Statens vegvesen øker med 23,1 pst. sammenlignet med saldert budsjett 2009, korrigert for forvaltningsreformen. Innenfor vegbudsjettet foreslås det bevilget 850 mill. kroner til rassikring i 2010, som er en økning på over 400 mill. kroner fra saldert budsjett 2009. Det er forutsatt at 500 mill. kroner blir brukt på fylkesvegnettet. For Jernbaneverket utgjør budsjettforslaget en økning på 18,5 pst. fra saldert budsjett 2009.

For å bidra til at Avinor AS kan gjennomføre nødvendige sikkerhetsinvesteringer foreslår Regjeringen i 2010 et engangs investeringstilskudd på 50 mill. kroner til Avinors regionale flyplasser, avdragsutsettelse på Avinors statslån og at det ikke tas utbytte fra Avinor i 2010. Regjeringen foreslår også å bevilge et engangs investeringstilskudd til de ikke-statlige lufthavnene ved Notodden og Skien, samt driftstilskudd til Stord lufthavn.

Regjeringen foreslår å innføre en fraktutjevningsordning for drivstoff. Formålet med ordningen er å redusere forskjeller i drivstoffpriser mellom sentrale strøk og distriktene.

Posten Norge AS er pålagt å utføre leveringspliktige post- og banktjenester, som delvis er bedriftsøkonomisk ulønnsomme. Regjeringen foreslår å bevilge 497 mill. kroner for å kompensere for Postens merkostnader knyttet til disse tjenestene.

2.11 Kulturløftet gjennomføres

Gjennom målrettede tiltak og en vesentlig økning av bevilgningene til kunst-, kultur-, medie- og frivillighetsformål på statsbudsjettet, gjennomfører Regjeringen Kulturløftet. Regjeringen foreslår at bevilgningene til kunst- og kulturformål økes betydelig også i 2010. Målet er at 1 pst. av statsbudsjettets utgifter skal benyttes til kulturformål innen 2014.

De fleste lovnadene i Kulturløftet er nå gjennomført. Regjeringen har derfor utarbeidet et oppdatert kulturløft, Kulturløftet II, som skal danne grunnlaget for kulturpolitikken i perioden 2010-2014. I Kulturløftet II videreføres i hovedsak elementene fra Kulturløftet, men det foreslås i tillegg å vektlegge norsk kulturarv, internasjonal kulturinnsats og kultureksport.

Regjeringen foreslår en samlet nominell økning på 812 mill. kroner fra saldert budsjett 2009 til oppfølging av Kulturløftet. Dette er medregnet 40,0 mill. kroner til kulturskolesatsing under Kunnskapsdepartementet, 25,0 mill. kroner til prosjektering av nytt bygg for Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design under Fornyings- og administrasjonsdepartementet og en økning i bevilgningen til kultur-, norgesfremme- og informasjonsformål under Utenriksdepartementets budsjett på 10,7 mill. kroner. Forslaget innebærer at kulturbudsjettet har økt med om lag 2,7 mrd. kroner sammenlignet med nivået i 2005.

De største forslagene til bevilgningsøkninger i 2010 er bl.a.:

- 200,0 mill. kroner til en ny momskompensasjonsordning for frivillig sektor.
- 93,2 mill. kroner til teater og dans.
- 91,0 mill. kroner til musikk.
- 75,8 mill. kroner til museer og kulturvern.
- 61,2 mill. kroner til opera.
- 58,0 mill. kroner til språk, litteratur og bibliotek.
- 50,4 mill. kroner til filmområdet.
- 40,0 mill. kroner til kulturskolesatsing under Kunnskapsdepartementet.
- 25,0 mill. kroner til prosjektering av nytt bygg for Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design under Fornyings- og administrasjonsdepartementet.

Kulturpolitikkenes viktigste oppgave er å legge til rette for at alle kan få et mangfold av ulike kulturtilbud og kunstneriske uttrykk, og delta i et aktivt kulturliv.

Det er viktig å sikre en god museumsstruktur som kan ivareta det brede spekteret av faglige oppgaver et museum må dekke. Regjeringen har lagt fram en stortingsmelding om endringene i museumssektoren, jf. St.meld. nr. 49 (2008–2009) *Framtidens museum. Forvaltning, forskning, formidling, fornying*. Museumssektoren har gjennomgått en reformperiode med restrukturering av organiseringen og inndelingen av museene, og det legges nå opp til å satse på utvikling av kvalitet og profesjonalitet i museene.

Regjeringen følger opp den norske filmsuksessen ved å foreslå økte bevilgninger til filmproduksjon, regionale filmtiltak og dataspill.

Regjeringen følger opp St.meld. nr. 39 (2006–2007) *Frivillighet for alle*. Regjeringen har gitt frivillig virksomhet status som egen sektor gjennom etableringen av frivillighetsregisteret 1. januar 2009.

Regjeringen foreslår å innføre en ny ordning for momskompensasjon for frivillige organisasjo-

ner. Ordningen skal tre i kraft 1. januar 2010 og trappes opp til én milliard kroner fram til 2014.

2.12 Tiltak mot fattigdom

Regjeringen la fram en handlingsplan mot fattigdom sammen med forslaget til statsbudsjett for 2007. Tiltakene i handlingsplanen skal bidra til at alle skal gis muligheter til å komme i arbeid, at alle barn og unge skal kunne delta og utvikle seg, og å bedre levekårene for de vanskeligst stilte. I perioden 2006–2009 er bevilgningene til tiltak mot fattigdom økt nominelt med vel 3,2 mrd. kroner. Tiltak iverksatt tidligere år videreføres i 2010. Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2010 en ytterligere økning av bevilgningene til fattigdomsrettede tiltak på i underkant av 1 030 mill. kroner. Dette innebærer at bevilgningene til tiltak mot fattigdom er økt nominelt med snaut 4,3 mrd. kroner i perioden 2006–2010.

Kvalifiseringsprogram og kvalifiseringsstønad ble innført i november 2007. Målgruppen for programmet er personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og med ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold i folketrygden. Formålet er å bidra til at flere personer i målgruppen kommer i arbeid. Programmet har blitt faset inn i takt med etableringen av NAV-kontorer i kommunene. Det er lagt opp til at ordningen skal være landsdekkende fra 1. januar 2010. Flere personer vil dermed få tilbud om deltakelse i programmet i 2010. Som følge av dette foreslår Regjeringen å øke bevilgningen til dekning av kommunenes merkostnader til gjennomføring av programmet med 209 mill. kroner, til 769 mill. kroner. Regjeringen har lagt fram forslag om at fylkesmannens tilsynsansvar skal utvides til også å omfatte tilsyn med kvalifiseringsprogrammet og økonomisk stønad.

Bostøtte er et målrettet tiltak for personer med lave inntekter og høye boutgifter. En større omlegging og utvidelse av ordningen trådte i kraft 1. juli 2009. Omleggingen innebærer at alle som har lave inntekter og høye boutgifter nå kan få bostøtte. Unntaket er studenter, og militært og sivilt tjenestepliktige, som har egne støtteordninger for å dekke utgifter til bolig. Anslagsvis 50 000 nye husstander vil motta bostøtte som følge av omleggingen, herav 10 000 barnefamilier og 40 000 aleneboende og par uten barn. I tillegg er bostøtten økt for mange av de rundt 100 000 husstandene som mottok bostøtte også før omleggingen. I 2010 innebærer omleggingen en økning i de samlede utgiftene til bostøtte på om lag 800 mill. kroner sammenliknet med hva utbetalingen ville ha vært med det gamle regelverket. Det er samtidig lagt til grunn en innsparing for kommunene, særlig for sosial-

hjelp og kommunal bostøtte, på om lag 240 mill. kroner. I alt vil omleggingen innebære om lag 1 mrd. kroner i økt bostøtte når ordningen er fullt ut innfasat.

Regjeringen foreslår at det bevilges 177 mill. kroner til innføring av 8 timer gratis leksehjelp etter obligatorisk skoletid, fordelt på 1.-4. trinn. Gratis leksehjelp skal medvirke til at flere elever skal komme styrket gjennom grunnopplæringen og settes bedre i stand til å fullføre en videregående opplæring. Fullført videregående opplæring er viktig for å være godt rustet for arbeidsliv og videre utdanning. Regjeringen foreslår derfor at det bevilges 58 mill. kroner til tiltak for økt gjennomføring av videregående opplæring, herunder 5 mill. kroner til utvikling av opplæringsmodellen tilpasset voksne arbeidslidige.

Regjeringen foreslår å øke utgiftene til tiltak som inngår i Opptappingsplanen for rusfeltet med 150 mill. kroner i 2010. Av det samlede beløpet foreslås 124 mill. kroner til tiltak som direkte vil styrke hjelpe- og behandlingstilbudet til rusmiddelavhengige. Dette gjelder blant annet økte ressurser til kommunale rustiltak, tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelavhengige i spesialisthelsetjenesten, inkludert legemiddelassistert rehabilitering (LAR), samt 24SJU, som er et lavterskeltiltak i regi av Kirkens Bymisjon.

I St.meld. nr. 26 (2008-2009) tas det til orde for å opprette en juridisk førstelinjetjeneste der alle, uavhengig av inntekt, kan få inntil én times gratis juridisk bistand hos advokat eller rettshjelper uavhengig av sakstype. Regjeringen foreslår at bevilgningen til fri rettshjelp i 2010 økes med 5 mill. kroner for å starte en forsøksordning med en slik førstelinjetjeneste.

Videre foreslår Regjeringen at det i 2010 bevilges 17 mill. kroner for å bedre tilbakeføringen av innsatte og domfelte til samfunnet. Tilbakeføringsgarantien innebærer å bistå innsatte og domfelte til å få utløst rettigheter de allerede har som bosatte i Norge, og den skal bidra til å redusere sjansene for tilbakefall til ny kriminalitet etter løslatelse. Med flere stillinger ved de minste fengslene skal kvaliteten i straffegjennomføringen økes, og arbeidet for tilbakeføring av innsatte og domfelte forsterkes.

Som en del av trygdeoppgjøret i 2008 ble partene enige om en opptappingsplan for minstepensjonen til enslige pensjonister, slik at den fra 1. mai 2010 skal utgjøre to ganger folketrygdens grunnbeløp (G). Økningen i minstepensjonen fra 1,97G til 2,0G fra 1. mai 2010, har en anslått budsjetteffekt i 2010 på 205 mill. kroner. Regjeringen foreslår også å øke minsteytelsen for rehabiliterings- og attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad, samt nivået for overgangsstønaden, fra 1,97G til 2,0G.

Dette har en anslått budsjetteffekt på 99 mill. kroner.

NAV-reformen er en viktig organisatorisk reform for å utvikle en helhetlig arbeids- og velferdspolitik. Hovedmålet med reformen er at flere skal være i arbeid eller i aktiv virksomhet, og at færre skal ha trygd eller stønad som hovedkilde til forsørgelse. Gjennomføringen av NAV-reformen vil i hovedsak bli fullført i løpet av 2009. Det vil ved utgangen av året være etablert 447 NAV-kontorer, mens 9 kontorer skal etableres i 2010 og ett i 2011.

2.13 Politiet og kriminalomsorgen

Regjeringen mener at det å sikre trygghet i samfunnet er en av de mest grunnleggende fellesoppgavene. Derfor vil Regjeringen ha en aktiv kamp mot kriminalitet, hvor det legges vekt på å forebygge bedre, oppklare mer, reagere raskere og rehabilitere bedre.

I budsjettforslaget for 2010 foreslås det å øke bevilgningen til politi- og påtalemyndighet med til sammen 1,3 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2009. Et av de viktigste satsingsområdene er å øke politibemanningen framover.

På grunn av lave opptak gjennom flere år er det mangel på politiutdannet personell. I 2010 foreslås det å ta opp 720 studenter ved Politihøgskolen. Dette er en dobling av opptaket sammenlignet med opptaket i 2006. Videre foreslår Regjeringen at det bevilges om lag 375 mill. kroner til å videreføre 460 sivile stillinger og 104 politistillinger som blir opprettet i løpet av 2009. Det er også inngått en ny særavtale mellom staten og hovedsammenslutningene om arbeidstidsbestemmelser i politiet, med virkning fra 1. oktober 2009. I tillegg til å fastlegge kompensasjon for unntak fra arbeidsmiljølovens bestemmelser om arbeids- og hviletid, har om lag 9 000 polititjenestemenn fått utvidet arbeidstiden med én time pr. uke. Dette tilsvarer en ressursøkning på anslagsvis 230 årsverk. Politiets driftsbudsjett foreslås økt med 371,9 mill. kroner som følge av den nye særavtalen. Prognoser for 2010 viser at det er flere studenter som uteksamineres fra Politihøgskolen enn tjenestemenn med politiutdanning som slutter i etaten. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningene med 34,5 mill. kroner for å sikre at studentene får jobb i etaten.

Regjeringen vil intensivere politiets arbeid innenfor utlendingsområdet. Bevilgningen til politiets arbeid innenfor dette området foreslås derfor økt med til sammen 150 mill. kroner. Midlene skal bl.a. benyttes til økt kontroll i grenseområdene, lokal og rask registrering av asylsøkere og mer effektiv uttransportering. Etablering av et nasjonalt ID-senter, lokale registreringsenheter og en egen

transportenhet skal sørge for at myndighetene på en bedre og raskere måte kan fastslå identiteten til personer som kommer til landet uten identitetspapirer eller med ufullstendige identitetspapirer.

Regjeringen vil styrke innsatsen mot vinningskriminalitet som begås av mobile kriminelle gjenger. Kripos, UP og Oslo politidistrikt er sentrale i denne innsatsen.

Det har i de senere årene blitt investert betydelige ressurser i personell, opplæring og utstyr for å sikre bedre effektivitet og kvalitet i politiets etterforskningsarbeid. Det gjelder sikring av spor på åsted, registrering og fremstilling av DNA-profiler, samt bruk av resultater fra DNA-analysene i etterforskning og irettføring. Regjeringen foreslår i denne forbindelse at det samlet bevilges om lag 117 mill. kroner til DNA-reformen i 2010. Dette inkluderer 12,8 mill. kroner til økt analysekapasitet ved Rettsmedisinsk institutt og 1,6 mill. kroner til ombyggingsarbeid ved Universitetet i Tromsø for å forberede et nytt offentlig analyseinstitutt.

Videre vil Regjeringen øke innsatsen mot økonomisk kriminalitet. Det foreslås derfor å styrke Økokrim med åtte årsverk i 2010, og Justisdepartementet og Finansdepartementet arbeider med en handlingsplan mot økonomisk kriminalitet.

Den største utfordringen i straffesystemet de siste årene har vært å utvikle soningskøen og bedre kvaliteten i straffegjennomføringen. Både etablering av 400 nye fengselsplasser og innføring av alternative soningsformer som elektronisk kontroll har bidratt til at soningskøen nå kan anses

som avviklet. I 2010 vil derfor tiltakene i større grad bli rettet mot soningens innhold.

Samlet foreslås bevilgningen til kriminalomsorgen økt med 277,2 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2009. Det nye fengselet i Halden skal etter planen åpne i april 2010. Regjeringen foreslår at bevilgningen under kriminalomsorgen økes med om lag 230 mill. kroner som følge av åpningen av fengselet. Videre foreslår Regjeringen at 20 mill. kroner benyttes til å bedre tilbakeføringen av innsatte og domfelte til samfunnet og ivareta sikkerheten for tilsatte og innsatte. Det foreslås i denne forbindelse å opprette 37 nye stillinger i kriminalomsorgen, hvorav 25 stillinger er direkte knyttet til innføringen av tilbakeføringsgarantien. Tilbakeføringsgarantien innebærer at innsatte og domfelte skal få bistand til å få utløst de rettigheter de allerede har som bosatte i Norge, og skal bidra til å redusere tilbakefall til ny kriminalitet etter løslatelse. Det foreslås også opprettet 12 nye fengselsbetjentstillinger i de minste fengslene. Flere stillinger ved de minste fengslene vil kunne gi en positiv effekt på kvaliteten i straffegjennomføringen og kontaktbetjentenes arbeid for tilbakeføring av innsatte og domfelte til samfunnet.

Innenfor budsjettforslaget for 2010 vil Regjeringen også prioritere drift av forsterket tilbud til unge under 18 år, tiltak knyttet til rusmisbruk i fengslene, herunder opprettelse av nye rusmestringsenheter ved Halden og Hustad fengsler, samt innføring av IKT i fengslene.

3 Oversikt over utgifter under de ulike departementene

3.1 Innledning

I dette kapitlet omtales hovedtrekkene i utgiftene per departement, samt ymse utgifter og inntekter. I omtalen av utgiftene under de enkelte departementene er det tatt inn en tabell som viser utgiftsrammer fordelt på programområde og programkategori i saldert budsjett 2009 og forslaget til statsbudsjett for 2010. Budsjetttrammene for de to årene er ikke fullt ut sammenliknbare. I tabellene er det blant annet ikke tatt hensyn til overføring av oppgaver, med tilsvarende overføring av bevilgninger mellom departementer. Slike overføringer vil framstå som en endring i bevilgningsrammene, uten at

dette er uttrykk for en reell omprioritering mellom formål.

I tabellen oppgis saldert budsjett 2009. Tilleggsbevilgninger i 1. halvår er derfor ikke inkludert i 2009-tallene. I den grad tilleggsbevilgninger i 1. halvår er videreført i 2010-budsjettet, vil tabellen vise en økt bevilgning fra 2009 til 2010 som ikke uttrykker den faktiske bevilgningsendringen. Det vil for eksempel gjelde virkningen av trygdeoppgjøret og lønnsoppgjøret i staten våren 2009 som ikke var fordelt på departement i saldert budsjett. Helårsvirkningen av trygdeoppgjøret og lønnsoppgjøret i staten i 2009 er imidlertid innarbeidet i 2010-budsjettet.

3.2 Utenriksdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Forslag 2010	Endring i pst.
<i>Programområde 02 Utenriksforvaltning</i>			
02.00 Administrasjon av utenriktjenesten	1 642,2	1 792,3	9,1
02.10 Utenriksformål	3 424,7	5 042,1	47,2
Sum før lånetransaksjoner	5 066,9	6 834,4	34,9
Lånetransaksjoner	0,4	0,4	0,0
Sum Utenriksforvaltning	5 067,3	6 834,7	34,9
<i>Programområde 03 Internasjonal bistand</i>			
03.00 Administrasjon av utviklingshjelpen	1 198,4	1 298,4	8,3
03.10 Bilateral bistand	4 622,6	4 522,1	-2,2
03.20 Globale ordninger	13 506,3	14 889,9	10,2
03.30 Multilateral bistand	6 423,2	6 264,4	-2,5
Sum før lånetransaksjoner	25 750,5	26 974,8	4,8
Lånetransaksjoner	441,3	441,3	0,0
Sum Internasjonal bistand	26 191,7	27 416,0	4,7
Sum Utenriksdepartementet	31 259,0	34 250,8	9,6

For 2010 foreslår Regjeringen en samlet bevilgning på 34 250,8 mill. kroner under Utenriksdepartementet. Dette tilsvarer en nominell økning på 2 991,8 mill. kroner eller 9,6 pst. fra saldert budsjett

2009. Av det samlede budsjettforslaget for Utenriksdepartementet er 6 834,3 mill. kroner knyttet til programområde 02 Utenriksforvaltning, som blant annet omfatter utgifter til administrasjon av

utenriksstjenesten og deltaking i internasjonale organisasjoner. Under programområde 03 Internasjonal bistand foreslås det bevilgninger på til sammen 27 416 mill. kroner. Bevilgningene gjelder bilateral og multilateral bistand, deltaking i globale bistandsordninger og administrasjon av utviklingshjelpen.

Hovedprioriteringene i budsjettforslaget for 2010 er:

- Klima- og skogsatsing i utviklingsland.
- Videreføre et høyt nivå på internasjonal bistand. Den foreslåtte bistandsrammen utgjør 1,09 pst. av anslått brutto nasjonalinntekt (BNI) i 2010.

Utenriksforvaltning

Bevilgningsforslaget under programområde 02 Utenriksforvaltning utgjør til sammen 6 834,8 mill. kroner, en økning på 35 pst. fra saldert budsjett 2009. Endringen har i hovedsak sammenheng med at bevilgningsbehovet knyttet til pliktige bidrag til internasjonale organisasjoner og utbetalinger under EØS-finansieringsordningene for perioden 2004-2009 øker fra 2009 til 2010. Videre foreslås det en økt satsing på tiltak i nordområdene.

Gjennom EØS-finansieringsordningene for perioden 2004-2009 bidrar Norge til sosial og økonomisk utjevning i det utvidede EØS, og til at de nye medlemslandene blir i stand til å etterleve EUs regelverk. Utbetalinger under EØS-finansieringsordningene forventes økt med til sammen 1 300 mill. kroner fra 2009 til 2010.

Bevilgningsbehovet i 2010 for pliktige bidrag til internasjonale organisasjoner og utenriksforvaltningen har økt som følge av valutakursutviklingen det siste året.

Internasjonal bistand

Bevilgningsforslaget under programområde 03 Internasjonal bistand på til sammen 27 416 mill. kroner innebærer en økning på 1 224,3 mill. kroner eller 4,7 pst. fra saldert budsjett 2009. Bistandsbudsjettet vil med dette utgjøre 1,09 pst. av anslått BNI for 2010, mot 1,00 pst. i saldert budsjett 2009.

For å møte utfordringer skapt av klimaendringer, konflikter og virkninger av mat- og finanskriser vil Regjeringen videreføre hovedsatsingsområdene

for internasjonal bistand. Regjeringen vil bidra til en bedre arbeidsdeling mellom givere, og i økende grad rette innsatsen mot områder der Norge har særlige fortrinn og kompetanse. Områder som særlig peker seg ut er fredsbygging, menneskerettigheter og humanitær bistand, kvinner og likestilling, miljø og klima, ren energi, samt godt styresett, institusjonsbygging og kamp mot korrupsjon. Regjeringen vil fortsatt legge særlig vekt på oppfølgingen av tusenårsmålene om redusert barne- og mødredødelighet. Samtidig vil bidragene til vaksinasjonsforskning fortsette.

En av Regjeringens utenrikspolitiske hovedprioriteringer er å arbeide aktivt for global rettferdighet og en sosial og bærekraftig globalisering. Regjeringen vil derfor gjøre en målrettet innsats for å søke å påvirke styrkingen av globale styringsinstrumenter som kan fremme mer rettferdig fordeling. Regjeringen vil arbeide for å motvirke ulovlig kapitalflukt fra utviklingsland og for at landenes inntekter fra egne ressurser skal økes.

Regjeringens klima- og skogsatsing skal bidra til raske og kostnadseffektive reduksjoner i utslipp av klimagasser fra avskoging og skogforringelse, med sikte på å få på plass mekanismer for å regulere disse utslippene i en ny internasjonal klimaavtale. For 2010 foreslår Regjeringen en bevilgning på drøyt 2,1 mrd. kroner til tiltak mot avskoging og skogforringelse i utviklingsland, en økning på om lag 650 mill. kroner fra 2009. Med dette er Norge et foregangsland innenfor miljø og klima i utviklings samarbeidet.

Tiltak i nordområdene

Nordområdene er Regjeringens viktigste strategiske satsingsområde i utenrikspolitikken. Regjeringens nordområdestrategi ble lagt frem i desember 2006. En videreutvikling av strategien ble presentert i dokumentet Nye byggesteiner i nord - neste trinn i Regjeringens nordområdestrategi, som ble lagt frem i mars 2009. For 2010 foreslår Regjeringen en nominell økning av bevilgninger til tiltak i nordområdene med om lag 530 mill. kroner, fordelt på flere departementers ansvarsområder. En nærmere omtale av tiltakene er gitt i Prop. 1 S (2009-2010) for Utenriksdepartementet og de i enkelte departementenes budsjettproposisjoner.

3.3 Kunnskapsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Forslag 2010	Endring i pst.
<i>Programområde 07 Kunnskapsdepartementet</i>			
07.10 Administrasjon	224,4	235,7	5,1
07.20 Grunnopplæringen	5 920,3	6 335,4	7,0
07.30 Barnehager	24 314,9	26 827,2	10,3
07.50 Tiltak for å fremme kompetanseutvikling	1 187,8	1 294,3	9,0
07.60 Høyere utdanning og fagskoleutdanning	23 901,2	24 489,6	2,5
07.70 Forskning	4 167,7	4 726,4	13,4
07.80 Utdanningsfinansiering	10 325,3	9 667,5	-6,4
Sum før lånetransaksjoner	70 041,6	73 576,2	5,0
Lånetransaksjoner	31 851,1	21 403,9	-32,8
Sum Kunnskapsdepartementet	101 892,7	94 980,1	-6,8

Det samlede budsjettforslag for 2010 under Kunnskapsdepartementet er på om lag 95 mrd. kroner. Regjeringen har særlig prioritert følgende:

- Alle som ønsker det skal få et barnehagetilbud med høy kvalitet til lav pris.
- Én uketimer mer undervisning og åtte uketimer gratis leksehjelp i grunnskolen.
- Tiltak for å øke andelen som fullfører videregående opplæring.
- Videre opptrapping av studieplasser.
- Forskningsinfrastruktur.

Regjeringen vil at foreldrebetalingen i barnehagene skal være så lav at alle som ønsker det, har råd til å betale for en barnehageplass. Regjeringen vil derfor holde maksimalprisen for foreldrebetalingen nominelt uendret inntil prisen er redusert til 1 750 kroner (2005-kroner) per måned. I 2010 foreslås maksimalprisen satt til 2 330 kroner per måned for en heltidsplass, tilsvarende 25 630 kroner på årsbasis. Dette er den samme prisen som i 2009 og tilsvarer en reell reduksjon på om lag 75 kroner per måned. Regjeringen foreslår å bevilge om lag 204 mill. kroner til kompensasjon for barnehagenes inntektsbortfall som følge av den reelle reduksjonen i foreldrebetalingen.

Fra 2009 er det innført en lovfestet rett til barnehageplass. I september 2009 rapporterte fylkesmennene at kommunene hadde gitt tilbud om plass til alle barn med rett til barnehageplass. I statsbudsjettet for 2010 er det lagt til rette for etablering av totalt om lag 7 200 nye barnehageplasser i permanente og midlertidige barnehageloka-

ler. Dette tilsvarer forventet økning i etterspørrelsen etter barnehageplasser som følge av videreføring av maksimalprisen for foreldrebetalingen på samme nominelle nivå som i 2009 (1 500 plasser) og som følge av befolkningsvekst (5 700 plasser). Totalt foreslår Regjeringen å bevilge om lag 464 mill. kroner til utbygging av nye barnehageplasser.

Kompetansen til personalet er viktig for å utvikle barnehagene ut fra behovene til barna, foreldrene og samfunnet, jf. St.meld. nr. 41 (2008–2009) *Kvalitet i barnehagen*. Regjeringen foreslår å bevilge 35 mill. kroner i 2010 til tiltak som skal bedre kvaliteten i barnehagene. En stor andel av barnehagene i Norge er private. For Regjeringen er det viktig at barnehagene skal være like gode uavhengig av om de er kommunale eller ikke-kommunale. I dag har enkelte ikke-kommunale barnehager bare krav på 85 pst. av tilskuddet til kommunale barnehager. Regjeringen tar i løpet av en femårsperiode sikte på å innføre likeverdig behandling av kommunale og ikke-kommunale barnehager når det gjelder offentlige tilskudd. For 2010 foreslår Regjeringen å bevilge 82 mill. kroner som første steg i denne opptrappingen.

Regjeringen foreslår å utvide undervisningstimetallet med én uketimer fordelt på 1. til 7. trinn, fra høsten 2010 for å gi elevene bedre læring og grunnleggende ferdigheter. For å bidra til bedre læring gjennom tidlig innsats, foreslår Regjeringen også å innføre et tilbud om åtte uketimer gratis leksehjelp fordelt på 1. til 4. trinn. Samlet foreslår

Regjeringen å bevilge 241 mill. kroner til økt undervisningstimetall og gratis leksehjelp.

For å være rustet til arbeidsliv og eventuell videre utdanning, bør alle ha fullført videregående opplæring. Det er bare om lag 70 pst. av elevene som oppnår studie- eller yrkeskompetanse etter fem år i videregående opplæring. Regjeringen foreslår å bevilge 53 mill. kroner i 2010 til tiltak for å øke andelen som fullfører videregående opplæring, blant annet tiltak rettet mot elever med svake resultater på kartleggingsprøver og til utprøving av et nytt praktisk fag på ungdomstrinnet. Regjeringen foreslår også å bevilge 5 mill. kroner til utvikling av opplæringsmodeller tilpasset voksne arbeidsledige som ikke har fullført videregående opplæring.

Det er et stort rehabiliteringsbehov på skoleanleggene. For å bedre arbeidsmiljøet og læringsutbyttet til elevene, foreslår Regjeringen en investeringsramme på 2 mrd. kroner for rentekompensasjonsordningen for skole- og svømmeanlegg. Forslaget medfører et bevilgningsbehov på 28 mill. kroner i 2010.

Regjeringen vil at alle barn som ønsker det, skal få et kulturskoletilbud av god kvalitet til rimelig pris. Regjeringen foreslår derfor å bevilge 40 mill. kroner i 2010 som et øremerket statlig stimuleringsstilskudd til forsøk med ulike modeller av kulturtilbud og kulturskoletilbud på 1. til 4. trinn. Tilbudet skal gis etter skoletid eller i skolefritidsordningen (SFO). Kulturskolesatsingen er en del av Kulturløftet II.

Regjeringen forventer det også i 2010 vil være krevende å sikre et tilstrekkelig antall lærlingplasser. Det foreslås derfor at den midlertidige økningen i tilskuddet til lærebedrifter i 2009, jf. Innst. S. nr. 139 (2008–2009) og St.prp. nr. 37 (2008–2009) *Om endringer i statsbudsjettet for 2009 med tiltak for arbeid*, videreføres også i 2010. Regjeringen foreslår å bevilge 190 mill. kroner til økt tilskudd til lærebedrifter gjennom rammetilskuddet til fylkeskommunene. Regjeringen foreslår også å videreføre økningen i bevilgningen til lærlinger med særskilte behov med 10 mill. kroner.

For å styrke den langsiktige kunnskapsutviklingen i samfunnet og øke utdanningskapasiteten ved prioriterte profesjonsutdanninger, ble det i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009 bevilget 96,6 mill. kroner til opprettelse av 3 000 nye studie-plasser. De fleste av studieplassene er flerårige. Regjeringen foreslår å videreføre den økte opptakskapasiteten i 2010. Dette innebærer en ytterligere opptrapping med om lag 2 600 studie-plasser i 2010. Samlet medfører forslaget en bevilgningsøkning til

universitetene og høyskolene på 291 mill. kroner i 2010, sammenlignet med saldert budsjett 2009. I tillegg kommer utgiftene til utdanningsstøtte gjennom Statens lånekasse for utdanning. Regjeringen foreslår også å videreføre satsingen på desentralisert utdanning, etter- og videreutdanning og fagskoler, som ble vedtatt i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009, med helårsvirkning i 2010. Regjeringen foreslår i tillegg å øke basisbevilgningen til universitetene og høyskolene med 50 mill. kroner i 2010 for å bidra til klarere arbeidsdeling og mer forpliktende faglig samarbeid i universitets- og høyskolesektoren.

Tilstrekkelig tilgang på personale med doktorgrad er en forutsetning for å øke forskningsevnen, og for å utvikle mer kunnskapsbasert næringsliv og tjenesteyting. Regjeringen foreslår derfor å bevilge 97,7 mill. kroner for å videreføre stipendiat- og nærings-PhD-stillingene som ble opprettet i forbindelse med St.prp. nr. 37 (2008–2009). Av dette foreslås 72,7 mill. kroner bevilget over Kunnskapsdepartementets budsjett.

Regjeringen ønsker å øke kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med 5 mrd. kroner, til 77 mrd. kroner fra 1. januar 2010. Dette vil gi en økt årlig avkastning på om lag 200 mill. kroner fra 2011. For å sikre midler til vitenskapelig utstyr foreslås det at to tredjedeler av den økte avkastningen øremerkes forskningsinfrastruktur.

Regjeringen foreslår som en oppfølging av klimaforliket, en bevilgningsøkning på 300 mill. kroner til forskning og utvikling innen fornybare energikilder og karbonfangst og -lagring, hvorav 65 mill. kroner foreslås bevilget over Kunnskapsdepartementets budsjett. Videre foreslår Regjeringen ytterligere 50 mill. kroner til annen klimaforskning, hvorav 31 mill. kroner foreslås bevilget over Kunnskapsdepartementets budsjett.

Program for basiskompetanse i arbeidslivet (BKA) skal medvirke til å styrke grunnleggende ferdigheter blant voksne arbeidstakere og arbeidssøkere. Programmet har i 2009 blitt styrket med 20 mill. kroner gjennom Regjeringens tiltakspakke, og 20 mill. kroner i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009. Regjeringen foreslår en tilsvarende bevilgningsøkning på 40 mill. kroner i 2010, slik at bevilgningsnivået fra 2009 kan videreføres.

Regjeringen vil bedre vilkårene for studentene. Studentboliger er viktig for at alle studenter kan få et tilbud om et rimelig sted å bo under utdanningen. Regjeringen foreslår derfor å bevilge om lag 230 mill. kroner til byggestart av om lag 1 000 nye studentboliger i 2010.

3.4 Kultur- og kirkedepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Forslag 2010	Endring i pst.
<i>Programområde 08 Kultur- og kirkeformål</i>			
08.10 Administrasjon m.m.	178,6	181,3	1,5
08.15 Samfunns- og frivillighetsformål	537,5	785,3	46,1
08.20 Kulturformål	5 413,8	5 876,8	8,6
08.30 Film- og medieformål	943,0	978,7	3,8
08.40 Den norske kirke	1 408,6	1 449,8	2,9
Sum Kultur- og kirkedepartementet	8 481,5	9 271,9	9,3

Kultur- og kirkedepartementets budsjetttramme foreslås økt nominelt med 790,3 mill. kroner, eller 9,3 pst. i forhold til saldert budsjett 2009. Justert for lønns- og priskompensasjon og tekniske endringer gir dette en reell vekst i utgiftene på 653,0 mill. kroner.

Regjeringens hovedprioriteringer i budsjettforslaget er:

- Jevn opptrapping av Kulturløftet.
- Videre gjennomføring av trosopplæringsreformen.

I forhold til saldert budsjett 2009 foreslår Regjeringen en samlet nominell økning i bevilgningene til oppfølging av Kulturløftet med 812,0 mill. kroner. Dette inkluderer 40,0 mill. kroner til kulturskolesatsing under Kunnskapsdepartementet, 25,0 mill. kroner til prosjektering av nytt bygg for Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design under Fornyings- og administrasjonsdepartementet og en økning til kultur-, norgesfremme- og informasjonsformål under Utenriksdepartementet på 10,7 mill. kroner.

Regjeringen foreslår en nominell økning i bevilgningen til administrasjon på 2,7 mill. kroner, tilsvarende 1,5 pst. i forhold til saldert budsjett 2009. Økningen skyldes i hovedsak lønns- og prisomregning.

Innenfor Kulturløftet foreslås en økning i bevilgningene til samfunns- og frivillighetsformål på 247,8 mill. kroner, tilsvarende 46,1 pst., i forhold til saldert budsjett 2009. Regjeringen la i St.meld. nr. 39 (2006-2007) *Frivillighet for alle* fram en bred gjennomgang av forholdet mellom staten og frivillig sektor, samt utforming av en ny frivillighetspolitikk. Som en oppfølging av stortingsmeldingen foreslår Regjeringen blant annet 10,8 mill. kroner til 20 nye frivillighetsentraler og økt tilskuddssats,

200 mill. kroner til en ny momskompensasjonsordning for frivillig sektor og et økt tilskudd til forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor på 2 mill. kroner. Regjeringen foreslår økte utgifter til satsing på kultur i Nordområdene, herunder norsk-russisk kulturstrategi. Regjeringen foreslår også 4 mill. kroner i økning til Den kulturelle spaserstokken på Kultur- og kirkedepartementets budsjett.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til kulturformål med 463,0 mill. kroner, tilsvarende en nominell økning på 8,6 pst. i forhold til saldert budsjett 2009.

Innenfor kulturområdet er blant annet følgende områder prioritert:

- Scenekunstmrådet, herunder spesielt Den Norske Opera & Ballett, distrikts- og regionopera og de nasjonale og regionale teatrene.
- Musikkfeltet, både på det profesjonelle og frivillige området, orkestrene, rytmisk musikk og riksscenen for folkemusikk, folkedans og joik.
- Videreutvikling av museene i hele landet.
- Språk, litteratur og bibliotek.
- Film og dataspill.

Regjeringens forslag til bevilgning til nasjonale kulturbygg inkluderer tilskudd til konsert- og teaterhus i Bodø, Science Senter i Østfold, opplevelses-senter for pop og rock i Trondheim - Rockheim, teater- og konserthus for Sørlandet, konserthus i Stavanger, Hamsunsenteret, Aulestad, Ája Samisk Senter og Norsk Bergverksmuseum.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til film- og medieformål med 35,7 mill. kroner, tilsvarende 3,8 pst. sammenlignet med saldert budsjett 2009. Det foreslås bl.a. økte produksjonsmidler til film og dataspill og en økning i bevilgningen til regionale filmtiltak.

Bevilgningene til Den norske kirke foreslås økt med 41,2 mill. kroner, eller 2,9 pst. sammenlignet med saldert budsjett 2009. Til videre gjennomføring av trosopplæringsreformen foreslås det en

bevilgningsøkning på 20 mill. kroner i 2010. Forslaget innebærer at bevilgningen til trosopplæring vil utgjøre 170 mill. kroner i 2010.

3.5 Justis- og politidepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Forslag 2010	Endring i pst.
<i>Programområde 06 Justissektoren</i>			
06.10 Administrasjon	276,5	271,4	-1,8
06.20 Rettsvesen	1 905,9	2 000,8	5,0
06.30 Kriminalomsorg	3 258,2	3 535,4	8,5
06.40 Politi og påtalemyndighet	10 296,4	11 616,4	12,8
06.50 Redningstjenesten, samfunnsikkerhet og beredskap	1 919,9	1 754,1	-8,6
06.60 Andre virksomheter	987,2	1 058,1	7,2
06.70 Fri rettshjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.	1 105,4	1 133,7	2,6
06.80 Svalbardbudsjettet	129,9	113,0	-13,0
Sum Justissektoren	19 879,3	21 483,0	8,1
Sum Justis- og politidepartementet	19 879,3	21 483,0	8,1

Regjeringen foreslår at det i 2010 bevilges til sammen 21 483 mill. kroner under Justis- og politidepartementet. Utgiftene i justissektoren er særlig knyttet til virksomhetene i straffesakskjeden, dvs. politi, påtalemyndighet, rettsvesen og kriminalomsorg. Regjeringens hovedprioriteringer i budsjettforslaget for i 2010 er å:

- Øke bemanningen i politiet.
- Styrke politiets arbeid innenfor utlendingsområdet.
- Videreføre det høye aktivitetsnivået innenfor kriminalomsorgen og bedre tilbakeføringen av innsatte og domfelte til samfunnet.

I budsjettforslaget for 2010 foreslås bevilgningen til politiet økt med 1,3 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett for 2009. Den foreslåtte økningen er hovedsakelig knyttet til politiets personellressurser.

Opptaket ved Politihøgskolen ble i 2009 økt til 552 studenter. Regjeringen foreslår å øke opptaket ved Politihøgskolen til 720 studenter i 2010.

Av den foreslåtte bevilgningsøkningen under politiet er 322 mill. kroner knyttet til å videreføre 460 sivile stillinger som ble opprettet i 2009, jf. St.prp. nr. 37 (2008-2009). Videre foreslår Regjeringen å øke politiets driftsbudsjett med 53 mill. kro-

ner som følge av at det ble opprettet 104 politistillinger høsten 2009. Prognoser for 2010 viser at det er 106 flere studenter som uteksamineres fra Politihøgskolen enn det antallet med politiutdanning som slutter i etaten. Regjeringen foreslår å øke politiets driftsbudsjett med 34,5 mill. kroner for å sikre at studentene får jobb i etaten.

Det er inngått en ny særavtale mellom staten og hovedsammenslutningene om arbeidstidsbestemmelser i politiet. Avtalen inneholder både unntak fra hviletidsbestemmelser i arbeidsmiljøloven og utvidelse av arbeidstiden med en time per uke for om lag 9 000 ansatte. Innholdet i avtalen tilsvarer en ressursøkning på anslagsvis 230 årsverk. Bevilgningen foreslås økt med 371,9 mill. kroner som følge av den nye særavtalen.

Regjeringen foreslår at det bevilges til sammen 150 mill. kroner til å intensivere politiets arbeid innenfor utlendingsområdet. Midlene vil bl.a. bli benyttet til økt kontroll i grenseområdene, lokal og rask registrering av asylsøkere og mer effektiv uttransportering. Tiltakene, herunder etablering av et nasjonalt ID-senter, lokale registreringsenheter og en egen transportenhet, skal bidra til å redusere antallet identitetsløse asylsøkere og bekjempe kriminalitet.

Regjeringen ønsker å videreføre satsingen på bruk av DNA-analyser, og foreslår at bevilgningen til Rettsmedisinsk institutt økes med 12,8 mill. kroner i 2010. I tillegg omfatter bevilgningsforslaget 1,6 mill. kroner til ombyggingsarbeid ved Universitetet i Tromsø for å forberede et nytt offentlig analyseinstitutt.

Videre foreslår Regjeringen at det i 2010 opprettes et nytt barnehus i Stavanger. Tidligere er det opprettet barnehus i Bergen, Hamar, Kristiansand, Trondheim, Tromsø og Oslo. Det foreslås også å opprette ytterligere et nytt behandlingstilbud i regi av Alternativ til vold (ATV). Dette kommer i tillegg til de 13 kontorene som allerede er besluttet etablert.

I budsjettforslaget for 2010 foreslås bevilgningen til kriminalomsorg økt med om lag 230 mill. kroner som følge av åpningen av Halden fengsel, som etter planen skjer i april 2010. Fengselet vil ha plass til 251 innsatte og gi 350 arbeidsplasser.

Soningskøen kan nå anses som avviklet. I 2010 vil Regjeringen legge særlig vekt på å bedre soningens innhold. Bevilgningen til kriminalomsorgen foreslås i denne forbindelse økt med 20 mill. kroner for å bedre tilbakeføringen av innsatte og domfelte til samfunnet og ivareta sikkerheten for tilsatte og innsatte. Av dette vil om lag 3 mill. kroner bli benyttet til prosjektering av oppgraderings- og

vedlikeholdstiltak. Regjeringen vil i 2010 også prioritere drift av forsterket tilbud til unge under 18 år, tiltak knyttet til rusmisbruk i fengslene, herunder opprettelse av nye rusmestringsenheter ved Halden og Hustad fengsler, samt innføring av IKT i fengslene.

I stortingsmeldingen om rettshjelp, jf. St.meld. nr. 26 (2008-2009), tas det til orde for å innføre en juridisk førstelinjetjeneste som skal bidra til å senke terskelen for å få juridisk bistand og legge til rette for at flere kan benytte rettshjelpsordningen. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til fri rettshjelp med 5 mill. kroner til å starte en forsøksordning med førstelinjetjeneste i 2010.

Regjeringen vil bedre og videreutvikle konfliktrådsordningen, og er særlig opptatt av konfliktråd for unge lovbrøyttere. Det foreslås derfor at bevilgningen økes med 5 mill. kroner for å legge til rette for bruk av oppfølgingsteam og ungdomsstormøter.

Det ble våren 2009 lagt frem en stortingsmelding om Svalbard, jf. St.meld. nr. 22 (2008-2009). Regjeringen foreslår at det i 2010 bevilges midler til å øke Sysselmannens driftsbudsjett, sette Longyearbyen lokalstyre bedre i stand til å møte utfordringer innen skole- og barnehagesektoren, samt til å videreføre arbeidet med utbedring av sysselmannsboligen.

3.6 Kommunal- og regionaldepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Forslag 2010	Endring i pst.
<i>Programområde 13 Kommunal- og regionaldepartementet</i>			
13.10 Administrasjon m.m. ¹	204,9	176,7	-13,7
13.50 Distrikts- og regionalpolitikk	2 556,7	2 679,1	4,8
13.70 Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	72 498,1	86 027,8	18,7
13.80 Bolig, bomiljø og bygg	7 180,9	7 767,0	8,2
Sum før lånetransaksjoner	82 440,5	96 650,6	17,2
Lånetransaksjoner	10 298,0	14 008,1	36,0
Sum Kommunal- og regionaldepartementet	92 738,5	110 658,7	19,3

¹ Det skal ikke gjennomføres valg i 2010. Kap. 502 Valguttgifter under programkategori 13.10 foreslås dermed redusert med 30,1 mill. kroner i 2010.

Regjeringen foreslår å bevilge 110,7 mrd. kroner under Kommunal- og regionaldepartementets budsjett i 2010. Dette er en økning på 19,3 pst. i forhold til Saldert budsjett 2009. Regjeringens hovedprioriteringer er:

- Arbeidet med regional utvikling.
- Kommuneøkonomien og det kommunale velferdstilbudet.
- Forebygging og bekjempelse av boligsosiale problemer, spesielt bostedsløshet.

- Implementering av den nye bygningslovgivningen.

Regjeringen vil bidra til økt verdiskaping og styrket lokal og regional vekst. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til distrikts- og regionalpolitiske formål til 2 679,1 mill. kroner, en vekst på 4,8 pst. Holdes midlene til kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift samt andre departementers andel av Fritt Fram-forsøket i 2009 utenfor, øker bevilgningen til 2 004,7 mill. kroner. Dette er en vekst på 4,4 pst. i forhold til saldert budsjett 2009. Hovedprioriteringen for 2010 er å styrke fylkeskommunene som regional utviklingsaktør. Bevilgningsøkningen skal gå til kommunale næringsfond, NyVekst-ordningen og til økte midler til fylker med noen eller alle kommuner utenfor virkeområdet. Det foreslås også midler til et program for å stimulere til bolyst i distriktsområder, arbeidet med lokal samfunnsutvikling i kommunene, utviklings- og investeringstøtte til detaljhandel i distriktene og verdiskapingsprogrammet for naturarven.

Regjeringen foreslår en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på om lag 8 mrd. kroner i 2010, eller 2,6 pst., regnet fra anslått inntektsnivå i 2009 i Revidert nasjonalbudsjett 2009. Av veksten i de samlede inntektene er 4,2 mrd. kroner vekst i frie inntekter. Dette tilsvarer en reell vekst i de frie inntektene på 1,9 pst. Av veksten i de frie inntektene er 230 mill. kroner knyttet til forebyggende helsearbeidet i kommunene i forbindelse med samhandlingsreformen og 1 mrd. kroner er knyttet til fylkeskommunenes økte ansvar på samferdselsområdet i forbindelse med forvaltningsreformen. Veksten i de frie inntektene legger også til rette for videre utbygging av kommunale tjenester bl.a. innen skole, pleie og omsorg og barnevern.

Regjeringen foreslår videre en økning av rammetilskuddet til kommunene på om lag 236 mill. kroner for å utvide undervisningstimetallet med én ukestime fordelt på 1. til 7. trinn, fra høsten 2010, og innføre tilbud om 8 timer gratis leksehjelp fordelt på 1. til 4. trinn. I tillegg foreslår Regjeringen en økning i rammetilskuddet til fylkeskommunene på 190 mill. kroner knyttet til en videreføring i 2010 av den midlertidige økningen i tilskuddet til lærebedrifter som ble vedtatt i forbindelse med tiltakspakken i 2009.

Fylkeskommunene tilføres i 2010 til sammen vel 7,6 mrd. kroner gjennom rammetilskudd og merverdiavgiftskompensasjon i forbindelse med forvaltningsreformen. Av dette er i underkant av 6,5 mrd. kroner overføring av midler som blir

benyttet til de aktuelle oppgavene på statlig side i 2009. I tillegg kommer en bevilgningsøkning på 1,1 mrd. kroner, hvorav 1 mrd. kroner er knyttet til øvrige riksveier som blir fylkesveier fra 1. januar 2010.

Regjeringen foreslår at det i 2010 kan gis tilsagn om rentekompensasjon til investeringer og rehabilitering av skole- og svømmeanlegg tilsvarende en investeringsramme på 2 mrd. kroner.

Regjeringen foreslår også at det i 2010 skal kunne gis tilsagn om investeringstilskudd til bygging av 2 500 nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Dette innebærer et økt bevilgningsbehov på i overkant av 1,3 mrd. kroner fordelt over fire år, hvorav anslagsvis 270 mill. kroner vil bli utbetalt i 2010.

Det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2010 er nærmere omtalt i kap. 2.6 foran, Meld. St. 1 (2009–2010) Nasjonalbudsjettet 2010 og Kommunal- og regionaldepartementets budsjettproposisjon.

En større omlegging og utvidelse av bostøtteordningen trådte i kraft 1. juli 2009. I 2010 innebærer omleggingen en økning i bostøtten på om lag 800 mill. kroner, sammenlignet med hva utbetalingen ville ha vært med det tidligere regelverket.

I 2009 har det vært stor etterspørsel etter lån i Husbanken. Regjeringen foreslår en låneramme i Husbanken på 15 mrd. kroner i 2010. Lånerammen vil sikre en fortsatt satsing på startlån og grunnlån. Startlånet er et godt virkemiddel for unge og vanskeligstilte på boligmarkedet. Regjeringen foreslår derfor at startlånet skal ha høyeste prioritet innenfor lånerammen også i 2010.

Husleietvistutvalget i Oslo og Akershus ble gjort permanent fra 2009. Regjeringen foreslår at det i 2010 også opprettes kontorer i Bergen og Trondheim, og at det bevilges 8 mill. kroner i tilknytning til dette.

Den særskilte husleiereguleringen i Oslo og Trondheim faller bort fra 1. januar 2010. For å hjelpe leietakere som får problemer med overgangen fra regulert til gjengs leie foreslår Regjeringen en bevilgning på 20 mill. kroner for at staten, i samarbeid med Oslo kommune, skal opprette et behovsprøvd tilskudd til leietakere i tidligere regulerte boliger i Oslo.

Regjeringen legger også vekt på god implementering av den nye bygningslovgivningen. Det vil derfor bli gjennomført et omfattende informasjonsarbeid om den nye loven overfor fylkesmennene, kommunene og byggenæringen i 2010.

3.7 Arbeids- og inkluderings- departementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Forslag 2010	Endring i pst.
<i>Programområde 09 Arbeid og sosiale formål</i>			
09.00 Administrasjon	448,1	471,1	5,1
09.10 Administrasjon av arbeids- og velferdspolitikken	10 650,7	10 662,7	0,1
09.20 Tiltak for bedre levekår m.v.	819,6	1 037,2	26,6
09.30 Arbeidsmarked	6 459,0	7 489,7	16,0
09.40 Arbeidsmiljø og sikkerhet	727,9	738,1	1,4
09.50 Integrering og mangfold	5 333,3	6 272,5	17,6
09.60 Kontantytelser	2 843,6	2 900,0	2,0
09.70 Nasjonale minoriteter	14,8	14,8	0,3
09.80 Samiske formål	225,0	238,5	6,0
09.90 Beskyttelse og innvandring	3 281,3	4 820,7	46,9
Sum Arbeid og sosiale formål	30 803,3	34 645,4	12,5
<i>Programområde 29 Sosiale formål, folketrygden</i>			
29.20 Enslige forsørgere	3 797,3	4 091,2	7,7
29.50 Inntektssikring ved sykdom, arbeidsavklaring og uførhet	111 486,9	124 554,4	11,7
29.60 Kompensasjon for merutgifter ved nedsatt funksjonsevne mv.	8 826,6	9 163,3	3,8
29.70 Alderdom	109 753,0	117 433,0	7,0
29.80 Forsørgertap mv.	2 597,4	2 553,4	-1,7
29.90 Diverse utgifter	260,0	250,0	-3,8
Sum Sosiale formål, folketrygden	236 721,2	258 045,3	9,0
<i>Programområde 33 Arbeidsliv, folketrygden</i>			
33.30 Arbeidsliv	5 423,0	13 990,0	158,0
Sum Arbeidsliv, folketrygden	5 423,0	13 990,0	158,0
Sum Arbeids- og inkluderingsdepartementet	272 947,5	306 680,6	12,4

Under Arbeids- og inkluderingsdepartementet foreslås det bevilget om lag 306,7 mrd. kroner i 2010. Utgifter til folketrygden utgjør nærmere 90 pst. (om lag 272 mrd. kroner) av det samlede budsjettforslaget. Forslaget innebærer en samlet vekst i utgiftene på drøyt 33,7 mrd. kroner, tilsvarende 12,4 pst., sammenliknet med saldert budsjett 2009.

Hovedprioriteringene i Regjeringens forslag til budsjett under Arbeids- og inkluderingsdepartementet for 2010 er:

- Økte ressurser til Arbeids- og velferdsetaten.
- Målrettet og aktiv arbeidsmarkedspolitik.

- Tiltak mot fattigdom, og for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen.
- Økning av minstepensjonen og andre minstepensjoner i folketrygden.
- Økt kapasitet og effektivitet i utlendingsforvaltningen.
- Oppheving av inntektsprøvningsreglene for personer mellom 69 og 70 år.

Arbeids- og velferdsetaten har siden opprettelsen i 2006 vært i en krevende reformperiode med blant annet NAV-reformen og pensjonsreformen. Gjennomføringen av reformene har i all hovedsak gått

etter planen, men store omstillinger for de ansatte og nye oppgaver har hatt innvirkning på etatens driftssituasjon. Den negative utviklingen på arbeidsmarkedet i 2. halvår 2008 og i begynnelsen av 2009 har vært krevende å håndtere. Gjennom 2008 og 2009 har etatens måloppnåelse vært sviktende, særlig knyttet til ytelsesbehandling og oppfølging av personer som mottar helserelaterede ytelser og dagpenger. Arbeids- og velferdsetaten har på denne bakgrunn blitt tilført betydelige økte driftsmidler. I 2009 har driftsbevilgningen til etaten blitt økt med i overkant av 800 mill. kroner utover nivået i saldert budsjett. I tillegg har det blitt bevilget 66 mill. kroner til personellressurser for gjennomføring av flere arbeidsmarkedstiltak. Nivået på antall ubehandlede saker er gradvis blitt bygget ned i løpet av 2009, og det har også vært tegn til forbedret måloppnåelse på andre områder. For 2010 foreslår Regjeringen å øke etatens driftsbudsjett med nærmere 1,2 mrd. kroner sammenliknet med saldert budsjett 2009 (inkl. administrative ressurser knyttet til økt tiltaksnivå).

Det siste året har vært preget av et omslag i arbeidsmarkedet, med en betydelig økning i arbeidsledigheten. Prognoser for utviklingen i 2010 tilsier ytterligere økt ledighet og en økning i antall personer med nedsatt arbeidsevne. Regjeringen foreslår å øke tiltaksinnsatsen både for personer med moderat bistandsbehov og for personer med nedsatt arbeidsevne. I forbindelse med St.prp. nr. 37 (2008-2009) og Revidert nasjonalbudsjett 2009 ble nivået for arbeidsmarkedstiltak økt med til sammen 7 000 plasser i gjennomsnitt for 2009, til 75 200 plasser. For 2010 gir forslaget til bevilgning til arbeidsmarkedstiltak rom for et gjennomsnittlig tiltaksnivå på i alt 78 200 plasser, en økning på 3 000 plasser sammenliknet med vedtatt bevilgning for 2009. Av disse er 2 000 plasser knyttet til ledige med moderat bistandsbehov og 1 000 plasser til arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne.

Regjeringen har i 2009 gjennomført en rekke endringer i regelverket for dagpenger under permittering. I forbindelse med St.prp. nr. 37 (2008-2009) ble antall dager med lønnsplikt under permittering redusert fra 10 til 5 dager, mens maksimal periode med dagpenger under permittering ble økt fra 30 til 52 uker. Videre ble kravet til arbeidstidsreduksjon for rett til dagpenger under permittering redusert fra 50 til 40 pst. i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009. Formålet med regelverksendringene var bl.a. å gjøre det lettere for bedriftene å holde på kompetanse i en periode med lavere etterspørsel etter arbeidskraft. I 2010 er det utsikter til redusert sysselsetting og ytterligere økt ledighet. Regjeringen foreslår derfor å

videreføre endringene i dagpenge- og permitteringsregelverket. Dette innebærer isolert sett økte utgifter til dagpenger, tilsvarende 540 mill. kroner i 2010. Regelverksendringene vil bli vurdert på nytt i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2010.

Siden 2. halvår 2007 har det vært en betydelig økning i antall asylsøkere til Norge. Regjeringen har iverksatt en rekke tiltak for å begrense antall asylsøkere som ikke har beskyttelsesbehov. Likevel er prognosene for antall nye asylsøkere i 2009 oppjustert fra 15 000, som lå til grunn for saldert budsjett 2009, til 18 500. Det forventes 18 500 nye asylsøkere også i 2010. Som følge av økningen foreslås bevilgningene knyttet til statlige mottak og vertskommunetilskudd til kommuner med asylmottak samlet økt med om lag 1,4 mrd. kroner sammenliknet med saldert budsjett 2009. Videre foreslås bevilgningene til integreringstilskudd og tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap økt med til sammen vel 920 mill. kroner. Den betydelige økningen skaper utfordringer både for saksbehandlingen og for arbeidet med etablering og administrering av statlige mottak i Utlendingsdirektoratet (UDI). For å tilpasse saksbehandlingskapasiteten til situasjonen foreslår Regjeringen å øke bevilgningen til UDI med 51,1 mill. kroner i 2010. Videre foreslås det å øke bevilgningene til politiets og Utenriksdepartementets arbeid på utlendingsområdet, jf. omtale under kap. 3.5 Justis- og politidepartementet. Bosettingsbehovet i kommunene forventes å bli betydelig større i 2010. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen til Integrerings- og mangfoldsdirektoratet med 10 mill. kroner. I tillegg foreslås det å øke bevilgningen til retur- og reintegreringstiltak for personer uten lovlig opphold i Norge, med 30 mill. kroner.

Regjeringen ønsker å modernisere og effektivisere utlendingsforvaltningen, samt bedre tilbudet for brukerne av utlendingsforvaltningens tjenester. Det er i perioden 2007-2009 bevilget til sammen 69 mill. kroner til utvikling og implementering av EFFEKT-programmet, et IKT-utviklingsprogram for utlendingsforvaltningen. Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Justisdepartementet og Utenriksdepartementet, samt fem underliggende etater, samarbeider om programmet, som ledes av Utlendingsdirektoratet (UDI). Regjeringen foreslår at det bevilges 100 mill. kroner til videreføring av EFFEKT i 2010.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet koordinerer Regjeringens arbeid mot fattigdom og tiltak rettet mot innvandrerbefolkningen. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til tiltak knyttet til handlingsplan mot fattigdom med 1 028,6 mill. kroner i 2010. Videre foreslås det å øke bevilgningene

til tiltak knyttet til handlingsplanen for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen med til sammen 29,9 mill. kroner. Det vises til nærmere omtale av disse saksområdene i kap. 2.

Regjeringen vil satse på tiltak som kan øke arbeidstilbudet blant eldre, og vil gjøre det mer lønnsomt å kombinere arbeid og pensjon. Inntektsprøvingen av pensjon for 67-åringer ble opphevet fra 1. januar 2008 og for 68-åringer fra 1. januar 2009. For å stimulere eldre til å stå lengre i arbeid, foreslår Regjeringen å utvide dette i 2010 til også å gjelde for personer mellom 69 og 70 år. Tar man hensyn til økte skatteinntekter som følge av økt pensjon, kan netto utgiftsøkning som følge av forslaget i 2010 anslås til 120 mill. kroner.

Som en del av trygdeoppgjøret for 2008, ble partene enige om en opptrappingsplan for minstepensjonen til enslige pensjonister, slik at den fra 1. mai 2010 skal utgjøre to ganger folketrygdens grunnbeløp (G). Økningen i minstepensjonen fra

1,97G til 2,0G fra 1. mai 2010 har en anslått budsjetteffekt i 2010 på 205 mill. kroner. Som ledd i oppfølgingen av trygdeoppgjøret for 2008 ble det i tillegg vedtatt å øke minsteytelsen for rehabiliterings- og attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad, og nivået for overgangsstonaden, til 1,97G. Regjeringen varslet samtidig at en tok sikte på en videre opptrapping til 2,0G. Regjeringen foreslår nå å gjennomføre denne opptrappingen fra 1. mai 2010. Dette har en anslått budsjetteffekt på 99 mill. kroner i 2010.

Som oppfølging av St.meld. nr. 28 (2007-2008) *Samepolitikken* la Regjeringen fram en handlingsplan for samiske språk i mai 2009. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til oppfølging av handlingsplanen med 5 mill. kroner i 2010. I tillegg foreslår Regjeringen å øke Sametingets budsjett med 4 mill. kroner i forbindelse med utvidelsen av forvaltningsområdet for samisk språk til også å omfatte Lavangen kommune fra 1. oktober 2009.

3.8 Helse- og omsorgsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Forslag 2010	Endring i pst.
<i>Programområde 10 Helse og omsorg</i>			
10.00 Helse- og omsorgsdepartementet mv.	504,2	305,0	-39,5
10.10 Folkehelse	1 528,6	1 740,0	13,8
10.20 Helseforvaltning	1 912,3	1 293,8	-32,3
10.30 Spesialisthelsetjenesten	102 738,2	99 168,6	-3,5
10.40 Psykisk helse	787,1	0,0	-100,0
10.50 Legemidler	252,4	275,6	9,2
10.60 Helse- og omsorgstjenester i kommunene	1 987,8	3 210,2	61,5
10.70 Tannhelsetjeneste	0,0	70,5	-
10.80 Kunnskap og kompetanse	0,0	565,4	-
Sum før lånetransaksjoner	109 710,4	106 629,0	-2,8
Lånetransaksjoner	90,0	10,0	-88,9
Sum Helse og omsorg	109 800,4	106 639,0	-2,9
<i>Programområde 30 Stønad ved helsetjenester</i>			
30.10 Spesialisthelsetjenester mv.	3 135,1	3 212,0	2,5
30.50 Legehjelp, legemidler mv.	18 177,6	18 624,1	2,5
30.90 Andre helsetiltak	285,0	217,3	-23,8
Sum Stønad ved helsetjenester	21 597,7	22 053,4	2,1
Sum Helse- og omsorgsdepartementet	131 398,1	128 692,4	-2,1

Det samlede budsjettforslaget for Helse- og omsorgsdepartementet for 2010 innebærer en nominell utgiftsreduksjon på 2,1 pst., eller om lag 2,7 mrd. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2009.

Fra 2009 ble de regionale helseforetakenes driftskreditter i private banker omgjort til driftskreditter i staten. I den forbindelse ble det bevilget 7,3 mrd. kroner som en engangsbevilgning i 2009. For 2010 og senere år vil bevilgningsforslaget kun omfatte endringer i driftskreditrammen. Sett bort fra dette og enkelte andre tekniske forhold, innebærer budsjettforslaget for Helse- og omsorgsdepartementet en reell økning på om lag 1,5 mrd. kroner, eller om lag 1,1 pst. i forhold til saldert budsjett 2009. I tillegg foreslås 270 mill. kroner til nye tilsagn om tilskudd til sykehjemsplasser og omsorgsboliger over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett, og 230 mill. kroner til forebygging bevilget som frie inntekter til kommunene.

For programområde 10 er budsjettstrukturen endret. Dette medfører at bevilgningene for 2010 under de ulike programkategoriene ikke er fullt ut sammenlignbare med saldert budsjett 2009.

Hovedprioriteringene i budsjettforslaget er:

- Økte rammer til helseforetakene.
- Tiltak under Omsorgsplan 2015.
- Oppfølging av Samhandlingsreformen.
- Opptrappingsplanen for rusfeltet.
- Endringer på egenandelsområdet.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til helseforetakene slik at flere pasienter kan få behandling og ventetidene holdes lave. Sammenliknet med saldert budsjett 2009 foreslås det bevilget 1 452 mill. kroner mer til drift av helseforetakene i 2010, utover generell pris- og lønnsjustering av tilskudd. Av dette vil 885 mill. kroner legges til rette for en gjennomsnittlig aktivitetsvekst i pasientbehandlingen med 1,3 pst. i 2010, og 525 mill. kroner skal benyttes til å fullføre innføringen av ny inntektsfordeling mellom helseforetakene. 42 mill. kroner av den foreslåtte bevilgningsøkningen til opptrappingsplanen for rusfeltet vil gå til behandling i spesialisthelsetjenesten.

For å realisere store investeringsprosjekter med tilhørende likviditetsbehov, kan det etter søknad tildeles investeringslån til de regionale helseforetakene. Regjeringen foreslår i 2010 inntil 250 mill. kroner i investeringslån til Helse Sør-Øst RHF til kjøp av tomt på Gullaug i Lier kommune. Lånebevilgningen innebærer ikke noen endring i prioriteringsrekkefølgen for sykehusprosjekter i Helse Sør-Øst. Videre foreslås det bevilget 65 mill. kroner i investeringslån til Helse Nord RHF til

igangsetting av bygging av nytt lokalsykehus i Vesterålen.

Regjeringen foreslår en samlet bevilgningsøkning på 320 mill. kroner for å møte dagens og framtidens omsorgsutfordringer, som oppfølging av Omsorgsplan 2015. Det foreslås å øke bevilgningene til forskning og kompetanseoppbygging, herunder kompetansetiltak knyttet til mennesker med nevrologiske lidelser og tilsyn med helse- og sosialtjenester til eldre, med 50 mill. kroner. Regjeringens målsetting er at det gis tilskudd til 12 000 sykehjemsplasser og omsorgsboliger i perioden 2008-2015. Regjeringen foreslår at det kan gis tilsagn om tilskudd til 2 500 enheter i 2010, med en tilsagnsramme på 1 347 mill. kroner, og 270 mill. kroner i økt bevilgning i 2010. Budsjettet legger dermed til rette for et samlet antall tilsagn for årene 2008, 2009 og 2010 på 6 000 enheter. Tilskuddet til investeringer i sykehjemsplasser og omsorgsboliger bevilges over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett.

For å sikre bedre koordinerte helse- og omsorgstjenester og økt innsats for å forebygge og begrense sykdom har Regjeringen lagt fram Samhandlingsreformen. Regjeringen foreslår at det bevilges 273 mill. kroner til oppfølging av reformen i 2010. Bevilgningene til forebyggende helse-tjenester foreslås økt med 240 mill. kroner, hvorav 230 mill. kroner bevilges som frie inntekter til kommunene over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett. Videre foreslås bevilgningene til omsorgsforskning, forskning i de allmennmedisinske forskningsenhetene og forskning på samhandling mellom spesialisthelsetjenesten og de kommunale helse- og omsorgstjenestene økt med til sammen 33 mill. kroner. Av dette inngår 15 mill. kroner i den delen av basisbevilgningen som helseforetakene bruker til forskning.

Mennesker med rusmiddelavhengighet skal tilbys den hjelp, behandling og rehabilitering de har behov for. Samtidig skal det rusforebyggende arbeidet styrkes. Regjeringen foreslår derfor en bevilgningsøkning til opptrappingsplanen for rusfeltet på 150 mill. kroner i 2010. Det foreslås å øke bevilgningene til forebygging, forskningstiltak, kommunale rustiltak samt tverrfaglig spesialisert rusbehandling. I tillegg legger økte overføringer til kommunene og helseforetakene grunnlag for ytterligere utbygging av tjenestetilbudet på rusfeltet.

Regjeringen foreslår å frita barn opp til 16 år for egenbetaling for helsetjenester under egenandels-tak 1. I dag er barn opp til 12 år fritatt for disse egenandelene. Egenandelstak 1 omfatter blant annet utgifter til legehjelp, legemidler og sykeplei-artikler på blå resept, samt pasienttransport. Det

foreslås også å innføre en automatisk frikortordning i 2010. Dette medfører at den enkelte bruker automatisk vil få tilsendt frikort når egenandelstak 1 er nådd, og refundert eventuelle utlegg over taket. Dette gjør at flere brukere auto-

matisk vil få realisert sine refusjonsrettigheter. Samlet sett innebærer budsjettforslaget en nominell reduksjon i brukernes samlede egenbetaling for helsetjenester som omfattes av egenandelstak 1 med om lag 155 mill. kroner.

3.9 Barne- og likestillingsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Forslag 2010	Endring i pst.
<i>Programområde 11 Familie - og forbrukerpolitikk</i>			
11.00 Administrasjon	117,9	118,3	0,3
11.10 Tiltak for familie og likestilling	16 982,4	17 275,4	1,7
11.20 Tiltak for barn og ungdom	6 134,6	6 758,3	10,2
11.30 Forbrukerpolitikk	176,5	178,1	0,9
Sum Familie - og forbrukerpolitikk	23 411,4	24 330,1	3,9
<i>Programområde 28 Foreldrepenger</i>			
28.50 Stønad ved fødsel og adopsjon	12 856,5	14 216,0	10,6
Sum Foreldrepenger	12 856,5	14 216,0	10,6
Sum Barne- og likestillingsdepartementet	36 267,9	38 546,1	6,3

For 2010 foreslås det en bevilgning på 38,5 mrd. kroner under Barne- og likestillingsdepartementet, tilsvarende en økning på 6,3 pst. i forhold til saldert budsjett 2009.

Hovedprioriteringene i budsjettforslaget for 2010 under Barne- og likestillingsdepartementet er:

- Utvidelse av fedres rettigheter til fedrekvote.
- Lovfesting av krisesentertilbudet fra 1. januar 2010.
- Aktivitetsvekst og kompetanseheving i det statlige barnevernet.
- Flere plasser til enslige, mindreårige asylsøkere under 15 år.

Regjeringen foreslår å utvide retten til fedrekvote slik at den også omfatter fedre i familier der mor har opptjent rett til foreldrepenger i en stillingsdel på mindre enn 50 prosent. Forslaget innebærer at det vil foreligge rett til fedrekvote der begge foreldrene på selvstendig grunnlag har opptjent rett til foreldrepenger. Om lag 1 500 nye fedre vil få rett til fedrekvote som følge av endringen. Endringen foreslås gjort gjeldende med virkning for fødsler og omsorgsovertakelser fra og med 1. juli 2010. Budsjetteffekten av dette tiltaket er anslått til

10 mill. kroner i 2010. Helårseffekten er anslått til mellom 40 og 75 mill. kroner.

Lov om kommunale krisesentertilbud ble vedtatt i juni 2009, og den trer i kraft 1. januar 2010. Loven fastslår at det er et kommunalt ansvar å sørge for at personer som er utsatt for vold i nære relasjoner, får vern, hjelp og oppfølging. Kommunene skal sørge for et krisesentertilbud til kvinner, menn og barn. Det statlige tilskuddet til krisesentertilbudet foreslås innlemmet i rammetilskuddet til kommunene fra 2011. Det legges opp til at 2010 skal være et overgangsår der det statlige øremerkede tilskuddet legges om fra en overslagsbevilgning til en rammestyrte bevilgning. Bevilgningsforslaget for 2010 gir rom for videreføring av aktivitetsnivået fra 2009 med en statlig finansieringsandel på 80 prosent av driftsutgiftene. Regjeringen foreslår i tillegg at det statlige tilskuddet i 2010 økes med 67 mill. kroner til endringer og forbedringer i krisesentertilbudet som er nødvendige for å tilfredsstille kravene i den nye loven. Av denne økningen er 19 mill. kroner engangsutgifter.

Det forventes en vekst i antall oppholdsdager i det statlige barnevernet i både 2009 og 2010. Bevilgningen til det statlige barnevernet foreslås økt med netto om lag 220 mill. kroner sammenlig-

net med saldert budsjett 2009, hovedsakelig som følge av en forventet økning i antall oppholdsdager.

Etter at det statlige barnevernet høsten 2007 overtok omsorgsansvaret for enslige, mindreårige asylsøkere under 15 år, har det kommet stadig flere barn i denne gruppen til Norge. På grunn av den økte tilstrømmingen har det vært nødvendig å opprette flere nye omsorgssentre både i 2008 og 2009. I 2010 skal det åpnes ytterligere ett omsorgssenter. I tillegg vil det være nødvendig å kjøpe plasser av private kommersielle og ideelle aktører. Antall plasser samlet sett foreslås økt fra 200 i 2009 til 320 i 2010. Bevilgningene for 2010 foreslås økt med drøyt 223 mill. kroner som følge av den for-

ventede økningen i antall enslige, mindreårige asylsøkere under 15 år.

Det er viktig at barn som har fått opphold her i landet blir raskt bosatt i kommunene. Barne-, ungdoms- og familieetaten vil, sammen med Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, arbeide for å få til en så rask bosetting som mulig. De høye ankomsttallene er imidlertid en utfordring i bosettingsarbeidet.

Barne- og likestillingsdepartementet vil i 2010 styrke barnevernets arbeid mot rusproblemer, bl.a. gjennom kompetanseheving. Målsettingen er å avdekke problemene og sette i verk tiltak tidligere. Bevilgningene til dette formålet foreslås økt med 5 mill. kroner.

3.10 Nærings- og handelsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Forslag 2010	Endring i pst.
<i>Programområde 17 Nærings- og handelsformål</i>			
17.00 Administrasjon	250,9	249,3	-0,6
17.10 Infrastruktur og rammebetingelser	3 093,1	3 148,9	1,8
17.20 Forskning, innovasjon og internasjonalisering	3 294,4	4 140,1	25,4
17.30 Statlig eierskap	50,7	25,7	-49,3
Sum før lånetransaksjoner	6 689,1	7 564,0	13,1
Lånetransaksjoner	26 045,0	66 200,0	154,4
Sum Nærings- og handelsformål	32 734,1	73 764,0	125,3
Sum Nærings- og handelsdepartementet	32 734,1	73 764,0	125,3

Regjeringen foreslår en samlet bevilgning på 73 764 mill. kroner på Nærings- og handelsdepartementets budsjett for 2010. Utenom lånetransaksjoner foreslås det utgifter på 7 564 mill. kroner. I Regjeringens forslag til budsjett for Nærings- og handelsdepartementet er følgende områder særlig prioritert:

- Økte bevilgninger og lånerammer til innovasjon.
- Vesentlig økning av bevilgningene til næringsrelevant forskning.
- Forenkling for næringslivet gjennom videreutvikling av Altinn.
- Styrket bistand for eksportrettet næringsliv gjennom rammene for Garanti-instituttet for eksportkredits Alminnelig garantiordning, Ulandsordning og garantiordning for byggelån til skip.
- Ny garantiordning for langsiktige kraftavtaler til kraftintensiv industri (20 mrd. kroner) og vide-

reføring av tilskuddsbevilgning til innkjøpskonsortier for kjøp av kraft (40 mill. kroner).

- Bevilgninger til egenkapital i SIVA SF (200 mill. kroner) og lån til Eksportfinans ASA (20 mrd. kroner).

Regjeringen foreslår utgifter på vel 1,5 mrd. kroner (eksklusiv lånetransaksjoner) til ordninger under *Innovasjon Norge* over Nærings- og handelsdepartementets budsjett for 2010. Det tilsvarer en økning på 26 pst. i forhold til saldert budsjett 2009. Regjeringen foreslår 100 mill. kroner til en ny ordning under *Innovasjon Norge* for tilskudd til miljøteknologiske pilot- og demonstrasjonsprosjekter. Videre foreslås det om lag 250 mill. kroner fordelt til reiseliv. I tillegg foreslås det at rammene for nye innovasjonslån og lavrisikolån settes til henholdsvis 500 mill. kroner og 2 500 mill. kroner.

Regjeringen øker satsingen på *næringsrelevant forskning* i 2010. Over Nærings- og handelsdeparte-

mentets budsjett foreslås det bevilget 2,18 mrd. kroner til næringsrelevant forskning. Bevilgningen til Norges forskningsråd foreslås økt med 6 pst. til i overkant av 1,3 mrd. kroner. Om lag 700 mill. kroner foreslås prioritert til tiltak direkte rettet mot bedriftene for å stimulere til FoU-innsats. Dette innebærer økninger på flere områder, herunder en økning på 12 mill. kroner til oppfølging av Regjeringens strategi for marin bioprospektering, 23 mill. kroner til økt satsing på prosjekter innenfor fornybar energi og energieffektivisering som oppfølging av klimaforliket, og 25 mill. kroner til videreføring av ordningen med næringsdoktorgrader. Bevilgningen til forsknings- og utviklingskontrakter under Innovasjon Norge foreslås videreført med 265 mill. kroner.

Det foreslås en samlet bevilgning på om lag 732 mill. kroner til Norsk Romsenter, en økning på 305 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2009. Av økningen gjelder om lag 145 mill. kroner deltakerkontingent i romfartsprogrammer i den europeiske romfartsorganisasjonen ESA, mens 124,2 mill. kroner går til deltakelse i utbyggingen av det felleseuropeiske satellittnavigasjonssystemet Galileo. De statlige midlene utløser kontrakter og oppdrag for norske høyteknologiske bedrifter.

3.11 Fiskeri- og kystdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Forslag 2010	Endring i pst.
<i>Programområde 16 Fiskeri-, havbruks- og kystforvaltning</i>			
16.10 Administrasjon	128,6	131,7	2,4
16.20 Forskning og innovasjon	1 402,9	1 479,9	5,5
16.30 Fiskeri- og havbruksforvaltning	588,2	410,7	-30,2
16.60 Kystforvaltning	1 744,5	2 797,5	60,4
Sum Fiskeri-, havbruks- og kystforvaltning	3 864,2	4 819,8	24,7
<i>Programområde 33 Arbeidsliv, Folketrygden</i>			
33.40 Arbeidsliv - Folketrygden	30,0	30,0	0,0
Sum Arbeidsliv, Folketrygden	30,0	30,0	0,0
Sum Fiskeri- og kystdepartementet	3 894,2	4 849,8	24,5

Fiskeri- og kystdepartementets budsjettforslag for 2010 har en utgiftsramme på 4 849,8 mill. kroner. Dette innebærer en nominell vekst på 955,6 mill. kroner, eller 24,5 pst., i forhold til saldert budsjett 2009.

Næringsrettet forenkling prioriteres høyt i arbeidet med å bedre næringslivets konkurransevne. For å utnytte potensialet til elektroniske tjenester for næringslivet er en videreutvikling av Altinn nødvendig. Regjeringen foreslår en bevilgning på 213,5 mill. kroner til Altinn i statsbudsjettet for 2010. Av disse midlene er 173,5 mill. kroner knyttet til arbeidet med ny Altinn-løsning, Altinn II.

Regjeringen arbeider for å fremme en *entreprenørskapskultur* i samfunnet og innførte en landsdekkende etablererstipendordning i forbindelse med den finanspolitiske tiltakspakken i januar 2009. Det har vært stor pågang etter stipender og Regjeringen foreslår at ordningen videreføres med 50 mill. kroner i 2010.

Regjeringen ønsker å bedre vilkårene for norsk *eksportindustri* og foreslår å videreføre de utvidede garantirammene under Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK) med 110 mrd. kroner for Alminnelig ordning og 3,15 mrd. kroner for Ulandsordningen. Garantirammen for byggelån til skip foreslås satt til 6,5 mrd. kroner.

Regjeringen følger opp strategiene for reiselivs-næringene og de maritime næringene gjennom budsjettforslaget for 2010.

I forslaget til budsjett for Fiskeri- og kystdepartementet for 2010 er følgende områder gitt hovedprioritet:

- Renere hav og kyst gjennom å fjerne vrak.
- Oljevernberedskap og oppfølging av Nasjonal transportplan.

- En langsiktig og bærekraftig fiskeri- og havbruksforvaltning.
- Oppfølging av Regjeringens nordområdestrategi.

Det foreslås bevilget 736,5 mill. kroner i 2010 til å forberede heving av ubåten U-864 ved Fedje og fjerne vraket av krysseren Murmansk i Hasvik kommune. Vraket av ubåten U-864 inneholder store mengder kvikksølv. Regjeringen har lagt til grunn at vraket skal heves, og vil etter nødvendig kvalitetssikring av prosjektgjennomføring, risiko og kostnader komme tilbake til Stortinget på egnet måte. Regjeringen foreslår at det bevilges 630 mill. kroner i 2010 til nødvendige forberedende tiltak dersom hevingen skal gjennomføres i 2011. Arbeidet med å fjerne vraket av krysseren Murmansk er igangsatt i 2009. Det foreslås bevilget 106,5 mill. kroner til dette arbeidet i 2010.

Utgiftene til slepebåtberedskapen i Nord-Norge og på Sørlandet foreslås økt med til sammen 127 mill. kroner i 2010, slik at det blir tre helårs slepefartøyer i Nord-Norge og ett døgnbemannet fartøy på Sørlandet. Det foreslås også bevilget 5 mill. kroner til å opprette et kompetansesenter for sjøsikkerhet, oljevernberedskap og overvåking i tilknytning til trafikksentralen i Vardø. Med budsjettet for 2010 oppfylder Regjeringen fullt ut Kystverkets anbefalinger om utskifting av oljevernmateriell i statlige depot i perioden 2006–2010. Bevilgningsnivået som foreslås i 2010 er 122 mill. kroner høyere enn i 2005.

Regjeringen følger opp Nasjonal transportplan ved å foreslå økte bevilgninger til maritim infrastruktur og tjenester med 145 mill. kroner og 27 mill. kroner i reduserte inntekter som følge av avvikling av havnesikkerhetsavgiften og reduksjon i kystavgiften fra 34 til 30 pst. Det foreslås å øke bevilgningene til utbedring av fiskerihavner og farleder med 50 mill. kroner og til utskifting av Kystverkets fartøy med 45 mill. kroner. Videre foreslås det bevilget 25 mill. kroner til fornyelse av utstyr ved trafikksentralene, 10 mill. kroner til økt vedli-

kehold av navigasjonsinstallasjoner og 14,6 mill. kroner til økt planleggings- og analysekapasitet i Kystverket.

En hovedprioritering i 2010 er å bedre kunnskapsgrunnlaget for å sikre den langsiktige bærekraften i fiskeri- og havbruksforvaltningen. Regjeringen foreslår å følge opp strategien for en miljømessig bærekraftig havbruksnæring ved å øke bevilgningene til havbrukstilsyn med 10 mill. kroner og til forskning ved Havforskningsinstituttet med 4 mill. kroner. I tillegg foreslås det bevilgninger på 15 mill. kroner til forskning og overvåking for gjennomføring og oppfølging av Strategi for en miljømessig bærekraftig havbruksnæring, fordelt med 8 mill. kroner over Fiskeri- og kystdepartementets budsjett og 7 mill. kroner over Miljøverndepartementets budsjett. I 2010 foreslås det en inntektsbevilgning på 360 mill. kroner fra salg av tillatelser til økt biomasse for oppdrettskonsesjoner.

Havforskningsinstituttets budsjett foreslås økt med ytterligere 9 mill. kroner for å bedre kunnskapsgrunnlaget for høsting av viltlevende marine ressurser og med 8 mill. kroner til forskning på klimaendringenes effekter på livet i havet. Bevilgninger til langsiktig forskning om hav og klima foreslås økt med 6 mill. kroner over budsjettet til Norges forskningsråd. Som en del av Regjeringens satsing på fornybar energi, foreslås det også å øke bevilgningen til forskning på marine alger med 4 mill. kroner.

Å følge opp Regjeringens nordområdestrategi er høyt prioritert innenfor Fiskeri- og kystdepartementets ansvarsområde. I tillegg til satsingene som er nevnt over, følges nordområdestrategien opp gjennom å foreslå 17,4 mill. kroner i økte bevilgninger til Samfunnet Jan Mayen. Midlene foreslås benyttet til et nytt kjøle- og fryseanlegg, samt til drift og akutt vedlikehold på Jan Mayen, inkludert det sivile radionavigasjonssystemet Loran-C. Bevilgningen til marin bioprospektering foreslås økt med 7 mill. kroner, og det foreslås å bevilge 5,5 mill. kroner til videre prosjektering av et nytt isgående forskningsfartøy.

3.12 Landbruks- og matdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Forslag 2010	Endring i pst.
<i>Programområde 15 Landbruk og mat</i>			
15.00 Landbruks- og matforvaltning m.m.	130,2	131,4	0,9
15.10 Matpolitikk	1 334,3	1 344,2	0,7
15.20 Forskning og innovasjon	382,2	407,8	6,7
15.30 Næringsutvikling, ressursforvaltning og miljøtiltak	13 266,6	13 808,6	4,1
Sum Landbruks- og matdepartementet	15 113,3	15 692,0	3,8

Landbruks- og matdepartementets budsjettområde foreslås økt med 578,7 mill. kroner, eller 3,8 pst., i forhold til saldert budsjett 2009. Hoveddelen av Landbruks- og matdepartementets budsjettforslag gjelder bevilgningene til næringsavtalene for jordbruk og reindrift. Til sammen 13 mrd. kroner foreslås bevilget til næringsavtalene. Dette tilsvarer om lag 83 pst. av Landbruks- og matdepartementets budsjett.

Hovedprioriteringene i budsjettforslaget for Landbruks- og matdepartementet i 2010 er:

- Økte bevilgninger og styrking av virkemidlene under jordbruksavtalen.
- Styrket satsing på skog, klima og energitiltak.
- Økt bevilgning til Mattilsynet.
- Økt satsing på FoU innenfor fornybar energi og karbonfangst- og lagring.

Regjeringen foreslår bevilgninger under programkategori 15.30 Næringsutvikling, ressursforvaltning og miljøtiltak på om lag 13,8 mrd. kroner. Dette er en økning på om lag 542 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2009. Årets jordbruksavtale har en ramme på 1,2 mrd. kroner, hvorav 570 mill. kroner foreslås som bevilgningsøkning i 2010 til blant annet direkte tilskudd, velferdsordnin-

gene, økt beiting og miljøtiltak. Virkemidlene under jordbruksavtalen bidrar til å gi næringen et betydelig inntektsløft og en forsterket distriktsprofil. Det foreslås videre 25 mill. kroner i økte bevilgninger til skog, klima og energitiltak som en oppfølging av stortingsmeldingen om klimautfordringene i landbruket, jf. St.meld. nr. 39 (2008-2009).

Regjeringen foreslår bevilgninger under programkategori 15.10 Matpolitikk på til sammen 1 344,2 mill. kroner. I forhold til saldert budsjett 2009 er dette en økning på om lag 10 mill. kroner. Det foreslås en økning på 22 mill. kroner under Mattilsynet for å møte utfordringer innenfor dyrehelse og på matområdet for øvrig. Videre foreslås bevilgningen til eSporingsprosjektet redusert med 20 mill. kroner, fordi hoveddelen av kostnadene til utvikling av ny IT-struktur ble dekket av bevilgningen i 2009.

Regjeringen fremmer forslag om bevilgninger på 407,8 mill. kroner under programkategori 15.20 Forskning og innovasjon i 2010. Det foreslås en bevilgningsøkning på 20 mill. kroner til forskning og utvikling innenfor fornybar energi og karbonfangst- og lagring, samt 3 mill. kroner til forskningsprogrammet NORKLIMA i Norges Forskningsråd.

3.13 Samferdselsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Forslag 2010	Endring i pst.
<i>Programområde 21 Innenlands transport</i>			
21.10 Administrasjon m.m.	397,2	438,8	10,5
21.20 Luftfartsformål	751,0	941,6	25,4
21.30 Vegformål ¹	17 035,7	14 066,2	-17,4
21.40 Særskilte transporttiltak	727,9	747,1	2,6
21.50 Jernbaneformål	8 835,2	10 176,1	15,2
Sum Innenlands transport	27 747,0	26 369,8	-5,0
<i>Programområde 22 Post og telekommunikasjoner</i>			
22.10 Post og telekommunikasjoner	205,1	710,7	246,5
Sum Post og telekommunikasjoner	205,1	710,7	246,5
Sum Samferdselsdepartementet	27 952,1	27 080,5	-3,1

¹ Som følge av forvaltningsreformen overføres deler av vegnettet fra staten til fylkeskommunene 1. januar 2010. Saldert budsjett til vegformål i 2009, korrigert for forvaltningsreformen, er 11 425,6 mill. kroner. Samlet saldert budsjett for Samferdselsdepartementet i 2009, korrigert for forvaltningsreformen, er følgende 22 342 mill. kroner.

Regjeringen foreslår å bevilge 27,1 mrd. kroner under Samferdselsdepartementets budsjett. Sammenliknet med saldert budsjett 2009, korrigert for forvaltningsreformen, innebærer budsjettforslaget en økning på om lag 4,7 mrd. kroner, eller 21,2 pst.

- Regjeringens hovedprioriteringer er
- Oppfølging av St.meld. nr. 16 (2008-2009) *Nasjonal transportplan 2010-2019*.
 - Kjøp av ulønnsomme post- og banktjenester.
 - Tiltak overfor Avinor, slik at selskapet kan gjennomføre nødvendige sikkerhetsinvesteringer.

I Nasjonal transportplan er det lagt til grunn en samlet planramme som er 100 mrd. kroner eller 45 pst. høyere enn vedtatt planramme for Nasjonal transportplan 2006-2015. Regjeringen vil fase satsingen på samferdsel inn i økonomien så raskt som mulig, men innenfor et forsvarlig økonomisk opplegg. Budsjettforslaget for 2010 innebærer en betydelig innfasing allerede første året i planperioden.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til programområde innenlands transport med om lag 4,2 mrd. kroner, eller 19,1 pst. fra saldert budsjett 2009, korrigert for forvaltningsreformen. Denne betydelige bevilgningsøkningen er en viktig del av Regjeringens oppfølging av Nasjonal transportplan.

Til programområde post- og telekommunikasjoner foreslås en bevilgning på 710,7 mill. kroner, som er en økning fra saldert budsjett 2009 på 505,6 mill. kroner eller 246,5 pst. Økningen må ses i lys

av at det foreslås 497 mill. kroner til Posten Norge AS som kompensasjon for pålegget om å levere post- og banktjenester som delvis kan være bedriftsøkonomisk ulønnsomme.

Budsjettforslaget til administrasjon m.m. er på 438,8 mill. kroner. I dette inngår en bevilgning til forskning og utvikling mv. på 262,8 mill. kroner, en økning på 24,6 mill. kroner eller 10,3 pst. fra saldert budsjett 2009. I forslaget inngår også en bevilgning på 51,6 mill. kroner til videreføring av Transnova-prosjektet, et prosjekt som har som hovedmål å bidra til reduserte CO₂-utslipp fra transportsektoren.

Budsjettforslaget til luftfartsformål er på 941,6 mill. kroner, en økning på 25,4 pst. fra saldert budsjett 2009. Regjeringen foreslår 87,8 mill. kroner i tilskudd til regionale flyplasser, en økning på 74,4 mill. kroner fra saldert budsjett 2009. For å bidra til at Avinor AS kan gjennomføre nødvendige sikkerhetsinvesteringer, foreslår Regjeringen et engangsinvesteringstilskudd på 50 mill. kroner til Avinors regionale flyplasser, avdragsfritak på Avinors statslån og at det ikke tas utbytte fra Avinor i 2010. Regjeringen foreslår kjøp av flytransporttjenester for 629,2 mill. kroner, tilsvarende en økning på 21 pst. fra saldert budsjett 2009.

Regjeringen foreslår å bevilge 14,1 mrd. kroner til vegformål. Det er en økning på 2,6 mrd. kroner eller 23,1 pst. fra saldert budsjett 2009, korrigert for forvaltningsreformen. Til riksveginvesteringer foreslås det bevilget 6,5 mrd. kroner. Det innebæ-

rer en økt bevilgning på om lag 1,6 mrd. kroner eller om lag 34 pst. fra saldert budsjett 2009, korrigert for forvaltningsreformen.

Regjeringen prioriterer sikring av rasutsatte vegstrekninger svært høyt. Det foreslås bevilget 850 mill. kroner til rassikring i 2010. Bevilgningen skal benyttes både på riks- og fylkesvegnettet, og er en økning med 407,5 mill. kroner eller 92,1 pst. fra saldert budsjett 2009. Det er lagt opp til å starte anleggsarbeid bl.a. i forbindelse med rv 70 Oppdølstranda i Møre og Romsdal og rv 80 Løding – Vikan i Nordland.

Særskilte transporttiltak omfatter flere kollektivtiltak, bl.a. belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bruk av bil i byområdene, samt forsøk med kollektivtransport i distriktene. Regjeringen foreslår at det bevilges 20 mill. kroner for å redusere prisforskjellene på drivstoff mellom sentrale strøk og distriktene.

Til jernbaneformål foreslår Regjeringen en bevilgning på om lag 10,2 mrd. kroner. Det tilsvarende er en økning på 15,2 pst. fra saldert budsjett 2009.

Bevilgningene til jernbanen har økt betydelig de siste fire årene. Med årets forslag foreslår Regjeringen at bevilgningen skal økes ytterligere. Budsjettframlegget for Jernbaneverket er på 8,4 mrd. kroner, som er en økning på 18,5 pst. fra saldert budsjett 2009. Bevilgningen til drift og vedlikehold foreslås lik det årlige gjennomsnittet for første fireårsperiode i Nasjonal transportplan, og er en økning på 15,4 pst. fra saldert budsjett 2009. Forslaget til investeringsbevilgning innebærer en kraftig økning fra saldert budsjett 2009.

Det er satt av midler til videreføring av flere store jernbaneprosjekter, bl.a. nye dobbeltspor på strekningene Lysaker – Sandvika på Drammensbanen og Barkåker – Tønsberg på Vestfoldbanen, dobbeltspor på strekinga Sandnes – Stavanger og ny Gevingåsen tunnel på Nordlandsbanen.

Det foreslås bevilget planleggingsmidler til flere nye jernbaneprosjekter. Regjeringen foreslår å bevilge 80 mill. kroner til planlegging av nytt dobbeltspor Oslo – Ski og 50 mill. kroner til bygging av Ski stasjon.

3.14 Miljøverndepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Forslag 2010	Endring i pst.
<i>Programområde 12 Miljøvern og regional planlegging</i>			
12.10 Fellesoppgaver, regional planlegging, forskning, internasjonalt arbeid m.m.	1 034,4	1 073,7	3,8
12.20 Naturens mangfold og friluftsliv	1 191,5	1 337,3	12,2
12.30 Kulturminner og kulturmiljø	447,9	481,7	7,5
12.40 Klima og forurensning	624,4	727,9	16,6
12.50 Kart og geodata	390,8	415,4	6,3
12.60 Nord- og polarområdene og radioaktiv forurensning i det ytre miljø	222,3	244,2	9,8
Sum før lånetransaksjoner	3 911,3	4 280,2	9,4
Lånetransaksjoner	200,0	0,0	-100,0
Sum Miljøvern og regional planlegging	4 111,3	4 280,2	4,1
Sum Miljøverndepartementet	4 111,3	4 280,2	4,1

Miljøverndepartementets budsjettforslag for 2010 har en utgiftsramme på 4 280,2 mill. kroner. Dette er en økning på nesten 370 mill. kroner, eller 9,4 pst, i forhold til saldert budsjett 2009 når det korrigeres for økningen i Kulturminnefondet i 2009 på 200 mill. kroner. Fondskapitalen i Kulturminnefondet nådde et nivå på 1,4 mrd. kroner i 2009, i tråd med opptrappingsplanen fra Stortinget.

I budsjettforslaget for Miljøverndepartementet for 2010 er følgende områder prioritert:

- Bevaring av naturmangfoldet i Norge.
- Oppfølging av klimameldingen og klimaforliket.
- Arbeidet mot miljøgifter.
- Bevaring og bruk av kulturminner.
- Forskning og overvåking.

Å sikre naturmangfoldet er høyt prioritert på Miljøverndepartementets budsjett for 2010. Bevilgningene til bevaring av naturens mangfold og friluftsliv foreslås økt med nær 146 mill. kroner fra saldert budsjett 2009. Det foreslås totalt over 575 mill. kroner til arbeidet med truede og sårbare arter i budsjettet for 2010. Nasjonalparkplanen blir i all hovedsak fullført i løpet av neste år. Bevilgningene til forvaltning av verneområder foreslås økt med 54 mill. kroner til 223 mill. kroner i 2010. En vesentlig del av de økte bevilgningene på naturforvaltningsområdet går til oppfølging av Naturmangfoldloven som trådte i kraft 1. juli 2009.

Klimameldingen fra 2007 og det påfølgende klimaforliket i Stortinget fra 2008 ligger til grunn for Regjeringens klimapolitikk. Bevilgningene til klimarelaterte tiltak under Miljøverndepartementet foreslås økt med om lag 45 mill. kroner. Det foreslås en bevilgningsøkning på 10 mill. kroner til samarbeidsprosjektet Framtidens byer, som blant annet skal bidra til reduserte klimagassutslipp. Klimainnsatsen i polarstrøkene foreslås økt med 10 mill. kroner til et nytt senter for klima og miljø i Tromsø. Regjeringen foreslår også at det bevilges 10 mill. kroner i 2010 til oppfølging av resultatene fra klimamøtet i København i desember i år.

Innsatsen i arbeidet for et giftfritt miljø foreslås økt. Regjeringen foreslår en bevilgningsøkning på 10 mill. kroner til oppfølgingen av EUs kjemikaliedirektiv REACH. Bevilgningen til arbeidet med opprydding i forurenset grunn og sjøbunn foreslås økt med 64,2 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2009, til 158,5 mill. kroner i 2010. Bevilgningen på 11 mill. kroner til arbeid mot radioaktiv forurensning foreslås videreført i 2010.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til opptrappingsplanen for å sikre fredede kulturminner og kulturmiljøer med 20 mill. kroner i 2010. Det foreslås også å bevilge midler til å stoppe forfallet i statens kulturhistoriske eiendommer.

Bevilgningene til miljøforskning foreslås økt med 32,7 mill. kroner i 2010, hvorav 22 mill. kroner er økte bevilgninger til klimaforskning. Økningen skal bidra til å styrke den samfunnsvitenskapelige klimaforskningen og øke basisbevilgningene til miljøforskningsinstituttene.

Til gjennomføring av plandelen i den nye plan- og bygningsloven foreslår Regjeringen at det bevilges 7 mill. kroner i 2010, blant annet for å styrke kommunenes plan- og miljøkompetanse. Det foreslås også en økt bevilgning på 24,6 mill. kroner til arbeidet med kart og geografisk informasjon.

3.15 Fornyings- og administrasjonsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Forslag 2010	Endring i pst.
<i>Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner</i>			
00.10 Det kongelige hus	173,5	174,8	0,7
Sum Konstitusjonelle institusjoner	173,5	174,8	0,7
<i>Programområde 01 Fellesadministrasjon¹</i>			
01.00 Administrasjon mv.	360,6	354,7	-1,6
01.10 Fylkesmannsembetene	1 343,4	1 362,8	1,4
01.20 Fellestjenester i regjeringskvartalet	455,9	476,1	4,4
01.30 Partistøtte	337,2	348,0	3,2
01.40 Pensjoner m.m.	9 835,6	9 490,2	-3,5
01.50 Konkurransopolitikk	85,3	86,3	1,2
01.60 Forvaltningsutvikling og IKT-politikk	299,9	311,7	4,0
01.70 Personvern	29,6	32,7	10,4
01.80 Bygge- og eiendomspolitikk	2 352,6	2 420,2	2,9
Sum før lånetransaksjoner	15 100,1	14 882,6	-1,4
Lånetransaksjoner	3 400,0	6 000,0	76,5
Sum Fellesadministrasjon	18 500,1	20 882,6	12,9
Sum Fornyings- og administrasjonsdepartementet	18 673,6	21 057,4	12,8

1 Det er i budsjettforslaget for 2010 gjort endringer i kapittelstrukturen under programområde 01 Fellesadministrasjon.

Regjeringen foreslår å bevilge 15 057,4 mill. kroner under Fornyings- og administrasjonsdepartementets budsjett når lånetransaksjoner holdes utenfor. Dette er en nominell reduksjon med 216,2 mill. kroner (1,4 pst.) i forhold til saldert budsjett 2009.

I Regjeringens forslag til budsjett for Fornyings- og administrasjonsdepartementet er følgende tiltak prioritert for å fornye offentlig sektor:

- Forberedelse av innføring av elektronisk faktura til staten.
- En rekke tiltak for samordning og felles IKT-tilbud fra det offentlige, blant annet felles elektronisk ID for bruk i offentlig sektor.
- Økt bruk av elektronisk handel.
- Oppfølging av resultatene fra Innbyggerundersøkelsen høsten 2009.
- Videreutvikling av StatRes, blant annet for å dekke flere sektorer.

I årene som kommer er bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) en viktig faktor i arbeidet med å fornye og utvikle offentlig sektor.

Innføring av elektronisk faktura i staten, økt bruk av elektronisk handel og utvikling av felles elektronisk ID skal bidra til en effektiv elektronisk samhandling mellom offentlig sektor, innbyggere og næringsliv. Under programkategorien som gjelder forvaltningsutvikling og IKT-politikk, foreslås utgiftene økt med 4 pst. For å øke bruken av e-handel blant offentlige oppdragsgivere og leverandører, foreslår Regjeringen å øke bevilgningen til Direktoratet for forvaltning og IKT, slik at bruken av e-handelsplattformen i større grad blir finansiert over direktoratet sitt budsjett i stedet for av brukerne som i dag.

Brukermedvirkning og brukerretting av offentlige tjenester er et sentralt mål for Regjeringen, jf. St.meld. nr. 19 (2008-2009) *Ei forvaltning for demokrati og fellesskap*. Innbyggerne sine oppfatninger om de viktigste offentlige tjenestene som samferdsel, skole, sykehus, eldreomsorg og politi blir kartlagt i Innbyggerundersøkelsen 2009. Resultatene vil foreligge sent på høsten i 2009 og vil danne grunnlaget for et videre analysearbeid i 2010. StatRes gir kunnskap om ressursbruk, kvalitet og

resultater av statlig tjenesteproduksjon, og vil bli utviklet videre for å dekke flere områder av offentlig forvaltning og tjenesteproduksjon.

Utgiftene til fellestjenester i regjeringskvartalet foreslås økt med 4,4 pst. sammenlignet med saldert budsjett for 2009. Økningen er blant annet knyttet til tiltak for å bedre IKT-sikkerheten i regjeringskvartalet.

Regjeringen foreslår at bevilgningene under programkategori 01.40 Pensjoner m.m. samlet reduseres med 345,4 mill. kroner (3,5 pst.) når lånetransaksjoner holdes utenom. Nedgangen er i stor grad knyttet til at tilskuddet til Statens Pensjonskasse foreslås redusert med 219 mill. kroner (2,6 pst.). Regjeringen foreslår videre 256,8 mill. kroner til tilpasning av IKT-systemene i Statens Pensjonskasse til pensjonsreformen (PERFORM-prosjektet) under denne programkategorien. Boliglånsordningen i Statens Pensjonskasse er tidligere nettbudsjettet på flere kapitler. Fra og med 2010

foreslår Regjeringen at boliglånsordningen brutto-budsjetteres, og det er derfor gjort endringer i kapittelstrukturen.

Under programkategori 01.70 Personvern foreslås utgiftene økt med 3 mill. kroner, tilsvarende 10,4 pst. Saksmengden i Datatilsynet øker, og tilsynet vil også få merarbeid knyttet til de personvernprosjektene som er igangsatt i 2009.

De samlede utgiftene under programkategori 01.80 Bygge- og eiendomspolitikk foreslås økt med 67,6 mill. kroner, tilsvarende 2,9 pst. Bevilgningen til byggeprosjekter utenfor husleieordningen foreslås redusert med 191,5 mill. kroner, tilsvarende 18 pst. Bevilgningen til byggeprosjekter innenfor husleieordningen foreslås økt med 273,3 mill. kroner, tilsvarende 22,4 pst. Bevilgningsforslagene er basert på antallet prosjekter som foreslås startet opp i 2010 og rasjonell fremdrift i de pågående byggeprosjektene.

3.16 Finansdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Forslag 2010	Endring i pst.
<i>Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner</i>			
00.30 Regjering	283,9	301,9	6,3
00.40 Stortinget og underliggende institusjoner	1 378,1	1 435,4	4,2
Sum Konstitusjonelle institusjoner	1 662,1	1 737,3	4,5
<i>Programområde 23 Finansadministrasjon</i>			
23.10 Finansadministrasjon	891,2	965,1	8,3
23.20 Skatte- og avgiftsadministrasjon	5 674,0	6 017,8	6,1
23.30 Offisiell statistikk	655,7	679,0	3,6
23.40 Andre formål	16 125,7	16 870,9	4,6
Sum Finansadministrasjon	23 346,6	24 532,8	5,1
<i>Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.</i>			
24.10 Statsgjeld, renter og avdrag mv.	20 497,8	20 445,5	-0,3
Sum før lånetransaksjoner	20 497,8	20 445,5	-0,3
Lånetransaksjoner	44 951,0	0,0	-100,0
Sum Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.	65 448,8	20 445,5	-68,8
Sum Finansdepartementet	90 457,5	46 715,6	-48,4

Under Finansdepartementet foreslås det bevilget totalt 46 715,6 mill. kroner. Dette er en reduksjon på 43 741,9 mill. kroner, eller 48,4 pst., i forhold til saldert budsjett 2009. Den store reduksjo-

nen skyldes i hovedsak lånetransaksjoner, ettersom et stort obligasjonslån forfalt i 2009 og neste store forfall er i 2011.

I Regjeringens forslag til budsjett for Finansdepartementet er følgende områder prioritert:

- Arbeidet med finansmarkedene og Statens pensjonsfond.
- Innsats mot skatte- og avgiftsunndragelser og annen økonomisk kriminalitet.
- Handel med klimavoter i samsvar med Kyoto-avtalen.

Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner omfatter Regjeringen, Statsministerens kontor, Regjeringsadvokaten og Stortinget med underliggende institusjoner. I forhold til saldert budsjett 2009 foreslås bevilgningen økt med 75,2 mill. kroner, i hovedsak som følge av økte driftsutgifter.

Programområde 23 Finansadministrasjon foreslås økt med 1 186,2 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2009. Bevilgningen til kjøp av klimavoter i samsvar med Kyoto-avtalen foreslås økt med 505 mill. kroner til 1 220 mill. kroner. Utgiftene til merverdiavgiftskompensasjon til kommuner og fylkeskommuner mv. foreslås økt med 250 mill. kroner til 13 900 mill. kroner. Videre foreslås utgiftene til skatte- og avgiftsadministrasjon (skatteetaten og toll- og avgiftsetaten) økt med 343,8 mill. kroner til 6 017,8 mill. kroner.

Skatteetatens og toll- og avgiftsetatens innsats for å forebygge og avdekke svart økonomi og

skatte- og avgiftsunndragelser vil bli ytterligere intensivert i 2010. Toll- og avgiftsetatens grensekontroll og innsats mot valutasmugling ble styrket i 2009 og foreslås ytterligere styrket i 2010.

Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv. Utgiftene til renter på innenlandsk statsgjeld ventes redusert med 52,3 mill. kroner til 20 445,5 mill. kroner. Det er i 2010 større usikkerhet enn vanlig knyttet til renteutgiftene. Dette skyldes at det er usikkert i hvilket omfang de særskilte finansieringsordningene som ble etablert for å redusere virkningene av finanskrisen, vil bli benyttet. Ved etableringen av Statens finansfond og Statens obligasjonsfond fikk Regjeringen adgang til å bruke inntil 50 mrd. kroner til å tilby kjernekapital til banker og inntil 50 mrd. kroner til kjøp av norske kredittobligasjoner. Staten kan også yte lån til Eksportfinans ASA innenfor en ramme på 50 mrd. kroner, hvorav om lag 30 mrd. kroner kan komme til utbetaling i 2009. Lånene og investeringene finansieres ved opplåning i markedet og/eller ved trekk på statens kontantbeholdning i Norges Bank.

Utgiftene til avdrag på innenlandsk statsgjeld (lånetransaksjoner) reduseres med 44 951 mill. kroner til null i 2010, noe som skyldes at et stort obligasjonslån forfalt i 2009 og neste store forfall først er i 2011.

3.17 Forsvarsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Forslag 2010	Endring i pst.
<i>Programområde 04 Militært forsvar</i>			
04.10 Militært forsvar m.v	33 458,3	34 930,9	4,4
Sum Militært forsvar	33 458,3	34 930,9	4,4
Sum Forsvarsdepartementet	33 458,3	34 930,9	4,4

Nominelt foreslås forsvarsbudsjettet økt med 1 472,6 mill. kroner. Av dette skyldes 435 mill. kroner en parallell økning av utgifts- og inntektssiden i forbindelse med omlegging av budsjetteringen av redningshelikoptertjenesten, som Forsvaret driver på oppdrag fra Justis- og politidepartementet. Når det ses bort fra lønns- og priskompensasjon og andre tekniske endringer foreslås utgiftene til Forsvaret økt med 395,2 mill. kroner, eller 1,18 pst., sammenlignet med saldert budsjett 2009.

Regjeringens forslag til forsvarsbudsjett for 2010 innebærer en fortsatt styrking av Forsvaret i tråd med Soria Moria-erklæringens sikkerhets- og

forsvarspolitiske satsingsområder og langtidsplanen for perioden 2009-2012, jf. St.prp. nr. 48 (2007-2008).

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget er:

- Oppfølging av langtidsplanen for Forsvaret, herunder langtidsplanens forutsetninger om reell bevilgningsopptrapping, effektiviseringstiltak og basereduksjoner.
- Fortsatt høy militær tilstedeværelse i nordområdene.
- Fortsatt høyt nivå på norske militære bidrag i utenlandsoperasjoner, hovedsakelig i Afghanistan, Tsjad og utenfor Somalia.

- Ny kompensasjonsordning for forsvarspersonell som har pådratt seg psykiske belastningsskader i utenlandsoperasjoner.

Budsjettforslaget innebærer en bevilgningsøkning på 100 mill. kroner til videre oppfølging av langtidsplanen. Denne økningen går i hovedsak til operativ drift og styrkeproduksjon. Med Regjeringens forslag for 2010 vil bevilgningene til forsvarssektoren i langtidsplanens andre år være økt med 500 mill. kroner av de 800 mill. kroner som langtidsplanen forutsatte skulle tilføres frem mot 2012. I tillegg er det et mål å frigjøre ytterligere midler i 2010 gjennom basereduksjoner og effektiviseringstiltak.

Budsjettforslaget innebærer videre en bevilgningsøkning på 220 mill. kroner til norske styrker i utlandet for å opprettholde de norske militære bidragene i Afghanistan, Tsjad og utenfor Somalia.

Regjeringen foreslår en bevilgningsøkning på 50 mill. kroner til en særskilt kompensasjonsordning for forsvarspersonell som har pådratt seg psykiske belastningsskader i utenlandsoperasjoner.

Når forslaget til forsvarsbudsjett for 2010 fordeles på driftsutgifter og investeringer, innebærer det en reell økning i driftsbevilgningene på 455 mill. kroner. Materiellinvesteringer øker reelt med 65,6 mill. kroner, og bygge- og anleggsbevilgningene reduseres reelt med 125,4 mill. kroner. Reduksjonen i bygge- og anleggsinvesteringene gjelder i all hovedsak investeringer i NATO-infrastruktur i Norge og er i tråd med gjeldende planer.

Hæren er betydelig styrket de senere årene, og Regjeringens forslag for 2010 vil videreføre det nivået som er nådd etter fortsatt oppbygging også i 2009. Sjøforsvarets og Kystvaktens driftsbudsjetter foreslås økt for å følge opp innfasingen av nye fartøyer. I Luftforsvaret innføres nye transportfly,

mens aktiviteten for kampfly og øvrige systemer videreføres. I Heimevernet videreføres aktiviteten iht. langtidsplanen og kvalitetsreformen, og øvingsaktiviteten øker for områdestrukturen.

Støtte til operasjoner i form av kommando-, kontroll- og informasjonssystemer, sanitet og logistikk er prioritert med bevilgningsøkning. Det foreslås også økt innsats for å trene kommandoapparatet i krisehåndtering og utvikle Forsvarets operative hovedkvarter utenfor Bodø. *Cold Response 2010* er Forsvarets høyest prioriterte øvelse i 2010.

Regjeringen foreslår at det bevilges 7 668,9 mill. kroner til materiellinvesteringer i 2010. For å kunne følge opp ambisjonene i langtidsplanen, legger Regjeringen opp til å øke forsvarsbudsjettets avsetning til materiellinvesteringer i de to siste årene av planperioden.

Bevilgningen til nasjonale bygge- og anleggsinvesteringer foreslås videreført på om lag samme nivå som i 2009 og vil bl.a. bli benyttet til å gjennomføre omstillingstiltakene i langtidsplanen. Det gjennomføres betydelige investeringer i bygg og anlegg i indre Troms for å understøtte Hærens virksomhet i dette området.

Den samlede bevilgningen til festningsverkene foreslås økt med 11,5 mill. kroner, og det høye nivået på bevilgningen til Forsvarets musikk fra 2009 videreføres.

Målene for langtidsplanen 2009-2012 er styrende for den videre utviklingen av Forsvaret, hvor balanse mellom budsjett og virksomhet er avgjørende. Det tar tid før effektene av de planlagte struktur- og basetiltakene oppnås, noe som fører til at årene 2009 og 2010 er særlig utfordrende. Det kreves derfor klare prioriteringer for å nå målene i langtidsplanen.

3.18 Olje- og energidepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Forslag 2010	Endring i pst.
<i>Programområde 18 Olje- og energiformål</i>			
18.00 Administrasjon	182,2	184,8	1,4
18.10 Petroleum	468,8	279,2	-40,4
18.20 Energi og vannressurser	622,1	708,8	13,9
18.25 Energiomlegging	695,5	1 056,5	51,9
18.30 Teknologi og internasjonalisering	2 481,0	4 192,6	69,0
18.70 Statlig petroleumsvirksomhet	26 952,0	24 660,0	-8,5
Sum før lånetransaksjoner	31 401,5	31 081,9	-1,0
Lånetransaksjoner	10 000,0	5 000,0	-50,0
Sum Olje- og energiformål	41 401,5	36 081,9	-12,8
Sum Olje- og energidepartementet	41 401,5	36 081,9	-12,8

Under Olje- og energidepartementet foreslås det bevilget totalt 36 081,9 mill. kroner. Utenom petroleumsvirksomheten og lånetransaksjoner er forslaget på 6 681,9 mill. kroner, inkludert 260 mill. kroner til Petoro, som i tabellen er inkludert i programkategori 18.70 Statlig petroleumsvirksomhet. Dette er en økning på om lag 1 980,4 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2009, eller om lag 42 pst.

I Regjeringens forslag til budsjett for Olje- og energidepartementet er følgende områder gitt særlig prioritet:

- CO₂-håndtering på Mongstad.
- Energieffektivisering og fornybar energi.
- Forskning og utvikling innen fornybare energikilder og karbonfangst og -lagring.
- Styrking av NVE knyttet til blant annet skredforebygging.
- Sikre strømforsyningen til Værøy og Røst.

Kampen mot klimaendringer og utfordringene knyttet til å dekke verdens energibehov er viktige årsaker til Regjeringens satsing på fangst og lagring av CO₂. Regjeringen vil bidra til å utvikle fremtidsrettede og effektive teknologier slik at CO₂-håndtering kan realiseres nasjonalt og internasjonalt. Det foreslås bevilget totalt 3 281 mill. kroner til videre arbeid med CO₂-håndtering, i første rekke på Mongstad og til drift av Gassnova SF. I tillegg foreslås det å øke bevilgningen til CLIMIT-programmet med 30,5 mill. kroner til totalt om lag 180 mill. kroner. Programmet dekker hele kjeden fra forskning, utvikling og til demonstrasjon og utprøving av teknologier for fossilt basert kraftpro-

duksjon med fangst og lagring av CO₂. Det foreslås bevilget 20 mill. kroner til arbeid med CO₂-håndtering internasjonalt over Olje- og energidepartementets budsjett. Samlet innebærer dette at det foreslås bevilget om lag 3 481 mill. kroner til arbeid med CO₂-håndtering over Olje- og energidepartementets budsjett for 2010. Det tilsvarer en økning på 1 556,5 mill. kroner i forhold saldert budsjett 2009.

Enova SF og Energifondet er de viktigste verkøytene for å stimulere til energiomlegging. Gjennom forvaltningen av midlene fra Energifondet skal Enova være en pådriver for utvikling av nye miljøvennlige energiprojekter. Inntektene til Energifondet anslås til totalt 1 800 mill. kroner i 2010 og kommer i hovedsak fra påslaget nettariffen og avkastning fra Grunnfondet. Påslag på nettleien på 1 øre per kWh anslås til 760 mill. kroner i 2010. Over statsbudsjettet foreslås det bevilget 956 mill. kroner i 2010, hvorav 756 mill. kroner kommer fra avkastningen av Grunnfond for fornybar energi og energieffektivisering. Renteinntektene fra Energifondet budsjetteres til om lag 84 mill. kroner. Videre foreslår Regjeringen å øke Grunnfond for fornybar energi og energieffektivisering med et kapitalinnskudd på 5 mrd. kroner i 2010. Det anslås at dette vil øke den årlige avkastningen fra Grunnfondet til om lag 1 000 mill. kroner fra og med 2011.

Det foreslås bevilget 741 mill. kroner til Norges forskningsråd over Olje- og energidepartementets budsjett i 2010, en økning på 171,5 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2009. Økningen knytter

seg i hovedsak til fornybar energi og karbonfangst og -lagring, herunder CLIMIT-programmet, og er en oppfølging av Klimaforliket.

Det foreslås totalt bevilget om lag 708,8 mill. kroner i 2010 under Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), en økning på om lag 87 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2009. I denne økningen inngår 30 mill. kroner til skredarbeid i NVE, herunder en enhet for forskning og formidling ved NVEs regionkontor i Førde. 33 mill. kroner gjelder tilskudd til strømforsyning til Værøy og Røst. Videre er bevilgningsøkningen under NVE blant annet knyttet til forsyningssikkerhet, energieffektivisering og fornybar energi, konsekjonsbehandling, dam-, miljø- og beredskapstilsyn.

Reduksjonen under 18.10 petroleum har sammenheng med at den geologiske kartleggingen av Nordland IV og Troms II avsluttes i 2009.

Utgifter knyttet til Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten anslås til 24 400 mill. kroner i 2010, en reduksjon på 2 300 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2009. De største reduksjonene er relatert til ferdigstillelse

av utbyggingen av Gjøa og redusert produksjonsboring på Oseberg. I tillegg er det tatt høyde for utsettelse av aktiviteter som følge av strammere prioritering i selskapene.

3.19 Ymse utgifter og inntekter

Under programområde ymse utgifter foreslås det bevilget 11 543,9 mill. kroner, som i sin helhet er ført under kap. 2309 Tilfeldige utgifter. Bevilgningen står som motpost til tilleggsbevilgninger knyttet til blant annet forhandlinger hvor staten er part, herunder til lønnsoppgjøret for statsansatte, regulering av pensjoner mv. i folketrygden og takstforhandlinger for privatpraktiserende leger, fysioterapeuter og psykologer, og til uforutsette utgifter. Videre skal bevilgningen dekke utbetalingene til billighetserstatninger.

På kapittel 5309 Tilfeldige inntekter foreslås det bevilget 50,0 mill. kroner. Dette gjelder enkelte mindre, uforutsette inntekter som ikke inngår på andre inntektskapitler i statsbudsjettet.

4 Oversikt over budsjettets utgifter og inntekter

4.1 Innledning

I dette kapitlet gis det en oversikt over statsbudsjettets utgifter og inntekter, gruppert etter utgiftsart, jf. boks 4.1. Regjeringens politiske prioriterin-

ger i budsjettet er beskrevet i kapittel 2. Folketrygdens utgifter er omtalt i kapittel 5. Prop. 1 S for de enkelte departementene gir mer utfyllende og detaljerte framstillinger av Regjeringens budsjettforslag.

Boks 4.1 Statsbudsjettets inndeling

Statsbudsjettet blir inndelt i kapitler som igjen er inndelt i poster, jf. § 4 i bevilgningsreglementet. Stortingets bevilgningsvedtak er knyttet til beløpet under den enkelte post. Kapitlene nummereres fortløpende i ulike nummerserier for de ulike departementene, mens nummereringen av postene følger et fastlagt mønster hvor postnummeret brukes som kode for hva slags type utgift eller inntekt det er tale om. Bevilgningsreglementet krever også at de ulike utgiftene og inntektene skal inndeles i fire avdelinger. Dette skjer ved å inndeles postnummerseriene i følgende avdelinger etter art:

Utgifter

1. Statens egne driftsutgifter: Postene 1-29
2. Nybygg, anlegg mv.: Postene 30-49
3. Overføringer til andre: Postene 50-89
4. Utlån, statsgjeld mv.: Postene 90-99

Inntekter

5. Salg av varer og tjenester: Postene 1-29
6. Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv.: Postene 30-49
7. Overføringer fra andre: Postene 50-89
8. Tilbakebetalinger mv.: Postene 90-99

4.2 Oversikt over budsjettets utgifter

4.2.1 Oversikt over budsjettets samlede utgifter

De samlede forslag til utgiftsbevilgninger på statsbudsjettet for 2010 utgjør 1 240,9 mrd. kroner medregnet lånetransaksjoner og overføringer til Statens pensjonsfond - Utland. I forhold til saldert budsjett 2009 reduseres de samlede utgiftene med om lag 129,6 mrd. kroner. Reduserte overføringer til Statens pensjonsfond - Utland og lavere lånetransaksjoner som følge av redusert gjeldsavdrag i

2009 forklarer i stor grad reduksjonen i utgiftene. Utenom petroleumsvirksomheten, overføring til Statens pensjonsfond - Utland og lånetransaksjoner, foreslås det samlede utgifter på 883,1 mrd. kroner, som er en økning i forhold til saldert budsjett 2009 på 61,3 mrd. kroner. Bevilgninger i utgiftskategorien «overføringer til andre» utgjør 75,6 pst. av de totale bevilgningene på utgiftssiden. Utgifter til Statens pensjonsfond - Utland og folketrygden utgjør hovedvekten av disse bevilgningene. Endringer fra saldert budsjett 2009 til anslag på regnskap 2009 er nærmere omtalt i kapittel 7.

Tabell 4.1 Statsbudsjettets utgifter

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
Driftsutgifter	131 311	128 666	138 553
Nybygg, anlegg mv.	52 398	56 128	51 108
Overføringer til andre	1 059 603	956 129	938 224
Utlån, gjeldsavdrag mv.	127 277	272 362	113 064
Sum utgifter	1 370 588	1 413 285	1 240 949

Kilde: Finansdepartementet

4.2.2 Driftsutgifter (postene 1-29)

Driftsutgiftene budsjetteres over postene 1-29. Driftsutgiftene omfatter lønn til statsansatte og kjøp av varer og tjenester til statlige virksomheter, i tillegg til statens forretningsdrift. I forslaget til statsbudsjett for 2010 utgjør driftsutgiftene 138,6 mrd. kroner. Det blir ikke bevilget driftsutgifter og driftsinntekter for statsaksjeselskap, statsforetak og statlige virksomheter som er omgjort til stiftelser, ettersom disse ikke er inkludert i statsbudsjettet. Det bevilges heller ikke driftsutgifter på driftspostene (1-29) for statlige nettobudsjetterte virksomheter eller helseforetak.

Tabell 4.2 gir en oversikt over de største utgiftsområdene innenfor statens driftsutgifter. De spesifiserte utgiftsgruppene summerer seg til 104 mrd.

kroner, tilsvarende 75,1 pst. av driftsutgiftene. Tabellen viser at store statsetater som Arbeids- og velferdsetaten, Forsvaret, samferdselsetatene, politi og rettsvesen representerer de største driftsutgiftene.

Fra saldert budsjett 2009 til budsjettforslaget for 2010 øker driftsutgiftene med om lag 5,5 pst. Veksten i driftsutgifter fra saldert budsjett 2009 til 2010 gjelder i stor grad økte utgifter for å ta høyde for pris- og lønnsvekst fra 2009 til 2010. Videre kan deler av veksten forklares med økte utgifter til bl.a. politiet og påtalemyndigheten, Arbeids- og velferdsetaten, CO₂håndtering og kjøp av klimakvoter, håndtering av ubåtvraket ved Fedje og skipsvraket Murmansk ved Sørøya i Hasvik kommune og økte utgifter som følge av flere flyktninger og asylsøkere.

Tabell 4.2 Driftsutgifter (postene 1-29)

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
Forsvaret	22 925	23 554	24 230
Statens vegvesen	8 130	8 940	7 125
Jernbane	3 911	4 814	4 509
Politi og påtalemyndighet	10 269	10 531	11 531
Rettsvesen	1 906	1 971	2 001
Kriminalomsorg	3 181	3 182	3 456
Barne- og ungdomstiltak	4 959	5 088	5 316
Arbeids- og velferdsetaten	8 198	9 071	9 367
Skatte-, avgifts- og tolladministrasjon	5 530	5 539	5 883
Statens Pensjonskasse mv.	9 418	9 349	9 078
Departementene og Statsministerens kontor	5 819	5 855	6 104
Direktorater mv.	14 072	14 632	16 010
Statens forretningsdrift	-560	-149	-522
Andre driftsutgifter inkludert statlige lønnsoppgjør mv.	33 553	26 280	34 465
Sum driftsutgifter	131 311	128 666	138 553

Kilde: Finansdepartementet

Gruppen direktorater mv. er basert på en oversikt over sentraladministrative organer i rapport 2008:10 fra Direktoratet for forvaltning og IKT. For 2010 utgjør driftsutgiftene til disse virksomhetene til sammen om lag 16 mrd. kroner, tilsvarende 11,6 pst. av de samlede driftsutgiftene på statsbudsjettet.

Den største andelen av beløpet under Statens Pensjonskasse er utgifter til pensjoner til statsansatte som dekkes etter lov om Statens Pensjonskasse. Den resterende delen av beløpet omfatter driftsbevilgninger til Statens Pensjonskasse, utgifter til tjenstepensjon gitt som gavepensjon av statskassen og arbeidsgiveravgift til folketrygden på pensjonsinnskuddet.

Driftsresultatet til statens forretningsdrift består av de ulike forvaltningsbedriftenes driftsinntekter fratrukket driftsutgifter, avskrivninger, renter og eventuelle avsetninger til reguleringsfond. Driftsresultatet skal ifølge bevilgningsreglementet føres opp i statsbudsjettets utgiftsdel. Denne bestemmelsen omfatter forvaltningsbedriftene under budsjettkapitlene 2445-2490. Driftsresultatet føres på post 24. Statsaksjeselskap, statsforetak eller andre statsbedrifter som er organisert som

egne rettssubjekter, tas ikke med på statsbudsjettet med brutto inntekter og utgifter.

Brutto driftsinntekter i statens forretningsdrift tas inn i budsjettet på underpost som et negativt beløp, siden de føres på budsjettets utgiftsside. Et negativt tall for 24-posten totalt betyr dermed at det er et netto driftsoverskudd. Unntaket fra bruttoprinsippet gjelder bare driftsbudsjettet. For investeringsutgifter, tilskudd mv., følges bruttoprinsippet for føringer i statsbudsjettet også for forretningsdriften. Disse beløpene inngår i oversiktene over de ulike utgiftsartene nedenfor.

Selv om alle investeringer i forretningsdriften blir utgiftsført brutto, blir renter beregnet som om statens netto investeringsbidrag skulle være et lån fra statskassen, og det foretas avskrivninger på grunnlag av bokført kapital. Avskrivninger og renter blir ført som underposter på post 24, og det samlede avskrivnings- og rentebeløp for den samlede forretningsdriften tas til inntekt på statsbudsjettets inntektsside, jf. nærmere omtale av forretningsdriften i avsnitt 4.3.2.

Andre driftsutgifter på 34,5 mrd. kroner gjelder blant annet en rekke statlige forvaltningsorganer og etater. Flere av disse virksomhetene er helt

eller delvis selvfinansiert. Bruttoføring av statsbudsjettet innebærer derfor at disse virksomhetene har både inntekts- og utgiftsposter i statsbudsjettet.

I tillegg inkluderer andre driftsutgifter bevilgningen under kapittel 2309 Tilfeldige utgifter, post 01 Driftsutgifter. Denne bevilgningen benyttes til å dekke økte utgifter blant annet til lønnsoppgjør for statsansatte, regulering av pensjoner mv. i folketrygden, takstforhandlinger for privatpraktiserende leger, fysioterapeuter og psykologer, samt uforutsette utgifter i løpet av det kommende budsjettåret. Ved regnskapsavslutningen vil således ikke hele det bevilgede beløpet på denne posten bli regnskapsført som driftsutgifter. I anslag på regnskap for 2009 er bevilgningsøkningen som følge av trygdeoppgjøret våren 2009 fordelt på ulike overføringsordninger, mens det er lagt til grunn at kapittel 2309 Tilfeldige utgifter reduseres tilsvarende. Reduksjonen i bevilgningen til tilfeldige utgifter som er lagt til grunn i anslag på regnskap for inne-

værende år, bidrar både til å forklare deler av reduksjonen i driftsutgiftene fra saldert budsjett 2009 til anslag på regnskap for 2009 og deler av veksten i driftsutgiftene fra anslag på regnskap 2009 til budsjettforslaget for 2010. Forslag om nedsettelse av bevilgningen under kapittel 2309 for inneværende år vil bli fremmet i nysalderingsproposisjonen senere i høst. I 2010 foreslås det bevilget om lag 11,5 mrd. kroner på kapittel 2309, post 01.

4.2.3 Nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)

Utgiftene til investeringer budsjetteres på postene 30-49 og omfatter nybygg og anlegg, vedlikehold, ombygginger og utstyrsanskaffelser som er så betydelige at de har karakter av investering. Investeringer i forretningsdriften vil også framkomme i statens balansekonto som fast kapital, mens investeringer i konsumkapital ikke aktiveres.

Tabell 4.3 Nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
Statens petroleumsvirksomhet	25 200	24 700	23 000
Forsvaret	9 473	9 618	9 645
Riksveganlegg	7 112	8 817	6 478
Jernbaneverket	3 199	3 613	3 919
Statsbygg	1 767	2 252	2 040
Bygg utenfor husleieordningen	1 065	1 255	874
Direktorater mv.	1 228	1 423	1 325
Andre investeringsbevilgninger	3 353	4 451	3 829
Sum investeringer	52 398	56 128	51 108

Kilde: Finansdepartementet

Størstedelen av statens investeringer foretas innenfor petroleumsvirksomheten, Forsvaret og samferdselssektoren. Utenom disse investeringsformålene, utgjør de statlige byggebevilgningene, som bl.a. er samlet under Statsbygg og ulike direktorater, en stor del av investeringene. Det samlede investeringsnivået utgjør 51,1 mrd. kroner i budsjettforslaget for 2010. Dette er om lag 1,3 mrd. kroner lavere enn saldert budsjett 2009 og skyldes først og fremst at det er budsjettert med et lavere

investeringsnivå i petroleumssektoren i 2010 enn i 2009. Utenom investeringene i petroleumsvirksomheten, foreslås de samlede investeringene økt med om lag 0,9 mrd. kroner, fra 27,2 mrd. kroner til 28,1 mrd. kroner.

Utgifter til vedlikehold, utstyrsanskaffelser og ombygginger er fordelt på de ulike etatenes utgiftskapitler. Tabell 4.3 viser de største statlige investeringsformålene. De spesifiserte formålene utgjør om lag 93 pst. av investeringsomfanget. Bevilgnin-

gene på postene 30-49 gir ikke et fullstendig uttrykk for statens samlede investeringsaktivitet ettersom investeringer i helseforetakene finansieres med tilskudd over statsbudsjettet og deler av veiutbyggingen finansieres med bompenger som ikke budsjetteres på statsbudsjettet.

4.2.4 Overføringer til andre (postene 50-89)

Overføringer til andre budsjetteres på postene 50-89 i statsbudsjettet. Overføringene deles inn i tre faste undergrupper:

- 50-59 Overføringer til andre statsregnskap.
- 60-69 Overføringer til kommuneforvaltningen.
- 70-89 Andre overføringer.

Tabell 4.4 Overføringer til andre (postene 50-89)

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
<i>Postene 50-59</i>			
Overføring til Statens pensjonsfond - Utland	394 840	264 717	220 389
Øvrige overføringer til andre statsregnskap	37 565	40 129	40 042
Sum overføringer til andre statsregnskap	432 405	304 846	260 431
<i>Postene 60-69</i>			
Rammetilskudd	69 205	72 713	81 670
Øvrige overføringer til kommuneforvaltningen	56 957	60 890	62 239
Sum overføringer til kommuneforvaltningen	126 162	133 603	143 908
<i>Postene 70-89</i>			
Folketrygden	276 408	288 652	308 105
Øvrige overføringer	224 628	229 029	225 780
Sum overføringer til private	501 036	517 681	533 884
Sum overføringer til andre (postene 50-89)	1 059 603	956 129	938 224

Kilde: Finansdepartementet

Overføringer til statlige fond eller avsetningskonti i Norges Bank budsjetteres på overføringspostene til andre statsregnskap (postene 50-59). Når Stortinget har vedtatt en bevilgning, overfører det respektive departement midlene til et slikt fond, og utbetaling fra fondene skjer dels i budsjettåret og dels i påfølgende år.

Postene 50-59 brukes også til overføringer til statlige institusjoner hvor drifts- og investeringsutgifter gis som en netto bevilgning. Slike institusjoner er underlagt departemental instruksjonsmyndighet og defineres ikke som selvstendige rettssubjekter. Blant annet er Norges forskningsråd, universitetene og de statlige høyskolene nettobudsjetterte virksomheter. Bevilgningene føres derfor på 50-post. Den største bevilgningen på 50-postene er overføringen fra statsbudsjettet til Statens pensjonsfond - Utland. Denne overføringen tilsvarer

statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten. Fra saldert budsjett 2009 til budsjettforslaget for 2010 er det en reduksjon i overføringene til andre statsregnskap på 172,0 mrd. kroner og gjelder i hovedsak reduserte overføringer til utlandsdelen av Statens pensjonsfond. De øvrige overføringene øker med knapt 2,5 mrd. kroner.

Postene 60-69 omfatter overføring til kommunenes og fylkeskommunenes forvaltningsbudsjetter. Overføringer til kommunesektoren gis dels som rammetilskudd over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett og dels som øremerkede tilskudd som bevilges over flere departementers budsjetter. Rammetilskuddene økes med 12,5 mrd. kroner i budsjettforslaget for 2010. I forbindelse med forvaltningsreformen tilføres fylkeskommunene vel 7,6 mrd. kroner gjennom økt rammetilskudd og momskompensasjon. Dette innebærer

en overføring av i underkant av 6,5 mrd. kroner som tidligere ble benyttet til de aktuelle oppgavene på statlig side i 2009, samt en økning i bevilgningen til de aktuelle områdene med 1,1 mrd. kroner.

Samlet sett øker de øremerkede tilskuddene med 5,3 mrd. kroner fra saldert budsjett 2009. Det er i hovedsak økte utgifter til barnehager på 2,5 mrd. kroner og i tilskuddet til finansiering av ressurskrevende tjenester i kommunene på knapt 1,4 mrd. kroner som bidrar til veksten. Nivået på rammetilskuddene til kommunesektoren kan variere betydelig fra år til år som følge av tekniske endringer, herunder størrelsen på de kommunale skattørene.

Utgiftspostene 70-89 omfatter overføringer til private, f.eks. husholdninger, organisasjoner, private bedrifter mv., og utgjør til sammen 533,9 mrd. kroner i forslaget til statsbudsjett for 2010. Utgifter under folketrygden utgjør 308,1 mrd. kroner av dette, jf. nærmere omtale i kapittel 5. Postene omfatter også overføringer til statlige foretak som er organisert som selvstendige rettssubjekter. Dette gjelder blant annet tilskudd til de regionale helseforetakene. I 2010 foreslås det samlede tilskudd til helseforetakene på 98,8 mrd. kroner. Samlet sett reduseres bevilgningen til helseforetakene med 3,8 mrd. kroner fra saldert budsjett 2009. Denne reduksjonen skyldes at det i saldert budsjett 2009 ble vedtatt at de regionale helsefore-

takenes driftskreditter i private banker skulle omgjøres til driftskreditter i staten fra 2009. Som følge av dette ble det bevilget et éngangsbeløp på 7,3 mrd. kroner i driftskreditter til helseforetakene i 2009. For 2010 og senere år vil bevilgningsforslaget kun omfatte endringer i driftskreditrammen. Sett bort fra disse engangsutgiftene i 2009 øker bevilgningene til helseforetakene i 2010 med 3,5 mrd. kroner fra saldert budsjett 2009. Dette inkluderer bl.a. 250 mill. kroner i investeringslån til Helse Sør-Øst til kjøp av tomt på Gullaug i Lier og om lag 1,5 mrd. kroner ut over generell pris- og lønnsjustering til driften av helseforetakene.

Overføringer til private utenom folketrygden og helseforetakene beløper seg i budsjettforslaget for 2010 til 127,0 mrd. kroner. Disse overføringene inkluderer et bredt spekter av ordninger som er forskjellige med hensyn til målgrupper, formål og bevilgningsstørrelse, herunder barnetrygd, konstantstøtte, tilskudd til internasjonale organisasjoner og bistandsmidler.

4.2.5 Utlån, statsgjeld mv. (postene 90-99)

Postene 90-99 på statsbudsjettets utgiftsside inneholder bevilgninger som endrer sammensetningen av statens formuesportefølje i kapitalregnskapet. De største postene i 2010 er utlån til statsbankene som utgjør 68 pst. av de samlede bevilgningene.

Tabell 4.5 Utlån, statsgjeld mv. (postene 90-99)

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
Avdrag innenlandsk statsgjeld	44 951	44 951	-
Lån til statsbankene	56 194	65 851	76 412
Boliglån til statsansatte	3 400	2 200	6 000
Forskningsfond	12 000	12 000	5 000
Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering	10 000	10 000	5 000
Kulturminnefondet	200	400	-
Forvaltning av statlig eierskap	-	3 710	-
Andre lånetransaksjoner	532	133 251	20 652
Sum utlån, statsgjeld mv.	127 277	272 362	113 064

Kilde: Finansdepartementet

Avdrag på innenlandsk statsgjeld varierer sterkt fra år til år. I 2010 er det ingen forfall på obligasjonslån. Dette er hovedårsaken til at lånetransaksjonene reduseres med om lag 14,2 mrd. kroner fra saldert budsjett 2009.

Lån til statsbankene omfatter utlån gjennom Statens lånekasse for utdanning på 16,4 mrd. kroner, utlån gjennom Husbanken på 14,0 mrd. kroner og lån til Innovasjon Norge og Siva på til sammen 46,0 mrd. kroner. Lån til Innovasjon Norge økes med 20,1 mrd. kroner, mens utlån gjennom Statens lånekasse reduseres med 3,5 mrd. kroner. For Husbanken er det en låneøkning på 3,7 mrd. kroner.

Til boliglånordningen for statsansatte foreslås det en bevilgning på 6,0 mrd. kroner i 2010. De samlede utlånene til denne ordningen var ved inngangen av 2009 på 21,1 mrd. kroner.

Det foreslås å øke avsetningene til formålsbestemte fond med til sammen 10,0 mrd. kroner. Det gjelder Fondet for forskning og nyskapning og Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering som hver foreslås økt med 5 mrd. kroner.

I anslag på regnskap for 2009 er andre lånetransaksjoner økt med om lag 133 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett. Dette gjelder i hovedsak 50 mrd. kroner i kapitalinnskudd til Statens finansfond og 50 mrd. kroner i kapitalinnskudd til Statens obligasjonsfond som ble vedtatt i forbindelse med Stortingets behandling av St.prp. nr. 40 (2008-2009). Videre ble det i januar bevilget 30 mrd. kroner til Eksportfinans ASA til utbetaling av nye lån og refinansiering av lån som

forfaller til betaling i løpet av 2009. Det er usikkert hvor store utbetalingene fra disse ordningene vil bli i 2009.

I anslag på regnskap for 2009 er også lånetransaksjoner i forbindelse med petroleumsvirksomheten medregnet med til sammen om lag 2,2 mrd. kroner. Disse lånetransaksjonene påvirker imidlertid ikke statsbudsjettets brutto finansieringsbehov ettersom inntekter overføres til Statens pensjonsfond - Utland, mens utgifter overføres fra fondet til statsbudsjettet.

4.3 Oversikt over statsbudsjettets inntekter

4.3.1 Oversikt over statsbudsjettets samlede inntekter

De samlede inntektsbevilgningene på statsbudsjettet for 2010 er anslått til 1 196,8 mrd. kroner, medregnet lånetransaksjoner og overføringen fra Statens pensjonsfond - Utland for å dekke det oljekorrigerte budsjettunderskuddet. Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge utgjør 677,0 mrd. kroner, mens inntektene fra statlig petroleumsvirksomhet utgjør 244,8 mrd. kroner. Disse bevilgningene utgjør i alt 77 pst. av de samlede inntektene. Inntekter utenom overføringen fra Statens pensjonsfond - Utland og lånetransaksjoner foreslås budsjettert med 974,1 mrd. kroner. Dette er en reduksjon i forhold til saldert budsjett 2009 med 220,6 mrd. kroner, som i hovedsak skyldes lavere inntekter fra petroleumsvirksomheten.

Tabell 4.6 Statsbudsjettets inntekter

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
Salg av varer og tjenester (driftsinntekter)	141 763	93 885	92 764
Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv.	19 063	19 659	22 883
Skatter, avgifter og andre overføringer	1 082 485	1 027 379	1 012 239
Tilbakebetalinger mv.	57 139	63 949	68 875
Sum inntekter	1 300 451	1 204 872	1 196 761

Kilde: Finansdepartementet

4.3.2 Statsbudsjettets driftsinntekter (postene 1-29)

Driftsinntektene foreslås bevilget med 92,8 mrd. kroner i 2009. Driftsinntektene fra petroleumsvirksomheten utgjør 77,9 mrd. kroner, som er 84,0 pst. av de samlede driftsinntektene.

somheten utgjør 77,9 mrd. kroner, som er 84,0 pst. av de samlede driftsinntektene.

Tabell 4.7 Driftsinntekter (postene 1-29)

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
Statens petroleumsvirksomhet	126 100	78 900	77 900
Andre driftsinntekter	15 663	14 985	14 864
Sum driftsinntekter	141 763	93 885	92 764

Kilde: Finansdepartementet

I tillegg til inntekter fra petroleumsvirksomheten nyttes postene 1-29 på statsbudsjettets inntekts-side for inntekt fra salg av varer og tjenester, f.eks.:

- Salg av materiell, publikasjoner og andre varer.
- Utleie av materiell, bygninger og anlegg.
- Oppdrag.
- Gebyrer.
- Tilfeldige inntekter.

Blant annet inntekter fra spilloverskuddet fra Norsk tipping, inntekter til departementene for dekning av ODA-godkjente flyktningeutgifter i Norge, rettsgebyr og øvrige gebyrinntekter og inntekter fra salg av klimavoter inngår i denne kategorien.

Statens forretningsdrift

Inntektsbevilgningene under statens forretningsdrift omfatter flere inntektsarter, men omtales samlet nedenfor.

Statens forretningsdrift vil i 2009 bestå av virksomheten under forvaltningsbedriftene Statsbygg, Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK), Statens kartverk, Statens Pensjonskasse og NVE Anlegg.

I 2010 er det budsjettet med 2,1 mrd. kroner i inntekter under statens forretningsdrift.

Det samlede avskrivningsbeløpet for den statlige forretningsdriften føres under kapittel 5491 Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift. Avskrivningene beregnes på grunnlag av bokført kapital per 31. desember året før budsjettåret. Det benyttes et lineært avskrivningssystem der avskrivningstiden for ulike avskrivningsobjek-

ter varierer med forventet levetid. Ved salg av eiendommer i Statsbygg avskrives også bokført verdi av eiendommene. Avskrivningene utgiftsføres under hver enkelt virksomhets driftsbudsjett. Sum avskrivninger i 2010 beløper seg til 704,1 mill. kroner.

Renter av statens kapital i forretningsdriften tas samlet til inntekt under kapittel 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift. Grunnlaget for renteberegningen er bedriftenes brutto investeringer fratrukket avskrivninger og bedriftenes egne avsetninger til investeringsformål. Rentesatsen for netto investeringsbidraget det enkelte år tilsvarende gjennomsnittlig rente på 5-års statsobligasjoner i 12-månedersperioden fram til 30. september året før budsjettåret. Lånet forutsettes å ha en løpetid på 5 år, og må deretter eventuelt fornyes. Renter av statens kapital i forretningsdriften foreslås budsjettet med 71,7 mill. kroner i 2010.

Avsetning til investeringsformål tas til inntekt under hver enkelt virksomhet som foretar slike avsetninger. Avsetningen utgjør en del av kontantoverskuddet fra driften som benyttes til å finansiere investeringer. Det aktuelle beløpet utgiftsføres på driftsbudsjettet under hver enkelt forvaltningsdrift før driftsresultatet fastsettes, og avsetningene må derfor også føres opp på statsbudsjettets inntektsside. Samlede avsetninger til investeringsformål i 2010 er 935,6 mill. kroner.

I tabell 4.8 er inntektene på statsbudsjettet under statens forretningsdrift splittet opp. I tillegg til tallene nevnt i tabellen er det også andre inntekter under forretningsdriften fra tilbakeføring fra gamle ordninger under GIEK og inntekter fra salg av eiendom på til sammen 414,9 mill. kroner.

Tabell 4.8 Renter, avskrivninger og avsetninger til investeringsformål i 2010 for statens forretningsdrift

	1 000 kroner		
	Avskrivninger	Renter	Avsetninger til investeringsformål
Statsbygg	618 000	53 500	916 545
Statens kartverk	10 831	2 480	0
Statens Pensjonskasse	69 674	14 649	18 069
NVE Anlegg	5 600	1 100	1 000
Sum	704 105	71 729	935 614

Kilde: Finansdepartementet

Beregning av rente for mellomværende med statskassen

Forvaltningsbedriftenes mellomværende med statskassen kan betraktes som en bruks- og kassakredittkonto for håndtering av kortsiktige likviditetssvingninger. For samtlige virksomheter under statens forretningsdrift skal det beregnes renter av mellomværende med statskassen. Renten er knyttet opp mot renten på statssertifikater etter en nærmere bestemt beregningsregel slik at den reflekterer rentenivået i Norge.

Kapittel 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift, post 81 Renter av mellomregnskapet, budsjetteres ikke.

4.3.3 Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)

Inntekter i forbindelse med nybygg og anlegg er på 22,9 mrd. kroner i budsjettforslaget for 2010. Det er inntektene i forbindelse med nybygg og anlegg i statens petroleumsvirksomhet som utgjør størstedelen av disse inntektene.

Tabell 4.9 Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
Statens petroleumsvirksomhet	17 000	17 500	20 800
Andre inntekter i forbindelse nybygg, anlegg mv.	2 063	2 159	2 083
Sum inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv.	19 063	19 659	22 883

Kilde: Finansdepartementet

Inntektspostene 30-49 deles i to grupper.

Postene fra 30 til 39 inneholder inntektsbevilgninger under statens forretningsdrift, herunder avskrivninger på statens kapital i statens forretningsdrift, avsetninger til investeringsformål, overføringer fra bedriftenes egne fond og andre fond, samt andre inntekter av statens forretningsdrift i forbindelse med bygg og anlegg, jf. omtalen ovenfor. Inntektene fra statens forretningsdrift i forbindelse med nybygg og anlegg mv. utgjør 1 639,7 mill. kroner. I tillegg til statens forretnings-

drift er det inntekter fra Jernbaneverket og Bioforsk på til sammen 33,3 mill. kroner på postene 30-39.

Post 30 brukes for øvrig også for avskrivninger under kapittel 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten. Det foreslås budsjettert med inntekter på 20,8 mrd. kroner på denne posten i 2010, og den utgjør således 90,9 pst. av bevilgningene i denne kategorien.

Postene fra 40 til 49 gjelder salg av fast eiendom og tilskudd og refusjoner i forbindelse med

statens bygge- og anleggsarbeider fra statlige særregnskap, kommuner og andre. Samlet utgjør disse inntektene 409,9 mill. kroner i 2010. Salg av eiendom fra Forsvaret og inntekter i forbindelse med Forsvarets byggevirkosomhet utgjør de største inntekstpostene.

4.3.4 Overføringer fra andre (postene 50-89)

Inntekstpostene fra 50 til 89 på statsbudsjettets inntektsside deles inn i følgende undergrupper:

- Postene fra 50 til 59 nyttes til overføringer fra andre statlige regnskaper, for eksempel statlige fond.
- Postene fra 60 til 69 omfatter overføringer fra kommunenes forvaltningsbudsjetter.
- Postene fra 70 til 79 brukes til statsskatt på formue og inntekt, avgifter på omsetning, produksjon og driftsmidler, avgifter på arv, dokumenter, spill og andre fiskalavgifter.
- Under postene fra 80 til 84 føres renteinntekter, mens utbytte på aksjer, bøter, erstatninger, tilbakebetaling av gitte tilskudd mv. blir budsjettert på postene 85-89.

Tabell 4.10 Overføringer fra andre (postene 50–89)

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
<i>Postene 50-59</i>			
Overføring fra Statens pensjonsfond - Utland	48 650	118 088	153 780
Øvrige overføringer fra andre statsregnskap	236	1 614	173
Sum overføringer fra andre statsregnskap	48 886	119 702	153 953
<i>Postene 60-69</i>			
Overføringer fra kommuner	884	845	898
<i>Postene 70-79</i>			
Inntekter under postene 70-79	960 033	847 302	802 798
<i>Postene 80-89</i>			
Renter, utbytte mv.	72 683	59 530	54 589
Sum overføringer fra andre (postene 50-89)	1 082 485	1 027 379	1 012 239

Kilde: Finansdepartementet

Overføring fra Statens pensjonsfond – Utland øker med 105 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2009 og 36 mrd. kroner sammenlignet med anslag på regnskap 2009. For postene 70-79 reduseres inntektene med 157,2 mrd. kroner fra saldert budsjett 2009 til budsjettforslaget for 2010. Dette skyldes i hovedsak reduserte petroleumsinntekter.

Inntektene for postene 80-89 reduseres med 18,1 mrd. kroner fra saldert budsjett 2009 til budsjettforslaget for 2010. Dette kan i stor grad tilskrives reduserte utbytteinntekter på 14,4 mrd. kroner.

Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge

Skatte- og avgiftsanslagene for 2010 tar utgangspunkt i reviderte anslag for 2009, hvor bl.a. ny informasjon om utviklingen i innbetalte skatter og avgifter er innarbeidet. I tillegg er skatte- og avgiftsanslagene basert på de vekstforutsetninger for bl.a. sysselsetting, etterspørsel, lønninger og priser som er lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 2010. Det er også tatt hensyn til virkningene av forslaget til skatte- og avgiftsopplegg og forslaget til kommunale og fylkeskommunale skattører.

Samlede skatter og avgifter til statskassen fra Fastlands-Norge anslås å utgjøre 677,0 mrd. kroner i 2009, en økning på 2,8 mrd. kroner eller 0,4 pst. fra anslag på regnskap for 2009. Skatter på inn-

tekt og formue er anslått til 174,9 mrd. kroner i 2010, som er en nedgang på 12,9 mrd. kroner fra anslag på regnskap for 2009. Trygdeavgift og arbeidsgiveravgift til folketrygden i 2010 er samlet anslått til 221,3 mrd. kroner, som tilsvarer en økning på 2,5 pst. fra anslag på regnskap for 2009. Inntektene fra merverdiavgiften er anslått til 189,6 mrd. kroner i 2009, som tilsvarer en økning på 3,0 pst. fra året før. Øvrige særavgifter medregnet tollinntekter, er samlet anslått til 91,3 mrd. kroner i 2010. Det er en økning på 5,4 pst. fra året før.

Skatte- og avgiftsopplegget for 2010 er nærmere omtalt i Prop. 1 S (2009-2010) Skatte-, avgifts- og tollvedtak og i Prop. 1 L (2009-2010) Skatte- og avgiftsopplegget for 2010 mv. - lovendringer.

Utbytte

Regjeringen foreslår samlede inntekter fra utbytte på vel 20,7 mrd. kroner for 2010. Av dette gjelder 15,5 mrd. kroner StatoilHydro ASA, som inngår i kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten. Det er en reduksjon av de samlede utbytteinntektene på om lag 6,4 mrd. kroner i forhold til anslag på regnskap for 2009. Utbyttet fra Statkraft SF foreslås satt til 85 prosent av utbyttegrunnlaget, tilsvarende 3,8 mrd. kroner. Dette er en reduksjon på 6,3 mrd. kroner i forhold til 2009. Det foreslås økt utbytte fra blant annet NSB AS, Kommunalbanken AS og Entra Eiendom AS, mens redusert utbytte fra blant annet A/S Vinmonopole, Statnett SF og Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS trekker i motsatt retning. Forslag til utbytte for 2010 er 14,4 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett 2009. Hovedgrunnen til at utbetalte utbytter i 2009 ble lavere enn i saldert budsjett 2009 er at det ikke ble utbetalt utbytter fra Norsk Hydro ASA, Telenor ASA og DnB NOR ASA.

Regjeringen foreslår at det ikke tas utbytte fra lavrisikolåneordningen under Innovasjon Norge i 2010 som følge av forventning om redusert resultat og høyere utlånsvolum. Det vises til omtale i Prop. 1 S (2009-2010) for Nærings- og handelsdepartementet for nærmere omtale av forslaget.

Posten Norge AS forventes ikke å være i utbytteposisjon i 2010 som følge av underskudd og manglende fri egenkapital i selskapet. For å bidra til at Avinor AS kan gjennomføre nødvendige sikkerhetsinvesteringer foreslår Regjeringen som et éngangstiltak, at det ikke tas utbytte fra selskapet i 2010. Den langsiktige utbyttepolitikken står imidlertid fortsatt fast. I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009 ble utbyttet til NSB AS redusert til 14 mill. kroner i 2009 på grunn av betydelig lavere årsresultat i 2008 enn lagt til grunn i saldert budsjett 2009. I 2010 foreslås det et utbytte på 145 mill. kroner i tråd med ny utbyttepolitikk for aksjeselskaper hvor eierskapet forvaltes av Samferdselsdepartementet.

Norsk Eiendomsinformasjon AS er omfattet av den nye offentlighetsloven, som trådte i kraft 1. januar 2009. Loven innebærer at det bare er formidlingsrelevante kostnader som kan inngå i prisene for eiendomsinformasjon. Dette medfører at selskapet trolig vil få noe lavere inntjening i 2009, og at statens utbytte i 2010 vil reduseres i forhold til tidligere års utbytter.

Den nordiske investeringsbanken betalte ikke utbytte i 2009 som følge av negativt resultat i 2008. Det budsjetteres heller ikke med utbytte i 2010.

Staten har i 2009 kjøpt KLPs eierandel på 20 prosent av Kommunalbanken AS. Kommunalbanken er dermed heleid av staten, og i henhold til avtalen med KLP vil hele aksjeutbyttet fra og med 2009 tilfalle staten. For 2010 budsjetteres det med et ekstraordinært utbytte fra Kommunalbanken på 200 mill. kroner, slik at samlet utbytte budsjetteres til 267,2 mill. kroner. Det vises til omtale i Prop. 1 S (2009-2010) for Kommunal- og regionaldepartementet for nærmere omtale av forslaget.

For de børsnoterte selskapene har ikke Regjeringen laget egne anslag på utbytte i 2010, men teknisk videreført utbetalt utbytte per aksje i 2009. Tabellen viser saldert budsjett og anslag på regnskap for utbytte fra de enkelte selskapene i 2009 og forslag i 2010.

Tabell 4.11 Utbytte fra statlig eide selskaper

Kap	Post	Selskap	Mill. kroner		
			Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
5611	85	NSB AS	221,0	14,0	145,0
5616	85	Kommunalbanken AS	35,0	35,0	267,2
5625	85	Innovasjon Norge/Lavrisikordningen	15,0	22,2	-
5625	86	Innovasjon Norge/investeringsfond Nordvest- Russland og Øst-Europa	3,0	3,7	3,0
5630	85	Norsk Eiendomsinformasjon	8,7	8,7	3,3
5631	85/86	A/S Vinmonopolet	56,8	56,8	39,5
5651	85	Selskaper under Landbruks og matdepartementet ¹	1,0	1,0	0,8
5652	85	Statsskog SF	5,0	13,4	5,0
5656	85	Selskaper under Nærings- og handelsdepartementet ²	17 184,0	10 983,7	4 613,7
5680	85	Statnett SF	595,0	499,0	180,0
5685	85	StatoilHydro ASA	16 940,0	15 489,0	15 489,0
5692	85	Den nordiske investeringsbank	36,8	36,8	-
Sum utbytte			35 101,3	27 163,3	20 746,5

¹ Veterinærmedisinsk oppdragssenter AS og Graminor AS.

² Statkraft SF, Norsk Hydro ASA, DnB NOR ASA, Telenor ASA, Kongsberg Gruppen ASA, Yara International ASA, Cermaq ASA, Argentum Fondsinvesteringer AS, Entra Eiendom AS, Eksportfinans ASA, Nammo AS, Store Norske Spitsbergen Kullkompani AS, Flytoget AS, Aker Holding AS, GIEK Kredittforsikring AS og Electronic Chart Centre AS.

Kilde: Finansdepartementet

4.3.5 Tilbakebetalinger mv. (postene 90-99)

Postene fra 90 til 99 på statsbudsjettets inntekts-
side inneholder avdrag på lån fra staten, salg av sta-
tens aksjer og obligasjoner, samt opptak av lån.

Postene beskriver endringer i sammensetningen
av statens formue som framkommer i statens kapi-
talregnskap. Først og fremst dreier det seg om
avdrag og tilbakebetalinger fra statsbanker og
statsbedrifter.

Tabell 4.12 Tilbakebetalinger mv., utenom petroleumsvirksomheten (postene 90-99)

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
Statsbankene	51 092	57 211	64 624
Andre tilbakebetalinger	6 047	6 738	4 251
Sum tilbakebetalinger	57 139	63 949	68 875

Kilde: Finansdepartementet

Tilbakebetalingene anslås til 68,9 mrd. kroner i 2010, hvorav 64,6 mrd. kroner fra statsbankene.

hetens (SDØEs) andel av investeringene på norsk kontinentalsokkel og overføringer til Statens petroleumsforsikringsfond. Budsjetterte utgifter for 2010 framgår av tabell 4.13.

4.4 Petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter

4.4.1 Oversikt over petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter

Utgiftene til petroleumsvirksomheten består av Statens direkte engasjement i petroleumsvirksom-

Tabell 4.13 Utgifter til petroleumsvirksomheten

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
SDØE - Investeringer	25 200	24 700	23 000
SDØE - Overføringer til Statens petroleumsforsikringsfond	1 500	1 122	1 400
Sum utgifter til petroleumsvirksomheten	26 700	25 822	24 400

Kilde: Finansdepartementet

SDØEs andel av investeringene på sokkelen forventes i 2010 å bli 23,0 mrd. kroner. Dette er en reduksjon på 2,2 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2009. Av anslaget for 2010 utgjør prosjekter som er besluttet utbygd om lag 22,2 mrd. kroner. Prosjekter med betydelige investeringer i 2010 er Troll Olje, Ormen Lange, Heidrun, Gassled, Gullfaks, Åsgård, Norne, Snorre, Gjøa og Troll Gass.

Overføringene til Statens petroleumsforsikringsfond anslås til 1,4 mrd. kroner for 2010, en

reduksjon på 100 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2009. Overføringene gjenspeiler hva SDØE alternativt måtte ha betalt i forsikringspremier i det private forsikringsmarkedet.

Inntektene fra petroleumsvirksomheten omfatter skatt og avgift på utvinning (inkludert CO₂-avgift og NO_x-avgift), aksjeutbytte fra StatoilHydro ASA og inntekter fra Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE). Inntektene fra SDØE omfatter i hovedsak driftsresultat, kalkulatoriske avskrivninger og renter.

Tabell 4.14 Inntekter fra petroleumsvirksomheten

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010
SDØE - Driftsresultat	126 100	78 900	77 900
SDØE - Avskrivninger og renter	23 500	23 900	27 600
SDØE - Overføringer fra Statens petroleumsforsikringsfond	0	1 350	0
Skatt og avgift på utvinning, inkl. CO ₂ -avgift og NO _x -avgift	255 000	170 900	123 800
Aksjeutbytte fra StatoilHydro ASA	16 940	15 489	15 489
Sum inntekter fra petroleumsvirksomheten	421 540	290 539	244 789

Kilde: Finansdepartementet

Driftsresultat fra SDØE er anslått til 77,9 mrd. kroner for 2009, en reduksjon på 48,2 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2009. Reduksjonen knytter seg i hovedsak til lavere anslag på oljeproduksjonen og lavere olje- og gassprisforutsetninger. Mens det i saldert budsjett 2009 var lagt til grunn en gjennomsnittlig oljepris på 500 kroner per fat i 2009 legges det nå til grunn en forventet pris på 375 kroner per fat i 2009 og 425 kroner per fat i 2010.

De kalkulatoriske størrelsene avskrivninger og renter inngår som utgifter ved beregningen av SDØEs driftsresultat, samtidig som de føres som inntekter på egne poster. På denne måten skiller man ut den delen av driftsinntektene som dekker avskrivning av investeringer og finansieringskostnadene ved investeringene.

Betalte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten, inkludert CO₂-avgift og NO_x-avgift, er anslått til 123,8 mrd. kroner i 2010. Dette er

47,1 mrd. kroner lavere enn anslag på regnskap for 2009.

Påløpte skatter og avgifter anslås til 120,1 mrd. kroner i 2009 og 127,5 mrd. kroner i 2009. Forskjellen mellom betalte skatter og påløpte skatter har sammenheng med reglene om innbetaling av terminskatt. Disse gjør at det er et etterslep i betalte skatter i forhold til påløpte skatter.

Ettersom det ikke foreligger offentlig informasjon med prognose for StatoilHydro ASAs årsresultat for 2009, legges det i budsjettet for 2010 til grunn en teknisk videreføring av utbyttet fra StatoilHydro ASA i 2009. Dette utgjør 15 489 mill. kroner. Vedtak om utbytte fattes på StatoilHydro ASAs generalforsamling våren 2010.

Statens samlede netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten er summen av inntekter fra petroleumsvirksomheten fratrukket utgiftene. Tabell 4.15 viser hvordan netto kontantstrømmen framkommer.

Tabell 4.15 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten

	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Mill. kroner Gul bok 2010
Inntekter SDØE	149 600	104 150	105 500
- Utgifter SDØE	-26 700	-25 822	-24 400
+ Skatt og avgift på utvinning inkl. CO ₂ -avgift og NO _x -avgift	255 000	170 900	123 800
+ Aksjeutbytte fra StatoilHydro ASA	16 940	15 489	15 489
= Netto kontantstrøm	394 840	264 717	220 389

Kilde: Finansdepartementet

Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten er anslått til 220,4 mrd. kroner i 2010. Dette er 47,3 mrd. kroner lavere enn anslag på regnskap for 2009.

Staten har kjøpt aksjer i StatoilHydro ASA i markedet fordelt på til sammen 99 enkeltdager fra 2. juni 2008. Staten oppnådde 5. mars 2009 en eierandel på 67 prosent i StatoilHydro ASA og var med dette ferdig med aksjekjøpet. Staten har i alt kjøpt 143,4 mill. aksjer i selskapet til en samlet pris av om lag 19,3 mrd. kroner, tilsvarende om lag 134,5 kroner per aksje. Av det totale aksjekjøpet ble 18,4 millioner aksjer kjøpt i 2009 for til sammen 2 162 mill. kroner. Resterende kjøp ble gjennomført i 2008. I tillegg er det det i 2009 bevilget 25 mill. kroner til lån til Norpipe Oil AS. Til sammen utgjør lånetransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten 2 187 mill. kroner i 2009. Utgiftene til kjøp av aksjer i StatoilHydro inngår i netto finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten, og er ikke en del av kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten. Det budsjetteres ikke med lånetransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten i 2010.

4.4.2 Statens pensjonsfond

Statens pensjonsfond består av Statens pensjonsfond - Utland og Statens pensjonsfond - Norge. Statens samlede netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten overføres i sin helhet fra statsbudsjettets utgiftsside på kapittel 2800 til Statens pensjonsfond - Utland. Sammen med avkastningen på Statens pensjonsfonds kapital utgjør denne overføringen fondets samlede inntekter.

Den delen av fondets inntekter som forutsettes anvendt over statsbudsjettet til å dekke det oljekorrigerte underskuddet, overføres deretter fra Sta-

tens pensjonsfond - Utland til statsbudsjettets inntektsside. Det blir dermed avsatt midler i utenlandsdelen av Statens pensjonsfond dersom overføringen fra fondet til statsbudsjettet er lavere enn netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten. Det budsjetteres ikke med lånetransaksjoner til kjøp av aksjer og inntekter fra salg av aksjer innenfor petroleumsvirksomheten. Kjøp og salg av aksjer innenfor petroleumsvirksomheten vil derfor også påvirke størrelsen på utenlandsdelen av Statens pensjonsfond.

Grunnkapitalen i Statens pensjonsfond – Norge stammer i hovedsak fra overskudd på trygderegnskapene etter innføringen av folketrygden i 1967 og fram til slutten av 1970-tallet. Avkastningen av midlene i Statens pensjonsfond – Norge overføres ikke til statskassen, men legges løpende til denne delen av fondet.

Anslagene på overføringer til og fra Statens pensjonsfond - Utland vil bli endret i løpet av budsjettåret, basert på oppdaterte anslag på kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten og statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd. Tilbakeføringen fra fondet for 2010 vil bli endelig fastsatt ut fra anslag på statsregnskapet i forbindelse med nysalderingen av budsjettet i desember 2010. Fondets forskrifter sier at statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten i sin helhet skal overføres til fondet. Denne overføringen fastlegges dermed endelig ut fra regnskapsførte netto petroleumsinntekter som framkommer først etter terminavslutning. Det innebærer at det vil kunne være avvik mellom den budsjetterte overføringen i nysalderingen og regnskapet.

Verdien i Statens pensjonsfond anslås til 2 698 mrd. kroner ved utgangen av 2009, mens anslaget for verdien ved utgangen av 2010 er på 2 931 mrd. kroner. Utenlandsdelen av Statens pen-

sjonsfond anslås til 2 597 mrd. kroner ved utgangen av 2009 og 2 824 mrd. kroner ved utgangen av 2010.

Tabell 4.16 Statens pensjonsfond - Utland. Inntekter og utgifter 2009-2010

	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Mill. kroner Gul bok 2010
Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet	394 840	264 717	220 389
- Overført til statskassen	48 650	118 088	153 780
+ Renter og utbytte	87 200	108 400	105 600
= Overskudd i Statens pensjonsfond	433 390	255 029	172 209
Memo:			
Anslått kapital i fondet pr. 31.12.2010 (målt til markedsverdi)			2 824 mrd. kroner

Kilde: Finansdepartementet

4.5 Oppsummering. Saldering av statsbudsjettet og finansieringsbehov

Statsbudsjettet gjøres opp i balanse før lånetransaksjoner. Brutto finansieringsbehov bestemmes derfor av differansen mellom utlån og tilbakebetalinger og bevilges over kapittel 5999 Statslånemidler, post 90. Brutto finansieringsbehov anslås til 44,2 mrd. kroner i 2010. Bevilgningen til statslånemidler er dermed en saldering av statsbudsjettets inntekter og utgifter medregnet lånetransak-

sjoner. Ved nysalderingen om høsten gjøres det et endelig vedtak om statslånemidler. Ved årsavslutningen blir statsregnskapet gjort opp, og det blir foretatt en endelig årsavslutningsrapportering slik at kapittel 5999 viser bruttofinansieringsbehov slik det framkommer i regnskapet. Brutto finansieringsbehov vil kunne avvike fra budsjettvedtaket i forbindelse med nysalderingen om høsten som følge av at det endelige regnskapet på de enkelte budsjettpostene vil kunne avvike noe fra de vedtatte bevilgningene.

Tabell 4.17 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

		Mill. kroner		
Inntekter/utgifter/balanse	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010	
1.	Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføringer fra Statens pensjonsfond - Utland)	1 194 662	1 022 835	974 105
2.	Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)	1 243 312	1 140 923	1 127 885
3.	Overskudd før lånetransaksjoner, før overføring til Statens pensjonsfond - Utland (1-2)	-48 650	-118 088	-153 780
4.	Overføring fra Statens pensjonsfond - Utland	48 650	118 088	153 780
5.	Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	0	0	0
6.	Utlån, gjeldsavdrag mv.	127 277	270 175	113 064
7.	Tilbakebetalinger mv.	57 139	63 949	68 875
8.	Utlån mv., netto (6-7)	70 137	206 226	44 188
9.	Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8-5)	70 137	206 226	44 188

Kilde: Finansdepartementet

5 Folketrygdens utgifter og inntekter

5.1 Folketrygdens utgifter

Folketrygdens budsjett omfatter utgifter under programområdene 28 Foreldrepenger, 29 Sosiale formål, 30 Stønad ved helsetjenester og 33 Arbeidsliv. Ansvar for de ulike delene av folketrygden er fordelt mellom fire departementer. Barne- og likestillingsdepartementet har ansvaret for programområde 28 Foreldrepenger. Arbeids- og inkluderingsdepartementet har ansvaret for programområde 29 Sosiale formål og for størstedelen av programområde 33 Arbeidsliv. Helse- og omsorgs-

departementet har ansvaret for programområde 30 Stønad ved helsetjenester. Fiskeri- og kystdepartementet har ansvaret for ett budsjettkapittel under programområde 33 Arbeidsliv.

Regjeringens samlede forslag til utgifter på alle folketrygdens programområder for 2010 er på 308 334,7 mill. kroner. Dette er en økning på 31 706,3 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2009.

Tabell 5.1 Folketrygdens utgifter

Programområde	Saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009	Gul bok 2010	Mill. kroner
				Endr. saldert budsjett 2009 til Gul bok 2010
28 Foreldrepenger	12 856,5	13 070,5	14 216,0	10,6 pst.
29 Sosiale formål	236 721,2	243 484,8	258 045,3	9,0 pst.
30 Helsetjenester	21 597,7	21 336,7	22 053,4	2,1 pst.
33 Arbeidsliv	5 453,0	10 980,0	14 020,0	157,1 pst.
Sum	276 628,4	288 872,0	308 334,7	11,5 pst.

Kilde: Finansdepartementet

Programområde 28 Foreldrepenger

Programområdet omfatter foreldrepenger til yrkesaktive, engangsstønad ved fødsel og adopsjon, og feriepenger av foreldrepenger til arbeidstakere mv. Stønadsordningene under dette programområdet skal kompensere for inntektsbortfall i forbindelse med fødsel og adopsjon og sikre økonomisk støtte til kvinner som ikke har rett til foreldrepenger. Stønadsordningene under kap. 2530 Foreldrepenger er hjemlet i folketrygdlovens kap. 14.

Foreslått bevilgning er på 14 216,0 mill. kroner. Totalt sett innebærer dette en økning i forhold til saldert budsjett 2009 på 1 359,5 mill. kroner, eller 10,6 pst.

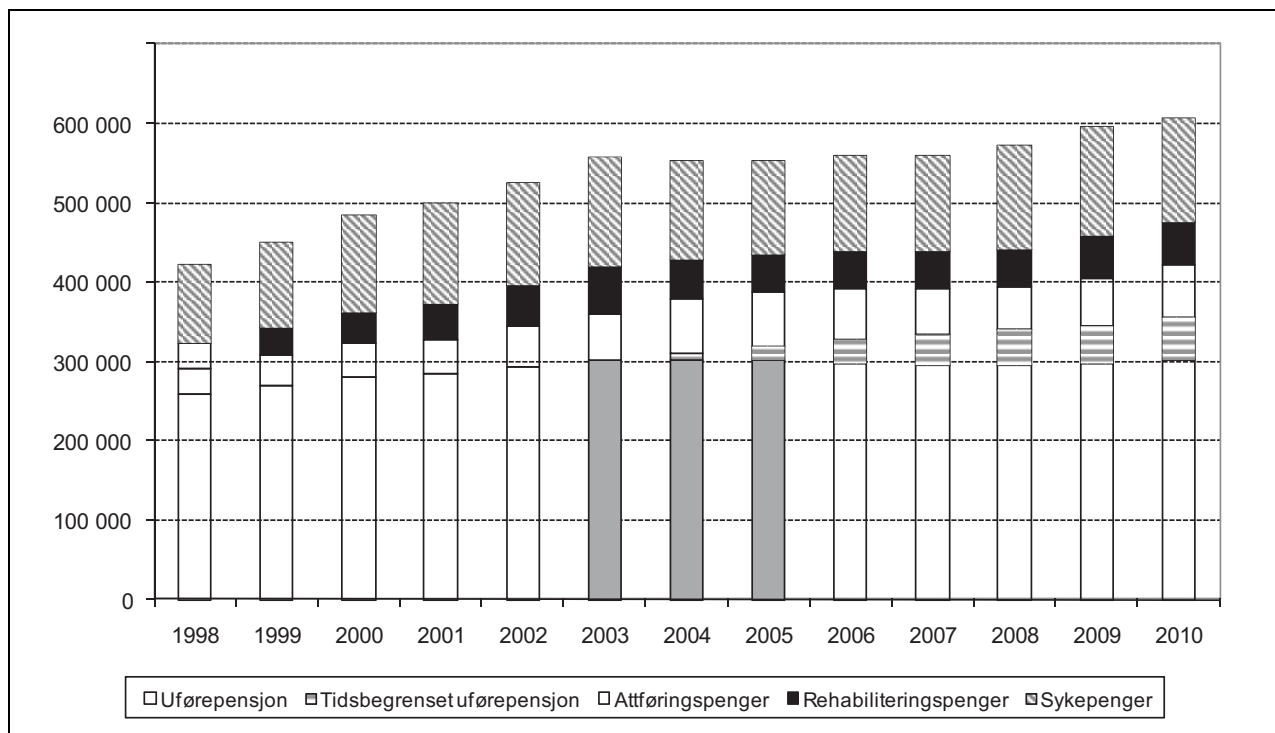
Programområde 29 Sosiale formål

Programområdet omfatter ordninger som skal kompensere for inntektsbortfall ved sykdom og uførhet (sykepenger, rehabiliteringspenger, attføringspenger, attføringsstønader, tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon), pensjoner (alderspensjon og etterlattepensjon), stønader til enslige forsørgere, stønader og hjelpemidler til personer med nedsatt funksjonsevne, samt enkelte andre stønader. Det foreslås bevilget 258 045,3 mill. kroner i 2010, som innebærer en økning i forhold til saldert budsjett 2009 på 21 324,1 mill. kroner, eller 9,0 pst.

Fra 1. mars 2010 vil rehabiliteringspenger, attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad bli slått sammen til én felles ytelse, arbeidsavklarings-

pengar, jf. Ot.prp. nr. 4 (2008-2009) og Innst.O. nr. 28 (2008-2009). I statsbudsjettet for 2010 foreslås det å bevilge 10/12 av anslåtte utgifter under hvert av disse kapitlene over nytt kap.

2651, post 70 Arbeidsavklaringspenger. For å gjøre det lettere å sammenligne utviklingen fra 2009 til 2010 er det i omtalen av disse ordningene benyttet tall for hele 2010 for hver av de tre ytelsene.

Figur 5.1 Antall mottakere av helse relaterte trygdeytelser ved utgangen av året (1998-2010)¹

¹ 2009 og 2010: Anslag
Kilde: Finansdepartementet

Sykepenger

I henhold til Statistisk sentralbyrås nasjonale sykefraværstatistikk gikk det totale sykefraværet opp med om lag 4,7 pst. i 2. kvartal 2009 fra samme periode i 2008. Fra 1. halvår 2008 til 1. halvår 2009 har sykefraværet økt med om lag 4,1 pst. Det er det legemeldte sykefraværet som øker, mens det har vært en nedgang i det egenmeldte sykefraværet. IA-avtalen har bl.a. som mål å redusere det totale sykefraværet (både sykefravær betalt av arbeidsgiver og sykefravær i trygdeperioden) med minst 20 pst. fra 2. kvartal 2001 til 2. kvartal 2009. I 2. kvartal 2009 lå sykefraværet om lag 1,4 pst. høyere enn i samme kvartal i 2001. Sykefraværet er således langt høyere enn målet i IA-avtalen.

På bakgrunn av utviklingen i sykefraværet hittil i år, legges det i budsjettanslaget for 2010 til grunn en økning i det trygdefinansierte sykefraværet per sysselsatt på 7 pst. i 2009 sammenliknet med 2008. For 2010 legges det til grunn en vekst i sykefraværet per sysselsatt på 1 pst. i forhold til det gjennomsnittlige nivået i 2009. I tillegg til sykefraværet per

sysselsatt påvirkes sykepengeutgiftene av sysselsettingsutviklingen og endringer i sykepengegrunnlaget (lønnsgrunnlaget for sykmeldte). I budsjettforslaget for 2010 er det lagt til grunn en nedgang i sysselsettingen på 0,4 pst. i 2009 og 2010. Videre er det lagt til grunn en økning i sykepengegrunnlaget på 7 pst. i 2009 og 3,75 pst. i 2010.

Det foreslås bevilget 37 513,4 mill. kroner i 2010 på kap. 2650 Sykepenger, som innebærer en økning i forhold til saldert budsjett 2009 på 4 898,5 mill. kroner, eller 15 pst.

Medisinsk rehabilitering

Rehabiliteringspenger kan ytes etter utløpet av stønadstiden for sykepenger fra folketrygden. Rehabiliteringspenger gis som hovedregel bare for inntil ett år, men kan forlenges i ytterligere ett år, og i unntakstilfeller for et lengre tidsrom.

I perioden 2006-2008 var det kun mindre endringer i antall mottakere av rehabiliteringspenger. I 2009 har imidlertid antall rehabiliteringspengemot-

takere økt betydelig. Ved utgangen av første halvår var det registrert 50 000 rehabiliteringspengemottakere, en økning på om lag 5 100 personer sammenlignet med samme tidspunkt i fjor. Det legges nå til grunn en årlig vekst i antall mottakere på hhv. 8,2 og 9,1 pst. i 2009 og 2010. Gjennomsnittlig antall mottakere av rehabiliteringspenger forventes å bli om lag 49 300 i 2009 og om lag 53 800 i 2010. Veksten i antall mottakere kan både knyttes til økt tilgang til rehabiliteringspengeordningen (fra sykepenger mv.) og til redusert avgang fra ordningen. Den reduserte avgangen må bl.a. sees i sammenheng med restansesituasjonen i Arbeids- og velferdsetaten, som har bidratt til at gjennomsnittlig lengde (oppholdstid) i rehabiliteringspengeordningen har økt, jf. omtalen under uførhet.

Det foreslås bevilget 11 168 mill. kroner i 2010 på kap. 2652 Medisinsk rehabilitering, som innebærer en økning i forhold til saldert budsjett 2009 på 2 128 mill. kroner, eller 23,5 pst.

Ytelser til yrkesrettet attføring

Ytelser til yrkesrettet attføring kan gis personer som på grunn av sykdom, skade eller lyte har fått sin evne til å utføre inntektsgivende arbeid varig nedsatt, eller har fått sine muligheter til å velge yrke eller arbeidsplass vesentlig innskrenket.

I løpet av de siste årene har det vært en betydelig nedgang i antall mottakere av attføringspenger. Utviklingen har nå snudd og antallet attføringspengemottakere har økt fra måned til måned hittil i år. Gjennomsnittlig antall mottakere i 2009 forventes å bli om lag 58 000, noe som tilsvarer en økning på om lag 3 000 personer sammenliknet med det gjennomsnittlige nivået i 2008. For 2010 anslås det en økning til 63 500 mottakere. Dette må ses i sammenheng med den negative utviklingen på arbeidsmarkedet.

For 2010 foreslås det bevilget 12 422 mill. kroner til attføringspenger og attføringsstønader samlet sett, som innebærer en økning i forhold til saldert budsjett 2009 på 1 857 mill. kroner, eller 17,6 pst.

Uførhet

Fra 1998 til 2008 økte antall mottakere av uføreytelser med vel 80 000 personer. I 2008 var det gjennomsnittlige antallet uførepensjonister og mottakere av tidsbegrenset uførestønad samlet sett på om lag 336 200. Hittil i 2009 har veksten i antall mottakere av uføreytelser vært noe lavere enn tidligere antatt. Dette må sees i sammenheng med restansesituasjonen i Arbeids- og velferdsetaten og økningen i antall mottakere av rehabiliteringspen-

ger. Ved utgangen av 1. halvår 2009 var det registrert 341 400 personer med en uføreytelse, en økning på 5 600 personer fra samme tidspunkt i fjor. Om lag 11 pst. av befolkningen i yrkesaktiv alder mottar nå en uføreytelse, noe som er 3 prosentpoeng mer enn i 1995. Med de forutsetninger som nå ligger til grunn for budsjettanslagene, antas det at det gjennomsnittlige antallet stønadsmottakere vil øke til om lag 342 300 i 2009. For 2010 anslås det et gjennomsnittlig antall mottakere av utføreytelser på om lag 350 800 personer. Framskrivinger basert på den demografiske utviklingen og konstante uttaksrater i hver aldersgruppe tilsier en noe avtakende vekst i antall uføre i perioden 2011-2013. Dette skyldes de store kullene som går over i alderspensjon fra og med 2010.

For 2010 foreslås det bevilget 63 451 mill. kroner til uførepensjon og tidsbegrenset uførestønad samlet sett. Det er en økning i forhold til saldert budsjett 2009 på 4 184 mill. kroner, eller 7,1 pst.

Alderdøm

Antallet alderspensjonister har vært relativt stabilt den siste 10-årsperioden, mens det har vært en økning i tilleggspensjonene som følge av økt pensjonsopptjening. De nærmeste årene vil utgiftene til alderspensjoner øke kraftig. Dette skyldes både at antallet alderspensjonister øker og at de nye pensjonistene vil ha høyere poengopptjening enn gjennomsnittet for de eksisterende alderspensjonistene. Den årlige veksten i antallet alderspensjonister (gitt dagens regleverk) anslås å bli om lag 26 000 personer i 2013, mot om lag 12 000 i 2010.

For 2010 foreslås det bevilget 117 433 mill. kroner til alderspensjon, noe som innebærer en økning i forhold til saldert budsjett 2009 på 7 680 mill. kroner, eller 7,0 pst.

Enslige forsørgere

Formålet med stønad til enslig mor eller far er å gi personer med aleneomsorg for barn inntektssikring i en overgangsperiode, og stimulere til arbeid og utdanning slik at de kan bli i stand til å forsørge seg selv.

Antall mottakere av overgangsstønad falt i perioden 2006-2008 med om lag 15 pst., noe som må ses i sammenheng med et godt arbeidsmarked og økt barnehagedekning. Hittil i år har det vært en økning i antall mottakere av overgangsstønad på 2,1 pst. i gjennomsnitt per måned. For 2009 og 2010 legges det til grunn at antall enslige forsørgere med overgangsstønad vil øke med hhv. 3 og 7 pst. For 2009 er det forventet et gjennomsnittlig antall overgangsstønadsmottakere på om lag

22 200, mens det for 2010 legges til grunn at antall mottakere blir om lag 23 700.

Det foreslås bevilget 4 091,2 mill. kroner i 2010 på kap. 2683 Stønad til enslig mor eller far, som innebærer en økning i forhold til saldert budsjett 2009 på 293,9 mill. kroner, eller 7,7 pst.

Programområde 30 Stønad ved helsetjenester

Programområdet omfatter folketrygdens bidrag til finansiering av helsetjenester, blant annet lege- og psykologhjelp, fysioterapi, legemidler og sykepleieartikler på blå resept og reiser i forbindelse med behandling.

Refusjon av legemidler på blå resept er den største posten på stønadsbudsjettet for helsetjenester. Samlet betales om lag 2/3 av legemiddelutgiftene gjennom blåreseptordningen av helseforetakene og av folketrygden. Folketrygdens utgifter til refusjon for legemidler var om lag 7,3 mrd. kroner i 2008. På bakgrunn av utviklingen på området hittil i år, ser utgiftsnivået ut til å holde seg relativt stabilt fra 2008 til 2009. Det forventes imidlertid at utgiftene vil øke til knapt 8 mrd. kroner i 2010. Det er lagt til grunn en volumvekst på 8 pst. fra 2009 til 2010.

I 2008 ble det utstedt 879 000 frikort under ordningen med utgiftstak for egenandeler ved legehjelp, psykologhjelp, legemidler og sykepleieartikler på blå resept og reiser i forbindelse med behandling (egenandelstak 1). Folketrygdens utgifter til ordningen var i overkant av 3,3 mrd. kroner i 2008, en økning på om lag 70 mill. kroner fra 2007.

Det foreslås å heve aldersgrensen for gratis helsetjenester under egenandelstak 1 fra 12 år til 16 år fra 1. januar 2010. Samtidig foreslås det å frita alle brukere for betaling av egenandeler ved voldtaksmottak og å innlemme visse typer medisinsk forbruksmateriell i blåreseptordningen fra 1. januar 2010.

Det foreslås å innføre automatisk frikort i 2010. Dette medfører at den enkelte bruker vil få tilsendt frikort når egenandelstak 1 er nådd. Dette fører til at flere brukere vil få oppfylt sine refusjonsrettigheter.

For 2010 foreslås det at egenandeler under egenandelstak 1 oppjusteres med om lag 4,0 pst. Dette gjelder imidlertid ikke maksimal egenandel på blå resept, som foreslås beholdt uendret på 520 kroner, mens den prosentvise egenandelen på blå reseptekspedisjoner oppjusteres fra 36 pst. til 38 pst. Forslaget innebærer at egenandelsjusteringene på pasienttransport og blå resept trer i kraft fra 1. januar 2010. Øvrige egenandeler som omfattes av tak 1, legehjelp, poliklinikk og psykolog-

hjelp, foreslås oppjustert med om lag 4,0 pst. fra 1. juli 2010.

Det foreslås videre at beløpsgrensen for frikort for egenandelstak 1 heves fra 1 780 kroner til 1 840 kroner fra 1. januar 2010. I sin helhet innebærer budsjettforslaget en nominell reduksjon i brukernes samlede egenbetaling med om lag 155 mill. kroner, knyttet til ovennevnte tjenester.

Det foreslås bevilget 22 053,4 mill. kroner under programområde 30 Stønad ved helsetjenester i 2010, som innebærer en økning i forhold til saldert budsjett 2009 på 455,7 mill. kroner, eller 2,1 pst.

Programområde 33 Arbeidsliv

Programområdet omfatter dagpenger ved arbeidsledighet, statsgaranti for lønnskrav ved konkurs og stønad ved arbeidsledighet for fiskere og fangstmenn.

Dagpenger ved arbeidsledighet

I gjennomsnitt mottok 28 300 personer dagpenger i 2008. Dette innebærer en nedgang på 3 800 personer, eller om lag 12 pst., sammenliknet med 2007. Omslaget i norsk og internasjonal økonomi i 2. halvår 2008 har ført til en betydelig oppgang i den registrerte ledigheten. Dette har bidratt til at antall dagpengemottakere har økt betydelig det siste året.

Antall dagpengemottakere økte kraftig gjennom første halvår 2009, men har flatet noe ut de siste månedene. Ved utgangen av august var det i gjennomsnitt registrert 63 100 dagpengemottakere i Arbeids- og velferdsetaten. Dette er en økning på 36 500 personer i forhold til samme tidspunkt i fjor. Andelen av de registrerte ledige som mottar dagpenger har det siste året økt med vel 14 prosentpoeng til om lag 56 pst. i august. Utbetalingen av dagpenger i 2009 anslås nå til om lag 10 200 mill. kroner.

For 2010 foreslås en dagpengebevilgning på 13 140,0 mill. kroner, som innebærer en økning på 8 037,0 mill. kroner, eller om lag 157 pst., fra saldert budsjett 2009. Forslaget er blant annet basert på en forventning om ytterligere økt arbeidsledighet i 2010 og en økning i andelen dagpengemottakere blant de registrerte ledige.

Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs

Utbetalingene i lønnsgarantiordningen følger i hovedsak av inntakne saker i utbetalingsåret, samt inntakne saker foregående år. Det var en markert økning i antall åpnete konkurser i 2008.

Det kom inn om lag 1 670 nye saker til Arbeids- og velferdsetaten i 2008, en økning på om lag 30 pst. fra 2007. I 1. kvartal 2009 kom det inn vel 670 saker til lønnsgarantiseksjonen, om lag 76 pst. flere saker enn i samme periode i fjor. Utbetalingene i lønnsgarantiordningen i 2009 anslås nå til om lag 950 mill. kroner.

Utviklingen i antall konkurser i 2009 og fremover er usikker. Det foreslås en bevilgning på 850 mill. kroner til lønnsgarantiordningen i 2010. I budsjettforslaget er det lagt til grunn at antall konkurser vil ligge svært høyt i 1. halvår 2010 for deretter å reduseres svakt i løpet av 2. halvår 2010.

Det foreslås bevilget 14 020,0 mill. kroner under programområde 33 Arbeidsliv i 2010, som innebærer en økning i forhold til saldert budsjett 2009 på 8 567,0 mill. kroner, eller 157,1 pst.

Utgiftsutviklingen i folketrygden – realvekst

I tabell 5.2 vises realveksten i utgiftene under folketrygden i faste 2010-kroner og i prosent. Det er foretatt en gruppering av utgiftsformål i forholdsvis ensartede grupper¹. Beløpene for perioden 2003-2008 er basert på regnskapstall, mens beløpene for 2009 er anslag på regnskap. For 2010 brukes utgiftsanslag ved uendret regelverk fra 2009 til 2010.

¹ Foreldrepenger gjelder kap. 2530. Sykepenger gjelder kap. 2650 unntatt tilretteleggingstilskudd og refusjon bedriftshelsetjenester. Rehabiliterings- og attføringspenger gjelder kap. 2652 unntatt legeerklæringer og kap. 2653, mens uførepensjon gjelder kap. 2655, postene 70-74 og 76 og alderspensjon kap. 2670. Familiestønader gjelder kap. 2680 og kap. 2620, unntatt post 76 Forskuttering av underholdningsbidrag. Medisiner og tekniske hjelpemidler gjelder kap. 2751 (blåreseptmedisiner) og deler av kap. 2752 (refusjon egenbetaling blåreseptmedisiner) og de hjelpemiddelrelaterte poster på kap. 2661. Andre helseformål gjelder hovedsakelig programområde 30 Helsevern, unntatt ovennevnte medisinutgifter under kap. 2751 og kap. 2752. Øvrige kontantstønader gjelder de resterende stønadsordningene under programområde 29 Sosiale formål (bl.a. grunn- og hjelpestønad). Det er korrigert for større tekniske endringer i perioden.

Dagpenger ved arbeidsledighet er ikke inkludert i tabellen. Det samme gjelder forskuttering av underholdsbidrag, som i stor grad motsvares av inntekter i form av refusjon fra bidragspliktige. Enkelte mindre ordninger er også utelatt.

Realveksten framkommer ved at sykepenger og fødselspenger er deflatert med lønnsveksten. De G-regulerte ytelsene er deflatert med utviklingen i folketrygdens grunnbeløp (G). For disse ytelsene vil regulering av grunnbeløpet utover konsumprisveksten følgelig ikke framkomme som realvekst. For de øvrige ytelsene vises det til forklaringer i tabellen.

Tabellen illustrerer blant annet endringer i sykepengeutgiftene som følge av endring i fraværs-tilbøyeligheten og sysselsettingen. For uførepensjon gjenspeiler realveksten både økt uførepensjonering og økt poengopptjening. Tilsvarende skyldes endringer i utgiftene til alderspensjon både økt poengopptjening og endring i antall pensjonister.

I tabellen er tallene for 2010 ikke justert for virkningen av nye budsjettforslag (som for eksempel den videre opptrappingen av minstepensjon og fjerningen av ordningen med avkorting av alderspensjon mot arbeidsinntekt for 69-åringer). Nye forslag for 2010 innenfor folketrygdens områder, vil bidra til å øke realveksten med om lag 479 mill. kroner.

Samlet sett har det vært en realvekst i folketrygdens utgifter hvert år i hele denne perioden, med unntak av 2005. Utviklingen skyldes i hovedsak økt tilstrømming til ordningene, og i mindre grad utvidelse av rettigheter eller satsøkninger. Utgiftsveksten har begrenset handlingsrommet i budsjettpolitikken i betydelig grad. Det blir dermed en sentral utfordring for Regjeringen framover å begrense veksten i folketrygdens stønadsordninger. Dette er særlig viktig med tanke på den sterke økningen i antall alderspensjonister og aldersrelaterte utgifter som kommer i årene framover.

Tabell 5.2 Utviklingen i sentrale ordninger i folketrygden 2003-2010

Stønadsutgifter:	Realvekst i mill. 2010-kroner ¹							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<i>1. Sykepenger</i>	38 810	34 680	30 600	32 200	31 740	33 520	36 810	37 230
vekst: mill. kroner	2 260	-4 130	-4 080	1 600	-460	1 780	3 290	420
prosent	6,2	-10,6	-11,8	5,2	-1,4	5,6	9,8	1,1
<i>2. Rehabiliterings- og attføringspenger</i>	21 860	23 460	23 230	22 290	20 860	19 820	21 550	23 260
vekst: mill. kroner	3 380	1 600	-230	-940	-1 430	-1 040	1 730	1 710
prosent	18,3	7,3	-1,0	-4,0	-6,4	-5,0	8,7	7,9
<i>3. Uførepensjon</i>	50 720	52 810	54 660	56 250	57 370	58 830	60 670	62 400
vekst: mill. kroner	2 040	2 090	1 850	1 590	1 120	1 460	1 840	1 730
Prosent	4,2	4,1	3,5	2,9	2,0	2,5	3,1	2,9
<i>4. Alderspensjon</i>	100 720	102 360	104 330	106 320	108 270	111 140	114 150	117 110
vekst: mill. kroner	1 210	1 640	1 970	1 990	1 950	2 870	3 010	2 960
Prosent	1,2	1,6	1,9	1,9	1,8	2,7	2,7	2,6
<i>5. Familiestønader</i>	6 740	6 600	6 470	6 170	5 760	5 550	5 590	5 600
vekst: mill. kroner	-320	-140	-130	-300	-410	-210	40	10
Prosent	-4,5	-2,1	-2,0	-4,6	-6,6	-3,6	0,7	0,2
<i>6. Foreldrepenger</i>	12 230	12 820	12 420	12 570	12 830	13 310	13 780	14 220
vekst: mill. kroner	310	590	-400	150	260	480	470	440
Prosent	2,6	4,8	-3,1	1,2	2,1	3,7	3,5	3,2
<i>7. Medisiner og tekniske hjelpemidler</i>	14 090	14 690	14 630	14 650	14 810	15 060	15 350	16 220
vekst: mill. kroner	500	600	-60	20	160	250	290	870
Prosent	3,7	4,3	-0,4	0,1	1,1	1,7	1,9	5,7
<i>8. Andre helseformål</i>	10 250	10 240	10 930	10 680	11 330	11 470	11 930	11 910
vekst: mill. kroner	790	-10	690	-250	650	140	460	-20
Prosent	8,4	-0,1	6,7	-2,3	6,1	1,2	4,0	-0,2
<i>9. Øvrige kontantstønader</i>	3 670	3 700	3 720	3 680	3 720	3 700	3 770	3 820
vekst: mill. kroner	-100	30	20	-40	40	-20	70	50
Prosent	-2,7	0,8	0,5	-1,1	1,1	-0,5	1,9	1,3
<i>10. Realvekst:</i>								
Total årlig endring i kroner	10 070	2 270	-370	3 820	1 880	5 710	11 200	8 170
Total årlig endring i pst.	4,0	0,9	-0,1	1,5	0,7	2,1	4,1	2,9

¹ For de G-regulerte ytelsene er alle beløp omregnet til någjeldende G (pr. 1.5.2009: 72 881 kroner). For sykepenge og fødselspenge benyttes gjennomsnittlig årslønnsvekst. For andre helseformål benyttes dels konsumprisindeksen og dels lønnsjustering. Øvrige kontantstønader er justert med konsumprisindeksen. Vedrørende medisiner og tekniske hjelpemidler: For medisiner er det lagt til grunn at det ikke skjer reell prisstigning (siden den observerte prisstigningen motsvares av en kvalitetsforbedring slik at de nominelle tallene forutsettes å gi et dekkende bilde av realveksten), mens konsumprisen er benyttet for tekniske hjelpemidler.

Hovedtrekkene i utviklingen som ligger til grunn for tabellen, er:

- I perioden fram til og med 2003 var det en betydelig årlig vekst i sykefraværet og sykepengeutgiftene. Nedgangen i utgifter i 2004 og 2005 skyldtes at sykefraværet ble betydelig redusert, trolig i hovedsak som en konsekvens av endret regelverk knyttet til bedre oppfølging av de sykmeldte og strengere krav for å bli langtidssyk-meldt i mer enn 8 uker. Siden nedgangen i sykefraværet startet medio 2004, falt utgiftene på årsbasis ytterligere i 2005. Etter det sterke fallet i sykefraværet i 2004 var nivået om lag uendret fram til slutten av 2005. Høsten 2005 begynte imidlertid sykefraværet på ny å øke, og i 2006 økte det samlede sykefraværet med om lag 3,5 pst. sammenlignet med 2005. Fra 2006 til 2007 falt det samlede sykefraværet om lag 0,5 pst., mens sykefraværet økte med om lag 2 pst. i 2008. Det har hittil i år vært en betydelig vekst i sykefraværet sammenlignet med samme periode i fjor. Det legges nå til grunn forutsetninger om en økning i det trygdefinansierte sykefraværet på 7 pst. per sysselsatt på årsbasis i 2009 sammenliknet med 2008. I tillegg legges det nå til grunn en ytterligere vekst i fraværet per sysselsatt på 1 pst. fra 2009 til 2010. For 2009 og 2010 anslås det en realvekst i folketrygdens utgifter til sykepenger på hhv. 9,8 og 1,1 pst.
- Utgiftene til rehabiliterings- og attføringspen-ger økte sterkt i perioden fram til 2004. Veksten i antall mottakere av rehabiliterings- og attføringspen-ger hadde sammenheng med økningen i sykefraværet, samt økt vekt på attføring for å unngå uførepensjonering. Nedgangen i utgiftene i 2005 skyldtes en betydelig reduksjon i antall mottakere av rehabiliteringspen-ger, og en avtakende vekst innen attføring. Reduksjonen i antall rehabiliteringsmottakere i 2004 og 2005 henger sammen med innstrammingen i lengden på perioden en kan motta rehabilite-ringspen-ger. I perioden 2006-2008 var det kun små endringer i antall mottakere av rehabilite-ringspen-ger. Antall mottakere av attføringspen-ger ble imidlertid betydelig redusert i løpet av denne perioden, noe som medførte reduserte utgifter til disse ordningene samlet sett. Denne utviklingen har snudd, og hittil i 2009 har det vært en markert vekst i antall mottakere av rehabiliterings- og attføringspen-ger. Det anslås en realvekst i utgiftene til disse ordningene på 8,7 pst. i 2009 og 7,9 pst. 2010.
- Utgiftene til uførepensjon og tidsbegrenset ufø-restønad har økt betydelig. Antall mottakere av uførestønader samlet økte fra om lag 301 000 ved inngangen av 2003 til om lag 340 000 ved utgangen av 2008. Veksten i antall mottakere ventes å fortsette. Realveksten i utgiftene til uføre var imidlertid høyere i perioden 2003-2005 (om lag 4 pst. årlig) enn den har vært de siste årene (rundt 3 pst.). For 2009 og 2010 anslås det en realvekst på hhv. 3,1 pst. og 2,9 pst.
- Utgiftene til alderspensjon øker betydelig. Det anslås nå en realvekst fra 2009 til 2010 på om lag 3,0 mrd. kroner, eller om lag 2,6 pst. Antallet alderspensjonister har vært relativt stabilt den siste 10-årsperioden, mens det har vært en økning i tilleggspensjonene som følge av økt pensjonsopptjening. I tillegg øker utgiftene som følge av opptrappingen av minstepensjonen i 2008/2009.
- Utgiftene til familiestønader har vært avtakende i de senere årene. Dette kan i hovedsak knyttes til reduserte utgifter til overgangsstønad til ens-lige forsørgere. Fra 2005 til 2008 har det vært en reduksjon i antall mottakere av overgangsstø-nad på om lag 19 pst. Nedgangen kan trolig knyttes til den positive utviklingen på arbeids-markedet i denne perioden og økt barnehage-dekning. Utviklingen har nå snudd. For 2009 og 2010 anslås det en realvekst i folketrygdens utgifter til familiestønader på hhv. 0,7 pst. og 0,2 pst.
- I perioden fram til 2004 var det en tydelig vekst i utgiftene til medisiner og tekniske hjelpemid-ler. Ulike tiltak knyttet til legemidler har over tid bidratt til å dempe veksten de siste årene. Trin-nprismodellen for generiske legemidler som ble innført i 2005, har, sammen med andre prisregu-lerende tiltak, gitt betydelige innsparinger. I 2010 forventes det imidlertid en utgiftsvekst på dette området. Det anslås en realvekst på 1,9 pst. i 2009 og 1,3 pst. 2010.
- Fra 2003 til 2010 har utgiftene til andre helsefor-mål økt reelt med om lag 16 pst. Vekstraten har imidlertid variert betydelig mellom årene i peri-oden. Utgiftsveksten er særlig knyttet til en vekst i utgiftene til refusjon for allmennlegetje-ner og egenandeler som overstiger frikort-grensen for egenandelstak 1. I 2009 anslås det en realvekst på 4,0 pst. I 2010 forventes en svak negativ realvekst på området (-0,2 pst.).

5.2 Folketrygdens finansieringsbehov

Folketrygdens utgifter inngår i det samlede bud-sjettframlegget på linje med andre statsutgifter, men er på inntektssiden formelt knyttet opp til de store avgiftsordningene (arbeidsgiveravgift og trygdeavgift) og enkelte gebyrer og refusjoner

mv., jf. folketrygdloven 28. februar 1997 nr. 19, del VIII, Finansielle bestemmelser.

Folketrygdens inntekter beregnet på denne måten er for 2010 anslått til 223 415,4 mill. kroner, med følgende hovedelementer: Trygdeavgift 89 900 mill. kroner (jf. kap. 5700.71), arbeidsgiveravgift 131 400 mill. kroner (jf. kap. 5700.72), samt enkelte mindre inntekter (vederlag, gebyrer, ulike refusjoner, dividende mv., jf. kap. 5701, 5704, 5705) på til sammen 2 115,4 mill. kroner.

Differansen mellom folketrygdens utgifter og inntekter innebærer et samlet beregnet finansieringsbehov for folketrygden i 2010 på 84 919,3 mill. kroner. En del av dekningen av folketrygdens utgifter skal skje fullt ut gjennom tilskudd fra staten, dvs. uten henvisning til de store avgiftsordningene eller andre særskilt spesifiserte inntekter, jf. folketrygdloven § 23-10 tredje ledd. Utgiftene som skal dekkes ved direkte overføringer fra staten er anslått til 16 989,4 mill. kroner for 2010, jf. romertallsvedtak II, Folketrygden.

6 Bestillingsfullmakt, tilsagnsfullmakt og garantifullmakt

6.1 Bestillings- og tilsagnsfullmakter

I sammenheng med budsjettet for 2010 foreslås det bestillings- og tilsagnsfullmakter for i alt 43 046 mill. kroner, mot 42 804 mill. kroner i 2009.

Forslagene til bestillingsfullmakter utgjør i alt 29 069 mill. kroner, mot 27 981 mill. kroner i 2009. Under Forsvarsdepartementet er det foreslått bestillingsfullmakter på 27 615 mill. kroner, mot 26 735 mill. kroner i 2009. Det fremmes forslag om

tilsagnsfullmakter på i alt 13 977 mill. kroner, mot 14 823 mill. kroner i 2009. Utover fullmaktene i tabell 6.1, eksisterer det enkelte tilsagnsfullmakter uten en beløpsramme, for eksempel en fullmakt som hjemler at Statens lånekasse for utdanning kan gi tilsagn om støtte for vårhalvåret 2011 etter de samme satser som for høsthalvåret 2010.

Tabell 6.1 Oversikt over bestillingsfullmakter og tilsagnsfullmakter

Kap.	Post	Betegnelse	1 000 kroner	
			Bestillingsfullmakter	Tilsagnsfullmakter
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner:		
	72	EØS-finansieringsordningen		2 405 000
	73	Den norske finansieringsordningen		1 640 000
	74	Bilaterale samarbeidsprogram med Bulgaria og Romania		158 000
118		Nordområdetiltak mv.:		
	70	Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland		188 000
161		Næringsutvikling:		
	70	Næringsutvikling		550 000
166		Miljø og bærekraftig utvikling mv.		
	73	Klima- og skogsatsing		1 400 000
220		Utdanningsdirektoratet:		
	70	Tilskudd til læremidler mv.		20 000
226		Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen:		
	21	Spesielle driftsutgifter		60 000
270		Studier i utlandet og sosiale formål for studenter:		
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger		80 000
285		Norges forskningsråd:		
	52	Forskningsformål		37 500
320		Allmenne kulturformål		
	73	Nasjonale kulturbygg		698 000
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom:		
	50	Kunst i offentlige rom		15 600
440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten:		
	01	Driftsutgifter	40 000	

Tabell 6.1 fortsetter

			1 000 kroner	
Kap.	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakter	Tilsagns- fullmakter
551		Regional utvikling og nyskaping:		
	61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift		100 000
581		Bolig- og bomiljøtiltak:		
	75	Boligtilskudd til etablering, tilpasning og utleieboliger		333 900
	77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet		23 100
	78	Boligsosialt kompetansetilskudd		72 000
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser		
	64	Investeringsstilskudd		1 715 300
634		Arbeidsmarkedstiltak:		
	76	Tiltak for arbeidssøkere		3 145 650
710		Nasjonalt folkehelseinstitutt:		
	21	Spesielle driftsutgifter	180 000	
761		Omsorgstjenester:		
	79	Andre tilskudd		1 000
920		Norges forskningsråd:		
	50	Tilskudd		144 000
1062		Kystverket:		
	01	Driftsutgifter	45 000	
	30	Nyanlegg og større vedlikehold	375 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	3 000	
	60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg		20 000
1148		Naturskade – erstatninger og sikring:		
	71	Naturskade, erstatninger		34 700
1350		Jernbaneverket:		
	23, 25 og 30	Drift, vedlikehold og investeringer	800 000	
1380		Post- og teletilsynet:		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	4 000	
1426		Statens naturoppsyn:		
	32	Skjærgårdsparker mv.	7 000	
1427		Direktoratet for naturforvaltning:		
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder		80 000
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner		35 700
	34	Statlige erverv, nasjonalparker		245 200
	35	Statlige erverv, nytt skogvern		140 000
	77	Tilskudd til nasjonalparksentre		2 000
	79	Kompensasjon ved flytting av oppdrettsanlegg		6 750

Tabell 6.1 fortsetter

			1 000 kroner	
Kap.	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakter	Tilsagns- fullmakter
1429		Riksantikvaren:		
	72	Vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer		35 000
	73	Brannsikring og beredskapstiltak		2 000
	74	Fartøyvern		8 000
	77	Verdiskapingsprogram på kulturminneområdet		2 000
1700		Forsvarsdepartementet:		
	73	Forskning og utvikling		26 000
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben:		
	01	Driftsutgifter	80 000	
1731		Hæren:		
	01	Driftsutgifter	900 000	
1732		Sjøforsvaret:		
	01	Driftsutgifter	800 000	
1733		Luftforsvaret:		
	01	Driftsutgifter	1 440 000	
1734		Heimevernet:		
	01	Driftsutgifter	150 000	
1740		Forsvarets logistikkorganisasjon:		
	01	Driftsutgifter	300 000	
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg:		
	01	Driftsutgifter	125 000	
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel	150 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	20 000 000	
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel	230 000	
	75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet	100 000	
1790		Kystvakten:		
	01	Driftsutgifter	3 200 000	
1791		Redningshelikoptertjenesten:		
	01	Driftsutgifter	90 000	
1792		Norske styrker i utlandet:		
	01	Driftsutgifter	50 000	
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon:		
	50	Overføring til Energifondet		400 000

Tabell 6.1 fortsetter

			1 000 kroner	
Kap.	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakter	Tilsagns- fullmakter
	74	Naturgass		20 000
1830		Forskning:		
	50	Norges forskningsråd		33 000
2421		Innovasjon Norge:		
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter		100 000

Kilde: Finansdepartementet

6.2 Statlige garantier

For 2010 bes det om fullmakt til å gi nye garantier innenfor følgende totale garantirammer under disse ordningene:

<i>Utenriksdepartementet</i>	
Import fra utviklingsland	50 mill. kroner
<i>Nærings- og handelsdepartementet</i>	
Innovasjon Norge	340 mill. kroner
GIEK	
– Alminnelig garantiordning	110 000 mill. kroner
– Eksport/investering i Utviklingsland	3 150 mill. kroner
– Byggelån innenfor skipsbyggingsindustrien	6 500 mill. kroner
– Garantiordning for langsiktige kraftavtaler	20 000 mill. kroner
<i>Finansdepartementet</i>	
Den nordiske investeringsbank	
– Grunnkapital til Den nordiske investeringsbank	716 mill. euro
– Prosjektinvesteringer	341 mill. euro
– Miljølån	63,5 mill. euro
<i>Olje- og energidepartementet</i>	
Gassco AS	1 000 mill. kroner

Kilde: Finansdepartementet

Det vises for øvrig til spesifisert oversikt over statens garantiansvar og utbetalinger i 2008 i St.meld. nr. 3 (2008-2009) Statsrekneskapen for 2008, vedlegg 4.

Økonomireglementet for staten med tilhørende utfyllende bestemmelser fastsetter normalvilkår for statlige garantier. Normalvilkårene er basert på tidligere generelle behandlinger i Stortinget av garantisaker, senest på grunnlag av Dokument nr. 3:6 (1995-96), jf. Innst. S. nr. 218 (1995-96). Stortinget har imidlertid akseptert unntak fra normalvilkårene for flere av de eksisterende ordningene. Det forutsettes at de tidligere godtatte unntakene kan legges til grunn også for garantier som gis i 2010. De nærmere vilkårene for de enkelte garantiordningene er for øvrig omtalt i departementenes fagproposisjoner.

7 Gjennomføringen av inneværende års budsjett

I dette kapitlet gis det en oversikt over gjennomføringen av inneværende års budsjett basert på anslag på regnskap for 2009. I tillegg gis det en oversikt over statsregnskapet per 30. juni 2009.

7.1 Anslag på regnskap 2009

7.1.1 Statsbudsjettets utgifter

Anslag på regnskap til utgiftsbevilgninger i statsbudsjettet for 2009 utgjør 1 413,3 mrd. kroner medregnet lånetransaksjoner og overføringer til Statens pensjonsfond - Utland. Dette er 42,7 mrd. kroner høyere enn det budsjettet som Stortinget vedtok i fjor høst. Hovedårsaken til utgiftsøkningen er lånetransaksjoner på til sammen vel 140 mrd. kroner knyttet til ulike tiltak i forbindelse med urolighetene i finansmarkedet det siste året, herunder 50 mrd. kroner til Statens obligasjonsfond, 50 mrd. kroner til Statens finansfond og 30 mrd. kroner i lån til Eksportfinans ASA. I motsatt retning trekker lavere anslag på overføringer til Statens pensjonsfond - Utland med om lag 130 mrd. kroner, jf. nærmere omtale i pkt. 7.1.4 nedenfor.

Utenom utgifter til petroleumsvirksomheten, lånetransaksjoner og overføring til Statens pen-

sjonsfond - Utland anslås utgiftene 28,6 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett. Dette skyldes i stor grad utgiftsøkninger i forbindelse med St.prp. nr. 37 (2008-2009) *Om endringer i statsbudsjettet 2009 med tiltak for arbeid* på om lag 20,4 mrd. kroner. Merutgiftene som ble vedtatt i forbindelse med tiltakspakken var i hovedsak knyttet til kommunesektoren, samferdselsektoren, ulike miljøtiltak, tiltak for kompetanse og arbeidsliv og offentlige byggeprosjekter. I tilknytning til tiltakspakken ble anslaget for dagpenger satt opp med om lag 2,2 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2009. I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett økte utgiftene med ytterligere om lag 8,7 mrd. kroner, hvorav økt anslag for dagpenger og renteutgifter utgjorde til sammen 3,9 mrd. kroner. Merutgifter som ble vedtatt i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009 var i hovedsak knyttet til anslagsendringer i folketrygden og økt rammetilskudd til kommunene. I tillegg ble det vedtatt en rekke tileggsbevilgninger på enkelte utvalgte områder for å forsterke tiltakspakken fra januar. Dette gjaldt bl.a. flere studieplasser i 2009, styrking av arbeidsmarkedstiltak og diverse offentlige byggeprosjekter.

Tabell 7.1 Utgifter - totaloversikt

	Saldert budsjett 2009	Endring fra saldert budsjett 2009	Mill. kroner Anslag på regnskap 2009
Driftsutgifter	131 311	-2 645	128 666
Nybygg, anlegg mv.	52 398	3 730	56 128
Overføringer til andre	1 059 603	-103 474	956 129
Utlån, gjeldsavdrag mv.	127 277	145 086	272 362
Sum utgifter	1 370 588	42 697	1 413 285

Kilde: Finansdepartementet

I anslag på regnskap for 2009 er det innarbeidet justeringer i anslagene for dagpenger og renteutgifter som til sammen innebærer at utgiftene settes ned med vel 0,6 mrd. kroner. Utover dette er det i anslag på regnskap for 2009 lagt til grunn at tilleggsbevilgninger som fremmes i 2. halvår og som isolert sett bidrar til å svekke budsjettbalansen, dekkes ved tilsvarende nedsettelse av øvrige utgifter. Dette inkluderer bl.a. ny informasjon om utgiftsutviklingen under regelstyrte ordninger og tilleggsbevilgninger som er fremmet om bl.a. økte utgifter for dekke ekstraordinære utgifter som følge av ny influensa A og forslag som vil bli fremmet om bl.a. økte driftsutgifter i politiet til å følge opp avtalen om endringer i lønns- og arbeidstidsbestemmelsene i politiet som ble inngått 9. juli i år.

I saldert budsjett ble det bevilget 13,1 mrd. kroner under kapittel 2309 Tilfeldige utgifter. Bevilgningen ble redusert med 2,5 mrd. kroner i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009 som følge av lavere forventet lønnsvekst enn lagt til grunn i saldert budsjett. I anslag på regnskap er det lagt til grunn at bevilgningene til lønnsoppjøret i staten og trygdeoppjøret mv. dekkes ved reduksjon av kapittel 2309 Tilfeldige utgifter. Lønnsoppjøret i staten og trygdeoppjøret mv. er gjennomført, og de bevilgningsmessige konsekvensene av disse oppgjørene er i anslag på regnskap fordelt på en rekke kapitler og poster. Dette bidrar til å forklare at nivået på driftsutgiftene er redusert i forhold til saldert budsjett, ettersom kapittel 2309 i sin helhet er bevilget som driftsutgifter, mens merutgiftene knyttet til trygdeoppjøret isolert sett øker overføringene på statsbudsjettet.

I nysalderingsproposisjonen senere i høst vil det bli fremmet forslag om nedsettelse av bevilgningen på kapittel 2309.

7.1.2 Statsbudsjettets inntekter

De samlede inntektene på statsbudsjettet for 2009 anslås nå til 1 204,9 mrd. kroner medregnet låne-transaksjoner og overføringer fra Statens pensjonsfond - Utland. Dette er en nedgang på 95,6 mrd. kroner i forhold til det budsjettet for 2009 som Stortinget vedtok i fjor høst. Reduksjonen skyldes i stor grad at anslagene for inntekter fra petroleumsvirksomheten er satt ned med 131 mrd. kroner i forhold til anslaget i saldert budsjett 2009. I tillegg settes anslagene for skatte- og avgiftsinntekter fra Fastlands-Norge ned med om lag 28,6 mrd. kroner. I motsatt retning trekker økte overføringer fra Statens pensjonsfond - Utland til statsbudsjettet som følge av at det oljekorrigerte budsjettunderskuddet nå anslås 69,4 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett.

Inntekter utenom petroleumsinntekter, låne-transaksjoner og overføring fra Statens pensjonsfond - Utland anslås nå å bli 40,8 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett.

Anslagene for skatter og avgifter fra Fastlands-Norge er satt ned med 28,6 mrd. kroner. De reviderte tallene for 2009 er basert på en gjennomgang av statistikken for innbetalte skatter og avgifter hitil i år, samt nye anslag for bl.a. sysselsetting, etter-spørsel og lønns- og prisvekst. Inntektene fra merverdiavgiften er redusert med om lag 21 mrd. kroner, mens øvrige særavgifter og toll samlet sett er satt ned med 7 mrd. kroner. I tillegg er anslaget for direkte skatter og folketrygdavgifter redusert med til sammen 0,6 mrd. kroner.

Tabell 7.2 Statsbudsjettets inntekter

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Endring fra saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009
Driftsinntekter	141 763	-47 878	93 885
Inntekter i samband med nybygg, anlegg mv.	19 063	596	19 659
Skatter, avgifter og andre overføringer	1 082 485	-55 107	1 027 379
Tilbakebetalinger mv.	57 139	6 810	63 949
Sum inntekter	1 300 451	-95 579	1 204 872

Kilde: Finansdepartementet

Siden Stortinget vedtok budsjettet for 2009 i fjor høst er utbyttebetalingene utenom fra Statoil-Hydro ASA redusert med 6,5 mrd. kroner, mens inntektene fra salg av klimakvoter er redusert med 1,3 mrd. kroner i 2009. Videre er anslaget for renteinntektene satt ned med 4,2 mrd. kroner siden saldert budsjett 2009.

Tilbakebetalinger på lån mv. forventes nå å bli 63,9 mrd. kroner, som er 6,8 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett 2009.

7.1.3 Folketrygdens utgifter og inntekter. Finansieringsbehov

Folketrygdens inntekter og utgifter medregnes i statsbudsjettet. Folketrygdens finansieringsbehov, som framkommer ved at folketrygdens inntekter bare delvis finansierer folketrygdens utgifter, dekkes ved et statstilskudd fastsatt gjennom et eget vedtak. Ved salderingen av statsbudsjettet for 2009 samtykket Stortinget i at det anslåtte finansieringsbehovet på 59,8 mrd. kroner ble dekket.

Tilleggsbevilgninger som er vedtatt hittil i år og oppdatert anslag for dagpenger, innebærer at utgiftene under folketrygden øker med 12,2 mrd. kroner. Folketrygdens inntekter fra trygdeavgiften og arbeidsgiveravgiften anslås å bli 1,0 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett.

Folketrygdens finansieringsbehov anslås derfor nå til 71,0 mrd. kroner. I nysalderingsproposisjonen vil det bli fremmet forslag til vedtak om folketrygdens finansieringsbehov i 2009 basert på anslagsendringer mv. gjennom året.

7.1.4 Petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter

Oversikt over petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter

Petroleumsvirksomhetens inntekter fratrukket petroleumsvirksomhetens utgifter danner netto kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten. Inntekts- og utgiftselementene som inngår i petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter er fastsatt i § 3 i lov om Statens pensjonsfond.

Tabell 7.3 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Endring fra saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009
Inntekter SDØE	149 600	-45 450	104 150
- Utgifter SDØE	26 700	-878	25 822
+ Skatt og avgift på utvinning, inkl. CO ₂ -avgift	255 000	-84 100	170 900
+ Aksjeutbytte fra StatoilHydro ASA	16 940	-1 451	15 489
= Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten	394 840	-130 123	264 717

Kilde: Finansdepartementet

Petroleumsutgifter

Utgiftene til petroleumsvirksomhet består av andelen av investeringer på sokkelen som dekkes av statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) og overføringer til Statens petroleumsforsikringsfond.

Utgiftene til petroleumsvirksomheten anslås nå til om lag 25,8 mrd. kroner i 2009. Dette er 0,9 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett. Både lavere utgifter til investeringer og lavere utbetalinger til Statens petroleumsforsikringsfond bidrar til de reduserte utgiftene.

Petroleumsinntekter

Inntektene fra SDØE omfatter i hovedsak driftsresultat, avskrivninger og renter, og anslås til 104,2 mrd. kroner i 2009. I saldert budsjett var inntektene fra SDØE anslått til 149,6 mrd. kroner, noe som innebærer at anslaget er redusert med 45,5 mrd. kroner. Videre omfatter inntektene fra petroleumsvirksomheten skatt og avgift på utvinning, inkludert CO₂- og NO_x-avgift, samt aksjeutbytte fra Statoil ASA. Staten har i 2009 mottatt utbytte på om lag 15,5 mrd. kroner fra Statoil. Dette er 1,5 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett. Betalte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten

somheten i 2009 anslås til 170,9 mrd. kroner, medregnet CO₂- og NO_x-avgift. Anslaget er 84,1 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett. De reduserte petroleumsinntektene skyldes i hovedsak at oljeprisen nå anslås til 375 kroner per fat, mens bevilgningene i saldert budsjett 2009 var basert på en oljeprisforutsetning på 500 kroner per fat.

Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten anslås nå til om lag 264,7 mrd. kroner i 2009. Dette er 130,1 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett 2009.

Låntransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten

Staten har kjøpt aksjer i StatoilHydro ASA i markedet fordelt på til sammen 99 enkeltdager fra 2. juni 2008. Staten oppnådde 5. mars 2009 en eierandel på 67 prosent i StatoilHydro ASA og var med dette ferdig med aksjekjøpet. Staten har i alt kjøpt 143,4 mill. aksjer i selskapet til en samlet pris av om lag 19,3 mrd. kroner, tilsvarende om lag 134,5 kroner per aksje. Av det totale aksjekjøpet ble 18,4 millioner aksjer kjøpt i 2009 for til sammen 2 162 mill. kroner. I tillegg er det i 2009 bevilget 25 mill. kroner til lån til Norpipe Oil AS. Til sammen utgjør dermed låntransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten 2 187 mill. kroner i anslag på regnskap 2009. Utgiftene til kjøp av aksjer i StatoilHydro inngår i netto finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten, og er ikke en del av kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten.

Statens pensjonsfond

Statens pensjonsfond består av Statens pensjonsfond - Utland og Statens pensjonsfond - Norge. Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten overføres i sin helhet til Statens pensjonsfond - Utland. Nettoinntektene fra petroleumsvirksomheten i 2009 anslås å bli 264,7 mrd. kroner, som er 130,1 mrd. kroner lavere enn lagt til grunn i saldert budsjett.

Samlet overføring fra Statens pensjonsfond - Utland til statsbudsjettet er i saldert budsjett fastsatt til 48,7 mrd. kroner. Det oljekorrigerte underskuddet for 2009 anslås nå til 118,1 mrd. kroner, eller 69,4 mrd. kroner høyere enn bevilget beløp. Det er i anslag på regnskap for 2009 lagt til grunn at tilleggsbevilgninger som vil bli fremmet i 2. halvår og som isolert sett bidrar til å svekke budsjettbalansen, dekkes ved tilsvarende nedsettelse av øvrige utgifter.

Det er fortsatt usikkerhet knyttet til behovet for tilleggsbevilgninger i 2. halvår og dermed også anslaget for det oljekorrigerte underskuddet i 2009. Det vil i nysalderingsproposisjonen bli fremmet oppdaterte anslag for, og eventuelt forslag om, endret overføring fra Statens pensjonsfond - Utland til statskassen i 2009.

Kapitalen i Statens pensjonsfond - Utland anslås nå til 2 597 mrd. kroner ved utløpet av 2009, mens kapitalen i Statens pensjonsfond - Norge anslås til 100,6 mrd. kroner. Samlet anslås dermed kapitalen i Statens pensjonsfond til 2 698 mrd. kroner ved utløpet av 2009.

Tabell 7.4 Statens pensjonsfond. Inntekter og utgifter 2009

	Saldert budsjett 2009	Endring fra saldert budsjett 2009	Mill. kroner Anslag på regnskap 2009
Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten	394 840	-130 123	264 717
- Overført til statskassen	48 650	69 438	118 088
+ Renteinntekter og utbytte fra Statens pensjonsfond	87 200	21 200	108 400
= Overskudd i Statens pensjonsfond	433 390	-178 361	255 029

Kilde: Finansdepartementet

7.1.5 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

Statsbudsjettet gjøres opp i balanse etter tilbakeføring fra Statens pensjonsfond - Utland. Statsbudsjettets finansieringsbehov vil derfor være knyttet

til netto utlån og gjeldsavdrag på tidligere opptatte lån utenom overføringer til Statens pensjonsfond - Utland. I saldert budsjett 2009 ble brutto finansieringsbehov anslått til 70,1 mrd. kroner. Brutto finansieringsbehov anslås nå til 206,2 mrd. kroner.

Endringen fra saldert budsjett skyldes i hovedsak økte lånetransaksjoner på til sammen 130 mill. kroner knyttet til opprettelsen av Statens obligasjonsfond, Statens finansfond og lån til Eksportfinans

ASA i første halvår. Det er usikkert hvor store de faktiske utbetalingene fra disse ordningene vil bli i 2009.

Tabell 7.5 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

		Mill. kroner		
		Saldert budsjett 2009	Endring fra saldert budsjett 2009	Anslag på regnskap 2009
1.	Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføringer fra Statens pensjonsfond - Utland)	1 194 662	-171 826	1 022 835
2.	Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)	1 243 312	-102 389	1 140 923
3.	Overskudd før lånetransaksjoner, før overføring fra Statens pensjonsfond - Utland (1-2)	-48 650	-69 438	-118 088
4.	Overføring fra Statens pensjonsfond - Utland	48 650	69 438	118 088
5.	Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	0	0	0
6.	Utlån, gjeldsavdrag mv.	127 277	142 899	270 175
7.	Tilbakebetalinger mv. utenom lånetransaksjoner til Statens pensjonsfond - Utland	57 139	6 810	63 949
8.	Utlån mv., netto (6-7)	70 137	136 089	206 226
9.	Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8-5)	70 137	136 089	206 226

Kilde: Finansdepartementet

7.2 Statsregnskapet medregnet folketrygden for 1. halvår 2009

Dette avsnittet gir en oversikt over statsregnskapet per 30. juni 2009. Regnskapstallene er sammenstilt med saldert budsjett. Tabellene i avsnittet viser også hvor stor andel av bevilgningen i saldert budsjett som er regnskapsført. Anslagsendringer og bevilgninger som er vedtatt etter at budsjettet ble saldert i Stortinget i fjor høst, inngår således ikke i andelen av bevilgninger som er regnskapsført.

7.2.1 Statsbudsjettets utgifter

Statsregnskapet medregnet folketrygden viser at det per 30. juni 2009 er regnskapsført utgifter på 727,0 mrd. kroner. Det utgjør 53 pst. av bevilgningene. Tabell 7.6 viser hvordan beløpet fordeler seg på utgiftsarter.

Tabell 7.6 Statsbudsjettets utgifter

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Regnskap per 30.06.2009	Regnskap i pst. av bevilgning
Driftsutgifter	131 311	58 280	44,4
Nybygg, anlegg mv.	52 398	23 626	45,1
Overføringer til andre	1 059 603	432 203	40,8
Utlån, gjeldsavdrag mv.	127 277	212 861	167,2
Sum utgifter	1 370 588	726 971	53,0

Kilde: Finansdepartementet

De totale inntektene medregnet lånetransaksjoner utgjør 616,3 mrd. kroner i perioden 1. januar - 30. juni 2009. Det tilsvarer 47,4 pst. av budsjetterte

inntekter. Tabell 7.7 viser hvordan inntektene fordeles seg etter art.

Tabell 7.7 Statsbudsjettets inntekter

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Regnskap per 30.06.2009	Regnskap i pst. av bevilgning
Driftsinntekter	141 763	64 400	45,4
Inntekter i samband med nybygg, anlegg mv.	19 063	8 244	43,2
Skatter, avgifter og andre overføringer	1 082 485	506 289	46,8
Tilbakebetalinger mv.	57 139	37 357	65,4
Sum utgifter	1 300 451	616 290	47,4

Kilde: Finansdepartementet

7.2.2 Petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter

Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten utgjør 160,8 mrd. kroner i perioden 1. januar - 30. juni 2009. Det tilsvarer 40,7 pst. av budsjetterte netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten.

Tabell 7.8 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Regnskap per 30.06.2009	Regnskap i pst. av bevilgning
Inntekter SDØE	149 600	57 171	38,2
- Utgifter SDØE	26 700	13 293	49,8
+ Skatt og avgift på utvinning, inkl. CO ₂ -avgift	255 000	101 428	39,8
+ Aksjeutbytte fra StatoilHydro ASA	16 940	15 489	91,4
= Netto kontantstrøm	394 840	160 794	40,7

Kilde: Finansdepartementet

7.2.3 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

Regnskapet per 30. juni 2009 viser et brutto finansieringsbehov på 175,5 mrd. kroner.

Tabell 7.9 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2009	Regnskap per 30.06.2009	Regnskap i pst. av bevilgning
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføringer fra Statens pensjonsfond - Utland)	1 194 662	578 933	48,5
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)	1 243 312	514 110	41,4
3. Overskudd før lånetransaksjoner, før overføring fra Statens pensjonsfond - Utland (1-2)	-48 650	64 823	-133,2
4. Overføring fra Statens pensjonsfond - Utland	48 650	-64 823	-133,2
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	0	0	-
6. Utlån, gjeldsavdrag mv.	127 277	212 861	167,2
7. Tilbakebetalinger mv. utenom lånetransaksjoner til Statens pensjonsfond - Utland	57 139	37 357	65,4
8. Utlån mv., netto (6-7)	70 137	175 504	250,2
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8-5)	70 137	175 504	250,2

Kilde: Finansdepartementet

For nærmere detaljer vedrørende statsregnskapet for 1. halvår 2009 vises det til tabellene i vedlegg 2.

8 Utviklingstrekk på statsbudsjettets utgiftsside i perioden 2001 – 2009

8.1 Innledning

Endringer i statsbudsjettets utgifter fra et år til et annet reflekterer dels nye politiske prioriteringer og dels endrede utbetalinger til å videreføre etablerte regelstyrte overføringsordninger eller andre lovfestede forpliktelser. Tabell 8.1 viser hvordan statens utgifter i perioden 2001-2009 fordeles på politikkområder. Beregningene tar utgangspunkt i tall fra statsregnskapet og er korrigert for endringer i statsbudsjettets oppstilling. Beregningen er basert på kontoplanen for 2009. Boks 8.1 omtaler datagrunnlaget og beregningsmetoden nærmere.

I tillegg til bevilgninger over statsbudsjettet er skatter og avgifter viktige virkemidler i det årlige

budsjettopplegget. Ettersom tabell 8.1 kun viser utviklingen i statens utgifter, kan den gi et misvisende bilde av utviklingen og prioriteringen av enkelte områder der skatte- og avgiftspolitikken er viktig for de totale rammevilkårene. Enkeltområder kan videre vise sterk eller svak utgiftsvekst som følge av demografiske endringer og lovfestede forpliktelser som pensjons- og trygdeutbetalinger. Beregningsmåten som benyttes for å omgjøre tallene til faste priser kan også påvirke resultatene av analysen.

Beregningene av realvekst fokuserer på ressursbruken og ikke på resultatet av politikken. På enkelte områder kan det skje store forbedringer uten økt ressursbruk, mens det på andre områder kan være motsatt.

Boks 8.1 Datagrunnlaget for beregningene

Grunnlagsdataene i dette avsnittet er hentet fra offisielle regnskaper og budsjetter. En svakhet ved disse kildene er at de ikke er korrigert for de regnskapsmessige konsekvensene av funksjonsendringer mellom departementene, omlegginger i budsjetteringspraksis og omorganiseringer av statlige virksomheter. Videre kan det i enkelte tilfeller, på grunn av store overførte beløp mellom budsjettårene, merinntektsfullmakter o.l., være misvisende å sammenlikne budsjettet i ett år med regnskapstall for foregående år. Det er derfor gjort en del korreksjoner i datamaterialet. Dette medfører at det for enkelte områder ikke er samsvar mellom de tallene som er brukt her og de som finnes i andre offisielle dokumenter.

Alle beløp er oppgitt i faste 2009-priser. For årene 2001-2008 er det tatt utgangspunkt i regnskapstall, mens 2009-tallene er budsjettets stilling inkludert tilleggsbevilgninger gitt i 1. halvår 2009. Realveksten er beregnet ved hjelp av en rekke prisindekser hentet fra Statistisk sentralbyrås nasjonalregnskapstall. De ulike prisindeksene er valgt for å gi et best mulig uttrykk for utgiftsveksten gitt sammensetningen av utgifter på de ulike formålsgruppene. Deflatorene fra nasjonalregnskapet som er benyttet i beregningene, er imidlertid relativt brede, og kan således treffe unøyaktig for enkeltområder. Tallene for realvekst vil i disse tilfellene ikke gi et fullt ut dekkende uttrykk for ressursinnsatsen de enkelte år målt i faste priser. Videre vil ikke utgiftsendringer som skyldes endrede realpriser komme til uttrykk i slike fastprisberegninger.

For noen bevilgninger har det vært nødvendig å foreta en skjønnsmessig gruppering. Låne- og transaksjoner er holdt utenfor beregningene. Det er i hovedsak korrigert for endringer i kontoplanen. Endringer i regnskapsføring og finansieringsmåte er korrigert i de tilfeller hvor grunnlagsdata er tilgjengelig. Det gjelder f.eks. overgang til nettobudsjettering og omdanning av statlige virksomheter. Innenfor helsesektoren er det ikke korrigert for den statlige overtagelsen av spesialisthelsetjenesten i 2002. Også innenfor området familie og forbruker har det skjedd omlegginger som det ikke er korrigert for.

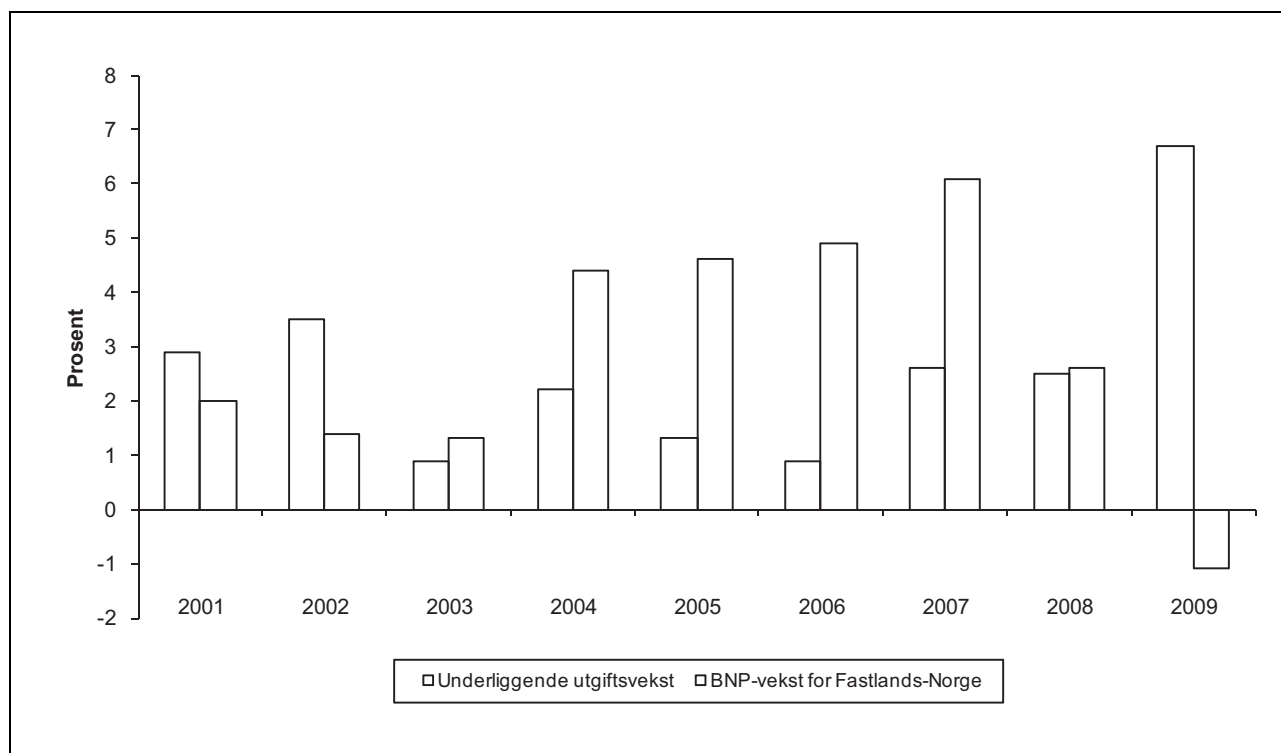
Ettersom velferdsordninger som grunnskole, primærhelsetilbud og eldreomsorg i hovedsak finansieres av kommunene, vil beregningene for disse områdene ikke gi et helhetlig uttrykk for den offentlige ressursbruken. Det er ikke gjort forsøk på å fordele rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner på de øvrige utgiftsformålene. I de senere år er det også foretatt større endringer i oppgavefordelingen mellom staten og kommunene/fylkeskommunene (sykehusreformen, reformen i barnevernet mv.). Disse endringene er det i hovedsak ikke korrigert for i beregningene.

8.2 Utgiftsveksten i perioden 2001-2009 fordelt på formål

Figur 8.1 viser BNP-veksten for Fastlands-Norge og statsbudsjettets reelle, underliggende utgiftsvekst i perioden 2001-2009. Som det går fram av figuren var BNP-veksten for Fastlands-Norge særlig sterk i årene fra 2004 til 2007, med en gjennom-

snittlig vekst på 5 pst. per år. I denne perioden var den reelle veksten i statsbudsjettets utgifter vesentlig lavere enn veksten i BNP for Fastlands-Norge. I årene fra 2001 til 2003 var det svak vekst i fastlandsøkonomien, og i denne perioden vokste utgiftene på statsbudsjettet sterkere enn BNP for Fastlands-Norge. Som følge av finanskrisen og det markerte tilbakeslaget i norsk og internasjonal økonomi har veksten i Fastlands-Norge snudd fra om lag 6 pst. i 2007 til om lag 2,5 pst. i 2008. Det anslås nå at BNP for Fastlands-Norge vil falle med om lag 1 pst. i 2009. Etter det kraftige konjunkturomslaget i 2008 er det iverksatt en rekke tiltak for å dempe tilbakeslaget i økonomien og for å stimulere sysselsettingen. Den reelle, underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter fra 2008 til 2009 anslås nå til hele 6,7 pst.

Tabell 8.1 og figur 8.2 viser årlig realvekst oppgitt i hele prosentater fordelt på politikkområder. Figur 8.3 viser utgiftenes størrelse i 2009.

Figur 8.1 Reell, underliggende utgiftsvekst på statsbudsjettet og BNP-vekst for Fastlands-Norge. Regnskap 2001-2009. Anslag på regnskap 2009

Kilde: Finansdepartementet, Statistisk sentralbyrå

Tabell 8.1 Bevilgninger over statsbudsjettet fordelt på politikkområder i faste 2009-priser (2001 og 2009) og gjennomsnittlig årlig realvekst 2001-2009 i prosent

Politikkområde	2001	2005	2009	Gjennomsnittlig årlig realvekst		
				2001-2005	2005-2009	2001-2009
Fellesadministrasjon	19,4	19,2	21,8	-0,3	3,2	1,5
Internasjonal bistand (eks. flyktninger i Norge)	15,5	20,4	23,7	7,2	3,8	5,5
Militært forsvar og sivilt beredskap	36,8	35,5	34,8	-0,9	-0,5	-0,7
Justissektoren	15,9	18,1	19,7	3,3	2,2	2,8
Utdanning og forskning	39,2	43,4	46,9	2,6	1,9	2,2
Kirke og kultur	6,7	8,5	10,2	5,9	4,7	5,3
Trygder, pensjoner og arbeidsliv	247,6	264,7	286,0	1,7	2,0	1,8
Helse og sosialomsorg	68,5	123,6	137,6	15,9	2,7	9,1
<i>Statlig sykehusdrift</i>	<i>36,5</i>	<i>89,1</i>	<i>97,1</i>	<i>25,0</i>	<i>2,2</i>	<i>13,0</i>
<i>Helse og sosial utenom statlig sykehusdrift</i>	<i>32,0</i>	<i>34,5</i>	<i>40,5</i>	<i>1,9</i>	<i>4,1</i>	<i>3,0</i>
Familie og forbruker	49,6	56,8	65,4	3,4	3,6	3,5
Miljøvern og fornybar energi	6,5	4,6	11,3	-8,5	25,1	7,0
Næringsstøtte og distriktpolitikk	33,5	29,4	30,6	-3,2	1,1	-1,1
Samferdsel	24,6	26,5	32,5	1,9	5,2	3,6
Petroleumsvirksomheten	26,0	22,0	27,8	-4,0	6,0	0,8
Rammetilskudd til kommunesektoren	81,8	76,2	93,8	-1,8	5,3	1,7
Renter på statsgjeld	18,2	15,8	20,5	-3,5	6,7	1,5

Kilde: Finansdepartementet

Området fellesadministrasjon omfatter blant annet utgifter til Stortinget, Kongehuset og de departementene og underliggende etatene som har karakter av fellesadministrasjon. Eksempler på store utgiftsposter på dette området er utgifter til skatte- og avgiftsadministrasjon og deltakelse i internasjonale organisasjoner. Statlig byggeaktivitet og Statsbygg er også inkludert i denne gruppen. Grunnet igangsettelse og avslutning av byggeprosjekter vil utgiftene til statlig byggevirksomhet kunne variere betydelig mellom enkeltår. I perioden 2001-2009 har det vært en viss vekst i utgiftene til fellesadministrasjon. I den første delen av perioden var det en svak reduksjon i utgiftene, mens det i den siste delen av perioden har vært en betydelig vekst i utgiftene. Dette må ses i lys av at utgiftene til finansieringsordningene i forbindelse med EØS-avtalen har økt kraftig i den siste delen av perioden. I tillegg ble det i forbindelse med tiltakspakken for å stimulere til økt sysselsetting som ble fremmet i januar 2009, vedtatt tilleggsbe-

vilgninger på om lag 0,7 mrd. kroner under Statsbygg, noe som bidrar til at utgiftene til dette formålet ligger noe høyere i 2009 enn gjennomsnittet for de øvrige årene.

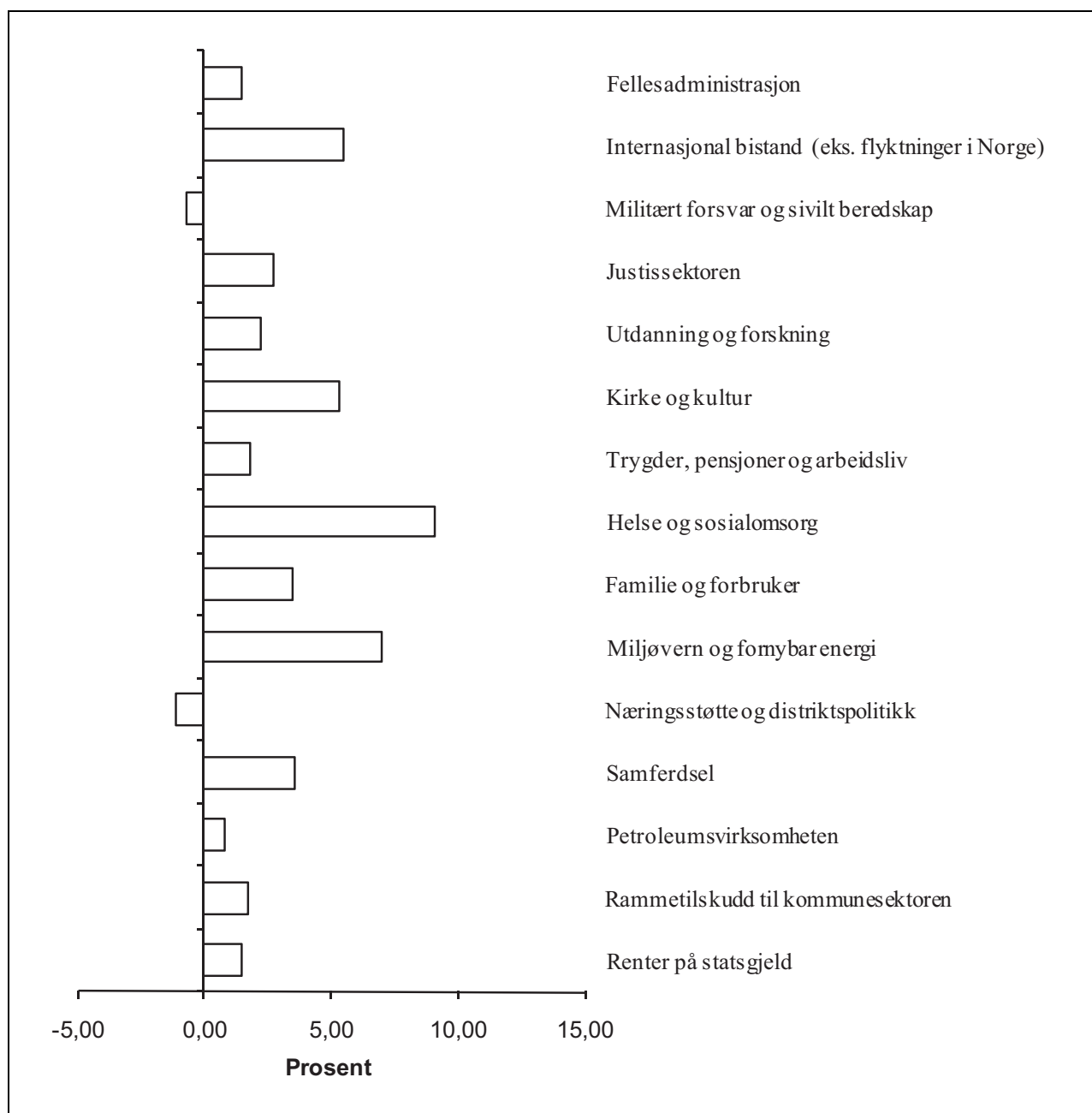
Utgiftene til internasjonal bistand økte med om lag 5,5 pst. i gjennomsnitt per år hele perioden sett under ett. Som andel av BNI har bistandsutgiftene økt vesentlig i perioden. I saldert budsjett 2009 utgjorde bistandsutgiftene 1,0 pst. av anslått BNI. Kombinert med kraftig vekst i brutto nasjonalinntekt (BNI) de senere årene, som følge av høye oljepriser og sterk vekst i fastlandsøkonomien, har dette gitt en betydelig realvekst i utgiftene til bistand. I årene 2001-2005 økte utgiftene med gjennomsnittlig 7,2 pst. per år, mens den gjennomsnittlige utgiftsveksten har vært noe lavere de senere årene. Dette må ses i lys av de ekstraordinære utgiftene til bistand i forbindelse med flodbølgekatastrofen i Sør-Øst Asia i 2005.

Deler av utgiftene knyttet til flyktninger i Norge er godkjent som utviklingshjelp (ODA), og

utgiftsføres over Utenriksdepartementets budsjett (kapittel 167). Det faktiske ansvaret for disse tiltakene ligger imidlertid hos andre departementer (Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Barne- og likestillingsdepartementet). Utgiftene til disse tiltakene føres derfor også over disse departementenes budsjetter og inntektsføres som en overføring fra Utenriksdepartementet. Flyktningutgiftene i Norge er derfor ikke inkludert i tallene for internasjonal bistand i tabell 8.1, selv om de inkluderes i det som Norge rapporterer som ODA-godkjent bistand i tråd med

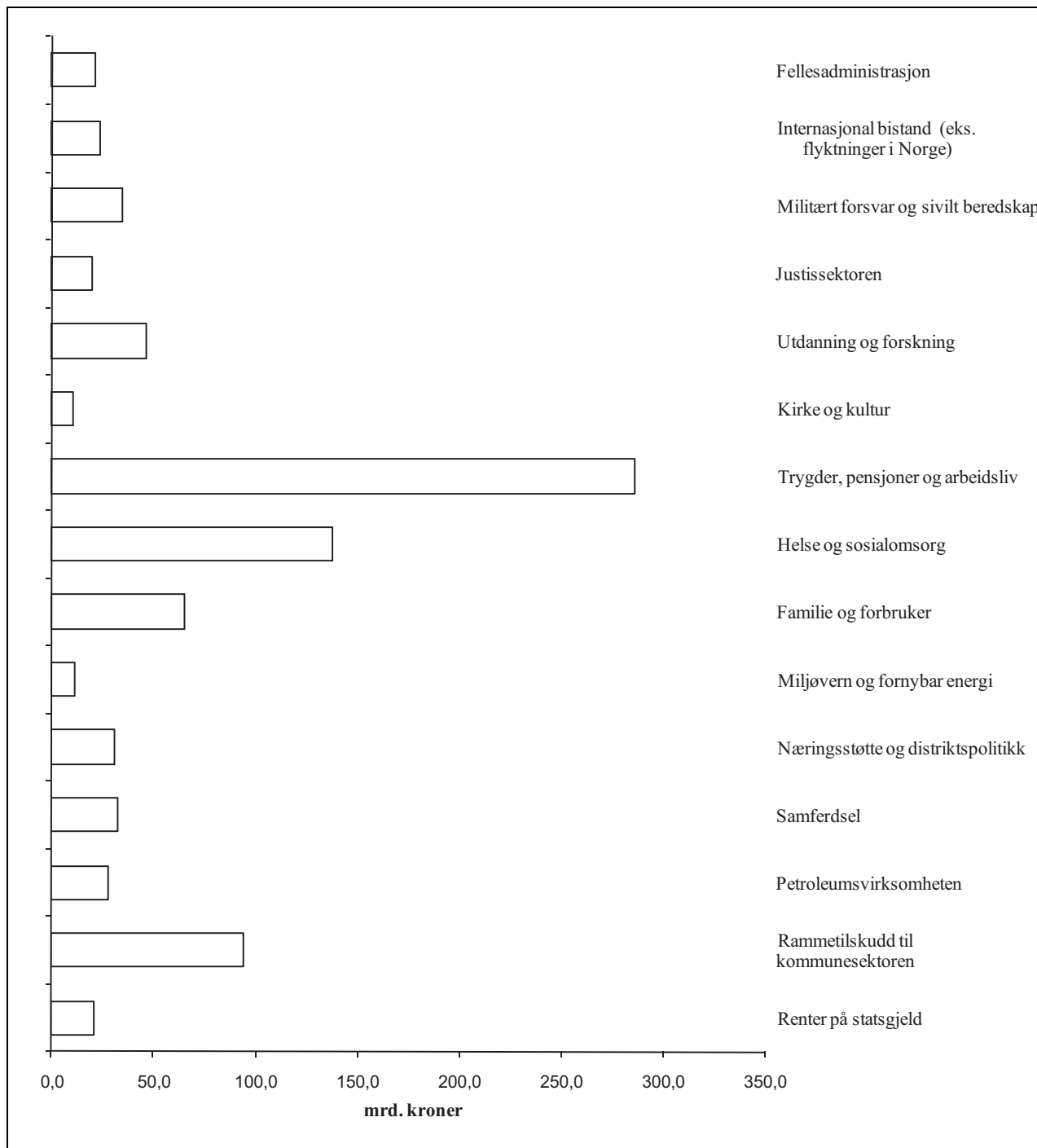
OECD-DACs kriterier. Utgiftene til flyktningiltak i Norge gikk noe ned fra 2001 til 2005, mens nivået i 2009 ligger vesentlig høyere enn i 2005. Dette bidrar også til å forklarer at den gjennomsnittlige veksten i utgiftene til bistand er høyere i perioden fra 2001 til 2005 enn fra 2005 til 2009.

Utgiftene til militært forsvar og sivil beredskap har gått noe ned i perioden 2001-2009. Utgiftene til militært forsvar i Norge utgjør mesteparten av denne kategorien, og det er i hovedsak disse utgiftene som har gått ned.

Figur 8.2 Årlig realvekst fordelt på politikkområder i perioden 2001-2009

Kilde: Finansdepartementet

Figur 8.3 Statsbudsjettets utgifter i 2009

Kilde: Finansdepartementet

Innenfor justissektoren økte bevilgningene med om lag 2,8 pst. per år i gjennomsnitt over hele perioden. Det har vært jevn vekst i alle sektorer - politi og påtalemyndighet, domstolene og kriminalomsorgen.

Utgiftene under formålet utdanning og forskning gjelder bevilgningene på Kunnskapsdepartementets budsjett. I perioden 2001-2009 økte utgif-

tene reelt med gjennomsnittlig 2,2 pst. per år. I første del av perioden må utgiftsveksten blant ses i lys av økte bevilgninger i tilknytning til kvalitetsreformen for høyere utdanning, herunder bedret studiefinansiering og økte bevilgninger til høyskoler og universiteter. Videre bidro økte øremerkede tilskudd til grunnopplæringen, blant annet i forbindelse med gjennomføringen av Kunnskapsløftet

også til utgiftsveksten. Forskningsbevilgningene økte jevnt fra 2001 til 2009 med gjennomsnittlig om lag 7 pst. per år. Det er imidlertid bare forskningsbevilgningene på Kunnskapsdepartementets budsjett som inngår i tallene. Forskningsbevilgninger på andre departementers budsjetter inngår i øvrige politikkområder. Som mål på samlet ressursbruk innenfor forskningssektoren gir derfor disse tallene begrenset informasjon. NIFU STEP publiserer årlig en oversikt over nivået på de samlede bevilgningene til forskning og utvikling på statsbudsjettet og utviklingen over tid.

Statsbudsjettanalysen fra NIFU-STEP som ble offentliggjort i mai 2009, viser at samlede bevilgninger til forskning og utvikling var på om lag 20,8 mrd. kroner i saldert budsjett 2009. I tillegg ble det bevilget om lag 0,4 mrd. kroner til forskning og utvikling i forbindelse med tiltakspakken som ble fremmet for Stortinget i januar. Samlet gir dette offentlige FoU-bevilgninger på om lag 21,2 mrd. kroner i 2009. I NIFU STEPs analyse av FoU-bevilgninger i statsbudsjettet viser beregningen samlede utgifter til forskning og utvikling på 11,1 mrd. kroner i 2001, mens utgiftene i 2005 er beregnet til 14,3 mrd. kroner. Disse beregningene viser dermed en nominell vekst i bevilgningene til forskning og utvikling på 3,2 mrd. kroner fra 2001 til 2005, og en nominell vekst på 6,9 mrd. kroner fra 2005 til 2009. I perioden fra 2001 til 2009 viser beregningene en samlet vekst på om lag 10,1 mrd. kroner. Endringer i rapporteringsrutinene gjør det imidlertid vanskelig å sammenligne bevilgningen til FoU over år.

Innenfor politikkområdet kirke og kultur økte utgiftene reelt med gjennomsnittlig 5,3 pst. per år. Utgiftene økte til begge hovedformålene i perioden fra 2001 til 2009. Utgiftene til kirken og andre trosamfunn økte med om lag 2 pst. per år i siste del av perioden, mens utgiftene til kulturformål økte sterkt over hele perioden, med om lag 7 pst. i gjennomsnitt per år. I den første delen av perioden skyldes deler av veksten etableringen av kompensasjonsordningen for merverdiavgift i forbindelse med innføring av merverdiavgift på tjenester, mens veksten mot slutten av perioden må ses i sammenheng med økte bevilgninger for å gjennomføre Kulturløftet. Korrigert for momskompensasjon utgjør veksten innenfor kirke- og kulturområdet om lag 4,2 pst. i siste del av perioden, mot 2,5 pst. i første del av perioden.

Trygder, pensjoner og arbeidsliv omfatter utgifter til Statens Pensjonskasse, NAV, alderspensjon, ytelser til uførhet og attføring, sykepenger og enkelte andre pensjoner, samt utgifter til arbeidsmarkedstiltak, dagpenger og tiltak for å bedre arbeidsmiljøet. Området er det største utgiftsområ-

det med om lag 286 mrd. kroner i budsjetterte utgifter i 2009. Utgiftene som inngår i dette formålet økte i gjennomsnitt med knapt 2 pst. per år i perioden 2001-2009. Ettersom utgiftene samlet sett er store, har utviklingen innenfor dette politikkområdet bidratt vesentlig til den samlede veksten i statsbudsjettets utgifter. Utgiftsnivået i 2009 er vel 38 mrd. kroner høyere enn i 2001 målt i 2009-priser. Det er særlig utgiftene i folketrygden til alderspensjon og uførhet som bidrar til de økte utgiftene. I tillegg økte utgiftene til attføring og rehabilitering sterkt, mens utgiftene til arbeidsrelaterte stønader gikk ned som følge av den bedrede situasjonen i arbeidsmarkedet med sterk vekst i sysselsettingen og redusert arbeidsledighet.

Helse og sosialomsorg består i hovedsak av utgifter til sykehusdrift, tiltak innen psykisk helsevern, statlig helseadministrasjon, medisiner, tiltak for eldre og funksjonshemmede, samt utgifter på innvandrings- og integreringsområdet. Tallene viser en kraftig vekst i utgiftene til sykehusene. Dette skyldes i hovedsak den statlige overtakelsen av fylkeskommunale sykehus i 2002. Deler av utgiftsveksten motsvares derfor av reduserte fylkeskommunale utgifter som det ikke er korrigerert for her. Som mål på ressursbruk i helsesektoren totalt gir dermed disse tallene svært begrenset informasjon for perioden 2001-2009 sett under ett. Andre kilder, blant annet SAMDATA, årsrapportene fra Beregningsutvalget for spesialisthelsetjenesten og Helse- og omsorgsdepartementets budsjettproposisjon, gir mer dekkende informasjon om den samlede ressursbruken i helsevesenet. Siden den statlige overtakelsen av sykehusdriften i 2002 har utgiftene økt med gjennomsnittlig om lag 3,6 pst. årlig. Utgifter til helseformål utenom sykehusdrift økte også betydelig i perioden 2001-2009, med gjennomsnittlig om lag 3 pst. per år. I disse tallene inkluderes ikke store deler av veksten i utgiftene til psykisk helsevern ettersom tilskuddene under opptrappingsplanen for psykisk helse, som ble avsluttet i 2008, har blitt innlemmet i rammetilskuddene til kommunesektoren og i basisbevilgningen til helseforetakene. Utgiftene til innvandring økte i gjennomsnitt med om lag 5,4 pst. per år fra 2001 til 2009, men utgiftsnivåene varierte i løpet av perioden som følge av endringer i antallet asylsøkere de enkelte årene. De største utgiftspostene på innvandrings- og integreringsområdet er drift av statlige asylmottak og integreringstilskudd til kommunene.

Området familie og forbruker omfatter blant annet utgifter til barnetrygd, kontantstøtte, fødsels- og adopsjonsstøtte, barnehager, støtte til boligformål, statlig barne- og ungdomsvern samt forbrukerpolitiske tiltak. Utgiftene innenfor dette

området økte gjennomsnittlig med om lag 3,5 pst. per år i hele perioden. Det var i hovedsak økte utgifter til driftstilskudd og skjønnsmidler til barnehager som bidro til utgiftsveksten på dette området, mens utgiftene til barnetrygd og kontantstøtte ble redusert. I tillegg bidro den statlige overtakelsen av barnevernet i 2004 til økte utgifter innenfor dette området.

Miljøvern og fornybar energi består av utgifter til miljøtiltak under Miljøverndepartementet, energi- og vassdragforvaltning (utenom petroleum), energiomlegging og klimatiltak og utgifter til forskning på budsjettområdene til Miljøverndepartementet og Olje- og energidepartementet. De samlede utgiftene utgjør om lag 11,2 mrd. kroner i 2009. Utgiftene økte i gjennomsnitt med 7 pst. per år i perioden 2001-2009. Det har vært en særlig sterk vekst mot slutten av perioden på om lag 25 pst. per år. Dette skyldes blant annet at det er bevilget betydelige midler til energiomlegging og klimatiltak på Olje- og energidepartementet budsjettområde. Bevilgningen til CO₂-håndteringsprosjektene på Kårstø og Mongstad har økt kraftig både i 2008 og 2009. Videre er kapitalen i grunnfondet for energiomlegging og fornybar energi økt de senere årene. Utgiftene på dette området er derfor vesentlig høyere i 2009 enn i 2001. I tillegg fanger ikke tallene opp at tilskudd til energiomlegging i regi av Enova SF delvis finansieres av et påslag i nettatariffen utenom statsbudsjettet. Dette påslaget har blitt økt i løpet av perioden. Miljøpolitikken føres i tillegg i stor grad også ved hjelp av skatter, avgifter og regulering, slik at utgiftene alene ikke gir et fullstendig uttrykk for de samlede politiske prioritene innen dette området.

Næringsstøtte og distriktpolitikk inkluderer bl.a. støtte og administrasjon knyttet til primærnæringene, sjøfart, handel og industri, tiltak for næringsutvikling, Innovasjon Norge, eksportstøtte inkl. støtte til skipsbygging og næringsbasert forskning. Utgiftene til disse områdene gikk ned med gjennomsnittlig om lag 1,1 pst. per år fra 2001 til 2009. Store deler av nedgangen skyldes reduserte utgifter til jordbruksavtalen, som også utgjør hoveddelen av utgiftene innenfor dette området. Nedgangen har imidlertid vært lavere i siste del av perioden. Jordbrukspolitikken føres imidlertid med flere virkemidler enn de direkte tilskuddene. Blant annet er jordbruksfradraget økt vesentlig de senere årene. Innenfor enkelte andre ordninger har høy vekst i siste del av perioden bidratt til økte utgifter. Dette gjelder blant annet

utgiftene til regional utvikling og nyskaping gjennom Innovasjon Norge og tilskuddet til sysselsetting av sjøfolk.

Utgiftene til samferdsel økte med gjennomsnittlig 3,5 pst. i hele perioden sett under ett. Oppfølging av nasjonal transportplan bidrar særlig til økte utgifter til veg og jernbane i siste del av perioden. Den sterke veksten i utgiftene til veg og jernbane i den siste delen av perioden må også ses i lys av betydelige tilleggsbevilgninger i 2009 på vel 3,5 mrd. kroner i forbindelse med tiltakspakken som ble fremmet i januar.

Petroleumsvirksomheten omfatter utgifter til forvaltning av petroleumsvirksomheten, statens direkte økonomiske engasjement (SDØE) og utgifter i forbindelse med disponering av innretninger på kontinentalsokkelen. Utgiftene til petroleumsvirksomheten øker i gjennomsnitt med nær 1 pst. per år i perioden 2001-2009. Utgiftene har variert til dels betydelig i løpet av perioden. Dette skyldes store forskjeller i utgiftene til SDØE som utgjør over 97 pst. av bevilgningene under området. Det er særlig investeringsutgiftene som varierer mye.

I tabellen framkommer tall for rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner. Ettersom rammetilskudd kun er én av flere finansieringskilder for kommuner og fylkeskommuner, gir ikke tallene for utviklingene i overføringene over rammetilskuddene et godt uttrykk for inntektsveksten i sektoren. Kommuneøkonomien omtales utførlig i den årlige kommuneproposisjonen og av Det tekniske beregningsutvalg for kommunal- og fylkeskommunal økonomi.

Beregningene av reell utgiftsvekst på ulike politikkområder viser at det i perioden 2001-2005 var en særlig sterk vekst i utgiftene til internasjonal bistand og kirke- og kulturformål, mens utgiftene til militært forsvar og sivilt beredskap, miljøvern og fornybar energi og til næringsstøtte og distriktpolitikk ble redusert.

For perioden 2005-2009 viser beregningene at det har vært realvekst i utgiftene til alle politikkområdene med unntak av militært forsvar og sivilt beredskap. I denne perioden har det vært en særlig sterk vekst i utgiftene til kirke- og kulturformål, miljøvern og fornybar energi og til samferdsel. For perioden 2006-2009 sett under ett anslås den gjennomsnittlige årlige realveksten i kommunesektorens samlede inntekter til 3,1 pst., mot 2,0 pst. i foregående 4-årsperiode, jf. nærmere omtale i kap. 3 i Meld. St. 1 (2009-2010) Nasjonalbudsjettet 2010.

9 Økonomistyring i staten mv.

9.1 Økonomistyring i staten

9.1.1 Tiltak for å styrke økonomistyringen i staten

I Gul bok orienteres det årlig om Finansdepartementets tiltak for å fremme resultatorientert styring, effektiv ressursutnyttelse og god økonomistyring i staten. Departementet vil i 2009 og 2010 prioritere å videreutvikle rammeverket for statlig styring med utgangspunkt i økonomiregelverket, og å videreutvikle tilbudet av økonomitjenester til statlige virksomheter.

Oppfølging av regelverk for økonomistyring i staten

Økonomiregelverket for staten fastsetter standarder og prinsipper for statlig styring, økonomistyring, regnskapsførsel og betalingsformidling. Det omfatter krav til den interne styringen i virksomheter, og til departementenes overordnede styring og oppfølging av virksomhetene (etatsstyring). I tillegg omfatter regelverket forvaltning av tilskudd, stønader og garantier, samt generelle krav til oppfølging av statlige eierinteresser i selskaper. Reglement for økonomistyring i staten og Finansdepartementets bestemmelser om økonomistyring i staten ble fastsatt 12. desember 2003, med noen mindre justeringer senest 14. november 2006. Regelverket trådte i kraft 1. januar 2004.

Finansdepartementet har i 2008 og 2009 prioritert å videreutvikle rammeverket for mål- og resultatstyringen i statlige virksomheter. Senter for statlig økonomistyring (SSØ) har beskrevet gjennomføringen av mål- og resultatstyringen i noen utvalgte budsjettproposisjoner og tildelingsbrev, og arbeider videre med å dokumentere gode eksempler på bruk av mål- og resultatstyring i virksomhets- og etatsstyring i statsforvaltningen. SSØ har også gitt ut en veileder om beregninger av kostnader og gevinster ved omstilling av statlige virksomheter. SSØ tilbyr et bredt kurstilbud innen statlig virksomhets- og økonomistyring.

Finansdepartementet etablerte i 2006 et nettverk på departementsnivå som et ledd i arbeidet med å videreutvikle rammeverket for etatsstyring.

Hensikten med nettverket er å legge til rette for dialog og erfaringsutveksling. Departementet vil videreføre dette arbeidet i 2009 og 2010.

Finansdepartementet tok i 2008 initiativ til en kartlegging av internrevisjon og intern kontroll i statlige virksomheter. Kartleggingen viser at kun et fåtall store statlige virksomheter har etablert egen internrevisjon. Økonomiregelverket setter ikke krav til internrevisjon i virksomhetene, men legger stor vekt på at virksomhetene etablerer intern kontroll som en del av sine styringssystemer og rutiner. På bakgrunn av kartleggingen og analysen vil SSØ bl.a. utarbeide noen anbefalinger for de virksomhetene som etablerer internrevisjon. SSØ vil for øvrig prioritere arbeidet med gode systemer for intern kontroll i statlige virksomheter.

Etablering av en evalueringsportal

I henhold til økonomiregelverket skal alle virksomheter sørge for at det gjennomføres evalueringer for å få informasjon om effektivitet, måloppnåelse og resultater innenfor hele eller deler av virksomhetens ansvarsområde og aktiviteter. Det er i dag lite samordning og begrenset systematisk oversikt over gjennomførte evalueringer.

SSØ har i løpet av 2008 gjennomført et forprosjekt for etablering av en internettbasert evalueringsportal. En evalueringsportal vil gjøre det lettere å finne fram til og systematisere gjennomførte evalueringer i staten. En slik portal vil kunne sortere informasjon både tematisk og etter virkemiddel, og vil være åpen for alle. Evalueringsportalen vil kunne gi SSØ et bedre grunnlag for sin rådgivningsvirksomhet og gjøre det lettere for statlige virksomheter å utveksle erfaringer.

Departementet legger til grunn at SSØ får driftsansvaret for portalen. Tjenesten må sees i sammenheng med andre tjenester, bl.a. forvaltningsdatabasen og anskaffelsesportalen som Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) skal etablere. Det legges opp til oppstart i 2010, i første omgang basert på frivillig innlevering og gjenbruk av eksisterende materiale som foreligger blant annet hos Nasjonalbiblioteket. Det tas sikte på obligatorisk innlevering av nye evalueringer til portalen etter ett års drift.

Innholdet i portalen avgrenses til evalueringer utført av eksterne fagmiljøer. Både forhåndsevalueringer (herunder rapporter vedrørende kvalitets-sikring av store prosjekter – KS1 og KS2, jf. omtale under kap. 1608 i Finansdepartementets budsjettproposisjon), underveisevalueringer og evalueringer etter gjennomføring skal inngå i portalen. Evalueringer som er unntatt offentlighet, eller gradert etter sikkerhetsloven eller beskyttelsesinstruksen, skal ikke inngå i portalen.

Intern statlig økonomiforvaltning

SSØ leverer tjenester til om lag to tredeler av statlige virksomheter på ett eller flere av områdene lønn, personal, regnskap og budsjett. Ni av ti kunder hos SSØ er små eller mellomstore virksomheter. Flere store statlige virksomheter har etablert egne servicesentre for økonomitjenester, mens Departementenes servicesenter (DSS) ivaretar disse funksjonene for departementene, Statsministerens kontor og Regjeringsadvokaten.

Ved å samle tjenester som er forbundet med stordriftsfordeler, kan staten hente ut effektiviseringsgevinster samtidig som den enkelte virksomhet avlastes administrativt og dermed frigjør ressurser til egne kjerneoppgaver.

SSØ tilbyr sine kunder en elektronisk løsning for fakturahåndtering som kan redusere virksomhetenes tidsbruk på dette området. Løsningen innebærer at alle fakturaer fra kunder som benytter seg av tilbudet, registreres og skannes inn i en felles sentral på Hamar. De fleste av SSØs regnskapskunder benytter seg av dette tilbudet i dag.

Det er Regjeringens mål at en større andel av statlige innkjøp skal skje elektronisk. For å legge til rette for elektroniske innkjøp gjennomfører SSØ et pilotprosjekt for å utvikle en fellesløsning til sine kunder. Etter en evaluering av pilotprosjektet, legges det opp til at løsningen kan tilbys til SSØs kunder fra 2011.

SSØ fullførte i 2008 utrulling av et nytt lønns- og personalsystem til sine kunder. For små og mellomstore virksomheter er det lagt opp til at SSØ fortsatt vil tilby lønnsentraltjenester, da disse ikke hver for seg kan hente ut gevinster på samme måte som store virksomheter som bruker det samme systemet.

Rammeavtaler om kontoholds- og betalings-tjenester

Betalingsformidlingen for statlige virksomheter skjer gjennom statens konsernkontoordning. Ordningen gjelder for departementene og underliggende virksomheter og dekker statens behov for

betalingstjenester og likviditetsforvaltning. Statens konsernkontoordning sikrer at statens midler daglig samles i Norges Bank. Finansdepartementet har på vegne av staten inngått en avtale om et konsernkontosystem i Norges Bank, og SSØ har etter fullmakt fra Finansdepartementet inngått rammeavtaler med enkelte banker om betalingstjenester og kontohold. Rammeavtalene sikrer at virksomhetene får tilgang til tidsmessige og gode betalings-tjenester hos bankene. I tillegg forenkler rammeavtalene anskaffelsesprosessen for virksomhetene.

SSØ inngikk i 2006 rammeavtaler for staten, samt tilleggsavtale for bl.a. valutakonti med DnB NOR ASA, Nordea Bank Norge ASA og Sparebank1 Alliansen. Avtalene gjelder til utgangen av 2010. SSØ har startet arbeidet med å utlyse anbudskonkurranse for nye rammeavtaler fra 2011.

Statsregnskapet

SSØ har det operative ansvaret for statsregnskapet. Basert på rapportering fra statlige virksomheter utarbeider SSØ månedlige bevilgningsregnskap for departementenes budsjettkapitler som sendes departementene. Ved årets slutt utarbeider SSØ et endelig bevilgningsregnskap og et kapitalregnskap som inngår i St.meld. nr. 3 om statsregnskapet. Utover denne primære bruken har Riksrevisjonen tilgang på statsregnskapsinformasjon, og Statistisk sentralbyrå (SSB) utarbeider statistikk om offentlige finanser basert på denne informasjonen. Statsregnskapet er også en kilde til informasjon som SSB vil benytte i forbindelse med StatRes-prosjektet, der SSB på oppdrag fra Fornyings- og administrasjonsdepartementet utvikler et system for å formidle statistikk og indikatorer om ressursbruk og resultater i statlig virksomhet.

Statsregnskapet er basert på elektronisk innrapportering som bidrar til god kvalitet og et raskt oppdatert regnskap. Det arbeides for tiden med en modernisering av rapporteringsløsningen for statsregnskapet.

Innføring av obligatorisk elektronisk faktura til staten

Det sendes hvert år et meget stort antall fakturaer fra privat sektor til statlige virksomheter. En overgang til bruk av elektronisk faktura kan gi vesentlige besparelser for alle berørte parter.

En interdepartemental arbeidsgruppe ledet av Fornyings- og administrasjonsdepartementet utredet i 2008 spørsmålet om mulig obligatorisk elektronisk faktura til staten. Utredningen er fulgt opp av Fornyings- og administrasjonsdepartementet i

St.meld. nr. 36 (2008-2009) *Det gode innkjøp*, jf. Stortingets behandling av denne i Innst. S. nr. 348 (2008-2009). Ett av tiltakene er å innføre et felles standardformat for elektronisk faktura, og å kreve at statlige virksomheter skal kunne ta i mot elektronisk faktura på dette formatet innen 1. juli 2011. Finansdepartementet legger opp til å justere økonomiregelverket slik at dette tiltaket kan iverksettes. Fornyings- og administrasjonsdepartementet tar sikte på at kommuner og fylkeskommuner pålegges å bruke det samme standardformatet, og at næringslivet skal sende elektronisk faktura på dette formatet. Det tas sikte på at disse påleggene skal gjelde fra 1. juli 2012.

9.2 Utvikling av regnskapsområdet i statsforvaltningen

9.2.1 Dagens situasjon på regnskapsområdet i statlige virksomheter

Statlige virksomheter skal følge kontantprinsippet ved avleggelse av regnskapsrapport til statsregnskapet. Statlige virksomheter kan imidlertid i samarbeid med sitt overordnede departement velge å bruke andre føringsprinsipper i virksomhetsregnskapet i tillegg til kontantprinsippet, jf. Bestemmelser om økonomistyring i staten, punkt 3.2.3. Finansdepartementet har ikke fastsatt felles standarder for virksomhetsregnskaper etter andre føringsprinsipper.

SSØ gjennomførte i 2008 på oppdrag fra departementet en kartlegging av kontoplaner og føringsprinsipper i statlige virksomheter, jf. SSØ rapport 5/2008. Kartleggingen viser at dagens situasjon på regnskapsområdet i staten er fragmentert både mht. kontoplaner og føringsprinsipper. Analyse- og styringsdata om kostnader og eiendeler i virksomhetsregnskapene i statlige virksomheter er derfor basert på ulike kontoplaner og forskjellige kombinasjoner av føringsprinsipper, noe som gir begrensede muligheter for å presentere utgiftsstrukturen for staten samlet sett og for enkeltdepartementer.

Kontoplan

En kontoplan deler opp regnskapet og organiserer kostnadene, inntektene, eiendelene og forpliktelsene på en slik måte at de gir informasjon om virksomhetens økonomiske situasjon. Inndeling av kostnadene/utgiftene kan for eksempel være lønn, ulike arter av driftsutgifter som husleie, konsulentbruk, osv. Statlige virksomheter kan i utgangspunktet velge hvilken kontoplan de skal benytte i sitt virksomhetsregnskap (internregnskap), men de må påse at de rapporterer til statsregnskapet

etter de krav som gjelder for bevilgningsregnskapet. Kontoplanen for bevilgningsregnskapet følger statsbudsjettets inndeling i kapitler og poster, og gir først og fremst informasjon om hvilke formål Stortinget bevilger penger til. Norsk standard kontoplan (NS 4102), som er tilpasset regnskapslovens oppstillingskrav, er betydelig mer spesifisert enn statens kontoplan. Den gir mer detaljert informasjon om hvilke typer (arter) kostnader og inntekter en virksomhet har, og den har tilrettelagt en inndeling av balansen i ulike eiendeler og forpliktelser.

Kartleggingen viser at departementer og de fleste ordinære forvaltningsorganer bruker en kontoplan basert på statens kontoplan. Rundt to tredjedeler av alle statlige virksomheter benytter i dag en kontoplan basert på statens kontoplan (kapittel/post), mens om lag en tredjedel av virksomhetene benytter en kontoplan basert på Norsk standard kontoplan. Disse innbefatter i hovedsak forvaltningsorganer med særskilte fullmakter, de fleste forvaltningsbedriftene og et mindretall ordinære forvaltningsorganer.

En mer detaljert, felles kontoplan for statlige virksomheter vil gi bedre muligheter for mer detaljert rapportering til statsregnskapet og bedre kvalitet på detaljrapporteringen. En standardisert kontoplan vil gi departementer og statlige virksomheter bedre styringsinformasjon, og på sikt også gi mulighet for å tilrettelegge mer konsolidert regnskapsinformasjon i staten.

Føringsprinsipper

De fleste virksomhetene fører virksomhetsregnskapet etter kontantprinsippet. Det vil i praksis si at regnskapet viser utgiftsbelastning når en tjeneste eller anskaffelse er betalt, og at inntektsføring skjer når penger mottas. Alternativet er å føre periodisert virksomhetsregnskap. Et periodisert virksomhetsregnskap viser ressursforbruk (kostnader) når en tjeneste eller vare er brukt i oppgaveløsningen og inntekt når en inntektsfordring er opparbeidet. Et periodisert regnskap innebærer at kortsiktige periodiseringsposter føres i balansen (for eksempel påløpte feriepenge, leverandørgjeld og kundefordringer), og at aktiverte investeringer avskrives i takt med at en eiendel brukes i oppgaveløsningen. Et periodisert regnskap vil kunne rapportere både kostnadsforbruk og kontantinformatjon.

Kartleggingen av føringsprinsipper i statlige virksomheter viser at virksomhetene benytter seg av muligheten til å føre virksomhetsregnskapet etter ulike prinsipper og standarder, og at de praktiserer føringen i flere varianter.

Hovedgrunnen til at det har utviklet seg ulike varianter over tid, er at det har vært adgang til å bruke ulike regnskapsprinsipper på virksomhetsnivå som supplement til kontantprinsippet, uten at det har vært fastsatt standarder for alternative føringsmåter.

9.2.2 Internasjonal utvikling og erfaringer

Siden begynnelsen av 90-tallet har en rekke land innført periodiserte regnskap i statsforvaltningen. New Zealand, Australia, Storbritannia og Sveits har tatt i bruk periodiserte føringsprinsipper fullt ut både for statsregnskapet og for statsbudsjettet. Enkelte andre land har innført elementer av periodisering i kontantbaserte statsregnskap og i budsjettet.

De fleste landene har videreført kontantbaserte bevilgningsvedtak i statsbudsjettet selv om de innfører periodiserte statsregnskap. Dette gjelder bl.a. USA, Canada, Frankrike, Finland og Sverige. Danmark har innført periodiserte statsregnskap og statsbudsjett, men har avgrenset det til poster som omfatter driften av forvaltningen, det vil si at bl.a. overføringer og infrastruktur fortsatt føres etter kontantprinsippet. Flere land, bl.a. Nederland, har innført periodiserte virksomhetsregnskaper, men beholdt kontantprinsippet i det sentrale statsregnskapet.

De internasjonale erfaringene tyder på at mange land vurderer tilleggsinformasjonen fra periodiserte regnskaper som nyttig. Samtidig velger de fleste landene å holde fast ved kontantprinsippet for bevilgningene på statsbudsjettet.

Den internasjonale revisororganisasjonen har etablert et eget styre for å utvikle regnskapsstandarder for offentlig sektor, The International Public Sector Accounting Standards Board (IPSASB). IPSAS-standardene er harmonisert med de internasjonale regnskapsstandardene for privat sektor (IFRS-standardene) ved å tilpasse standardene til forholdene i offentlig sektor i den grad det er hensiktsmessig.

9.2.3 Utpøving av virksomhetsregnskap ført etter periodiseringsprinsippet

Bakgrunn

Våren 2004 ble det etablert et prosjekt ledet av Finansdepartementet, hvor 10 pilotvirksomheter fører sine interne virksomhetsregnskaper basert på periodiseringsprinsippet. Sentrale deltakere og bidragsytere i prosjektet har vært de syv departementene med etatsstyringsansvar for pilotene, de ti pilotene selv (fra 2008 deltar 11 piloter i prosjektet), og SSØ. Prosjektarbeidet har vært ledet av

SSØ fra høsten 2006. Utpøvingprosjektet ble avsluttet sommeren 2009.

Følgende virksomheter har deltatt som piloter i utpøvingen: Fiskeridirektoratet, Forsvarsbygg, Husbanken, Jernbaneverket, Justervesenet, Kystverket, Nasjonalt folkehelseinstitutt, Norges geologiske undersøkelser (NGU), Norsk utenrikspolitisk institutt (NUPI), Universitetet i Stavanger, og Universitetet i Bergen.

Finansdepartementet orienterte i Gul bok 2007 om erfaringene så langt. Pilotene og departementene som har deltatt i prosjektet, hadde i hovedsak hatt positive erfaringer med bruk av periodisert regnskapsinformasjon. De vurderte imidlertid at prosjektperioden hadde vært for kort til at det kunne trekkes endelige konklusjoner med hensyn til om det var styringsmessige gevinster av et periodisert virksomhetsregnskap, og hvilke disse eventuelt var. Utpøvingen ble derfor forlenget med sikte på endelig evaluering i 2009.

Finansdepartementet har lagt følgende forutsetninger til grunn for forsøket:

- Utpøving av periodiseringsprinsippet i regnskapene på virksomhetsnivå skal ikke medføre noen endringer i virksomhetenes økonomiske fullmakter.
- Kontantprinsippet, ettårsprinsippet, fullstendighetsprinsippet og bruttoprinsippet beholdes i statsbudsjettet uten endringer. Stortingets bevilgninger vedtas fortsatt etter kontantprinsippet.
- Virksomhetene skal fortsatt rapportere regnskap etter kontantprinsippet til statsregnskapet.
- Forsøkene med periodiserte virksomhetsregnskaper skjer som et supplement til kontantregnskapene.

Utpøvingarbeidet med periodiserte virksomhetsregnskap har dermed vært basert på at Stortingets bevilgninger fortsatt skal vedtas etter kontantprinsippet, og at statlige virksomheter fortsatt skal rapportere regnskap etter kontantprinsippet til statsregnskapet. De statlige regnskapsstandardene (SRS), som har blitt utviklet og prøvd ut, gjelder kun for virksomhetsregnskapet. Det åpnes dermed ikke for å endre rammene for den politiske styringen av statlige virksomheter. Det er heller ikke lagt opp til øvrige endringer i fullmaktene til statlige virksomheter. Finanskomiteen tok Regjeringens vurderinger i Gul bok 2007 til orientering, jf. B. Innst. S. nr. 1 (2006-2007), pkt 6.2.

Formålet med utpøvingen er å legge til rette for et bedre og supplerende informasjonsgrunnlag for styringen i statlige virksomheter med særlig vekt på å fremskaffe tilleggsinformasjon om kostnader og inntekter ved aktiviteten i statlige virk-

somheter, og om virksomhetenes eiendeler. Regnskapsinformasjonen basert på periodiseringsprinsippet vil være mer omfattende enn kontantregnskapet, og kan gi økt innsyn i ressursbruken i statlige virksomheter.

Utvikling og utprøving av regnskapsstandarder tilpasset statlige virksomheter

Finansdepartementet har utviklet og fastsatt et sett foreløpige felles standarder for føring av interne regnskaper i statlige virksomheter basert på periodiseringsprinsippet. Det er utviklet elleve statlige regnskapsstandarder og to veiledningsnotater, som alle er fastsatt som foreløpige standarder av departementet.

De foreløpige statlige regnskapsstandardene (SRS) tar utgangspunkt i regnskapslovens prinsipper og god regnskapsskikk for ordinære (ikke-børsnoterte) selskaper i henhold de norske regnskapsstandardene (NRS). På viktige områder er det imidlertid gjort vesentlige tilpasninger for statsspesifikke forhold. De statlige regnskapsstandardene har følgelig ikke i samme grad som IPSAS-standardene tatt opp i seg elementer fra IFRS, jf. omtalen av internasjonal utvikling og erfaringer ovenfor.

De statlige regnskapsstandardene som er utviklet og prøvd ut gir ikke adgang for statlige virksomheter til å operere med over- eller underskudd, og det tillates ikke å bygge opp egenkapital i virksomhetsregnskapet. Hovedmålet for de statlige regnskapsstandardene er å gi oversikt over kostnadene ved ressursbruken til drift og produksjon i virksomhetene. Svingninger i markedsverdi av virksomhetenes eiendeler er blant annet størrelser som ikke er relevante for statsforvaltningen. Ved verdsettelse av eiendelene er derfor historisk kost lagt til grunn, bortsett fra at åpningsbalansen er basert på en vurdering av gjenanskaffelsesverdi.

Utprøvingen er for øvrig basert på følgende prinsipper:

- På kostnadssiden legges det opp til å vise kostnadselementer omtrent på linje med regnskapslovens bestemmelser. Det er gjort forenklinger for bokføring av pensjonskostnader (føring av beregnet pensjonspremie) for statlige virksomheter, slik at eventuelle pensjonsforpliktelser ikke synliggjøres i virksomheten. Det er ikke tatt hensyn til kostnader knyttet til selvassurandørprinsippet. Det er lagt opp til at beregnede renter av kapital skal opplyses i note, men ikke bokføres som kostnad.
- Det er lagt opp til å inntektsføre egne inntekter og bevilgninger i virksomhetsregnskapet, men

det opereres ikke med et regnskapsmessig resultat i form av over- eller underskudd.

- Alle anleggsmidler som er driftsmidler i virksomheten, samt nasjonal infrastruktur, tas med som eiendeler i balansen. Det er ikke adgang til å justere verdien av eiendelene i takt med eventuell markedsbasert verdiendring. Standarden for balanseføring av eiendeler er således basert på at avskrivning skal gjøres på grunnlag av eiendelens antatte økonomiske levetid for bruk i virksomheten.
- Passivasiden i balansen viser i hovedsak kort-siktige gjeldsposter og forpliktelser knyttet til anleggsmidler. Avsetning til pensjonsforpliktelser og forpliktelser som følge av selvassurandørprinsippet er ikke inkludert. Det er lagt til grunn at statlige virksomheter som hovedregel ikke kan ha virksomhetskapital (egenkapital) eller definere et positivt regnskapsmessig resultat som opparbeidet virksomhetskapital. Passivasiden vil derfor langt på vei være av teknisk karakter.

Fornyhet høring av regnskapsmessige veivalg og avgrensninger

Finansdepartementets sendte 20. november 2008 ut et høringsnotat om regnskapsmessige valg og avgrensninger, med høringsfrist 9. januar 2009. Formålet med denne høringen var å innhente faglige vurderinger og synspunkter på de regnskapsmessige veivalgene og tilpasningene for statsspesifikke forhold som er gjort i de foreløpige regnskapsstandardene.

Høringsnotatet ble sendt til alle departementer, et utvalg av faginstanser, arbeidslivsorganisasjoner, undervisningsinstitusjoner, Riksrevisjonen og de elleve pilotvirksomhetene som har deltatt i utprøvingen, til sammen 56 høringsinstanser. Det er mottatt 48 høringsvar, hvorav 13 fra departementer.

Når det gjelder *departementenes* synspunkter på høringsnotatet er Helse- og omsorgsdepartementet og Justisdepartementet gjennomgående kritiske til generell innføring av regnskapsstandardene. Helse- og omsorgsdepartementet skriver bl.a. i sin uttalelse at det er lett å føre kontroll med kontantregnskapet med lite antall konti, mens periodisering betinger avstemming og oppfølging av balanseregulerende konti. Barne- og likestillingsdepartementet viser til at innføring av nye regnskapsstandarder vil medføre merarbeid og stille krav til regnskapskompetanse. Fornyings- og administrasjonsdepartementet, Samferdselsdepartementet og Kunnskapsdepartementet er generelt positive i sine høringsvar. Alle departementene er

imidlertid enige i at det er hensiktsmessig å etablere felles kontoplan for statlige virksomheter.

Riksrevisjonens generelle oppfatning er at de statlige regnskapsstandardene i utprøvsperioden i det vesentlige har vært dekkende og hensiktsmessige for regnskapsføringen. Riksrevisjonen antar videre at et virksomhetsregnskap ført etter periodiseringsprinsippet vil være et godt verktøy i den interne virksomhetsstyringen. Særlig for virksomheter med en vesentlig andel eksternt finansiert virksomhet vil sammenstillingskravet bidra til en mer effektiv økonomistyring. For kapitalintensive virksomheter er det videre vesentlig å synliggjøre kapitalslit og opprettholdelsesgrad.

Riksrevisjonen vurderer det også som helt grunnleggende for en god virksomhetsstyring at det foreligger en hensiktsmessig og felles statlig kontoplan for virksomhetsregnskapet. Kontoplanen bør være obligatorisk og bindende, også for statlige virksomheter som ikke fører sitt virksomhetsregnskap etter periodiseringsprinsippet. Med nødvendige tilpasninger anses det hensiktsmessig at det tas utgangspunkt i eksisterende Norsk standard kontoplan.

Statistisk sentralbyrå (SSB) er positiv til innføring av periodiserte virksomhetsregnskap etter de prinsipper som er skissert i høringsnotatet. SSB peker på at dette vil kunne gjøre det lettere å oppfylle internasjonale krav innen rapportering av regnskapsstatistikk for offentlige finanser, jf. krav fra Eurostat, IMF og OECD. SSB mener også at periodiserte virksomhetsregnskap vil legge til rette for å bedre kvaliteten på Norges nasjonalregnskap.

Den norske Revisorforening (DnR) er positive til periodiserte virksomhetsregnskap i staten. DnR mener dette er nødvendig for å finne ut hva tjenester som tilbys koster, noe som er viktig for å fremme sammenlignbarhet, effektiv ressursbruk i samfunnet og bedre styring av virksomhetene. Etter DnRs syn gjelder tilsvarende argument på statsregnskapet som helhet på konsolidert nivå. DnR ser periodiserte virksomhetsregnskap som et nødvendig første skritt på veien mot et periodisert statsregnskap. Det vises her til at Norge nå er det eneste nordiske landet som ikke har statsregnskap avlagt etter periodiseringsprinsippet.

Landsorganisasjonen i Norge (LO) er enig med Finansdepartementet i at det er viktig å legge til rette for å bedre informasjonsgrunnlaget for ressurs- og aktivitetsstyring i offentlige virksomheter og samordnet for hele staten. LO påpeker at denne høringen ikke bare handler om utprøvingen av et nytt regnskapssystem, men også om problemstillinger knyttet til kontroll med skattebetalernes penger, innsyn for folkevalgte og allmennhet, mar-

kedsretting og tilrettelegging for privatisering av offentlige tjenester.

LO mener det er hensiktsmessig med en felles kontoplan som benyttes ved bokføring i alle statlige virksomheter. Hvorvidt Norsk Standard kontoplan er hensiktsmessig eller ikke, avhenger av hvor nært opp til privat forretningsførsel de statlige regnskapsstandardene blir i tiden fremover.

LO viser til at de statlige regnskapsstandardene er basert på regnskapsprinsipper hentet fra privat forretningsdrift. LO stiller spørsmål ved i hvilken grad kostnader som fremkommer innenfor et slikt system kan være relevante for spørsmål om kostnadskontroll i offentlig virksomhet i Norge.

Brukernes erfaringer om styringsmessige gevinster ved å føre virksomhetsregnskapene etter periodiseringsprinsippet

Hovedformålet med utprøvingen av periodiseringsprinsippet var, som nevnt ovenfor, å få fram bedre kostnadsdata som grunnlag for å kunne vurdere ressursbruk knyttet til mål og aktiviteter. Det har også vært viktig å legge til rette for sammenlikninger av ressursbruken, både i den enkelte virksomhet over tid, og med andre virksomheter.

SSØ har i samarbeid med pilotvirksomhetene og deres overordnede fagdepartementer utarbeidet en rapport om erfaringer med utprøvingen av periodiserte virksomhetsregnskap, jf. SSØ-rapport nr. 1/2009. Vurderingen av erfaringene søker å belyse følgende tre hovedproblemstillinger:

1. I hvilken utstrekning, hvordan og hvor lenge har pilotene og deres overordnede fagdepartement tatt i bruk informasjon fra periodisert regnskap i styringen av virksomhetene?
2. Har virksomhetene identifisert konkrete og dokumenterbare effekter som kan føres tilbake til periodisert regnskapsinformasjon, og som ikke ville kunne oppstå med bruk av kontantregnskap?
3. Gir erfaringene fra utprøvingen grunnlag for å forvente at noen typer virksomheter vil få mer nytte av periodisert regnskap enn andre?

Hovedinntrykket fra evalueringen er at virksomhetene og departementene har identifisert konkrete og dokumenterbare effekter som kan føres tilbake til bruk av periodisert regnskapsinformasjon, og som ikke ville kunne oppstå ved bruk av kontantregnskap alene. Effektene er knyttet til alle de definerte bruksområdene (med unntak av samfunnsøkonomiske analyser), som er oppfølging av økonomisk stilling og ressursbruk, forvaltning av eiendeler, sammenlignende analyser, vurdering av kostnadseffektivitet og produktivitet, og kalkyler.

Det er likevel stor variasjon både når det gjelder hvilke effekter de enkelte virksomhetene/ departementene har erfart og hvilket omfang effektene har. Både virksomheter og departementer peker på at de ser flere potensielle effekter som ennå ikke er realisert.

Samlet sett er det ikke identifisert klare mønster som tyder på at noen typer virksomheter kan forvente større nytte av periodisert regnskap enn andre. Det er derfor lite grunnlag for å avgrense eventuell bruk av et periodisert virksomhetsregnskap til enkelte virksomhetstyper. Evalueringen viser imidlertid at virksomheter med betydelig størrelse på varige driftsmidler kan forvente stor nytte av den periodiserte regnskapsinformasjonen i tilknytning til forvaltning av eiendelene.

Erfaringer på virksomhetsnivå

De fleste av virksomhetene understreker at periodisert regnskap er et viktig verktøy i virksomhetsstyringen. Erfaringene viser samtidig at formålet for og omfanget av periodisert regnskapsinformasjon varierer.

Åtte av pilotene bruker det periodiserte regnskapet til å styre kostnader og ressursbruk, særlig gjennom avviksanalyser og kontroll av kostnader i forhold til budsjett. Flere av pilotene understreker at de gjennom sine systemer kan hente ut detaljert informasjon basert på det periodiserte regnskapet som gir dem mulighet for å følge opp spesielle kostnads- og inntektsposter og større satsinger eller aktiviteter.

Flere virksomheter benytter periodisert regnskap i forbindelse med investeringsanalyser og investeringsbeslutninger. Omfanget varierer imidlertid. Pilotene med størst anleggsmasse bruker periodisert regnskapsinformasjon i arbeidet med å følge opp eiendeler, herunder i vurderinger knyttet til investeringer og vedlikehold.

Flere virksomheter peker på at opprettelse av balansen og synliggjøring av eiendelene i regnskapet i seg selv er nyttig for virksomheten, og at forvaltning av eiendeler i større grad enn tidligere gis oppmerksomhet i virksomhetsstyringen.

Flertallet av virksomhetene bruker ulike former for sammenlignende analyser. For alle disse gjelder at de gjør sammenligninger internt mellom enheter innenfor virksomheten (for eksempel regioner) og flere av virksomhetene gjør også sammenligninger med andre virksomheter.

To av pilotene bruker periodisert regnskapsinformasjon i kombinasjon med virksomhetsspesifikk informasjon i forbindelse med analyser av kostnadseffektivitet og produktivitet. Videre bru-

ker seks av pilotene periodisert regnskapsinformasjon ved utarbeidelse av kalkyler. Eksempler som nevnes er avgifter, gebyrer og kostnader som skal dekkes inn bl.a. gjennom brukerbetaling. Det er imidlertid svært få av pilotene som har benyttet periodisert regnskap i samfunnsøkonomiske analyser.

Erfaringer på departementsnivå

Et flertall av departementene som har deltatt i utprøvningsarbeidet framhever at budsjettstyring er det viktigste bruksområdet for regnskapsoppfølgingen, men at dette i all hovedsak baseres på kontantregnskapet. Av dette følger også at departementene i all hovedsak bruker kontantregnskapet for oppfølging av bevilgningene i de underliggende virksomhetene. Periodisert regnskap brukes generelt sett vesentlig mer på virksomhetsnivået enn i departementenes etatsstyring. Periodisert regnskapsinformasjon brukes imidlertid i forberedelsene til etatsstyringsmøtene.

Flere departementer påpeker at periodisert regnskapsinformasjon brukes dersom det oppstår situasjoner som krever tett oppfølging. Alle departementene har vurdert bruk av nøkkeltall fra periodisert regnskap. Fem av syv departementer etter spør slike nøkkeltall i tildelingsbrevene.

Departementene som har underliggende pilotvirksomheter med betydelig anleggsmasse, bruker periodisert regnskapsinformasjon i arbeidet med å følge opp eiendeler. Eksempler på nøkkeltall er vedlikeholdsandel, opprettholdelsesgrad og avskrivningsandel. Noen departementer har mottatt investeringsanalyser med grunnlag i periodiserte regnskap fra sine underliggende virksomheter.

Flere departementer peker på at verddivurderingen av virksomhetens eiendeler i balanseoppstillingen i seg selv er nyttig for etatsstyringen, og at forvaltningen av eiendelene i større grad enn tidligere gis oppmerksomhet både internt i departementet og i styringsdialogen med underliggende virksomhet.

Det er bare Kunnskapsdepartementet som gjør sammenlignende analyser på tvers av underliggende virksomheter. For øvrig uttaler flere av departementene at de i sin gjennomgang av det periodiserte regnskapet gjør sammenligninger med tidligere perioder.

Tre departementer gjennomfører eller etter spør effektivitetsanalyser. Departementene oppgir imidlertid at de i liten grad bruker periodisert regnskapsinformasjon i samfunnsøkonomiske analyser.

Vurdering av ressursbruk i utprøvningsperioden (kost-nytte)

Utprøvingen av standardene for føring av periodiserte virksomhetsregnskaper har vart i fire år. Alle pilotene har avlagt virksomhetsregnskap etter de statlige regnskapsstandardene disse årene, og de har i tillegg levert to til tre delårsrapporteringer hvert år etter de samme prinsippene. Pilotenes erfaringer og nyttevurderinger er gjengitt i avsnittene ovenfor.

Det er dokumentert varierende oppstartskostnader knyttet til opplæring og etablering av åpningsbalanse. For enkelte piloter som tidligere ikke har ført periodiserte virksomhetsregnskaper, har oppstartskostnadene vært relativt store. Pilotene rapporterer imidlertid at de ikke bruker vesentlig mer ressurser enn tidligere på å føre det periodiserte virksomhetsregnskapet og samtidig rapportere etter kontantprinsippet til statsregnskapet, når regnskapsrutinen først er etablert. Ordningen innebærer imidlertid et visst merarbeid. Utprøvingen av periodiserte virksomhetsregnskaper har ikke medført feil i virksomhetenes rapportering til statsregnskapet. Ingen piloter har måttet foreta større investeringer knyttet til økonomisystemene sine for å kunne føre et periodisert regnskap.

Ressursbruken er særskilt kartlagt hos Juster-vesenet ved innføring av periodisert regnskap, etablering av åpningsbalanse og innføring av ny kontoplan. Det er i tillegg gjennomført en dybdeundersøkelse av ressursbruken ved etablering av åpningsbalansen ved 23 statlige høyskoler (2008), tre universiteter og tre vitenskapelige høyskoler (2007), basert på at Kunnskapsdepartementet har valgt å ta i bruk de statlige regnskapsstandardene i universitets- og høyskolesektoren.

Kartleggingen av den ene piloten i utprøvningsarbeidet viser en total ressursbruk på 0,7 årsverk (1 100 timer) og 58 000 kroner til kjøp av eksterne tjenester. Litt i overkant av 50 pst. av ressursbruken er relatert til etablering og registrering av åpningsbalansen. Denne piloten har høy grad av teknisk egenart, noe som kan forklare den forholdsvis høye andelen av ressursbruken til å etablere åpningsbalansen.

Innrapportert ressursbruk knyttet til etablering av åpningsbalanse ved høyskolene, universitetene og de vitenskapelige høyskolene er noe ulik. Det kan også bemerkes at Riksrevisjonen i etterkant har vært noe kritisk til grunnlagsdokumentasjonen for åpningsbalansen i enkelte av virksomhetene. Den innrapporterte ressursbruken for universitetene og de vitenskapelige høyskolene har et gjennomsnitt på i overkant av ett årsverk. Universi-

tetene har innrapportert kjøp av eksterne tjenester i intervallet 170 000 kroner til 700 000 kroner, mens de vitenskapelige høyskolene har i gjennomsnitt brukt 230 000 kroner til kjøp av eksterne tjenester. To av høyskolene har brukt ett årsverk på etablering av åpningsbalansen, mens gjennomsnittet for de øvrige høyskolene er om lag 0,3 årsverk. Det er kun ni av 23 høyskoler som har rapportert kjøp av eksterne tjenester, med et gjennomsnittlig ressursbruk på rundt 70 000 kroner.

Kostnadene synes med dette å kunne dekkes innenfor gjeldende budsjetterammer for de virksomhetene som velger å benytte seg av periodiserte virksomhetsregnskaper.

9.2.4 Videre arbeid med å utvikle regnskapsfunksjonen i statsforvaltningen

Virksomhetsregnskapene i statlige virksomheter skal fylle to formål. For det første er virksomhetsregnskapene et redskap i arbeidet med å følge opp Stortingets bevilgningsvedtak, og være en dokumentasjon på at de midlene som er stilt til disposisjon er korrekt benyttet. For dette formålet er et kontantregnskap en nødvendig forutsetning. For det andre er virksomhetsregnskapet et redskap i den interne styringen og i departementets etatsstyring. I denne sammenheng skal regnskapet legge til rette for kunnskap om kostnader knyttet til å gjennomføre aktiviteter i statlige virksomheter, legge til rette for sammenlikninger og gi kunnskap om verdien av eiendeler i statlige virksomheter. Erfaringene i prosjektet har bekreftet at periodisert regnskapsinformasjon er en pålitelig og lett tilgjengelig kilde for slik kunnskap i statlige virksomheter. I virksomheter som i liten grad har utgifter utover utbetaling av lønn og husleie, vil imidlertid forskjellene mellom det kontante og det periodiserte virksomhetsregnskapet være relativt liten.

For å standardisere og videreutvikle regnskapsføringen i staten på virksomhetsnivået vil Finansdepartementet innføre en standard kontoplan i virksomhetsregnskapene for alle statlige virksomheter, herunder departementene. I tillegg videreføres dagens praksis ved at statlige virksomheter, i samråd med overordnet departement, kan benytte andre føringssystemer i virksomhetsregnskapet i tillegg til kontantregnskapet. De statlige regnskapsstandardene fastsettes som anbefalte, men ikke obligatoriske regnskapsstandarder fra 1.1.2010.

De grunnleggende forutsetningene om at Stortingets bevilgninger fortsatt skal vedtas etter kontantprinsippet, og at statlige virksomheter fortsatt skal rapportere etter kontantprinsippet til stats-

regnskapet, ligger fast. Regjeringen åpner således ikke for å endre rammene for den politiske styringen av statlige virksomheter. Forslagene er ikke et ledd i en styringsreform, og det legges ikke opp til privatisering eller nedbygging av offentlig sektor, eller svekking av Stortingets kontroll av statens midler. Regjeringen vil ikke åpne for budsjetteringsprinsipper som innebærer utvidede disponerings- og finansieringsfullmakter for statlige virksomheter.

Standard kontoplan

Finansdepartementet legger opp til å innføre en standard kontoplan som en frivillig ordning fra 1.1.2011, med sikte på obligatorisk innføring i 2014 etter en nærmere vurdering av erfaringene.

Finansdepartementet vektlegger høringsinstansenes uttalelser om at det vil være hensiktsmessig med en standard kontoplan som tar utgangspunkt i Norsk standard kontoplan. Departementet viser til at den foreløpige evalueringen i 2006 viste bred oppslutning blant departementer og pilotvirksomheter om å etablere en felles, standard kontoplan. Alle høringsinstansene uttaler seg også positivt om en felles standard kontoplan i staten ved høringen i 2008/2009.

Finansdepartementet legger videre vekt på at en felles standard kontoplan tilrettelegger for sammenligninger internt og på tvers av statlige virksomheter, og gir et bedre grunnlag for kjennskap til utgiftsstrukturen i virksomhetene og i staten samlet sett. En felles standard legger også til rette for stordriftsfordeler i forvaltningen av den statlige kontoplanen (herunder veiledning og kompetanseutvikling). Den vil også kunne bidra til å øke kvaliteten på virksomhetsregnskapene.

Det legges opp til å utrede nærmere den tekniske tilretteleggingen av en standard kontoplan og en rapporteringsløsning for detaljert regnskapsinformasjon i 2010. Særskilte tilpasninger for store statlige virksomheter med spesielle behov eller større tilskuddsordninger med spesielle behov, utredes samtidig. Det gjelder også kostnader og tidspunkt for innføring av en standard kontoplan. Utretningsarbeidet vil i tillegg omfatte analyse og vurdering av behov og muligheter for å publisere mer detaljert regnskapsinformasjon enn i dag, både med hensyn til utgiftstyper og virksomhet.

Det legges opp til at obligatorisk standard kontoplan blir innført i 2014 etter en nærmere analyse og vurdering av erfaringer.

Frivillig bruk av periodiserte virksomhetsregnskap

Utprøvingen av periodiserte virksomhetsregnskaper har vist at det er noe ulike oppfatninger om bruk av slike regnskaper i staten. De utprøvde regnskapsstandardene har vist seg nyttige for pilotvirksomhetene ved at det periodiserte virksomhetsregnskapet gir god informasjon om kostnader og eiendeler. Det legges derfor opp til å videreføre dagens praksis ved at statlige virksomheter, i samråd med overordnet departement, kan føre periodiserte virksomhetsregnskaper som et tillegg til kontantregnskapet. De statlige regnskapsstandardene (SRS) fastsettes som anbefalte, men ikke obligatoriske regnskapsstandarder fra 1.1.2010.

Erfaringene fra utprøvningsarbeidet viser at periodiserte virksomhetsregnskap basert på de statlige regnskapsstandardene bl.a. gir et mer utfyllende uttrykk for kostnadene knyttet til aktivitetene enn det dagens kontantregnskap gjør. Utprøvningsarbeidet viser at den økte informasjonen om virksomhetenes økonomi er nyttig for virksomhetsledelsens planlegging av egen virksomhet og for overordnet departements styring av virksomheten. Tilrettelegging av kostnadsinformasjon gir også et bedre grunnlag for bl.a. sammenligninger, effektivitetsvurderinger og investeringsanalyser.

I utviklingen og utprøvingen av de statlige regnskapsstandardene er det gjort vesentlige tilpasninger til statsspesifikke forhold.

Finansdepartementet legger vekt på at en mer ensartet føringspraksis på tvers av statlige virksomheter vil gi bedre informasjon og sammenligningsgrunnlag på tvers av sektorer.

Det legges til grunn at SSØ får et ansvar for å forvalte de fastsatte regnskapsstandardene, og for å tilrettelegge et begrenset veiledningstilbud til virksomheter som ønsker å implementere regnskapsstandardene i egen virksomhet. Det forutsettes at SSØ tilrettelegger regnskapstjenester basert på de statlige regnskapsstandardene i tillegg til levering av kontantregnskap til kunder som ønsker denne regnskapsinformasjonen.

9.2.5 Oppsummering

Finansdepartementet understreker at det er regnskapsføringen på virksomhetsnivået som har vært vurdert i utprøvningsperioden. Statsregnskapet føres etter kontantprinsippet. Erfaringene etter fire års utprøving viser at de periodiserte virksomhetsregnskapene har vært nyttige for pilotvirksomhetenes interne styring. Den supplerende, periodiserte regnskapsinformasjonen har vært nyttig også for

departementenes etatsstyring av pilotvirksomhetene, men i noe mindre grad enn for virksomhetene. Pilotenes ressursbruk knyttet til etablering og bruk av periodiserte virksomhetsregnskap har vært begrenset utover det regnskapsføringen etter kontantprinsippet krever. Basert på disse erfaringene og høringsinstansenes uttalelser, legger Finansdepartementet opp til å gjennomføre følgende tiltak:

- Standard kontoplan for statlige virksomheter innføres som en frivillig ordning fra 1.1.2011, med sikte på obligatorisk innføring i 2014 etter en nærmere vurdering av erfaringer.
- Den tekniske tilretteleggingen av en standard kontoplan og behov og muligheter for å aggregere regnskapsinformasjon for staten samlet utredes nærmere i 2010. Særskilte tilpasninger for store statlige virksomheter med spesielle behov eller større tilskuddsordninger med spesielle behov utredes samtidig, herunder kostnader og tidspunkt for innføring.
- Det tillates at statlige virksomheter, i samråd med overordnet departement, fører periodiserte virksomhetsregnskaper i tillegg til kontantregnskapet. De statlige regnskapsstandardene (SRS) fastsettes som anbefalte, men ikke obligatoriske regnskapsstandarder fra 1.1.2010.
- Finansdepartementet vil understreke at dette ikke er ledd i en styringsreform og at dette ikke legger til rette for eller er et steg på veien mot privatisering og nedbygging av offentlig sektor. Regjeringen har tidligere klart avvist budsjetteringsprinsipper i staten etter modell for hva man finner i privat sektor, med blant annet utvidede disponerings- og finansieringsfullmakter for statlige virksomheter. Denne politikken ligger fast.

9.3 Utvikling av standardiserte nøkkeltall for regnskapsrapportering i forvaltningsorganer med særskilte fullmakter

Finansdepartementet har i samråd med berørte departementer etablert nye prosedyrer for innrap-

portering av nettobudsjetterte virksomhetenes kontantbeholdning pr. 31. desember med virkning for statsregnskapet for 2009.

For å komplettere statsbudsjettets utgifts- og inntektsbevilgninger, legges det opp til at nettobudsjetterte virksomheters brutto utgifter og inntekter skal synliggjøres etter tilnærmet like prinsipper som gjelder for de bruttobudsjetterte virksomhetene. Det legges også opp til å gi supplerende informasjon om overførte kontantbeløp i nettobudsjetterte virksomheter. Nettobudsjetterte virksomheter har fullmakt til å overføre samtlige ubrukte midler til senere år, det vil si både ubrukte bevilgninger og andre ubrukte inntekter som f.eks. oppdragsinntekter. Disse overføringene har et noe annet innhold enn overførte bevilgninger i bruttobudsjetterte virksomheter.

På denne bakgrunn er det lagt til grunn at det i statsbudsjettet skal presenteres et sett standardtabeller for de nettobudsjetterte virksomhetene som viser:

- Virksomhetenes brutto utgifter og inntekter fordelt etter art etter tilsvarende prinsipper som for de bruttobudsjetterte virksomhetene.
- Virksomhetenes inntekter spesifisert etter inntektskilde (bevilgninger over statsbudsjettet til finansiering av statsoppdraget, bidrag av ulik art, samt oppdragsinntekter).
- Virksomhetenes kontantbeholdninger pr. 31. desember med spesifisering av de formål som kontantbeholdningen skal brukes til.

De berørte departementer (Barne- og likestillingsdepartementet, Forsvarsdepartementet, Kultur- og kirke departementet, Landbruks- og matdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet) har i tråd med dette utarbeidet standardtabeller for sine virksomheter. Tabell 9.1 nedenfor viser hvordan kontantbeholdningen samlet i nettobudsjetterte virksomheter er disponert til påløpte kostnader, andre avsetninger og forpliktelser i 2007 og 2008, og endringer mellom årene. Tabellen er en oppsummering av de innrapporterte tallene fra nettobudsjetterte virksomheter til sitt overordnede departement.

Tabell 9.1 Forholdet mellom kontantbeholdning, påløpte kostnader og avsetninger i nettobudsjetterte virksomheter¹ 2007-2008.

Balanse 31. desember (beløp i mill. kroner)	2007	2008	Endring
Kontantbeholdning			
Beholdning på oppgjørskonto i Norges Bank	9 144	9 517	373
Beholdning på andre bankkonti	107	204	97
Andre kontantbeholdninger	133	27	-105
Sum kontanter og kontantekvivalenter	9 383	9 748	364
Avsetninger til dekning av påløpte kostnader som forfaller i neste budsjettår:			
Feriepenger m.v.	1 592	1 576	-15
Skattetrekk og offentlige avgifter	1 410	1 404	-6
Gjeld til leverandører	1 949	2 110	161
Gjeld til oppdragsgivere	308	266	-42
Annen gjeld som forfaller i neste budsjettår	132	163	32
Sum til dekning av påløpte kostnader som forfaller i neste budsjettår	5 391	5 520	129
Avsetninger til dekning av planlagte tiltak der kostnadene helt eller delvis vil bli dekket i fremtidige budsjettår:			
Prosjekter finansiert av Norges forskningsråd	608	489	-119
Større påbegynte, flerårige investeringsprosjekter finansiert av grunnbevilgningen fra fagdepartementet	549	396	-152
Konkrete påbegynte, ikke fullførte prosjekter finansiert av grunnbevilgningen fra fagdepartementet	401	581	179
Andre avsetninger til vedtatte, ikke igangsatte formål	432	407	-25
Forskningsprogrammer under behandling i NFR (ikke igangsatt)	1 260	981	-279
Konkrete påbegynte, ikke fullførte prosjekter finansiert av bevilgninger fra andre departementer	175	323	148
Sum avsetninger til planlagte tiltak i fremtidige budsjettår	3 425	3 177	-248
Andre avsetninger:			
Avsetninger til andre formål/ikke spesifiserte formål	184	685	501
Fri virksomhetskaptial	616	563	-53
Sum andre avsetninger	800	1 248	448
Langsiktig gjeld (netto)			
Langsiktig forpliktelse knyttet til anleggsmidler ²	-276	-203	74
Annen langsiktig gjeld	44	5	-39
Sum langsiktig gjeld	-232	-198	35
Sum netto gjeld og forpliktelser	9 383	9 748	364

1 Oppstillingen inkluderer ikke Sametinget og Det norske fredskorpset.

2 Negative tall for netto langsiktig forpliktelse knytter seg hovedsakelig til anleggsmidler eiet via fond i Universitetet i Oslo og anleggsmidler i Norges forskningsråd.

9.4 Etablering av felles løsninger for budsjettering og regnskapsføring i forvaltningsenhetene for statlige utlån og mer enhetlig rammeverk for fastsettelse av faste og flytende renter

Bakgrunn

I Dokument nr. 1 for regnskapsårene 2005 og 2006 påpekte Riksrevisjonen at:

”Lånekassens årsregnskap er presentert med en sammenblanding av periodiseringsprinsippet og kontantprinsippet. Manglende konsistens i bruk av regnskapsprinsipp fører til at regnskapet for Lånekassen gir ufullstendig informasjon til brukerne og svekket styringsinformasjon”.

Regjeringen har på denne bakgrunn vurdert nåværende praksis og behov for å etablere felles løsninger for kapitalforvaltning og regnskapsføring i forvaltningsenhetene Statens lånekasse for utdanning, Husbanken og boliglansordningen i Statens pensjonskasse. Videre er det vurdert et mer enhetlig teknisk rammeverk for fastsetting av flytende og faste renter i statlige utlansordninger i disse tre forvaltningsenhetene.

Lånekassen, Husbanken og boliglansordningen i Statens Pensjonskasse er i dag en del av staten som ordinære forvaltningsenheter. På vegne av staten administrerer disse forvaltningsenhetene statlige utlån etter regler og forutsetninger fastsatt av Stortinget. Renteinntekter på utlånene tilføres staten sentralt, på egne kapitler i statsbudsjettet/statsregnskapet.

Siden forvaltningsenhetene ikke har noen egne innlån eller midler til disposisjon, må driften, rettighetsbasert rentestøtte og ettergivelse, og eventuelle tap dekkes av staten selv. Dagens budsjettssystem forutsetter at forvaltningsenhetene skal sørge for at alle utlånte midler med fastsatte renter betales tilbake til staten. Dette innebærer at den enkelte forvaltningsenheten må få tilskudd fra staten for å kunne dekke tap/kostnader på utlånene, slik at forvaltningsenheten deretter skal kunne tilbakebetale til staten alle utestående fordringer med renter.

Budsjett- og regnskapsmessige presiseringer/ endringer

På denne bakgrunn er det i statsbudsjettet for 2010 lagt til grunn at:

- Renteinntekter budsjetteres og regnskapsføres ut fra opptjente renter basert på kalenderåret.

Under hver enkelt post i fagproposisjonene redegjøres det for sammenhengen mellom opptjente og innbetalte renter. Alle kostnader og andre inntekter enn renter føres etter kontantprinsippet.

- Hver enkelt forvaltningsenhet vil ha egne tilskuddsposter (70-poster) for å dekke tap/kostnader knyttet til manglende innbetaling fra kundene i budsjettåret. Under hver post vil det bli redegjort for hva som vil gå til dekning av manglende avdrag og opptjente renter i inneværende budsjettår. Dagens grunnfond og risikofond i Husbanken avvikles.
- For kostnadene knyttet til konvertering av studielån til stipend under Lånekassen videreføres ordningen med fondsavsetninger på en 50-post det året lånet blir gitt.

De forslåtte regnskapsmessige tilrådingene har i seg selv ingen økonomisk betydning for staten, da det ikke foreslås noen konkrete endringer av nåværende utlansvilkår. Forslagene gir imidlertid en mer systematisk og bedre sammenstilling av økonomisk informasjon, som igjen vil kunne gi bedre styringsinformasjon i framtiden.

I samsvar med den praksis som ble fulgt ved omlegging av regnskapsføringen av arbeidsgiveravgift i staten i 2004, foreslås det at engangseffekter ved innføring av et systematisk prinsipp om opptjente renteinntekter basert på kalenderåret ikke posteres i statsregnskapet for 2009. Effektene synliggjøres ved at inngående balanse på statens kapitalregnskap for 2010 justeres, jf. forslag til romertallsvedtak om dette under hver forvaltningsenhet.

Fram til neste års forslag til statsbudsjett vil det bli arbeidet videre med anslag for virkelig verdi (nåverdi) av statens fordringer i de ulike låneordningene.

Mer enhetlig rammeverk for faste og flytende renter

Det foreslås også enkelte endringer i rammeverket for faste og flytende renter i statsbudsjettet for 2010. Endringer i forhold til tidligere praksis omtales nedenfor.

Flytende renter

For fastsetting av flytende renter i Husbanken og Lånekassen foreslås observasjonsperioden endret fra tre til to måneder. Ny rente trer i kraft to måneder etter endt observasjonsperiode. Observasjonsperiodene blir de samme som observasjonsperiodene for normrenten, altså fra 1. januar til 1. mars

osv. Det betyr at den flytende renten i Husbanken og Lånekassen kan bli endret seks ganger i året mot tidligere fire ganger. Ny flytende rente fra 1. januar 2010 for utlån i Husbanken vil ta utgangspunkt i observerte renter fra september og oktober 2009. Grunnet ulike administrative forhold vil ny flytende rente for utlån i Lånekassen gjennomføres fra 1. juli 2010 med utgangspunkt i observerte renter fra mars og april 2010.

Kortere observasjonsperiode og raskere rentendringer av flytende rente gjør at utlånsrentene i forvaltningsenhetene i større grad følger utviklingen i markedsrentene.

Faste renter

Nye fastrenter i Husbanken og Lånekassen gjennomføres med virkning fra henholdsvis 1. januar og 1. juli 2010. Ny fastrente vil gjelde fra første måned etter endt observasjonsperiode. Det vil si at fastrentene fra 1. januar 2010 er beregnet ut fra observasjoner i november 2009. Kundene i Lånekassen og Husbanken må med bindende virkning bestemme seg for eventuell fastrente henholdsvis 12 og 21 dager etter endt observasjonsperiode. Ved videreføring av fastrenteavtaler må kunden bestemme seg innen 24 dager etter endt observa-

sjonsperiode. Ulike tidsfrister for kundens beslutning skyldes ulike låneordninger og administrative forhold.

Tidligere var tidsfristene kundene hadde til å bestemme seg med juridisk bindende virkning, til dels svært lange. I Lånekassen var tidsfristen 40 dager etter endt observasjonsperiode, og i Husbanken var den 90 dager (samt en angrefristordning på ytterligere 90 dager). Kortere tidsfrister hindrer at enkelte låntakere kan oppnå utilsiktede fordeler.

Beregning av over- og underkurs ved overgang fra fast til flytende rente gjøres i samsvar med § 10 i forskrift til Finansavtaleloven om låneavtaler av 11. februar 2002.

Andre endringer

Konkrete definisjoner og metodebeskrivelser for beregning av fast og flytende rente skal legges ut på forvaltningsenhetenes internettside, sammen med kvalitetssikrede renteobservasjoner av fast og flytende rente. Med utgangspunkt i renteobservasjonene beregnes en årlig effektiv rente og aktuelle nominelle renter etter betalingsfrekvens.

Dette gir mulighet for at hver enkelt låntaker selv kan kontrollere at renten som betales er korrekt.

10 Flerårige budsjettkonsekvenser 2011-2013

10.1 Bakgrunn

Budsjettframskrivingene for perioden 2011-2013 skal vise de samlede budsjettmessige konsekvensene som følger av politiske vedtak, og avgrenses til å gjelde antatte, framtidige budsjettkonsekvenser av Regjeringens budsjettforslag for 2010. Budsjettframskrivingene omfatter ikke anslåtte bevilgningskonsekvenser av politiske ambisjoner om framtidig satsing og oppfyllelse av ulike målsettinger og varslede tiltak. I avsnitt 10.5 nedenfor er det gitt en nærmere omtale av større planer og satsingsambisjoner som ikke inngår i Regjeringens budsjettframskriving.

En av målsettingene med å vise de framtidige budsjettkonsekvensene av Regjeringens budsjettopplegg er å legge til rette for en hensiktsmessig og realistisk prioritering i tråd med de politiske målsettingene og de økonomiske utsiktene. Hensikten er ikke å binde opp den framtidige handlefriheten i budsjettpolitikken ytterligere. Framskrivningene skal gi et nøkternt og realistisk bilde av de framtidige konsekvensene av Regjeringens forslag til statsbudsjett for neste år.

Sammenstilt med forventet utvikling i avkastningen av utenlandsdelen av Statens pensjonsfond, vil de flerårige framskrivingene gi et utgangspunkt for å vurdere handlingsrommet i budsjettpolitikken de nærmeste årene. Framskrivningene gir dermed et bilde av det budsjettpolitiske handlingsrommet som eventuelle nye satsinger og videre opptrapping av igangsatte planer må innpasses innenfor. Med omfattende målsettinger og planer vil det kunne framkomme et vesentlig behov for omprioritering på budsjettets utgiftsside.

10.2 Grunnlaget for beregning av flerårige budsjettkonsekvenser

Budsjettframskrivingene skal være helhetlige ved at utgifts- og inntektsutviklingen i perioden 2011-2013 skal vurderes for alle poster i statsbudsjettet.

Det legges til grunn følgende hovedprinsipper:

- Utgifter til regelstyrte ordninger skal framskrives med de utgiftskonsekvenser som følger av regelverket. Det tas hensyn til bl.a. den demografiske utviklingen og virkningen av eventu-

elle regelverksendringer som foreslås gjort gjeldende i budsjettåret.

- Utgifter til store, enkeltstående investeringer framskrives i takt med forutsatt framdriftsplan. På områder der flere enkeltinvesteringer inngår i en større investeringsramme, videreføres rammen på uendret reelt nivå eller i tråd med tidligere vedtak. I denne sammenheng anses alle byggeprosjekter under Statsbygg som enkeltstående investeringer.
- Det korrigeres for éngangsutgifter og éngangsinntekter i budsjettforslaget for kommende år. Tiltak på utgifts- eller inntektssiden som forutsettes satt i verk et stykke ut i kommende budsjettår, framskrives med helårsvirkning.
- Øvrige utgifter og inntekter videreføres i hovedsak på uendret reelt nivå.

10.3 Gjennomgang av ulike bevilgningstyper

Nedenfor omtales kort de ulike elementene som vurderes i forbindelse med framskrivingen av flerårige budsjettkonsekvenser.

Regelstyrte ordninger

Utgifter til regelstyrte ordninger, i hovedsak definert som bevilgninger med stikkordet «overslagsbevilgning», utgjør noe mindre enn halvparten av de samlede utgiftene på statsbudsjettet, eksklusiv petroleumsvirksomheten, länetransaksjoner og overføringen til Statens pensjonsfond - Utland. Utgifter under folketrygden utgjør en vesentlig del av dette. Andre store ordninger hvor utbetalingene i hovedsak følger av regelverket, er bl.a. bevilgningene til innsattsstyrt finansiering av helseforetak, kontantstøtte, barnetrygd, utdanningsstøtte gjennom Statens lånekasse for utdanning og pensjonsutbetalinger fra Statens Pensjonskasse. Ikke alle disse ordningene har stikkordet «overslagsbevilgning» knyttet til bevilgningen.

De regelstyrte utgiftene framskrives på grunnlag av forventninger om utbetalingene forutsatt uendret regelverk og forventet demografisk utvikling. Det beste faglige skjønn legges til grunn for framskrivingene, gitt eksisterende regelverk. Kon-

sekvenser av regelverksendringer som foreslås gjort gjeldende i budsjetteringsåret, innarbeides også. Alle regelstyrte ordninger er vurdert i forbindelse med framskrivningene.

Investeringer

Samlede investeringsbevilgninger under postgruppen 30-49 utgjør om lag 28,1 mrd. kroner i statsbudsjettet for 2010, hvorav de største er investeringer i riksveger, jernbane, Forsvaret og bygg i regi av Statsbygg. Investeringer i petroleumssektoren er holdt utenfor.

Mange investeringer går over flere år, og utgiftene kan variere betydelig mellom år. Typisk vil et vedtak om igangsetting av et nytt byggeprosjekt medføre en begrenset startbevilgning det første året og vesentlig økte bevilgninger senere år.

Statsbyggs enkeltprosjekter inngår i en samlet investeringsramme, og som hovedregel legges det til grunn at denne rammen justeres på bakgrunn av forventet framdrift for igangsatte byggeprosjekter og byggeprosjekter hvor det budsjetteres med igangsettelse i budsjetteringsåret. Dette vil også gjelde andre investeringsprosjekter som finansieres over statsbudsjettet, for eksempel de særskilte tilskuddene til sykehusinvesteringer som budsjetteres over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett og store IT-prosjekter. Investeringer i veier og jernbane på Samferdselsdepartementets budsjett og investeringer som gjelder Forsvaret

vurderes innenfor samlede rammer og det legges ikke til grunn justeringer av disse rammene i budsjettframskrivningene.

Éngangseffekter og helårsvirkninger

Salg av eiendommer, innbetaling fra fond, auksjonering av konsesjoner og ekstraordinære utbyttebetalinger kan gi store inntekter som normalt ikke kan påregnes på tilsvarende nivå for senere år. Slike éngangseffekter er søkt innarbeidet i framskrivningene.

Enkelte nye tiltak iverksettes med virkning sent i budsjettåret, slik at budsjetteffekten påfølgende år blir større. Et eksempel på dette er bevilgninger til driftstilskudd og skjønnsmidler for barnehager hvor barnehageplassene opprettes på ulike tidspunkt gjennom året og hvor vi først får helårseffekt av tiltaket i senere år, noe som fører til økte utgifter framover.

10.4 Tallmessig presentasjon

Tabell 10.1 nedenfor oppsummerer framskrivningene av statsbudsjettets utgifter i perioden 2011-2013, eksklusive dagpenger, petroleumsvirksomheten, renter og lånetransaksjoner. Tabellen viser at de flerårige effektene av forslaget til statsbudsjett for 2010 vil innebære en vesentlig vekst i utgiftene i perioden.

Tabell 10.1 Flerårige budsjettkonsekvenser, endringer fra Gul bok 2010, utgifter

	Mill. 2010-kroner		
	2011	2012	2013
Utgiftsøkninger totalt	9 359	13 975	21 152
Utgiftsøkninger i folketrygden	8 713	17 530	26 134
Utgiftsøkninger eks. folketrygden	646	-3 555	-4 982

Kilde: Finansdepartementet

Alle tallene i tabellen er endringer målt i 2010-priser i forhold til Regjeringens forslag til 2010-budsjettet. Det vil si at de ikke uttrykker endringer i forhold til foregående budsjettår.

Oversikten viser en vekst i utgiftene på om lag 9,4 mrd. kroner fra 2010 til 2011, og ytterligere 4,6 mrd. kroner i 2012 og 7,2 mrd. kroner i 2013. Det er i all hovedsak den forventede veksten i folketrygdens utgifter som bidrar til den samlede utgiftsveksten i perioden 2011-2013. Utgiftsveksten i folketrygden som følge av videreføring av gjel-

dende regelverk mv., anslås til 26,1 mrd. kroner over treårsperioden, og utgiftene vokser om lag like mye hvert år.

Øvrige utgifter anslås samlet sett å øke med vel 0,6 mrd. kroner fra 2010 til 2011. Fra 2011 til 2012 reduseres de øvrige utgiftene med 4,2 mrd. kroner, mens de går ytterligere ned med 1,4 mrd. kroner fra 2012 til 2013. Den sterke reduksjonen i utgifter utenom folketrygden fra 2011 til 2012 skyldes bl.a. utfasing av utbetalinger til EØS-finansieringsordningene 2004-2009, uten at det er lagt til grunn

utgifter som vil følge av en ny avtale om Norges finansieringsbidrag for perioden 2009-2014. Videre vil utgiftene til igangsatte prosjekter for CO₂-håndtering reduseres som følge av ferdigstilling, og det er ikke innarbeidet utgifter til nye prosjekter for CO₂-håndtering. I tillegg er framskrivingene mer usikre desto lengre framover i tid de føres, bl.a. fordi flere uforutsette hendelser da kan bidra til at tallene blir endret. Metoden for framskrivingene innebærer også at midlertidige tiltak som fases ut (f.eks. bygg), ikke erstattes med nye utgifter. Dette bidrar dermed isolert sett til lavere utgifter utover i perioden for framskrivingene.

I tabell 10.2 er budsjettframskrivingene fordelt mellom utgiftsartene driftsutgifter, nybygg og anlegg og overføringer til andre. Som nevnt ovenfor, er det særlig utgiftene til folketrygdens regelstyrte stønadsordninger som bidrar til økte utgifter de nærmeste årene. I tabell 10.2 inngår disse utgif-

tene i utgiftsarten overføringer til andre, og det er særlig denne utgiftsarten som forventes å øke kraftig. I budsjettframskrivingene reduseres utgiftene til nybygg og anlegg (investeringer), selv om det foreslås igangsetting av enkelte nye investeringsprosjekter i 2010. Dette skyldes i stor grad at det i framskrivingene er lagt til grunn at investeringsprosjekter som utfases i hovedsak ikke erstattes av nye investeringsprosjekter. Driftsutgiftene i staten reduseres noe gjennom treårsperioden 2011-2013 sammenliknet med budsjettforslaget for 2010. Dette skyldes i all hovedsak at utgiftene til heving av ubåtvraket utenfor Fedje, fjerning av skipsvraket «Murmansk», kjøp av klimavoter og spesielle driftsutgifter knyttet til CO₂-håndteringsprosjekter forventes å gå ned med til sammen om lag 3 mrd. kroner fram til 2013. I motsatt retning trekker økte utgifter i Statens Pensjonskasse.

Tabell 10.2 Flerårige budsjettkonsekvenser etter utgiftsart 2011-2013, ekskl. petroleumsvirksomhet, renter og lånetransaksjoner. Endringer i forhold til Gul bok 2010

	Mrd. 2010-kroner		
	2011	2012	2013
Driftsutgifter	-1,1	-1,8	-2,7
Nybygg, anlegg mv.	-2,1	-3,8	-4,8
Overføringer til andre	12,5	19,6	28,7

På inntektssiden er det langt færre tiltak som har budsjettmessige konsekvenser i årene framover. Totalt anslås det en inntektsreduksjon på knapt 0,5 mrd. kroner under departementene fra 2010 til 2011. Det er særlig reduserte utbyttebetalinger og engangsinntekter i 2010 knyttet til oppdrettskonsesjoner som bidrar til denne inntektsreduksjonen. For 2012 og 2013 anslås det en viss ytterligere reduksjon i inntektene, som i hovedsak er knyttet til tilbakeføringer fra GIEK. Inntekter fra skatter og avgifter er ikke medregnet. I den finanspolitiske tiltakspakken fikk næringslivet adgang til å tilbakeføre selskapsunderskudd i 2008 og 2009 mot beskattet overskudd de to foregående årene. I tillegg ble det innført en midlertidig ordning med økte startavskrivninger på maskiner i 2009. Utfasingen av disse tiltakene vil gi økte bokførte skatter i 2011, anslått til 5-6 mrd. kroner.

Samlet viser tallene dermed økte utgifter og reduserte inntekter på departementenes budsjetter på til sammen 9,8 mrd. kroner fra 2010 til 2011. Ytterligere budsjettsvekkelse i 2012 og 2013 utgjør

henholdsvis om lag 4,8 og 7,3 mrd. kroner i forhold til året før.

Med uendret skatte- og avgiftssystem øker skatte- og avgiftsinntektene over tid som følge av vekst i skattegrunnlagene. For de nærmeste årene anslås den underliggende veksten i skattegrunnlagene å styrke budsjettet med om lag 8 mrd. kroner per år. Det er da tatt hensyn til at økte reallønninger bidrar til at prisveksten for statsbudsjettets utgifter er sterkere enn prisveksten for skattegrunnlagene.

Ifølge retningslinjene for budsjettpolitikken skal bruken av oljeinntekter over tid følge utviklingen i forventet realavkastning av kapitalen i Statens pensjonsfond – Utland. Den ekstraordinære opptrappingen av bruken av oljeinntekter i forbindelse med finanskrisen og det internasjonale tilbakeslaget har brakt bruken av oljeinntekter opp på et høyt nivå. Det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet i 2010 anslås nå til 148,5 mrd. kroner, som er nesten 45 mrd. kroner over 4-prosentbanen. Med uendret strukturelt, oljekorrigert underskudd etter 2010, målt i 2010-priser, er det først i

2018 at forventet realavkastning av fondet vil overstige bruken av petroleumsinntekter.

Det er betydelig usikkerhet knyttet til utviklingen i Statens pensjonsfond – Utland. Denne usikkerheten er tydelig illustrert av de endringene vi har observert i fondet det siste året. Statens oljeinntekter, som avsettes i fondet, har blitt lavere enn ventet som følge av lavere oljepriser. I tillegg har uttaket fra fondet for å dekke det oljekorrigerede underskuddet på statsbudsjettet økt kraftig, dels fordi konjunkturtilbakeslaget har gitt lavere skatteinntekter, og dels som følge av aktive stimulerings tiltak for å dempe virkningen av finanskrisen på norsk økonomi. Den faktiske avkastningen i fondet har svingt med utviklingen i internasjonale finansmarkeder. Det knytter seg også usikkerhet til

anslaget for det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet. Siden bruken av oljeinntekter i utgangspunktet ligger godt over 4-prosentbanen, vil det neppe være rom for noen vesentlig økning i bruken av oljeinntekter de nærmeste årene framover.

Framskrivningene i dette avsnittet legger til grunn uendret aktivitet i offentlig tjenesteproduksjon, herunder sysselsetting. Nye bevilgninger knyttet til økt aktivitet som følge av endringer i befolkningssammensetningen, opptrappingsplaner og oppfølging av varslede satsinger er ikke regnet med i framskrivningene, jf. omtale i pkt. 10.5. Ved vurderingen av handlingsrommet i årene framover må det også tas hensyn til at usikkerheten i anslagene øker jo lengre fram i tid en kommer.

Tabell 10.3 Flerårige budsjettkonsekvenser, utgifter 2011-2013, ekskl. petroleumsvirksomhet, renter og lånetransaksjoner. Endringer i forhold til Gul bok 2010

	Mill. 2010-kroner		
	2011	2012	2013
<i>Utenriksdepartementet</i>	223	-2 979	-3 262
EØS-finansieringsordningene 2004-2009	223	-2 979	-3 255
Øvrige endringer, netto	0	0	-7
<i>Kunnskapsdepartementet</i>	1 410	1 854	2 067
Barnehager	647	588	575
Universiteter og høyskoler	140	325	448
Forskning, fondsavkastning	191	191	191
Statens lånekasse for utdanning	417	735	793
Øvrige endringer, netto	14	15	61
<i>Kultur- og kirkedepartementet</i>	0	0	0
<i>Justisdepartementet</i>	-212	-152	-114
Nødnett - første byggetrinn	-275	-275	-275
Halden fengsel	-65	-65	-65
Økt opptak ved politihøgskolen	41	77	83
Øvrige endringer, netto	88	111	143
<i>Kommunal- og regionaldepartementet</i>	1 139	1 739	1 958
Ressurskrevende tjenester	536	1 138	1 813
Flere timer i grunnopplæringen	330	330	330
Tilskuddsordning for omsorgsboliger og sykehjem	131	-99	-561
Bostøtte	124	220	220
Øvrige endringer, netto	18	151	155
<i>Arbeids- og inkluderingsdepartementet</i>	7 603	15 369	22 521
NAV-reformen og IKT-pensjonsprosjektet	-638	-781	-781
Integreringstilskudd og norskopplæring	1 009	1 613	1 824
Alderspensjon	5 040	11 453	17 877

Tabell 10.3 fortsetter

	Mill. 2010-kroner		
	2011	2012	2013
Rehabiliteringspenger og attføringspenger	572	583	589
Uføreytelser	1 370	2 370	3 120
Grunn- og hjelpestønad, tekniske hjelpemidler mv.	174	370	563
Øvrige endringer, netto	76	-239	-671
<i>Helse- og omsorgsdepartementet</i>	<i>413</i>	<i>1 753</i>	<i>3 376</i>
Sykehusinvesteringer	-602	-590	-376
Pandemivaksine	-206	-206	-206
Refusjon, spesialisthelsetjenester mv.	164	337	521
Refusjon, medisiner mv.	635	1 320	2 060
Refusjon av egenbetaling	149	309	479
Refusjon, helsetjeneste i kommunene mv.	204	443	687
Øvrige endringer, netto	69	140	211
<i>Barne- og likestillingsdepartementet</i>	<i>198</i>	<i>273</i>	<i>394</i>
Foreldrepenger	199	254	339
Øvrige endringer, netto	-1	19	55
<i>Nærings- og handelsdepartementet</i>	<i>171</i>	<i>23</i>	<i>-34</i>
Altinn II	-90	-110	-146
Internasjonal romvirksomhet	21	-151	-207
Internasjonaliseringstiltak (108-ordningen)	232	275	308
Øvrige endringer, netto	8	9	11
<i>Fiskeri- og kystdepartementet</i>	<i>-87</i>	<i>-617</i>	<i>-847</i>
Ubåtvraket ved Fedje og skipsvraket «Murmansk»	24	-507	-737
Oljevernustyr	-90	-90	-90
Øvrige endringer, netto	-21	-21	-21
<i>Landbruks- og matdepartementet</i>	<i>-26</i>	<i>-26</i>	<i>-26</i>
<i>Samferdselsdepartementet</i>	<i>-196</i>	<i>-313</i>	<i>-370</i>
Vegutbygging i Bjørvika	-105	-190	-235
Engangstilskudd til Avinor	-50	-50	-50
Øvrige endringer, netto	-41	-73	-85
<i>Miljøverndepartementet</i>	<i>-11</i>	<i>-11</i>	<i>-11</i>
<i>Fornyings- og administrasjonsdepartementet</i>	<i>459</i>	<i>228</i>	<i>-254</i>
Tilskudd til Statens Pensjonskasse	517	1 095	1 549
Tilpasning til pensjonsreformen i SPK (PERFORM)	-108	-168	-208
Byggeprosjekter innenfor husleieordningen	327	-211	-852
Byggeprosjekter utenfor husleieordningen	-272	-492	-742
Øvrige endringer, netto	-5	4	-2

Tabell 10.3 fortsetter

	Mill. 2010-kroner		
	2011	2012	2013
<i>Finansdepartementet</i>	236	115	-933
Klimakvotekjøp	0	0	-1 020
Renteutgifter, jf. fondsavsetninger	391	391	391
Skatteetaten	-190	-235	-259
Øvrige endringer, netto	36	-40	-44
<i>Forsvarsdepartementet</i>	-336	-356	-386
Norske styrker i utlandet	-330	-330	-330
Øvrige endringer	-6	-26	-56
<i>Olje- og energidepartementet</i>	-1 624	-2 924	-2 924
CO ₂ -håndtering	-1 790	-3 090	-3 090
Overføring til Energifondet, fondsavkastning	200	200	200
Øvrige endringer, netto	-34	-34	-34
Totalsum, utgifter	9 359	13 975	21 152

Kilde: Finansdepartementet

Nedenfor omtales nærmere de ulike forholdene som framkommer i tabellen. Som nevnt ovenfor, vil det på flere områder være vesentlig usikkerhet knyttet til anslag på framtidige budsjettkonsekvenser av gjeldende regelverk mv. I tillegg skjer det ofte uforutsette hendelser som innebærer at bevilgninger må justeres. Tallene i tabell 10.3 må derfor ses på som tekniske framskrivinger av utgiftene i perioden 2011-2013 basert på beste faglige skjønn.

Utgiftsveksten i folketrygden

Utgiftene til folketrygdens regelstyrte stønadsordninger (ekskl. dagpenger) forventes å øke med gjennomsnittlig om lag 8,7 mrd. kroner hvert år i 3-årsperioden 2011-2013, tilsvarende en samlet vekst på om lag 26,1 mrd. kroner.

Det er først og fremst utgiftene til alderspensjon og uføreytelser (uførepensjon og tidsbegrenset uførestønad) som trekker opp utgiftene på Arbeids- og inkluderingsdepartementets budsjettområde. Utgiftene til alderspensjon anslås å øke med om lag 17,9 mrd. kroner i løpet av 3-årsperioden. Dette skyldes både at antallet alderspensjonister øker og at de nye pensjonistene vil ha høyere poengopptjening enn de eksisterende alderspensjonistene. I framskrivningene er det tatt hensyn til innføringen av nytt pensjonssystem fra 2011. Ved innføring av fleksibel alderspensjon fra 2011 vil fem nye årskull i alderen 62-66 år få mulighet til å ta ut alderspensjon. På usikkert grunnlag anslås det at dette bidrar til å øke utgiftene med om lag

2,8 mrd. kroner i 2013, sammenliknet med 2010. Anslaget på merutgifter i 2013 som følge av innføringen av fleksibel pensjoneringsalder vil motsvares av lavere vekst i utgiftene senere. Muligheten til tidliguttak av alderspensjon allerede fra 62 år vil derfor i liten grad påvirke folketrygdens utgifter på lang sikt.

Utgiftene til uføreytelser ventes å øke samlet med om lag 3,1 mrd. kroner i løpet av 3-årsperioden. Framskrivinger basert på den demografiske utviklingen gitt konstante uttaksrater i hver aldersgruppe, tilsier en noe avtakende vekst i antall uføre i perioden 2011-2013. Dette skyldes de store kullene som går over i alderspensjon fra og med 2010. Utgiftene til attførings- og rehabiliteringspenger forventes å øke med om lag 0,6 mrd. kroner, og om lag tilsvarende vekst ventes på området tekniske hjelpemidler, grunn- og hjelpestønad mv. Utgifter til foreldrepenger under Barne- og likestillingsdepartementets budsjett forventes å øke med om lag 0,3 mrd. kroner i løpet av perioden.

Basert på utviklingen de siste årene, anslås den underliggende veksten under programområde 30 Stønad ved helsetjenester på Helse- og omsorgsdepartementets budsjett til om lag 4 mrd. kroner i perioden 2011-2013. Av dette gjelder om lag 2,2 mrd. kroner utgifter til legemidler og sykepleieartikler. Utgiftene til refusjon for legetjenester og tannhelsetjenester forventes å øke med henholdsvis om lag 0,5 mrd. kroner og vel 0,3 mrd. kroner fra 2011 til 2013. I samme periode forventes utgiftene til refusjon for fysioterapitjenester å øke med i underkant av 0,3 mrd. kroner, mens utgiftene til

refusjon av egenbetaling forventes å øke med knapt 0,5 mrd. kroner.

EØS-finansieringsordningene 2004-2009

Norge er forpliktet til å bidra med midler til finansieringsordningene under EØS-avtalen. Avtalen for perioden 2004-2009 innebærer at Norge samlet skal bidra med om lag 1,3 mrd. euro, tilsvarende om lag 11,5 mrd. kroner. EØS-finansieringsordningene for perioden 2004-2009 medfører utgifter til og med 2012. I 2011 anslås utgiftene å bli noe høyere enn i 2010, mens det i 2012 forventes å gjenstå relativt sett små utbetalinger.

Det pågår for tiden forhandlinger om en videreføring av dagens EØS-finansieringsordninger for perioden 2009-2014. Konsekvensene av en avtale for perioden 2009-2014 fremgår således ikke av budsjettframskrivningene.

Barnehager

Regjeringen foreslår i 2010-budsjettet å legge bevilgningsmessig til rette for etablering av 7 200 nye barnehageplasser. Dette tilsvarer forventet økning i etterspørselen som følge av nominell videreføring av maksimalprisen for foreldrebetalingen og befolkningsvekst. Utgiftene i 2011 til nye plasser som etableres i løpet av 2010, forventes å øke med om lag 527 mill. kroner. Investeringstilskudd og tilskudd til midlertidige lokaler tildeles kun for etableringsåret, men med et etterslep i utbetalingene som følge av saksbehandlingstid og overgang fra midlertidige til permanente lokaler. Bevilgningene til nye barnehageplasser etablert i 2010 vil derfor reduseres noe etter 2011.

Forslagene om å bevilge midler til å starte opptrapping mot likeverdig behandling av kommunale og ikke-kommunale barnehager og midler til tiltak for å bedre kvaliteten i barnehagene, medfører også økte utgifter etter 2010. Samlet utgiftsøkning til barnehager fra 2010 til 2011 kan på dette grunnlag anslås til knapt 650 mill. kroner.

Universitetene og høyskolene

I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009 ble det bevilget 96,6 mill. kroner til opprettelse av 3 000 nye studieplasser. De fleste av studieplassene er flerårige. Regjeringens forslag om å videreføre nivået og opptakskapasiteten medfører at det samlede antall nye studieplasser øker med om lag 2 600, 1 800, 400 og 150 i årene 2010 til 2013. Som følge av dette vil utgiftene øke med 208 mill. kroner i 2011, 401 mill. kroner i 2012, og 520 mill. kroner i 2013. Merutgifter i Lånekassen er ikke med-

regnet. Anslagene er usikre bl.a. fordi den resultatbaserte komponenten (40 pst.) i finansierings-systemet avhenger av studentenes faktiske avlagte studiepoeng.

Nedjustering av andre utgifter, bl.a. knyttet til utfasing av utstyrsmidler, medfører at samlet utgiftsvekst i universitets- og høyskolesektoren beløper seg til henholdsvis 140, 325 og 448 mill. kroner i årene 2011 til 2013.

Fondet for forskning og nyskaping og regionale forskningsfond

Regjeringen foreslår i 2010-budsjettet en økning i kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med 5 mrd. kroner. Dette vil føre til økte bevilgninger på om lag 200 mill. kroner til forskning fra 2011. Som følge av lavere avkastning på det første innskuddet som ble satt inn i fondet 1. juli 1999, reduseres avkastningen fra og med 2010 med 22,5 mill. kroner. Fra 2011 vil helårseffekten innebære en ytterligere reduksjon på 22,5 mill. kroner. Det er i tillegg enkelte justeringer knyttet til antall rentedager på 2009-innskudd både i Fondet for forskning og nyskaping og de regionale forskningsfond. Samlet øker fondsavkastningen under Kunnskapsdepartementet med 191 mill. kroner sammenliknet med forslaget i 2010-budsjettet.

Økt kapital i fond som skal finansiere aktiviteter innenfor særskilte sektorområder (forskning, energitiltak mv.) gir både økte inntekter og utgifter på de berørte departementenes budsjett. Samtidig økes statens netto renteutgifter tilsvarende. Nettobelastningen for statsbudsjettet blir dermed tilsvarende de økte bevilgningene til disse sektorene under de berørte departementene.

Statens Lånekasse for utdanning

Som følge av Regjeringens forslag om å videreføre nivået og opptakskapasiteten knyttet til de 3 000 studieplassene som det ble bevilget midler til i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009, vil Lånekassens utgifter øke med henholdsvis 49, 75 og 81 mill. kroner i perioden 2011-2013. I tillegg forventes det økte utgifter som følge av flere elever i videregående opplæring i slutten av perioden. Videre vil utgiftene til rentestøtte øke som følge av stigende rente i perioden.

Nødnett - første byggetrinn

Bevilgningen til utbygging av første byggetrinn av et felles radiosamband for nødnettene, som omfatter politidistriktene Østfold, Follo, Romerike, Oslo, Asker og Bærum og Søndre Buskerud, budsjette-

res under kap. 456 Direktoratet for nødkommunikasjon. Prosjektet er forsinket i forhold til opprinnelig plan, og første byggetrinn antas nå å bli ferdig utbygget i 2010. Dette innebærer at investeringsutgiftene og enkelte driftsutgifter knyttet til første byggetrinn trekkes ut fra 2011. Utgiftene i årene framover reduseres derfor med om lag 275 mill. kroner fra forslaget i 2010-budsjettet. Det er ikke tatt beslutning om ev. landsdekkende utbygging.

Halden fengsel

Utgiftene knyttet til det nye fengselet i Halden, som etter planen skal åpne våren 2010, vil fra 2011 reduseres som følge av at engangsutgifter til utstyr mv. ikke videreføres. I motsatt retning trekker økte driftsutgifter til fengselet. Samlet vil utgiftene knyttet til Halden fengsel reduseres med om lag 65 mill. kroner fra 2011.

Økt opptak ved Politihøgskolen

Opptaket ved Politihøgskolen ble høsten 2009 økt til 552 studenter. Regjeringen foreslår at det høsten 2010 skal tas opp 720 studenter. Det økte opptaket medfører økte utgifter ved Politihøgskolen de kommende årene.

Ressurskrevende tjenester

Overføringer til kommunene knyttet til toppfinansieringsordningen til ressurskrevende tjenester forventes å øke med om lag 500 mill. kroner fra 2010 til 2011, og i underkant av 700 mill. kroner per år fra 2011 til 2013. Det er da lagt til grunn en årlig vekst i antall mottakere på 8,1 pst. og en realvekst i kostnadene per bruker på 3,9 pst.

Flere timer i grunnopplæringen

Regjeringen foreslår å utvide undervisningstallet med 1 uketime fordelt på 1. til 7. trinn, samt innføre tilbud om 8 timer gratis leksehjelp fordelt på 1. til 4. trinn fra høsten 2010. Helårseffekten innebærer økte utgifter på 330 mill. kroner i 2011.

Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser

I 2008 ble det opprettet et nytt investeringstilskudd for sykehjemsplasser og omsorgsboliger med hel-døgns omsorgstjeneste. Det statlige tilskuddet utbetales når prosjektene er ferdigstilte. Det legges derfor til grunn at tilsagn om investeringstilskudd som gis i ett budsjettår, utbetales over de fire neste årene. I 2008 og 2009 er det samlet sett

bevilget midler til å kunne gi tilsagn om investeringstilskudd til 3 500 nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger. I 2010 foreslås det at det skal kunne gis tilsagn til ytterligere 2 500 sykehjemsplasser og omsorgsboliger gjennom tilskuddsordningen. Regjeringen tar stilling til nye tilsagn om investeringstilskudd i de årlige budsjettforslagene. I framskrivningene er det ikke lagt til grunn nye tilsagn i budsjettet for 2011, 2012 og 2013. På bakgrunn av dette vil det med forventet utbetalingsplan påløpe et merbehov på 77,1 mill. kroner i 2011. Bevilgningsbehovet synker deretter med henholdsvis 299 mill. kroner og 767 mill. kroner i 2012 og 2013. I tillegg forventes det økte utgifter til rente- og avdragskompensasjon knyttet til utbygging av omsorgsboliger og sykehjemsplasser under de gjennomførte opptrappingsplanene for eldreomsorg og psykisk helse. Samlet sett innebærer dette at utgiftene øker med 131 mill. kroner i 2011, mens de reduseres med 99 mill. kroner i 2012 og med 561 mill. kroner i 2013, sammenliknet med utgiftsnivået i 2010.

Bostøtte

En større omlegging og utvidelse av bostøtteordningen trådte i kraft 1. juli i år. Det antas at omleggingen vil innebære om lag 1 mrd. kroner i økt bostøtte når ordningen er fullt ut innfaset i 2012. I 2010 innebærer omleggingen en økning i utbetaling av bostøtte på i underkant av 800 mill. kroner, sammenliknet med hva utbetalingen ville ha vært med det gamle regelverket. Utgiftene forventes å øke med i underkant av 150 mill. kroner i 2011 og i overkant av 200 mill. kroner i 2012 og 2013. Den nye bostøtten medfører lavere utgifter til sosialhjelp og kommunale bostøtteordninger på om lag 30 pst. av merutgiftene til den statlige bostøtteordningen. Anslått innsparing trekkes ut av rammetilskuddet til kommunene. I 2011 vil trekket øke med henholdsvis om lag 45 mill. kroner, mens det øker med om lag 65 mill. kroner i 2012 og 2013.

I tillegg til økte utbetalinger som følge av omlegging av bostøtteordningen, forventes det en svak økning i antall bostøttmottakere i årene fremover. Samlet sett innebærer dette at utgiftene til bostøtte øker med 124 mill. kroner i 2011, og 220 mill. kroner i 2012 og 2013.

NAV-reformen og IKT-pensjonsprosjektet

NAV-reformen fullføres i hovedsak i løpet av 2009, og utgiftene i 2010 reduseres med om lag 1,1 mrd. kroner som følge av dette. IKT-pensjonsprosjektet (nye systemløsninger ifm. pensjonsreformen) fullføres i all hovedsak i løpet av 2010, og dette gir om

lag 600 mill. kroner i reduserte utgifter i 2011. Utgiftene knyttet til IKT-pensjonsprosjektet reduseres med ytterligere om lag 150 mill. kroner i 2012.

Innvandring og integrering

Utgiftene til integreringsformål (integreringstilskudd og tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere) forventes å øke betydelig de nærmeste årene. Dette skyldes at antall nye asylsøkere har økt kraftig i perioden 2007-2009 og forventes å være på et høyt nivå også i 2010. Økningen medfører at det skal bosettes flere personer i kommunene og at det vil være flere deltakere i norsk- og samfunnskunnskapsopplæringen. Utgiftene til disse formålene anslås samlet å øke med om lag 1 mrd. kroner i 2011 sammenliknet med nivået i 2010. I 2012 og 2013 forventes en ytterligere økning på til sammen om lag 800 mill. kroner.

Investeringer i de regionale helseforetakene

Investeringer i helseforetakene finansieres gjennom basisbevilgningen til de regionale helseforetakene, samt investeringslån og tilskudd til de særskilte byggeprosjektene Nye Ahus, fase 2 av nye St. Olavs hospital og det nye forskningsbygget ved Radiumhospitalet. I 2010 vil det samlede investeringstilskuddet på 4,5 mrd. 2004-kroner til disse tre særskilte byggeprosjektene være utbetalt, og ordningen med særskilte investeringstilskudd avvikles.

Det foreslås å bevilge 65 mill. kroner i investeringslån for igangsetting av nytt lokalsykehus i Vesterålen. Samlet låneramme for gjennomføring av prosjektet er satt til 305 mill. 2008-kroner, som utbetales i perioden 2010 til 2013. Det foreslås i tillegg bevilget 250 mill. kroner i lån til Helse Sør-Øst til kjøp av tomt på Gullaug i Lier i 2010. Lånemidlene er en éngangsbevilgning og vil ikke bli videreført i 2011. Anslaget for utgiftene til investeringslån vil over tid motsvares av inntekter i takt med at lånene betales tilbake.

Pandemivaksine

Norge har inngått avtale med legemiddelfirmaet GlaxoSmithKline som sikrer kjøp av 9,4 mill. doser pandemivaksine, med en samlet éngangsutgift på 658 mill. kroner fordelt mellom 2009 og 2010. I 2010-budsjettet foreslås det 206 mill. kroner til kjøp av pandemivaksine, slik at utgiftene fra og med 2011 vil være tilsvarende lavere enn i 2010.

Altinn II

I 2010-budsjettet foreslås det 173,5 mill. kroner til videreutvikling av Altinn-løsningen. Utgiftene til videreutviklingen av Altinn-løsningen forventes å synke fram til prosjektet ferdigstilles i 2013.

Internasjonal romvirksomhet

Utviklingen i utgiftene til deltakelse i europeiske romfartsprogrammer er basert på ESAs framdriftsplan for programmene. Utgiftene forventes å øke noe i 2011 og gå ned i de to påfølgende årene.

Internasjonaliseringstiltak (108-ordningen)

Gjennom den regelstyrte 108-ordningen skal norske eksportører av kapitalvarer og relaterte tjenester tilbys et konkurransedyktig eksportkreditttilbud. Økt lånevolum i ordningen vil føre til betydelig økning i underskudd på avregningskontoen for ordningen i årene 2009-2012. Underskuddet på avregningskontoen for det enkelte år kommer til utbetaling på statsbudsjettet først to år i ettertid.

Ubåtvraket ved Fedje og skipsvraket «Murmansk»

Utgiftene i 2010 forbundet med å forberede heving av vraket av ubåten U-864 utenfor Fedje er foreløpig anslått til 630 mill. kroner. Det legges til grunn en reduksjon i utgiftene mot slutten av perioden. Regjeringen vil etter nødvendig kvalitetssikring av prosjektgjennomføring, risiko og kostnader komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Arbeidet med å fjerne vraket av krysseren «Murmansk» i Hasvik kommune er igangsatt i 2009. Det foreslås bevilget 106,5 mill. kroner til dette arbeidet i 2010. Fjerningen av vraket vil etter planen avsluttes i 2011 og utgiftene i årene deretter reduseres med 106,5 mill. kroner fra forslaget i 2010-budsjettet.

Oljevernustyr

I Kystverkets levetidsanalyse for oljevernustyr fra 2006 er det anslått et samlet behov for utskifting og oppgradering av oljevernustyr på om lag 325 mill. kroner i perioden 2006-2010 for å komme opp på anbefalt beredskapsnivå. Med budsjettforslaget for 2010 oppfyller Regjeringen fullt ut Kystverkets anbefalinger. Det legges til grunn at man fra og med 2011 reduserer de ekstraordinære bevilgningene til oljevernustyr med om lag 90 mill. kroner fra forslaget i 2010-budsjettet.

Vegutbygging i Bjørvika

I forhold til forslag til bevilgning i Gul bok 2010 viser en gjennomgang av finansieringsplanen at bevilgningsbehovet, basert på gjeldende kostnadsanslag, vil være 105 mill. kroner lavere i 2011 og 190 mill. kroner lavere i 2012. Behov for midler etter 2012 er forutsatt dekket med bompenger.

Tilskudd til Avinors regionale flyplasser

For å bidra til at Avinor AS kan gjennomføre nødvendige sikkerhetsinvesteringer, foreslår Regjeringen som et ekstraordinært tiltak, et éngangs investeringstilskudd på 50 mill. kroner til Avinors regionale flyplasser i 2010.

Statens Pensjonskasse

Det forventes en økning i utgiftene under Statens Pensjonskasse på om lag 1,5 mrd. kroner fram mot 2013. Utgiftene øker som følge av forventet vekst i utgiftene til både alderspensjoner og AFP-pensjoner.

Tilpasning til pensjonsreformen i SPK (PERFORM)

Det forventes en reduksjon i utgiftene til PERFORM-prosjektet fram til 2013. Prosjektet skal tilpasse IKT-systemene i Statens Pensjonskasse til pensjonsreformen som skal tre i kraft 1.1.2011.

Byggeprosjekter

Framskrivningen av videreføring og igangsetting av byggeprosjekter hos Statsbygg viser reduserte utgifter på om lag 0,9 mrd. kroner fra 2010 til 2013. Fra 2010 til 2011 øker utgiftene noe som følge av at det er foreslått startbevilgning til flere nye prosjekter i 2009. Utgiftsreduksjonen fra 2012 skyldes hovedsakelig at en rekke prosjekter forventes faset ut etter hvert som byggeprosjektene ferdigstilles. Utgiftene til byggeprosjekter utenfor husleieordningen forventes å synke med om lag 0,7 mrd. kroner i samme periode.

Klimavotekjøp

Regjeringen legger opp til at det i perioden 2008–2012 kjøpes om lag 30 mill. klimavoter. Gitt gjeldende antagelser om blant annet pris og leveringssikkerhet, ligger det an til at bevilgningen kan holdes uendret i årene 2010–2012. Gitt gjeldende fullmakt til å inngå avtaler med levering etter 2012 for inntil 1000 mill. kroner, kan det anslås et bevilg-

ningsbehov på 200 mill. kroner basert på vedtatte fullmakter. Utgiftene fra 2013 og fremover er usikre og avhenger blant annet av utfallet av de internasjonale klimaforhandlingene.

Renteutgifter i forbindelse med økte fondsavsetninger

I forbindelse med de økte fondsavsetningene til Fondet for forskning og nyskaping og Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering vil staten få økte netto renteutgifter. Disse føres på Finansdepartementets budsjett. Avkastningen på fondene og de tilhørende renteutgiftene tilsvarer renten på 10-års statsobligasjoner.

Skatteetaten

Investeringsprosjekter som fullføres og éngangsutgifter som trekkes ut, medfører en reduksjon på rundt 250 mill. kroner i løpet av perioden 2011–2013.

Norske styrker i utlandet

Tre av Forsvarets utenlandsoperasjoner avsluttes etter planen i 2010, noe som medfører en bevilgningsnedgang på 330 mill. kroner fra 2010 til 2011. Det gjelder feltsykehuset i Tsjad (200 mill. kroner), helikopterbidraget i Afghanistan (105 mill. kroner), og fregattoperasjonen utenfor Somalia (25 mill. kroner).

CO₂-håndtering

Regjeringens budsjettforslag for CO₂-håndtering i 2010 innebærer blant annet bevilgninger til testsenter på Mongstad (TCM) og planlegging av fullskala CO₂-renseanlegg tilknyttet kraftvarmeverket på Mongstad. Staten eier 77,56 prosent av testsenteret, StatoilHydro eier 20 prosent og Shell 2,44 prosent. Det anslås at testsenteret vil kreve statlige bevilgninger på 700 mill. kroner i 2011, og deretter lavere utgifter etter at senteret er bygget. Eventuelle kostnader ved bygging av fullskala CO₂-renseanlegg på Mongstad fremkommer ikke av tabellen, da endelig investeringsbeslutning om bygging av anlegget ikke er tatt, jf. omtale i pkt. 10.5 nedenfor.

Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering

Regjeringen foreslår å øke fondskapitalen i Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering med 5 mrd. kroner i tråd med tidligere varslet opp-

trapping. Dette vil føre til økte bevilgninger på om lag 200 mill. kroner til tiltak for fornybar energi og energieffektivisering fra og med 2011.

med 0,5 mrd. kroner fra 2010 til 2011. Etter det forventes det en moderat ytterligere inntektsreduksjon de neste to årene. Skatter og avgifter er ikke medregnet i tallene.

Inntekter

På inntektssiden er det vesentlig færre poster som endrer seg utover i perioden. Inntektene går ned

Tabell 10.4 Flerårige budsjettkonsekvenser, inntekter 2011-2013, ekskl. skatter og avgifter, petroleumsvirksomhet, renter og låntransaksjoner. Endringer i forhold til Gul bok 2010

	Mill. 2010-kroner		
	2011	2012	2013
<i>Kunnskapsdepartementet</i>	192	192	192
Fondsavkastning	191	191	191
Øvrige endringer, netto	1	2	2
<i>Kommunal- og regionaldepartementet</i>	-128	-119	-109
Kommunalbanken	-128	-119	-109
<i>Arbeids- og inkluderingsdepartementet</i>	-38	-90	-140
Folketrygden	-29	-74	-119
Øvrige endringer, netto	-9	-16	-21
<i>Nærings- og handelsdepartementet</i>	-431	-536	-637
Utbytte Statkraft	-310	-310	-310
Tilbakeføringer GIEK	-91	-191	-291
Øvrige endringer, netto	-31	-35	-36
<i>Fiskeridepartementet</i>	-360	-360	-360
Oppdrettskonsesjoner	-360	-360	-360
<i>Samferdselsdepartementet</i>	70	70	70
Utbytte Avinor AS	87	87	87
Øvrige endringer, netto	-17	-17	-17
<i>Olje- og energidepartementet</i>	199	199	199
Avkastning Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering	200	200	200
Øvrige endringer, netto	-1	-1	-1
<i>Øvrige departementer</i>	14	5	5
<i>Totalsum, inntekter</i>	-484	-639	-780

Kilde: Finansdepartementet

Utbytte Statkraft

I framskrivingene av utbytter under kap. 5656, post 85 på Nærings- og handelsdepartementets budsjett nedjusteres inntektene med 310 mill. kroner for årene 2011-2013. Dette skyldes at det for Statkraft

teknisk legges til grunn et utbytte på 78 prosent av utbyttegrunnlaget, mens det for 2010 er budsjettet med et utbytte på 85 pst. av utbyttegrunnlaget for 2009. For nærmere omtale av utbyttet fra Statkraft vises det til omtale av kapittel 5656, post 85, i

Prop. 1 S (2009-2010) for Nærings- og handelsdepartementet.

Fondsavsetninger

Kunnskapsdepartementet og Olje- og energidepartementet får økte inntekter som følge av forslag om økte fondsavsetninger i 2010-budsjettet og enkelte andre forhold. Dette utgjør til sammen om lag 0,4 mrd. kroner og motsvares av økte renteutgifter og økte tilskudd til forskning og økte utgifter til tiltak for fornybar energi, jf. omtale ovenfor.

Kommunalbanken

Basert på bankens resultat for 2009 foreslås det et ekstraordinært utbytte fra Kommunalbanken på 200 mill. kroner i 2010. I perioden 2011-2013 er det lagt til grunn at utbyttet skal være i tråd med den langsiktige utbyttepolitikken. På denne bakgrunn reduseres utbyttet fra Kommunalbanken med 127 mill. kroner i 2011, 119 mill. kroner i 2012 og 109 mill. kroner i 2013, sammenliknet med budsjettforslaget for 2010.

Utbytte Avinor AS

I St.meld. nr. 48 (2008–2009) signaliseres en ny utbyttepolitikk for Avinor fra og med 2010, der det legges til grunn en forventning om 50 pst. utbytte fra selskapet de neste tre til fem årene. Det konkrete utbyttet skal likevel fastsettes hvert år, og det skal tas hensyn til de spesielle utfordringene Avinor står overfor. For å bidra til at Avinor kan gjennomføre nødvendige sikkerhetsinvesteringer foreslår Regjeringen, som et éngangstiltak, at det ikke tas utbytte fra selskapet i 2010.

Oppdrettskonsesjoner

Regjeringen mener at det er rom for en moderat vekst i lakseoppdrettsnæringen i 2010, og foreslår at veksten tas ut ved å øke kapasiteten for eksisterende tillatelser. Det vil bli gitt tilbud om fem prosent økt maksimal tillatt biomasse (MTB) på konsesjonsnivå mot vederlag. Vederlaget er anslått å gi staten en inntekt på 360 mill. kroner i 2010. I påfølgende år legges det derfor til grunn en reduksjon på 360 mill. kroner i forhold til forslaget i 2010-budsjettet.

Tilbakeføringer GIEK

Det største debitorlandet i slutten av 2008 var Elfenbenskysten, tett etterfulgt av Pakistan. Polen har vært et av de største debitorlandene, men har

tilbakebetalt siste rest av gjeld i 2009. Fra 2010 vil Norge få betaling kun fra fire land (Pakistan, Indonesia, Serbia og Egypt). Innbetalingene forventes å være små i de kommende årene.

10.5 Større planer og satsinger mv. som ikke inngår i budsjettframskrivingene

I framskrivingene tas det kun med framtidige konsekvenser av vedtak som er innarbeidet i Regjeringens budsjettforslag til Stortinget. Politiske målsettinger som er kommet til uttrykk i for eksempel intensjonserklæringer, stortingsmeldinger, flertallsmerknader i Stortinget mv., er derfor ikke tatt med i tallmaterialet. Enkelte av disse målsetningene er forholdsvis konkrete når det gjelder framtidige bevilgningsbehov. Av slike utgiftssatsinger kan nevnes Kulturløftet, Omsorgsplan 2015, CO₂-håndtering på Kårstø og Mongstad, klimameldingen, Nasjonal transportplan 2010-2019, Forsvarets langtidspan og tiltak for barnehager, jf. nærmere omtale nedenfor.

Videre er det også lagt til grunn at kommunesektorens inntekter og overføringene til helseforetakene videreføres reelt uendret fra 2010. I perioden 2005-2009 har den gjennomsnittlige årlige inntektsveksten til kommunene vært på om lag 3,1 pst., mens det har vært en reell aktivitetsvekst i helseforetakene for aktivitet omfattet av ordningen med innsattsstyrt finansiering på knapt 1 1/2 pst. per år, jf. årsrapport fra Beregningsutvalget for spesialisthelsetjenesten 2009. En reell, årlig inntektsvekst på 1 pst. for kommunene og helseforetakene vil medføre økte utgifter på om lag 4 mrd. kroner per år.

Regjeringen vil videreføre maksimalprisen for foreldrebetaling i barnehager nominelt uendret inntil prisen er redusert til 1750 kroner (2005-kroner). Tidspunkt for måloppnåelse og nivået på årlige bevilgninger vil blant annet avhenge av prisstigningen. Det er bare budsjettkonsekvenser som følger av den nominelle videreføringen fra 2009 til 2010 som inngår i budsjettframskrivingene.

Vedtatte endringer i §14 i barnehageloven, jf. Innst. O. nr. 103 (2008-2009), innebærer at godkjente ikke-kommunale barnehager skal behandles likeverdig med kommunale barnehager når det gjelder offentlig tilskudd. Regjeringen tar sikte på å oppnå likeverdig behandling i løpet av en periode på 5 år fra og med budsjettet for 2010. Det er bare opptrappingen i budsjettet for 2010 som inngår i budsjettframskrivingene.

Regjeringen har lagt fram Omsorgsplan 2015 med en egen kompetanse- og rekrutteringsplan, avtale med KS om kvalitetsutvikling i kommunene

og satsing på omsorgsforskning. I 2008 ble det opprettet et nytt investeringstilskudd for sykehjemsplasser og omsorgsboliger med heldøgns helse- og omsorgstjeneste. I 2008 og 2009 er det bevilget midler til å kunne gi tilsagn om investeringstilskudd til 3 500 nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Regjeringen foreslår at det i 2010 skal kunne gis tilsagn til 2 500 sykehjemsplasser og omsorgsboliger gjennom tilskuddsordningen. Det legges til grunn en målsetting om at det skal gis investeringstilskudd til 12 000 sykehjemsplasser og omsorgsboliger i perioden 2008–2015.

Regjeringen arbeider i samarbeid med Statoil-Hydro for at det skal etableres et fullskala CO₂-fangstanlegg i tilknytning til kraftvarmeverket på Mongstad (Mongstad Steg 2). Basert på planleggings- og forberedelsesarbeidet som er utført til nå, legges det til grunn at det skal arbeides videre med sikte på å realisere et aminbasert CO₂-fangstanlegg på en av kraftvarmeverkets to gass-turbiner så raskt som mulig. Parallelt med dette arbeidet skal det etter planene foretas en vurdering av om det vil være mulig å gjennomføre såkalt røykgassirkulering på turbinene i kraftvarmeverket. Regjeringen foreslår en bevilgning på 760 mill. kroner til planleggings- og forberedelsesarbeid med Mongstad Steg 2 i 2010. Det er knyttet stor usikkerhet til statens framtidige utgifter til CO₂-fangstanlegg på Mongstad. Erfaringene fra CO₂-håndteringsprosjekter hittil tilsier at kostnadene ved bygging av et slikt anlegg vil bli store.

I vedtatt langtidsplan for Forsvaret for perioden 2009–2012, jf. St.prp. nr. 48 (2007–2008) er det lagt til grunn at forsvarsbevilgningene i perioden skal økes med 800 mill. kroner sammenlignet med budsjettet for 2008. 400 mill. kroner av denne økningen ble gjennomført i statsbudsjettet for 2009. Regjeringen foreslår en økning på ytterligere 100 mill. kroner i budsjettforslaget for 2010. Regjeringen vil komme tilbake til den videre oppfylging av langtidsplanens bevilgningsforutsetninger i budsjettforslagene for de etterfølgende år.

Partene i klimaforliket er enige om at Norge er beredt til å trappe opp innsatsen for tiltak mot avskoging i utviklingsland til om lag 3 mrd. kroner årlig. I forslaget til statsbudsjett er det lagt opp til å øke bevilgningene til klima- og skogsatsingen fra

1,5 mrd. kroner i 2009 til drøyt 2,1 mrd. kroner i 2010. Den videre opptrappingen av bevilgningene til klima- og skogsatsingen i årene framover vil være avhengig av den økonomiske utviklingen og budsjettsituasjonen.

Regjeringen har som mål at 1 pst. av statsbudsjettets utgifter skal benyttes til kulturformål innen 2014. En jevn opptrapping av Kulturløftet fram til 2014 tilsier isolert sett at bevilgningene til kulturformål årlig økes med om lag 240 mill. kroner. Anslaget er basert på at statsbudsjettets utgifter videreføres reelt uendret fra 2010.

Det foreslås nå en generell og rammestyrte ordning for merverdiavgiftskompensasjon for frivillig sektor som skal inngå i beregningen av Kulturløftet. Ordningen trer i kraft 1. januar 2010 og skal trappes opp med 1 mrd. kroner fram til 2014.

I St.meld. nr. 16 (2008–2009) Nasjonal transportplan 2010–2019 (NTP) framgår økonomiske rammer for Statens vegvesen, Jernbaneverket og Kystverket for perioden 2010–2019. I 2010 foreslår Regjeringen bevilgninger til NTP-formål på til sammen 22,5 mrd. kroner. Gjennomsnittsbevilgninger i perioden 2010–2013 i tråd med rammene som ble varslet i NTP, innebærer bevilgninger til NTP-formål som i gjennomsnitt er om lag 3,6 mrd. kroner høyere i årene 2011–2013 enn i budsjettforslaget for 2010.

I tillegg er det på en rekke andre områder varslet økt innsats uten nærmere angivelse av bevilgningsmessige konsekvenser.

Omtalen ovenfor viser at oppfølging av disse satsingene i tråd med målsettingene, samlet sett vil kreve betydelige bevilgningsøkninger. Tallene som er presentert i dette kapitlet og omtalen av handlingsrommet i budsjettpolitikken på mellomlang sikt i Meld. St. 1 (2009–2010) Nasjonalbudsjettet 2010, viser at handlingsrommet i budsjettpolitikken er svært begrenset som følge av at oljepengene i 2010 er kommet opp på et høyt nivå, og at hensynet til langsiktig bærekraft i statsfinansene trekker i retning av at bruken av oljeinntekter bør bringes tilbake til 4-prosentbanen etter hvert som veksten i økonomien tar seg opp igjen. Det innebærer at det vil bli svært krevende å følge opp de politiske målsettingene om økt innsats på ulike områder i perioden 2011–2013.

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under
et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om
statsbudsjettet 2010.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om statsbudsjettet 2010 i samsvar med et vedlagt forslag.

**Forslag
til vedtak om statsbudsjettet for
budsjettåret 2010**

I
Oversikt over utgifter og inntekter i statsbudsjettet for budsjetterminen 2010

i 1000 kroner

Utgifter					
	Samlede utgifter	Drifts- utgifter	Nybygg, anlegg mv.	Overføringer til andre	Utlån, gjelds-avdrag mv.
Det kongelige hus	174 783	16 546	-	158 237	-
Regjering	301 900	301 900	-	-	-
Stortinget og underliggende institusjoner	1 435 400	1 243 700	40 600	151 100	-
Høyesterett	72 983	72 983	-	-	-
Utenriksdepartementet	34 250 776	6 145 162	31 500	27 632 504	441 610
Kunnskapsdepartementet	68 908 667	3 250 945	28 183	60 629 539	5 000 000
Kultur- og kirkedepartementet	9 271 872	2 567 216	31 114	6 673 542	-
Justis- og politidepartementet	21 410 009	19 899 894	154 334	1 355 781	-
Kommunal- og regionaldepartementet	96 283 690	301 200	1 000	95 981 490	-
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	34 645 365	14 799 685	1 059 742	18 785 938	-
Helse- og omsorgsdepartementet	106 639 049	3 681 759	17 219	102 930 071	10 000
Barne- og likestillingsdepartementet	24 330 057	6 120 996	64 997	18 144 064	-
Nærings- og handelsdepartementet	5 991 827	1 596 727	10 300	4 384 800	-
Fiskeri- og kystdepartementet	4 744 807	3 504 996	586 530	653 281	-
Landbruks- og matdepartementet	15 692 014	1 511 903	9 793	14 170 318	-
Samferdselsdepartementet	27 080 500	12 171 200	10 413 500	4 495 800	-
Miljøverndepartementet	4 268 248	2 172 631	518 524	1 577 093	-
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	19 078 206	11 527 578	949 279	601 349	6 000 000
Finansdepartementet	44 978 300	8 996 600	175 700	35 806 000	-
Forsvarsdepartementet	34 930 906	24 549 943	9 644 577	736 386	-
Olje- og energidepartementet	11 675 908	2 483 308	1 838 000	2 354 600	5 000 000
Ymse utgifter	11 543 864	11 543 864	-	-	-
Statsbankene	108 283 665	614 170	189 251	10 868 268	96 611 976
Statlig petroleumsvirksomhet	24 400 000	-	23 000 000	1 400 000	-
Statens forretningsdrift	1 832 438	-521 828	2 344 266	10 000	-
Folketrygden	308 334 656	-	-	308 334 656	-
Statens pensjonsfond - Utland	220 389 000	-	-	220 389 000	-
Sum utgifter	1 240 948 890	138 553 078	51 108 409	938 223 817	113 063 586
			Statsbudsjettet folketrygden ikke medregnet	Folketrygden	Statsbudsjettet medregnet folketrygden
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføringer fra Statens pensjonsfond - Utland)			750 689 904	223 415 400	974 105 304
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)			819 550 648	308 334 656	1 127 885 304
Driftsutgifter			138 553 078	-	138 553 078
Nybygg anlegg mv.			51 108 409	-	51 108 409
Overføringer til andre			409 500 161	308 334 656	717 834 817
Overføringer til Statens pensjonsfond - Utland			220 389 000	-	220 389 000
3. Overskudd før lånetransaksjoner før overføring fra Statens pensjonsfond - Utland (1-2)			-68 860 744	-84 919 256	153 780 000
4. Overføring fra Statens pensjonsfond - Utland			153 780 000	-	153 780 000
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)			84 919 256	-84 919 256	-

i 1 000 kroner

Inntekter					
	Samlede inntekter	Drifts-inntekter	Inntekter i samband med nybygg, anlegg mv.	Skatter, avgifter og andre overføringer	Tilbakebetalinger mv.
Skatt på formue og inntekt	174 850 000	-	-	174 850 000	-
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	221 300 000	-	-	221 300 000	-
Tollinntekter	2 120 000	-	-	2 120 000	-
Merverdiavgift og avgift på investeringer	189 600 000	-	-	189 600 000	-
Avgifter på alkohol	11 927 000	-	-	11 927 000	-
Avgifter på tobakk	8 218 000	-	-	8 218 000	-
Avgifter på motorvogner	43 235 000	-	-	43 235 000	-
Andre avgifter	25 780 591	-	-	25 780 591	-
Sum skatter og avgifter	677 030 591	-	-	677 030 591	-
Renter av statens forretningsdrift	71 729	-	-	71 729	-
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.	2 054 619	500	1 663 319	390 800	-
Sum inntekter av statens forretningsdrift	2 126 348	500	1 663 319	462 529	-
Renter fra statsbankene	8 075 500	-	-	8 075 500	-
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	11 328 200	-	-	11 328 200	-
Utbytte ekskl. StatoilHydro	5 257 452	-	-	5 257 452	-
Renteinntekter og utbytte (eksl. st. forr. og StatoilHydro)	24 661 152	-	-	24 661 152	-
Inntekter under departementene	25 498 213	14 863 276	419 520	10 215 417	-
Overføring fra Norges Bank	-	-	-	-	-
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	-	-	-	-	-
Sum andre inntekter	25 498 213	14 863 276	419 520	10 215 417	-
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	105 500 000	77 900 000	20 800 000	6 800 000	-
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	123 800 000	-	-	123 800 000	-
Aksjeutbytte fra StatoilHydro	15 489 000	-	-	15 489 000	-
Sum petroleumsinntekter	244 789 000	77 900 000	20 800 000	146 089 000	-
Tilbakebetalinger	68 875 208	-	-	-	68 875 208
Statens pensjonsfond - Utland	153 780 000	-	-	153 780 000	-
Sum inntekter	1 196 760 512	92 763 776	22 882 839	1 012 238 689	68 875 208
			Statsbudsjettet Folke-trygden ikke medregnet	Folke-trygden	Statsbudsjettet medregnet Folke-trygden
Låntransaksjoner:					
6. Utlån gjeldsavdrag, aksjetegning mv. i alt			113 063 586	-	113 063 586
Utlån til statsbanken			96 611 976	-	96 611 976
Gjeldsavdrag			-	-	-
Andre utlån, aksjetegning mv.			16 451 610	-	16 451 610
7. Tilbakebetalinger mv.			68 875 208	-	68 875 208
8. Utlån mv. (netto) (6 - 7)			44 188 378	-	44 188 378
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8 - 5)			-40 730 878	84 919 256	44 188 378

Kap. Post	Kroner	Kroner
Utgifter:		
Det kongelige hus		
1		
1	9 031 000	
50	142 509 000	151 540 000
2		
1	7 515 000	
50	15 728 000	23 243 000
		<u>174 783 000</u>
Regjering		
20		
1	85 300 000	85 300 000
21		
1	154 700 000	154 700 000
24		
1	47 900 000	
21	14 000 000	61 900 000
		<u>301 900 000</u>
Stortinget og underliggende institusjoner		
41		
1	735 800 000	
45	40 600 000	
70	138 000 000	
72	1 400 000	
73	11 700 000	927 500 000
42		
1	5 800 000	5 800 000
43		
1	47 300 000	47 300 000
44		
1	8 100 000	8 100 000
51		
1	446 700 000	446 700 000
		<u>1 435 400 000</u>
Høyesterett		
61		
1	72 983 000	72 983 000
		<u>72 983 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Utenriksdepartementet			
Administrasjon av utenriktjenesten			
100	Utenriksdepartementet:		
1	Driftsutgifter	1 699 612 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 443 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 500 000	
70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	826 000	
71	Diverse tilskudd	33 813 000	
72	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	141 000	
90	Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	360 000	1 758 695 000
103	Regjeringens fellesbevilgning for representasjon:		
1	Driftsutgifter	25 534 000	25 534 000
104	Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet:		
1	Driftsutgifter	8 413 000	8 413 000
	Sum administrasjon av utenriktjenesten		1 792 642 000
Utenriksformål			
115	Kultur-, norgesfremme- og informasjonsformål:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	28 470 000	
70	Tilskudd til kultur-, norgesfremme- og informasjonsformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	77 800 000	106 270 000
116	Deltaking i internasjonale organisasjoner:		
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	1 310 287 000	
71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	2 400 000	
72	EØS-finansieringsordningen, <i>kan overføres</i>	1 615 000 000	
73	Den norske finansieringsordningen, <i>kan overføres</i>	1 460 000 000	
74	Bilaterale samarbeidsprogram med Bulgaria og Romania, <i>kan overføres</i>	180 200 000	4 567 887 000
118	Nordområdetiltak mv.:		
70	Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland, <i>kan overføres</i>	300 151 000	
71	Støtte til utvikling av samfunn, demokrati og menneskerettigheter mv., <i>kan overføres</i>	33 793 000	
76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	33 998 000	367 942 000
	Sum utenriksformål		5 042 099 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Administrasjon av utviklingshjelpen			
140	Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen:		
1	Driftsutgifter	1 033 218 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>15 000 000</u>	1 048 218 000
141	Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad):		
1	Driftsutgifter	<u>199 936 000</u>	199 936 000
144	Fredskorpset:		
1	Driftsutgifter	<u>50 200 000</u>	50 200 000
	Sum administrasjon av utviklingshjelpen		<u>1 298 354 000</u>
Bilateral bistand			
150	Bistand til Afrika:		
78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	<u>2 808 500 000</u>	2 808 500 000
151	Bistand til Asia:		
72	Bistand til Afghanistan og Pakistan, <i>kan overføres</i>	574 500 000	
78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	<u>418 600 000</u>	993 100 000
152	Bistand til Midtøsten:		
78	Regionbevilgning for Midtøsten, <i>kan overføres</i>	<u>500 000 000</u>	500 000 000
153	Bistand til Latin-Amerika:		
78	Regionbevilgning for Latin-Amerika, <i>kan overføres</i>	<u>220 500 000</u>	220 500 000
	Sum bilateral bistand		<u>4 522 100 000</u>
Globale ordninger			
160	Sivilt samfunn og demokratiutvikling:		
1	Driftsutgifter	33 500 000	
70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	1 228 000 000	
71	Tilskudd til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid, <i>kan overføres</i>	81 000 000	
72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
73	Kultur, <i>kan overføres</i>	106 000 000	
75	Internasjonale organisasjoner og nettverk, <i>kan overføres</i>	172 500 000	
77	Uttekslingsordninger gjennom Fredskorpset, <i>kan overføres</i>	<u>135 000 000</u>	1 764 000 000
161	Næringsutvikling:		
70	Næringsutvikling, <i>kan overføres</i>	309 000 000	
75	NORFUND - tapsavsetting	143 750 000	
95	NORFUND - grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland	<u>441 250 000</u>	894 000 000
162	Overgangsbistand (gap):		
70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	<u>499 000 000</u>	499 000 000
163	Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter:		
70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	335 000 000	
71	Humanitær bistand, <i>kan overføres</i>	2 020 600 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
72	Menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	187 000 000	2 542 600 000
164	Fred, forsoning og demokrati:		
70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	647 725 000	
71	ODA-godkjente land på Balkan, <i>kan overføres</i>	575 000 000	
72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	149 000 000	
73	Andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	335 000 000	1 706 725 000
165	Forskning, kompetanseheving og evaluering:		
1	Driftsutgifter	139 000 000	
70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	353 000 000	
71	Faglig samarbeid, <i>kan overføres</i>	270 000 000	762 000 000
166	Miljø og bærekraftig utvikling mv.:		
1	Driftsutgifter	39 867 000	
70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	7 300 000	
71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	33 000 000	
72	Internasjonale miljøprosesser og bærekraftig utvikling, <i>kan overføres</i>	235 000 000	
73	Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i>	2 107 700 000	2 422 867 000
167	Flyktningtiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA):		
21	Spesielle driftsutgifter	2 879 969 000	2 879 969 000
168	Kvinner og likestilling:		
70	Kvinner og likestilling, <i>kan overføres</i>	300 000 000	300 000 000
169	Globale helse- og vaksineinitiativ:		
70	Vaksine og helse, <i>kan overføres</i>	1 375 000 000	
71	Andre helse- og aidstiltak, <i>kan overføres</i>	185 000 000	1 560 000 000
	Sum globale ordninger		15 331 161 000

Multilateral bistand

170	FN-organisasjoner mv.:		
70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	860 000 000	
71	FNs befolkningsfond (UNFPA)	332 000 000	
72	FNs barnefond (UNICEF)	450 000 000	
73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	145 000 000	
74	FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR)	240 000 000	
75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	150 000 000	
76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	1 449 200 000	
77	FNs aidsprogram (UNAIDS), <i>kan overføres</i>	160 000 000	
78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv., <i>kan overføres</i>	189 420 000	
79	Ekspert, juniorekspert og FN's fredskorps, <i>kan overføres</i>	67 000 000	
81	Tilskudd til internasjonal landbruksforskning, <i>kan overføres</i>	98 000 000	4 140 620 000
171	Multilaterale finansinstitusjoner:		
70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	779 000 000	
71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	680 300 000	
72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	394 500 000	1 853 800 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
172	Gjeldslette og gjeldsrelaterte tiltak:		
70	Gjeldsslette, betalingsbalansestøtte og kapasitetsbygging, <i>kan overføres</i>	270 000 000	270 000 000
	Sum multilateral bistand		6 264 420 000
	Sum Utenriksdepartementet		34 250 776 000

Kunnskapsdepartementet

Administrasjon

200	Kunnskapsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	215 714 000	
21	Spesielle driftsutgifter	17 311 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 716 000	235 741 000
	Sum administrasjon		235 741 000

Grunnopplæringen

220	Utdanningsdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	221 380 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	3 632 000	
70	Tilskudd til læremidler mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	47 530 000	272 542 000
221	Foreldreutvalget for grunnopplæringen:		
1	Driftsutgifter	9 613 000	9 613 000
222	Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat:		
1	Driftsutgifter	100 117 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 289 000	101 406 000
223	Samisk utdanningsadministrasjon:		
50	Tilskudd til Sametinget	34 355 000	34 355 000
224	Senter for IKT i utdanningen:		
1	Driftsutgifter	51 034 000	
21	Spesielle driftsutgifter	34 023 000	85 057 000
225	Tiltak i grunnopplæringen:		
1	Driftsutgifter	131 110 000	
60	Tilskudd til landslinjer	168 512 000	
63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, <i>kan overføres</i>	49 787 000	
64	Tilskudd til opplæring av barn og unge asylsøkere	261 618 000	
66	Tilskudd til leirskoleopplæring	40 172 000	
67	Tilskudd til opplæring i finsk	9 260 000	
68	Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen	216 404 000	
69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	244 861 000	
70	Tilskudd til opplæring av lærlinger og lærekanidater med spesielle behov	18 976 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
71	Tilskudd til utvikling av musikk- og kultur- skolene	9 413 000	
72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram	3 310 000	
73	Tilskudd til studieopphold i utlandet	9 437 000	
74	Tilskudd til organisasjoner	15 406 000	1 178 266 000
226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 043 566 000	1 043 566 000
227	Tilskudd til særskilte skoler:		
60	Tilskudd til Moskvaskolen	1 328 000	
62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	5 053 000	
70	Tilskudd til Den franske skolen i Oslo	6 266 000	
71	Tilskudd til internatdriften ved Krokeide videregående skole	21 660 000	
72	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	27 317 000	
73	Tilskudd til opplæring i Kenya og Etiopia	3 616 000	65 240 000
228	Tilskudd til private skoler mv.:		
70	Private grunnskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 110 758 000	
71	Private videregående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 169 222 000	
72	Private skoler godkjent etter kap. 4 i voksen- opplæringsloven, <i>overslagsbevilgning</i>	201 822 000	
73	Private grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	78 123 000	
74	Private videregående skoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	20 155 000	
75	Private skoler for funksjonshemmede elever, <i>overslagsbevilgning</i>	160 297 000	
76	Andre private skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	35 684 000	
77	Den tyske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning</i>	9 858 000	
78	Kompletterende undervisning, <i>overslagsbevilgning</i>	25 542 000	
79	Toppidrett	24 796 000	
80	Privatskoleorganisasjoner	609 000	
81	Elevutveksling til utlandet	1 566 000	2 838 432 000
229	Andre tiltak:		
1	Driftsutgifter	20 499 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 000 000	21 499 000
230	Kompetansesentre for spesialundervisning:		
1	Driftsutgifter	626 360 000	
21	Spesielle driftsutgifter	51 396 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 670 000	685 426 000
	Sum grunnopplæringen		6 335 402 000

Barnehager

231	Barnehager:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 51</i>	120 556 000	
50	Tilskudd til samiske barnehagetilbud	13 339 000	
51	Forskning, <i>kan nyttes under post 21</i>	7 291 000	
60	Driftstilskudd til barnehager, <i>overslagsbevilgning</i>	19 677 908 000	
61	Investeringsstilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	189 600 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
62	Tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehage	855 724 000	
63	Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder	115 098 000	
64	Tilskudd til midlertidige lokaler, <i>overslagsbevilgning</i>	42 000 000	
65	Skjønnsmidler til barnehager	5 805 706 000	26 827 222 000
	Sum barnehager		<u>26 827 222 000</u>
Tiltak for å fremme kompetanseutvikling			
252	EUs program for livslang læring:		
70	Tilskudd	<u>215 381 000</u>	215 381 000
253	Folkehøyskoler:		
70	Tilskudd til folkehøyskoler	636 552 000	
71	Tilskudd til Folkehøyskolerådet	3 613 000	
72	Tilskudd til nordiske folkehøyskoler	<u>1 136 000</u>	641 301 000
254	Tilskudd til voksenopplæring:		
70	Tilskudd til studieforbund	179 390 000	
71	Tilskudd til fjernundervisning	12 904 000	
72	Tilskudd til Studiesenteret Finnsnes	3 752 000	
73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	<u>9 289 000</u>	205 335 000
255	Tilskudd til freds- og menneskerettssentre mv.:		
70	Holocaustsenteret	23 200 000	
71	Falstadsenteret	14 727 000	
72	Stiftelsen Arkivet	5 525 000	
73	Norsk Fredssenter	5 000 000	
74	Narviksenteret	1 646 000	
75	Det europeiske Wergelandsenteret	<u>6 708 000</u>	56 806 000
256	Vox - Nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk:		
1	Driftsutgifter	37 987 000	
21	Spesielle driftsutgifter	<u>14 536 000</u>	52 523 000
257	Program for basiskompetanse i arbeidslivet:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	<u>79 804 000</u>	79 804 000
258	Analyse og utviklingsarbeid:		
1	Driftsutgifter	3 809 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 1</i>	<u>39 305 000</u>	43 114 000
	Sum tiltak for å fremme kompetanseutvikling		<u>1 294 264 000</u>
Høyere utdanning og fagskoler			
260	Universiteter og høyskoler:		
50	Statlige universiteter og høyskoler	22 542 647 000	
70	Private høyskoler	<u>828 222 000</u>	23 370 869 000
270	Studium i utlandet og sosiale formål for studenter:		
71	Tilrettelegging av studier i utlandet	13 262 000	
74	Tilskudd til velferdsarbeid	68 137 000	
75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	<u>227 882 000</u>	309 281 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
280	Felles administrative enheter:		
1	Driftsutgifter	49 100 000	
21	Spesielle driftsutgifter	70 600 000	119 700 000
281	Felles tiltak for universiteter og høyskoler:		
1	Driftsutgifter	294 272 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 508 000	
50	Tilskudd til Norges forskningsråd	68 628 000	
51	Senter for internasjonalisering av høyere utdanning	41 299 000	
73	Tilskudd til internasjonale programmer	18 800 000	
74	Tilskudd til UNIS	89 553 000	
75	UNINETT	22 548 000	
76	Tilskudd til NORDUnet, <i>kan overføres</i>	18 990 000	
78	Tilskudd til Universitets- og høgskolerådet	13 680 000	
79	Ny universitetsklinikk i Trondheim, <i>kan overføres</i>	106 489 000	689 767 000
	Sum høyere utdanning og fagskoler		<u>24 489 617 000</u>
Forskning			
283	Meteorologiformål:		
50	Meteorologisk institutt	244 337 000	
72	Internasjonale samarbeidsprosjekter	57 595 000	301 932 000
285	Norges forskningsråd:		
52	Forskningsformål	1 220 985 000	
55	Administrasjon	250 720 000	1 471 705 000
286	Forskningsfond:		
50	Fondet for forskning og nyskaping - overføring til Norges forskningsråd	1 049 460 000	
60	Regionale forskningsfond, tilskudd til forskning	212 400 000	
95	Fondskapital - Fondet for forskning og nyskaping	5 000 000 000	6 261 860 000
287	Forskningsinstitutter og andre tiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	8 657 000	
53	NUPI	3 954 000	
56	Ludvig Holbergs forskningspris	9 100 000	
57	Grunnbevilgning til samfunnsvitenskaplige forskningsinstitutter	147 128 000	
58	Strategisk bevilgning til samfunnsvitenskaplige forskningsinstitutter	15 903 000	
71	Tilskudd til andre private institusjoner	30 481 000	
73	Niels Henrik Abels matematikkpris	12 400 000	227 623 000
288	Internasjonale samarbeidstiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	6 564 000	
72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	196 887 000	
73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i>	1 235 864 000	
74	Det europeiske instituttet for innovasjon og teknologi, <i>kan overføres</i>	4 977 000	
75	UNESCO	19 009 000	1 463 301 000
	Sum forskning		<u>9 726 421 000</u>
	Sum Kunnskapsdepartementet		<u>68 908 667 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Kultur- og kirkedepartementet			
Administrasjon m.m.			
300	Kultur- og kirkedepartementet:		
1	Driftsutgifter	118 303 000	118 303 000
305	Lotteri- og stiftelsestilsynet:		
1	Driftsutgifter	62 128 000	
21	Spesielle driftsutgifter	842 000	62 970 000
	Sum administrasjon m.m.		<u>181 273 000</u>
Samfunns- og frivillighetsformål			
310	Tilskudd til trossamfunn m.m.:		
70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	157 698 000	
75	Tilskudd til private kirkebygg, <i>kan overføres</i>	10 118 000	
76	Tilskudd til råd for tro og livssyn	5 211 000	173 027 000
314	Kultur og samfunn:		
71	Kultur og næringsprosjekter	5 676 000	
72	Kultursamarbeid i nordområdene	9 000 000	
75	Kultur i inkluderende arbeidsliv	5 160 000	
76	Den kulturelle spaserstokken	14 440 000	34 276 000
315	Frivillighetsformål:		
70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	396 345 000	
71	Tilskudd til frivilligsentraler	101 338 000	
72	Tilskudd til frivillig virksomhet for barn og unge	44 376 000	
73	Tilskudd til sekretariat for frivillige organisasjoners interessepolitiske virksomhet	4 134 000	
74	Frivillighetsregister, <i>kan overføres</i>	3 132 000	
75	Tilskudd til inkluderings- og fattigdomstiltak	3 128 000	
77	Forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor	6 654 000	
79	Ymse frivillighetsformål	8 856 000	
80	Holmenkollen nasjonalanlegg	10 000 000	577 963 000
	Sum samfunns- og frivillighetsformål		<u>785 266 000</u>
Kulturformål			
320	Allmenne kulturformål:		
1	Driftsutgifter	59 351 000	
51	Fond for lyd og bilde	28 722 000	
52	Norges forskningsråd	4 619 000	
53	Samiske kulturformål	65 353 000	
55	Norsk kulturfond	43 187 000	
73	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	157 900 000	
74	Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, <i>kan overføres</i>	164 581 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
75	Kulturprogram, <i>kan overføres</i>	9 346 000	
78	Ymse faste tiltak	31 275 000	
79	Til disposisjon, <i>kan nyttes under post 1</i>	15 000 000	
82	Nobels fredssenter	25 353 000	
84	Pilegrimssatsing	5 000 000	609 687 000
321	Kunstnerformål:		
1	Driftsutgifter	16 320 000	
72	Stipend basert på gjennomført kunstutdanning, <i>overslagsbevilgning</i>	15 368 000	
73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	112 244 000	
74	Garantiinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	103 165 000	
75	Vederlagsordninger	131 139 000	378 236 000
322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom:		
1	Driftsutgifter	14 003 000	
50	Kunst i offentlige rom	17 743 000	
55	Norsk kulturfond	24 579 000	
72	Knutepunktinstitusjoner	5 198 000	
73	Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design	244 824 000	
75	Offentlig rom, arkitektur og design	30 268 000	
78	Ymse faste tiltak	71 184 000	407 799 000
323	Musikkformål:		
1	Driftsutgifter	159 297 000	
55	Norsk kulturfond	126 277 000	
70	Nasjonale institusjoner	221 259 000	
71	Region-/landsdelsinstitusjoner	219 154 000	
72	Knutepunktinstitusjoner	64 409 000	
74	Landsdelsmusikere i Nord-Norge	17 163 000	
78	Ymse faste tiltak	94 127 000	901 686 000
324	Scenekunstformål:		
1	Driftsutgifter	59 213 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	66 101 000	
55	Norsk kulturfond	77 419 000	
70	Nasjonale institusjoner	829 208 000	
71	Region-/landsdelsinstitusjoner	307 029 000	
72	Knutepunktinstitusjoner	3 512 000	
73	Region- og distriktsopera	42 924 000	
75	Dans	45 803 000	
78	Ymse faste tiltak	93 414 000	1 524 623 000
325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 73, kan nyttes under kap 326 post 01</i>	66 131 000	
21	Spesielle driftsutgifter	36 120 000	
73	Prosjekt- og utviklingstiltak, <i>kan nyttes under post 1</i>	34 763 000	137 014 000
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål:		
1	Driftsutgifter	428 591 000	
21	Spesielle driftsutgifter	915 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	23 103 000	
55	Norsk kulturfond	149 826 000	
73	Noregs Mållag	3 517 000	
74	Det Norske Samlaget	13 509 000	
75	Språkteknologi, Norsk Ordbok mv.	18 645 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
76	Ibsenpris m.m.	4 920 000	
78	Ymse faste tiltak	112 713 000	755 739 000
328	Museums- og andre kulturvernformål:		
55	Norsk kulturfond	9 522 000	
70	Det nasjonale museumsnettverket	807 813 000	
78	Ymse faste tiltak	56 645 000	873 980 000
329	Arkivformål:		
1	Driftsutgifter	262 495 000	
21	Spesielle driftsutgifter	7 370 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 011 000	
78	Ymse faste tiltak	10 171 000	288 047 000
	Sum kulturformål		<u>5 876 811 000</u>

Film- og medieformål

334	Film- og medieformål:		
1	Driftsutgifter	137 021 000	
21	Spesielle driftsutgifter	7 542 000	
50	Filmfondet, <i>kan nyttes under post 71</i>	367 857 000	
71	Filmtiltak m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	24 101 000	
73	Regional filmsatsing	42 296 000	
75	Medieprogram, <i>kan overføres</i>	23 351 000	
78	Ymse faste tiltak	24 216 000	
79	Til disposisjon	1 114 000	627 498 000
335	Pressestøtte:		
71	Produksjonstilskudd	272 914 000	
73	Anvendt medieforskning og etterutdanning	13 505 000	
75	Tilskudd til samiske aviser	22 319 000	
76	Tilskudd til minoritetsspråklige publikasjoner	769 000	
77	Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	1 799 000	311 306 000
337	Kompensasjon for kopiering til privat bruk:		
70	Kompensasjon	39 910 000	39 910 000
	Sum film- og medieformål		<u>978 714 000</u>

Den norske kirke

340	Kirkelig administrasjon:		
1	Driftsutgifter	159 476 000	
21	Spesielle driftsutgifter	26 786 000	
71	Tilskudd til kirkelige formål	195 835 000	
72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	10 000 000	
73	Tilskudd til virksomheten ved Nidaros domkirke	3 000 000	
74	Tilskudd til Oslo domkirke	1 000 000	
75	Trosopplæring, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	170 000 000	
76	Tilskudd til forsøks- og utviklingstiltak i kirken, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
79	Til disposisjon, <i>kan overføres</i>	500 000	570 597 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
341	Presteskapet:		
1	Driftsutgifter	822 246 000	
21	Spesielle driftsutgifter	5 832 000	828 078 000
342	Nidaros domkirke m.m.:		
1	Driftsutgifter	51 133 000	51 133 000
	Sum den norske kirke		1 449 808 000
	Sum Kultur- og kirke departementet		9 271 872 000

Justis- og politidepartementet

Administrasjon

400	Justisdepartementet:		
1	Driftsutgifter	263 840 000	
71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	7 585 000	271 425 000
	Sum administrasjon		271 425 000

Rettsvesen

410	Tingrettene og lagmannsrettene:		
1	Driftsutgifter	1 448 866 000	
21	Spesielle driftsutgifter	59 589 000	1 508 455 000
411	Domstoladministrasjonen:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410 post 1</i>	66 288 000	66 288 000
413	Jordskiftedomstolene:		
1	Driftsutgifter	186 794 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 268 000	192 062 000
414	Forlikråd og andre domsutgifter:		
1	Driftsutgifter	122 259 000	
21	Spesielle driftsutgifter	38 778 000	161 037 000
	Sum rettsvesen		1 927 842 000

Kriminalomsorg

430	Kriminalomsorgens sentrale forvaltning:		
1	Driftsutgifter	3 238 179 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430 post 1</i>	64 219 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	20 390 000	
60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	38 184 000	
70	Tilskudd	20 631 000	3 381 603 000
432	Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS):		
1	Driftsutgifter	153 837 000	153 837 000
	Sum kriminalomsorg		3 535 440 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Politi og påtalemyndighet			
440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1</i>	8 924 155 000	
21	Spesielle driftsutgifter	170 804 000	
22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	6 917 000	
23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	53 383 000	
70	Tilskudd	17 677 000	
71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	2 610 000	
73	Tilskudd til EUs yttergrensefond	96 200 000	9 271 746 000
441	Oslo politidistrikt:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440, post 1</i>	1 807 632 000	1 807 632 000
442	Politi høgskolen:		
1	Driftsutgifter	397 673 000	397 673 000
445	Den høyere påtalemyndighet:		
1	Driftsutgifter	127 227 000	127 227 000
446	Den militære påtalemyndighet:		
1	Driftsutgifter	6 849 000	6 849 000
448	Grensekommisæreren:		
1	Driftsutgifter	5 264 000	5 264 000
	Sum politi og påtalemyndighet		11 616 391 000
Redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap			
450	Sivile vernepliktige:		
1	Driftsutgifter	58 954 000	58 954 000
451	Samfunnssikkerhet og beredskap:		
1	Driftsutgifter	543 432 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 520 000	
70	Overføringer til private	5 064 000	551 016 000
452	Sentral krisehåndtering:		
1	Driftsutgifter	10 306 000	10 306 000
455	Redningstjenesten:		
1	Driftsutgifter	629 578 000	
21	Spesielle driftsutgifter	8 099 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 358 000	
71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	13 156 000	
72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	87 776 000	744 967 000
456	Direktoratet for nødkommunikasjon:		
1	Driftsutgifter	261 317 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	127 586 000	388 903 000
	Sum redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap		1 754 146 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Andre virksomheter			
460	Spesialenheten for politisaker:		
1	Driftsutgifter	30 867 000	30 867 000
462	Tinglysing:		
1	Driftsutgifter	182 771 000	182 771 000
466	Særskilte straffesaksutgifter m.m.:		
1	Driftsutgifter	827 597 000	827 597 000
467	Norsk Lovtidend:		
1	Driftsutgifter	3 114 000	3 114 000
468	Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker:		
1	Driftsutgifter	13 761 000	13 761 000
	Sum andre virksomheter	<u>1 058 110 000</u>	<u>1 058 110 000</u>
Fri rettshjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.			
470	Fri rettshjelp:		
1	Driftsutgifter	4 886 000	
70	Fri sakførsel	413 864 000	
71	Fritt rettsråd	188 079 000	
72	Tilskudd til spesielle rettshjelptiltak	36 251 000	643 080 000
471	Statens erstatningsansvar:		
71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	117 692 000	
72	Erstatning i anledning av straffeforfølgning, <i>overslagsbevilgning</i>	18 336 000	136 028 000
472	Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre:		
1	Driftsutgifter	19 336 000	
70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	179 699 000	199 035 000
473	Statens sivilrettsforvaltning:		
1	Driftsutgifter	31 511 000	31 511 000
474	Konfliktråd:		
1	Driftsutgifter	55 891 000	55 891 000
475	Bobehandling:		
1	Driftsutgifter	59 959 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 174 000	68 133 000
	Sum fri rettshjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.	<u>1 133 678 000</u>	<u>1 133 678 000</u>
Svalbardbudsjettet			
480	Svalbardbudsjettet:		
50	Tilskudd	112 977 000	112 977 000
	Sum Svalbardbudsjettet	<u>112 977 000</u>	<u>112 977 000</u>
	Sum Justis- og politidepartementet		<u>21 410 009 000</u>

Kap. Post	Kroner	Kroner
Kommunal- og regionaldepartementet		
Administrasjon m.m.		
500	Kommunal- og regionaldepartementet:	
1	Driftsutgifter	142 800 000
21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag, <i>kan overføres</i>	9 000 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 000 000
50	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	<u>11 500 000</u>
		164 300 000
502	Valgutgifter:	
1	Driftsutgifter	<u>12 400 000</u>
	Sum administrasjon m.m.	<u>176 700 000</u>
Distrikts- og regionalpolitikk		
551	Regional utvikling og nyskaping:	
60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	1 488 800 000
61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres</i>	674 400 000
71	Nordområdetiltak, <i>kan overføres</i>	<u>50 000 000</u>
		2 213 200 000
552	Nasjonalt samarbeid for regional utvikling:	
21	Kunnskapsutvikling, informasjon, mv., <i>kan overføres</i>	11 400 000
72	Nasjonale tiltak for regional utvikling, <i>kan overføres</i>	<u>428 500 000</u>
		439 900 000
554	Kompetansesenter for distriktsutvikling:	
1	Driftsutgifter	<u>26 000 000</u>
	Sum distrikts- og regionalpolitikk	<u>2 679 100 000</u>
Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.		
571	Rammetilskudd til kommuner:	
21	Kunnskapsutvikling og drift av inntektssystemet, <i>kan overføres</i>	8 300 000
60	Innbyggertilskudd	50 600 896 000
61	Distriktilskudd Sør-Norge	329 278 000
62	Nord-Norge- og Namdalstilskudd	1 441 246 000
63	Småkommunetilskudd	1 017 153 000
64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572</i> <i>post 64</i>	1 731 000 000
66	Veksttilskudd	<u>189 300 000</u>
		55 317 173 000
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner:	
60	Innbyggertilskudd	24 652 511 000
62	Nord-Norge-tilskudd	517 974 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571 post 64</i>	405 000 000	
65	Tilskudd til barnevern/hovedstadstilskudd	785 182 000	26 360 667 000
575	Ressurskrevende tjenester:		
60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	4 350 000 000	4 350 000 000
	Sum rammeoverføringer til kommunesektoren mv.		86 027 840 000
Bolig, bomiljø og bygg			
580	Bostøtte:		
70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	3 592 200 000	3 592 200 000
581	Bolig- og bomiljøtiltak:		
21	Kunnskapsutvikling og -formidling	5 100 000	
61	Husleietilskudd	20 000 000	
74	Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling, <i>kan overføres</i>	43 000 000	
75	Boligtilskudd til etablering, tilpasning og utleieboliger, <i>kan overføres</i>	897 600 000	
77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet, <i>kan overføres</i>	9 900 000	
78	Boligsosialt kompetansetilskudd, <i>kan overføres</i>	79 300 000	1 054 900 000
582	Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg og kirkebygg:		
60	Rentekompensasjon - skole- og svømmeanlegg, <i>kan overføres</i>	485 300 000	
61	Rentekompensasjon - kirkebygg, <i>kan overføres</i>	69 100 000	554 400 000
585	Husleietvistutvalget:		
1	Driftsutgifter	15 100 000	15 100 000
586	Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser:		
63	Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag	1 211 100 000	
64	Investeringsstilskudd, <i>kan overføres</i>	901 250 000	2 112 350 000
587	Statens bygningstekniske etat:		
1	Driftsutgifter	54 100 000	
22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling	17 000 000	71 100 000
	Sum bolig, bomiljø og bygg		7 400 050 000
	Sum Kommunal- og regionaldepartementet		96 283 690 000

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Administrasjon

600	Arbeids- og inkluderingsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	234 800 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 200 000	238 000 000
601	Utredningsvirksomhet, forskning m.m.:		
21	Spesielle driftsutgifter	73 964 000	
50	Norges forskningsråd	123 454 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
70	Tilskudd	24 701 000	
72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.	11 000 000	233 119 000
	Sum administrasjon		<u>471 119 000</u>

Administrasjon av arbeids- og velferdspolitikken

604	NAV-reform og pensjonsreform:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 45</i>	62 950 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	<u>725 060 000</u>	788 010 000
605	Arbeids- og velferdsetaten:		
1	Driftsutgifter	9 342 901 000	
21	Spesielle driftsutgifter	24 304 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	225 732 000	
70	Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykemeldte, <i>kan overføres</i>	<u>220 880 000</u>	9 813 817 000
606	Trygderetten:		
1	Driftsutgifter	<u>60 857 000</u>	<u>60 857 000</u>
	Sum administrasjon av arbeids- og velferds- politikken		<u>10 662 684 000</u>

Tiltak for bedre levekår mv.

621	Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering:		
21	Spesielle driftsutgifter	33 990 000	
62	Kvalifiseringsprogrammet, <i>kan overføres</i>	769 046 000	
63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	175 940 000	
70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	48 648 000	
74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.	<u>9 590 000</u>	1 037 214 000
	Sum tiltak for bedre levekår mv.		<u>1 037 214 000</u>

Arbeidsmarked

634	Arbeidsmarkedstiltak:		
21	Forsøk, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	71 880 000	
76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	<u>7 207 820 000</u>	7 279 700 000
635	Ventelønn:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>210 000 000</u>	<u>210 000 000</u>
	Sum arbeidsmarked		<u>7 489 700 000</u>

Arbeidsmiljø og sikkerhet

640	Arbeidstilsynet:		
1	Driftsutgifter	415 700 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>4 100 000</u>	419 800 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
642	Petroleumstilsynet:		
1	Driftsutgifter	172 100 000	
21	Spesielle driftsutgifter	21 100 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>1 650 000</u>	194 850 000
643	Statens arbeidsmiljøinstitutt:		
50	Statstilskudd	<u>94 500 000</u>	94 500 000
645	Regional verneombudsordning i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen:		
70	Tilskudd til oppstartskapital	<u>6 000 000</u>	6 000 000
646	Pionerdykkere i Nordsjøen:		
72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	<u>2 900 000</u>	2 900 000
648	Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.:		
1	Driftsutgifter	14 300 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 733 000	
70	Tilskudd til faglig utvikling	<u>4 000 000</u>	20 033 000
	Sum arbeidsmiljø og sikkerhet		<u>738 083 000</u>

Integrering og mangfold

650	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	<u>170 949 000</u>	170 949 000
651	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere:		
21	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, integrering og mangfold, <i>kan overføres</i>	19 600 000	
60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	4 226 450 000	
62	Kommunale innvandrertiltak	86 193 000	
70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	3 560 000	
71	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	47 188 000	
72	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	<u>2 152 000</u>	4 385 143 000
652	Kontaktutvalget mellom innvandrerbefolkningen og myndighetene:		
1	Driftsutgifter	<u>6 060 000</u>	6 060 000
653	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere:		
21	Spesielle driftsutgifter, opplæring i norsk og samfunnskunnskap, <i>kan overføres</i>	16 180 000	
22	Norskprøver for voksne innvandrere	14 450 000	
60	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	<u>1 679 686 000</u>	1 710 316 000
	Sum integrering og mangfold		<u>6 272 468 000</u>

Kontantytelser

660	Krigspensjon:		
70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	185 000 000	
71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>435 000 000</u>	620 000 000
664	Pensjonstrygden for sjømenn:		
70	Tilskudd	<u>535 000 000</u>	535 000 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
666 Avtalefestet pensjon (AFP):		
70 Tilskudd	1 415 000 000	1 415 000 000
667 Supplerende stønad til personer over 67 år:		
70 Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	330 000 000	330 000 000
Sum kontantytelser		<u>2 900 000 000</u>
Nasjonale minoriteter		
670 Nasjonale minoriteter:		
60 Tiltak for rom, <i>kan overføres</i>	5 470 000	
70 Tilskudd til nasjonale minoriteter	5 665 000	
71 Avkastning av Romanifolkets/taternes kulturfond	3 700 000	14 835 000
Sum nasjonale minoriteter		<u>14 835 000</u>
Samiske formål		
680 Sametinget:		
50 Sametinget	215 136 000	
54 Avkastning av Samefolkets fond	4 650 000	219 786 000
681 Tilskudd til samiske formål:		
72 Samisk språk, informasjon, mv.	10 845 000	
74 Dokumentasjon, formidling mv.	1 400 000	12 245 000
682 G'aldu - Kompetansesenteret for urfolks rettigheter:		
1 Driftsutgifter	3 049 000	3 049 000
684 Internasjonalt fag- og formidlingssenter for reindrift:		
1 Driftsutgifter	3 435 000	3 435 000
Sum samiske formål		<u>238 515 000</u>
Beskyttelse og innvandring		
690 Utlendingsdirektoratet:		
1 Driftsutgifter	725 815 000	
21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak, <i>kan nyttes under post 60</i>	2 756 867 000	
22 Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	89 813 000	
23 Kunnskapsutvikling, migrasjon, <i>kan overføres</i>	6 784 000	
47 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, EFFEKT-programmet, <i>kan overføres</i>	100 000 000	
60 Tilskudd til vertskommuner for statlige mottak for asylsøkere og flyktninger	235 220 000	
70 Økonomiske ytelser til beboere i asylmottak	591 100 000	
72 Retur og tilbakevending for flyktninger, <i>kan overføres</i>	50 104 000	
73 Gjenbosetting av flyktninger - støttetiltak, <i>kan nyttes under kap. 651 post 60</i>	6 140 000	
75 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	12 800 000	4 574 643 000
691 Utlendingsnemnda:		
1 Driftsutgifter	229 592 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling	16 512 000	246 104 000
	Sum beskyttelse og innvandring		4 820 747 000
	Sum Arbeids- og inkluderingsdepartementet		34 645 365 000

Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet mv.

700	Helse- og omsorgsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	152 666 000	152 666 000
702	Beredskap:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	70 915 000	
70	Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	3 275 000	74 190 000
703	Internasjonalt samarbeid:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	45 885 000	
70	Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 60</i>	32 300 000	78 185 000
	Sum helse- og omsorgsdepartementet mv.		305 041 000

Folkehelse

710	Nasjonalt folkehelseinstitutt:		
1	Driftsutgifter	468 154 000	
21	Spesielle driftsutgifter	709 104 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	17 219 000	1 194 477 000
711	Ernæring og mattrygghet:		
1	Driftsutgifter	18 521 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	11 000 000	
70	Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	1 000 000	
74	Skolefrukt, <i>kan overføres</i>	17 289 000	47 810 000
712	Bioteknologinemnda:		
1	Driftsutgifter	8 117 000	8 117 000
715	Statens strålevern:		
1	Driftsutgifter	70 710 000	
21	Spesielle driftsutgifter	41 179 000	111 889 000
716	Statens institutt for rusmiddelforskning:		
1	Driftsutgifter	35 950 000	35 950 000
718	Rusmiddelforebygging:		
21	Spesielle driftsutgifter	77 969 000	
63	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	27 299 000	
70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	95 821 000	201 089 000
719	Annet folkehelsearbeid:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 79</i>	50 301 000	
60	Kommunetilskudd, <i>kan overføres</i>	11 855 000	
70	Smittevern mv., <i>kan overføres</i>	31 529 000	
73	Fysisk aktivitet, <i>kan overføres</i>	31 488 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
79	Andre tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	15 460 000	140 633 000
	Sum folkehelse		<u>1 739 965 000</u>
Helseforvaltning			
720	Helsedirektoratet:		
1	Driftsutgifter	732 421 000	
21	Spesielle driftsutgifter	44 653 000	
22	Elektroniske resepter, <i>kan overføres</i>	56 770 000	833 844 000
721	Statens helsetilsyn:		
1	Driftsutgifter	84 771 000	84 771 000
722	Norsk pasientskadeerstatning:		
1	Driftsutgifter	107 256 000	
70	Advokatutgifter	29 966 000	
71	Særskilte tilskudd	2 064 000	139 286 000
723	Pasientskadenemnda:		
1	Driftsutgifter	34 688 000	34 688 000
724	Statens autorisasjonskontor for helsepersonell:		
1	Driftsutgifter	24 513 000	24 513 000
725	Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten:		
1	Driftsutgifter	112 932 000	112 932 000
726	Statens helsepersonellnemnd:		
1	Driftsutgifter	6 060 000	6 060 000
728	Klagenemnda for behandling i utlandet og Preimplantasjonsdiagnostikknemnda:		
1	Driftsutgifter	3 624 000	3 624 000
729	Pasient- og brukerombud:		
1	Driftsutgifter	54 062 000	54 062 000
	Sum helseforvaltning		<u>1 293 780 000</u>

Spesialisthelsetjenester

732	Regionale helseforetak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 354 000	
70	Særskilte tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 72, 73, 74 og 75</i>	341 691 000	
72	Basisbevilgning Helse Sør-Øst RHF, <i>kan overføres</i>	40 409 437 000	
73	Basisbevilgning Helse Vest RHF, <i>kan overføres</i>	14 057 339 000	
74	Basisbevilgning Helse Midt-Norge RHF, <i>kan overføres</i>	10 718 406 000	
75	Basisbevilgning Helse Nord RHF, <i>kan overføres</i>	9 511 682 000	
76	Innsatsstyrt finansiering, <i>overslagsbevilgning</i>	19 148 942 000	
77	Poliklinisk virksomhet mv., <i>overslagsbevilgning</i>	2 313 459 000	
78	Forskning og nasjonale kompetansesentre, <i>kan overføres</i>	858 114 000	
79	Raskere tilbake, <i>kan overføres</i>	483 567 000	
81	Tilskudd til store byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	287 312 000	
82	Investeringslån, <i>kan overføres</i>	689 628 000	
83	Opptreksrenter for lån fom. 2008, <i>overslagsbevilgning</i>	6 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
91	Opptreksrenter for lån tom. 2007, <i>overslagsbevilgning</i>	10 000 000	98 843 931 000
733	Habilitering og rehabilitering:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	17 719 000	
70	Behandlingsreiser til utlandet	103 444 000	
72	Kjøp av opptrening mv., <i>kan overføres</i>	41 160 000	
79	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	16 400 000	178 723 000
734	Særskilte tilskudd til psykiske helse- og rustiltak:		
1	Driftsutgifter - Kontollkomisjonene	35 919 000	
70	Tvunget psykisk helsevern for pasienter som ikke har bosted i riket	2 121 000	
71	Tvungen omsorg for psykisk utviklingshemmede	65 461 000	
72	Utviklingsområder innen psykisk helsevern og rus	52 448 000	155 949 000
	Sum spesialisthelsetjenester		<u>99 178 603 000</u>
Legemidler			
750	Statens legemiddelverk:		
1	Driftsutgifter	206 010 000	206 010 000
751	Legemiddeltiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 165 000	
70	Tilskudd	57 377 000	69 542 000
	Sum legemidler		<u>275 552 000</u>
Helse- og omsorgstjenester i kommunene			
761	Omsorgstjeneste:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	140 872 000	
60	Kompetansetiltak i kommunene, <i>kan overføres</i>	193 555 000	
61	Vertskommuner	971 213 000	
66	Brukerstyrt personlig assistanse	82 320 000	
67	Utviklingstiltak	36 882 000	
71	Frivillig arbeid mv.	19 307 000	
72	Landsbystiftelsen	63 608 000	
73	Særlige omsorgsbehov	19 913 000	
75	Kompetansetiltak	9 961 000	
79	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	12 597 000	1 550 228 000
762	Primærhelsetjeneste:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	24 079 000	
60	Helsestasjonstjenesten og skolehelsetjenesten	6 500 000	
61	Fengselshelsetjeneste	117 281 000	
70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	33 585 000	
71	Frivillig arbeid mv.	6 024 000	
73	Forebygging av uønskede svangerskap og abort, <i>kan overføres</i>	28 512 000	
74	Stiftelsen Amatea	15 465 000	231 446 000
763	Rustiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	63 500 000	
61	Kommunalt rusarbeid, <i>kan overføres</i>	323 088 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
71	Frivillig arbeid mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	160 421 000	
72	Kompetansesentra mv.	95 887 000	642 896 000
764	Psykisk helse:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	33 941 000	
60	Psykisk helsearbeid, <i>kan overføres</i>	195 837 000	
72	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	413 543 000	
73	Vold og traumatisk stress, <i>kan overføres</i>	108 255 000	751 576 000
769	Utredningsvirksomhet mv.:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	29 837 000	
70	Utredningsvirksomhet mv., <i>kan nyttes under post 21</i>	4 200 000	34 037 000
	Sum helse- og omsorgstjenester i kommunene		<u>3 210 183 000</u>

Tannhelse

770	Tannhelsetjeneste:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	9 804 000	
70	Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	60 682 000	70 486 000
	Sum tannhelse		<u>70 486 000</u>

Kunnskap og kompetanse

780	Forskning:		
50	Norges forskningsråd mv.	250 294 000	250 294 000
781	Forsøk og utvikling mv.:		
21	Spesielle driftsutgifter	59 315 000	
79	Andre tilskudd	40 004 000	99 319 000
782	Helseregistre:		
21	Spesielle driftsutgifter	16 000 000	
70	Tilskudd	32 000 000	48 000 000
783	Personell:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	2 023 000	
61	Turnustjeneste	143 037 000	
79	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	22 766 000	167 826 000
	Sum kunnskap og kompetanse		<u>565 439 000</u>
	Sum Helse- og omsorgsdepartementet		<u>1 066 639 049 000</u>

Barne- og likestillingsdepartementet

Administrasjon

800	Barne- og likestillingsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	112 150 000	
21	Spesielle driftsutgifter	6 151 000	118 301 000
	Sum administrasjon		<u>118 301 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Tiltak for familie og likestilling			
840	Krisetiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	13 919 000	
60	Tilskudd til krisesentre	250 292 000	
61	Tilskudd til incestsentre, <i>overslagsbevilgning</i>	61 805 000	
70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv., <i>kan nyttes under kap. 858 post 1</i>	23 402 000	349 418 000
841	Samliv og konfliktløsning:		
21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse, <i>overslagsbevilgning</i>	13 416 000	
22	Opplæring, forskning, utvikling mv.	6 314 000	
23	Refusjon av utgifter til DNA-analyser, <i>overslagsbevilgning</i>	6 243 000	
70	Tilskudd til samlivstiltak, <i>kan nyttes under kap. 858 post 1</i>	4 572 000	
71	Tiltak etter samlivsbrudd for barn i konfliktfylte familier	3 000 000	33 545 000
842	Familievern:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	193 176 000	
21	Spesielle driftsutgifter	7 280 000	
70	Tilskudd til kirkens familieverntjeneste mv., <i>kan nyttes under post 1</i>	124 107 000	324 563 000
843	Likestillings- og diskrimineringsnemnda:		
1	Driftsutgifter	2 272 000	2 272 000
844	Kontantstøtte:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 418 000 000	1 418 000 000
845	Barnetrygd:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	14 820 000 000	14 820 000 000
846	Forsknings- og utredningsvirksomhet, tilskudd mv.:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 50</i>	16 093 000	
50	Forskning, <i>kan nyttes under post 21</i>	11 348 000	
70	Tilskudd	15 108 000	
71	Særlige familiepolitiske tiltak	1 053 000	
72	Tiltak for lesbiske og homofile	7 341 000	
73	Tilskudd til likestillingssentre	5 304 000	
79	Tilskudd til internasjonalt familie- og likestillingsarbeid, <i>kan overføres</i>	10 247 000	66 494 000
847	Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	28 121 000	
50	Forskning	5 821 000	
70	Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner	155 577 000	
71	Tiltak for økt tilgjengelighet og universell utforming, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	20 484 000	210 003 000
849	Likestillings- og diskrimineringsombudet:		
50	Basisbevilgning	51 128 000	51 128 000
	Sum tiltak for familie og likestilling		17 275 423 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
Tiltak for barn og ungdom		
850	Barneombudet:	
1	Driftsutgifter	12 423 000
852	Adopsjonsstøtte:	
70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	16 677 000
853	Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker:	
1	Driftsutgifter	118 276 000
854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet:	
21	Spesielle driftsutgifter	36 846 000
50	Forskning, <i>kan nyttes under post 71</i>	13 719 000
64	Tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	185 752 000
65	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak knyttet til enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	372 762 000
71	Utvikling og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 50</i>	48 048 000
72	Atferdssenteret	11 266 000
855	Statlig forvaltning av barnevernet:	
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 22 og post 60</i>	3 114 157 000
21	Spesielle driftsutgifter	65 112 000
22	Kjøp av private barnevernstjenester, <i>kan nyttes under post 1</i>	1 517 294 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	64 997 000
60	Tilskudd til kommunene, <i>kan nyttes under post 1</i>	169 948 000
856	Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere:	
1	Driftsutgifter	580 500 000
857	Barne- og ungdomstiltak:	
21	Spesielle driftsutgifter	2 288 000
50	Forskning, <i>kan nyttes under post 71</i>	6 902 000
70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	97 596 000
71	Utviklingsarbeid, <i>kan nyttes under post 50</i>	11 038 000
73	Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i>	47 078 000
79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid mv., <i>kan overføres</i>	33 698 000
858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet:	
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 855 post 1</i>	176 540 000
21	Spesielle driftsutgifter	19 198 000
22	Reguleringspremie til KLP og fylkeskommunale pensjonskasser	29 197 000
859	EUs ungdomsprogram:	
1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 962 000
	Sum tiltak for barn og ungdom	6 758 274 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Forbrukerpolitikk			
860	Forbrukerrådet:		
50	Basisbevilgning	97 149 000	
51	Markedsportaler	8 300 000	105 449 000
862	Positiv miljømerking:		
70	Driftstilskudd til offentlig stiftelse for positiv miljømerking	4 677 000	4 677 000
865	Forbrukerpolitiske tiltak og internasjonalt samarbeid:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 644 000	
79	EUs rammeprogram for forbrukerpolitikk, <i>kan overføres</i>	4 384 000	13 028 000
866	Statens institutt for forbruksforskning:		
50	Basisbevilgning	26 481 000	26 481 000
867	Sekretariatet for Forbrukertvistutvalget og Markedsrådet:		
1	Driftsutgifter	7 536 000	7 536 000
868	Forbrukerombudet:		
1	Driftsutgifter	20 888 000	20 888 000
	Sum forbrukerpolitikk		178 059 000
	Sum Barne- og likestillingsdepartementet		24 330 057 000

Nærings- og handelsdepartementet

Administrasjon

900	Nærings- og handelsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	170 927 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	36 000 000	
23	Forenklingstiltak, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	20 400 000	
72	Tilskudd til beredskapsordninger	3 000 000	
73	Tilskudd til Ungt Entreprenørskap, <i>kan overføres</i>	11 000 000	249 327 000
	Sum administrasjon		249 327 000

Infrastruktur og rammebetingelser

901	Styret for det industrielle rettsvern:		
1	Driftsutgifter	201 600 000	201 600 000
902	Justervesenet:		
1	Driftsutgifter	85 800 000	
21	Spesielle driftsutgifter	2 000 000	87 800 000
903	Norsk Akkreditering:		
1	Driftsutgifter	31 600 000	31 600 000
904	Brønnøysundregistrene:		
1	Driftsutgifter	285 950 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
22	Forvaltning av Altinn-løsningen, <i>kan overføres</i>	213 500 000	
23	Offentlige informasjonstjenester, <i>kan overføres</i>	14 550 000	514 000 000
905	Norges geologiske undersøkelse:		
1	Driftsutgifter	122 100 000	
21	Spesielle driftsutgifter	67 300 000	189 400 000
906	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard:		
1	Driftsutgifter	12 900 000	
30	Sikrings- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	10 300 000	23 200 000
907	Sjøfartsdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	302 600 000	302 600 000
908	Skipsregistrene:		
1	Driftsutgifter	18 200 000	18 200 000
909	Tiltak for sysselsetting av sjøfolk:		
73	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, <i>overslagsbevilgning</i>	1 750 000 000	1 750 000 000
913	Standardisering:		
70	Tilskudd	30 500 000	30 500 000
	Sum infrastruktur og rammebetingelser		3 148 900 000
Forskning, innovasjon og internasjonalisering			
920	Norges forskningsråd:		
50	Tilskudd	1 307 000 000	1 307 000 000
922	Romvirksomhet:		
50	Norsk Romsenter	43 100 000	
70	Kontingent i European Space Agency (ESA)	145 400 000	
71	Internasjonal romvirksomhet	404 200 000	
72	Nasjonale følgemidler, <i>kan overføres</i>	58 400 000	
73	Galileo	124 200 000	775 300 000
924	Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	56 000 000	56 000 000
929	Norsk Designråd:		
70	Tilskudd	36 000 000	36 000 000
934	Internasjonaliseringstiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	13 000 000	
73	Støtte ved kapitalvareeksport	366 000 000	
74	Norsk deltakelse i EXPO 2010, <i>kan overføres</i>	12 500 000	391 500 000
937	Svalbard Reiseliv AS:		
71	Tilskudd	2 100 000	2 100 000
	Sum forskning, innovasjon og internasjonalisering		2 567 900 000
Statlig eierskap			
950	Forvaltning av statlig eierskap:		
21	Spesielle driftsutgifter	10 700 000	10 700 000
953	Kings Bay AS:		
70	Tilskudd	15 000 000	15 000 000
	Sum statlig eierskap		25 700 000
	Sum Nærings- og handelsdepartementet		5 991 827 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Fiskeri- og kystdepartementet			
Administrasjon			
1000	Fiskeri- og kystdepartementet:		
1	Driftsutgifter	102 296 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 400 000	
70	Tilskudd diverse formål, <i>kan overføres</i>	500 000	
71	Tilskudd til kystkultur, <i>kan overføres</i>	8 250 000	122 446 000
1001	Deltakelse i internasjonale organisasjoner:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	9 260 000	9 260 000
	Sum administrasjon		<u>131 706 000</u>
Forskning og innovasjon			
1020	Havforskningsinstituttet:		
1	Driftsutgifter	307 150 000	
21	Spesielle driftsutgifter	280 700 000	587 850 000
1021	Drift av forskningsfartøyene:		
1	Driftsutgifter	126 170 000	
21	Spesielle driftsutgifter	55 730 000	181 900 000
1022	NIFES:		
1	Driftsutgifter	57 400 000	
21	Spesielle driftsutgifter	80 800 000	138 200 000
1023	Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU:		
21	Spesielle driftsutgifter	8 000 000	
50	Tilskudd Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	322 100 000	
51	Tilskudd Veterinærinstituttet	39 120 000	
71	Tilskudd til utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	22 850 000	
72	Tilskudd Nofima, <i>kan overføres</i>	68 636 000	
74	Tilskudd marin bioteknologi mv., <i>kan overføres</i>	32 800 000	
75	Tilskudd Akvariet i Bergen	3 425 000	496 931 000
	Sum forskning og innovasjon		<u>1 404 881 000</u>
Fiskeri- og havbruksforvaltning			
1030	Fiskeridirektoratet:		
1	Driftsutgifter	331 900 000	
21	Spesielle driftsutgifter	4 650 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 600 000	338 150 000
1050	Diverse fiskeriformål:		
71	Sosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
72	Tilskudd til sikkerhetsopplæring for fiskere	13 000 000	
74	Erstatninger, <i>kan overføres</i>	2 140 000	
75	Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene, <i>kan overføres</i>	54 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
79	Informasjon ressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	1 400 000	72 540 000
	Sum fiskeri- og havbruksforvaltning		<u>410 690 000</u>
Kystforvaltning			
1062	Kystverket:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	1 356 300 000	
21	Spesielle driftsutgifter	740 700 000	
30	Nyanlegg og større vedlikehold, <i>kan overføres</i>	458 850 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	118 680 000	
60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg, <i>kan overføres</i>	31 800 000	
70	Tilskudd Redningselskapet	<u>42 000 000</u>	2 748 330 000
1070	Samfunnet Jan Mayen:		
1	Driftsutgifter	41 800 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>7 400 000</u>	49 200 000
	Sum kystforvaltning		<u>2 797 530 000</u>
	Sum Fiskeri- og kystdepartementet		<u>4 744 807 000</u>

Landbruks- og matdepartementet

Landbruks- og matforvaltning m.m.

1100	Landbruks- og matdepartementet:		
1	Driftsutgifter	128 320 000	
45	Store utstyrskjøp og vedlikehold - ordinære forvaltningsorganer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	2 835 000	
50	Store utstyrskjøp og vedlikehold - forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	<u>255 000</u>	131 410 000
	Sum landbruks- og matforvaltning m.m.		<u>131 410 000</u>

Matpolitikk

1112	Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet:		
50	Kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap, Veterinærinstituttet	85 651 000	
51	Kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap, Bioforsk	65 440 000	
52	Støtte til fagsentrene, Bioforsk	<u>19 017 000</u>	170 108 000
1115	Mattilsynet:		
1	Driftsutgifter	1 156 717 000	
22	Reguleringspremie til kommunale og fylkeskommunale pensjonskasser	7 224 000	
23	Særskilte prosjekt, <i>kan overføres</i>	9 001 000	
71	Tilskudd til erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>1 131 000</u>	1 174 073 000
	Sum matpolitikk		<u>1 344 181 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Forskning og innovasjon			
1137	Forskning og innovasjon:		
50	Forskningsaktivitet	222 588 000	
51	Basisbevilgninger til forskningsinstitutter m.m.	181 147 000	
53	Omstillingsmidler instituttsektoren mv.	4 096 000	407 831 000
	Sum forskning og innovasjon		<u>407 831 000</u>
Næringsutvikling, ressursforvaltning og miljøtiltak			
1138	Støtte til organisasjoner m.m.:		
70	Støtte til organisasjoner, <i>kan overføres</i>	20 447 000	
71	Internasjonalt skogpolitisk samarbeid - organisasjoner og prosesser, <i>kan overføres</i>	7 873 000	28 320 000
1139	Genressurser, miljø- og ressursregistreringer:		
70	Tilskudd til miljø- og ressurstiltak, <i>kan overføres</i>	15 655 000	
71	Tilskudd til genressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	19 929 000	35 584 000
1141	Kunnskapsutvikling m.m. innen miljø- og næringsstiltak i landbruket:		
50	Næringsøkonomisk dokumentasjon og analyse	23 142 000	
52	Kunnskapsutvikling og kunnskapsformidling om arealressurser, skog og landskap	94 970 000	118 112 000
1143	Statens landbruksforvaltning:		
1	Driftsutgifter	171 122 000	
60	Tilskudd til veterinærdekning	118 879 000	
70	Tilskudd til beredskap i kornsektoren, <i>kan overføres</i>	361 000	
72	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	302 000	
73	Tilskudd til erstatninger m.m. ved tiltak mot dyre- og plantesykdommer, <i>overslagsbevilgning</i>	45 610 000	
74	Tilskudd til prosjekt innen planteforedling og oppformering, <i>kan overføres</i>	15 096 000	
75	Kompensasjon til dyreeiere som blir pålagt beitenekt	1 000 000	352 370 000
1144	Regionale og lokale tiltak i landbruket:		
77	Regionale og lokale tiltak i landbruket, <i>kan overføres</i>	4 292 000	4 292 000
1147	Reindriftsforvaltningen:		
1	Driftsutgifter	39 519 000	
45	Store utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 958 000	
70	Tilskudd til fjellstuer	702 000	
71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	10 304 000	
82	Radioaktivitetstiltak, <i>kan overføres</i>	2 500 000	59 983 000
1148	Naturskade - erstatninger og sikring:		
71	Naturskade, erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	87 000 000	87 000 000
1149	Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket:		
51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 271 000	
71	Tilskudd til verdiskapings- og klimatiltak i skogbruket m.m., <i>kan overføres</i>	66 485 000	69 756 000
1150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.:		
50	Fondsavsetninger	1 012 753 000	
70	Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	269 600 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 195 600 000	
74	Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	7 537 619 000	
77	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	207 930 000	
78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 704 704 000	12 928 206 000
1151	Til gjennomføring av reindriftsavtalen:		
51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	29 900 000	
72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	6 200 000	
75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	63 100 000	
79	Velferdsordninger	1 800 000	101 000 000
1161	Statskog SF - forvaltningsdrift:		
70	Tilskudd til forvaltningsdrift	15 173 000	
75	Oppsyn i statsallmenninger	8 796 000	23 969 000
	Sum næringsutvikling, ressursforvaltning og miljøtiltak		13 808 592 000
	Sum Landbruks- og matdepartementet		15 692 014 000

Samferdselsdepartementet

Administrasjon m.m.

1300	Samferdselsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	123 400 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	25 900 000	
71	Tilskudd til trafikksikkerhetsformål mv.	24 300 000	
72	Tilskudd til samferdselsberedskap	2 400 000	176 000 000
1301	Forskning og utvikling mv.:		
21	Utredninger vedrørende miljø, trafikksikkerhet mv.	18 600 000	
50	Samferdselsforskning, <i>kan overføres</i>	192 600 000	
72	Tilskudd til miljøvennlig transport, Transnova-prosjektet, <i>kan overføres</i>	51 600 000	262 800 000
	Sum administrasjon m.m.		438 800 000

Luftfartsformål

1310	Flytransport:		
70	Kjøp av innenlandske flyruter, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1311 post 71</i>	629 200 000	629 200 000
1311	Tilskudd til regionale flyplasser:		
70	Tilskudd til Avinors regionale flyplasser	50 000 000	
71	Tilskudd til ikke-statlige flyplasser, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1310 post 70</i>	37 800 000	87 800 000
1313	Luftfartstilsynet:		
1	Driftsutgifter	168 300 000	168 300 000
1314	Statens havarikommisjon for transport:		
1	Driftsutgifter	56 300 000	56 300 000
	Sum luftfartsformål		941 600 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Vegformål			
1320	Statens vegvesen:		
23	Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksveger m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 29, post 30, post 31 og post 72</i>	6 183 600 000	
25	Betalinger for arbeider utført før 2010 på de nye fylkesvegene	500 000 000	
29	Vederlag til OPS-prosjekter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23 og post 30</i>	441 000 000	
30	Riksveginvesteringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23, post 29, post 31 og post 72</i>	5 110 400 000	
31	Rassikring, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i>	850 000 000	
35	Vegutbygging i Bjørvika, <i>kan overføres</i>	235 200 000	
36	E16 over Filefjell, <i>kan overføres</i>	132 000 000	
37	E6 vest for Alta, <i>kan overføres</i>	150 000 000	
61	Rentekompensasjon for transporttiltak i fylkene	28 000 000	
72	Kjøp av riksvegferjetjenester, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23 og post 30</i>	436 000 000	14 066 200 000
	Sum vegformål		<u>14 066 200 000</u>
Særskilte transporttiltak			
1330	Særskilte transporttiltak:		
60	Særskilt tilskudd til kollektivtransport, <i>kan overføres</i>	429 100 000	
70	Kjøp av sjøtransporttjenester på strekningen Bergen-Kirkenes	298 000 000	
75	Kompensasjon til distriktene for forskjeller i drivstoffpriser	20 000 000	747 100 000
	Sum særskilte transporttiltak		<u>747 100 000</u>
Jernbaneformål			
1350	Jernbaneverket:		
23	Drift og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i>	4 387 000 000	
25	Drift og vedlikehold av Gardermobanen, <i>kan overføres</i>	74 700 000	
30	Investeringer i linjen, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23</i>	3 763 600 000	
31	Nytt dobbeltspor Oslo-Ski, <i>kan overføres</i>	130 000 000	
33	Fysisk skille Jernbaneverket - BaneTele AS, <i>kan overføres</i>	25 000 000	8 380 300 000
1351	Persontransport med tog:		
60	Kompensasjon for ansvarsoverføring kjøp av persontransport med tog	8 400 000	
70	Kjøp av persontransport med tog, <i>kan overføres</i>	1 740 200 000	1 748 600 000
1354	Statens jernbanetilsyn:		
1	Driftsutgifter	47 200 000	47 200 000
	Sum jernbaneformål		<u>10 176 100 000</u>

Kap. Post	Kroner	Kroner
Post og telekommunikasjoner		
1370	Posttjenester:	
70	Kjøp av post- og banktjenester	497 000 000
1380	Post- og teletilsynet:	
1	Driftsutgifter	171 100 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	17 300 000
70	Tilskudd til telesikkerhet og -beredskap, <i>kan overføres</i>	25 300 000
	Sum post og telekommunikasjoner	710 700 000
	Sum Samferdselsdepartementet	27 080 500 000
Miljøverndepartementet		
Fellesoppgaver, regional planlegging, forskning, internasjonalt arbeid m.m.		
1400	Miljøverndepartementet:	
1	Driftsutgifter	221 010 000
21	Spesielle driftsutgifter	154 532 000
22	Spesielle driftsutgifter knyttet til lokalt miljøvern og universell utforming, <i>kan overføres</i>	2 000 000
70	Grunnstøtte til frivillige miljøvern-organisasjoner	41 528 000
71	Internasjonale organisasjoner	42 777 000
73	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk, <i>kan overføres</i>	20 750 000
74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	3 700 000
75	Miljøvennlig byutvikling, <i>kan overføres</i>	31 000 000
76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	21 571 000
79	Den nordiske verdensarvstiftelsen	5 000 000
80	Tilskudd til universell utforming og tilgjengelighet for alle, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	600 000
81	Tilskudd til lokalt miljøvern og bærekraftige lokalsamfunn, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	36 000 000
1410	Miljøvernforskning og miljøovervåking:	
21	Miljøovervåking og miljødata	144 558 000
50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	140 667 000
51	Forskningsprogrammer m.m.	166 518 000
53	Internasjonalt samarbeid om miljøvern-forskning	6 160 000
70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	14 538 000
72	Tilskudd til GenØk - Senter for biosikkerhet	12 400 000
73	Infrastrukturtiltak til miljøinstituttene	8 392 000
	Sum fellesoppgaver, regional planlegging, forskning, internasjonalt arbeid m.m.	493 233 000
		1 073 701 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Naturens mangfold og friluftsliv			
1425	Vilt- og fisketiltak:		
1	Driftsutgifter	28 480 000	
70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	9 295 000	
71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	40 300 000	78 075 000
1426	Statens naturoppsyn:		
1	Driftsutgifter	111 412 000	
30	Tiltak i nasjonalparkene, <i>kan overføres</i>	27 391 000	
31	Tiltak i naturverns- og kulturlandskapsområder, <i>kan overføres</i>	39 502 000	
32	Skjærgårdsparker mv., <i>kan overføres</i>	23 695 000	202 000 000
1427	Direktoratet for naturforvaltning:		
1	Driftsutgifter	137 114 000	
21	Spesielle driftsutgifter	254 485 000	
30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	36 405 000	
31	Tiltak i friluftsområder, <i>kan overføres</i>	24 500 000	
32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	19 450 000	
34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	54 100 000	
35	Statlig erverv, nytt skogvern, <i>kan overføres</i>	134 981 000	
60	Tilskudd til lokalt utviklingsfond	10 000 000	
70	Tilskudd til kalking og lokale fiskeformål, <i>kan overføres</i>	88 000 000	
71	Forvaltningstiltak i verdensarvsområder, <i>kan overføres</i>	9 600 000	
72	Erstatninger for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	116 895 000	
73	Forebyggende og konfliktdempende tiltak i rovviltforvaltningen, <i>kan overføres</i>	75 000 000	
74	Tilskudd til friluftslivstiltak, <i>kan overføres</i>	20 693 000	
75	Internasjonale avtaler og medlemskap	1 042 000	
76	Tilskudd til informasjons- og kompetansesentre, <i>kan overføres</i>	17 400 000	
77	Tilskudd til nasjonalparksentre, <i>kan overføres</i>	19 600 000	
78	Friluftsrådenes landsforbund og interkommunale friluftsråd, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
81	Verdiskapingsprogrammet for naturarven, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	10 000 000	
82	Tilskudd til prioriterte arter og utvalgte naturtyper, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	20 000 000	1 057 265 000
	Sum naturens mangfold og friluftsliv		<u>1 337 340 000</u>

Kulturminner og kulturmiljø

1429	Riksantikvaren:		
1	Driftsutgifter	106 867 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 72 og 73</i>	23 415 000	
50	Tilskudd til Samisk kulturminnearbeid	3 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
72	Vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	213 212 000	
73	Brannsikring og beredskapstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	11 953 000	
74	Fartøyvern, <i>kan overføres</i>	42 004 000	
75	Internasjonalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	1 100 000	
77	Verdiskapingsprogram på kulturminneområdet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	18 400 000	
78	Tilskudd til beslutningsgrunnlag for myndighetsutøvelse innen arkeologi, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	6 500 000	426 451 000
1432	Norsk kulturminnefond:		
50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	55 230 000	55 230 000
	Sum kulturminner og kulturmiljø		481 681 000

Klima og forurensning

1441	Statens forurensningstilsyn:		
1	Driftsutgifter	308 160 000	
21	Spesielle driftsutgifter	21 595 000	
22	Statlig ordning for frivillig kjøp av klimakvoter	5 332 000	
39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres</i>	158 500 000	
75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i>	166 320 000	
76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	50 000 000	709 907 000
1445	Miljøvennlig skipsfart:		
21	Spesielle driftsutgifter	4 000 000	4 000 000
1447	Miljøhensyn i offentlige innkjøp:		
21	Spesielle driftsutgifter	14 000 000	14 000 000
	Sum klima og forurensning		727 907 000

Kart og geodata

1465	Statens kartverk, arbeid med nasjonal geografisk infrastruktur:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	403 445 000	403 445 000
	Sum kart og geodata		403 445 000

Nord- og polarområdene og radioaktiv forurensning i det ytre miljø

1471	Norsk Polarinstitut:		
1	Driftsutgifter	146 418 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	57 808 000	
50	Stipend	498 000	204 724 000
1472	Svalbard miljøvernfond:		
50	Overføringer til Svalbard miljøvernfond	11 450 000	11 450 000
1473	Radioaktiv forurensning i det ytre miljø:		
1	Driftsutgifter	11 000 000	11 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1474	Senter for klima og miljø:		
1	Driftsutgifter	17 000 000	17 000 000
	Sum nord- og polarområdene og radioaktiv forurensning i det ytre miljø		244 174 000
	Sum Miljøverndepartementet		4 268 248 000

Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Administrasjon mv.

1500	Fornyings- og administrasjonsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	149 489 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	65 067 000	
22	Forskning, <i>kan overføres</i>	13 416 000	227 972 000
1503	Midler til opplæring og utvikling av tillitsvalgte:		
70	Tilskudd	126 707 000	126 707 000
	Sum administrasjon mv.		354 679 000

Fylkesmannsembetene

1510	Fylkesmannsembetene:		
1	Driftsutgifter	1 208 018 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	154 800 000	1 362 818 000
	Sum fylkesmannsembetene		1 362 818 000

Fellestjenester regjeringskvartalet

1520	Departementenes Servicesenter:		
1	Driftsutgifter	350 397 000	
22	Fellesutgifter regjeringskvartalet	81 818 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	43 871 000	476 086 000
	Sum fellestjenester regjeringskvartalet		476 086 000

Partistøtte

1530	Tilskudd til de politiske partier:		
1	Driftsutgifter	1 350 000	
70	Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	227 209 000	
71	Tilskudd til de politiske partiers kommunale organisasjoner	29 582 000	
73	Tilskudd til de politiske partiers fylkesorganisasjoner	64 612 000	
75	Tilskudd til de politiske partiers fylkesungdomsorganisasjoner	18 367 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
76 Tilskudd til de politiske partiers sentrale ungdomsorganisasjoner	6 862 000	347 982 000
Sum partistøtte		<u>347 982 000</u>
Pensjoner m.m.		
1541 Pensjoner av statskassen:		
1 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>21 600 000</u>	21 600 000
1542 Tilskudd til Statens Pensjonskasse:		
1 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	8 048 000 000	
70 For andre medlemmer av Statens Pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>90 000 000</u>	8 138 000 000
1543 Arbeidsgiveravgift til folketrygden:		
1 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	754 000 000	
70 For andre medlemmer av Statens Pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>8 000 000</u>	762 000 000
1544 Boliglånsordningen i Statens Pensjonskasse:		
1 Driftsutgifter	31 000 000	
70 Tap/avskrivninger	2 000 000	
90 Utlån, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>6 000 000 000</u>	6 033 000 000
1546 Yrkesskadeforsikring:		
1 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>92 000 000</u>	92 000 000
1547 Gruppelivsforsikring:		
1 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>131 000 000</u>	131 000 000
Sum pensjoner m.m.		<u>15 177 600 000</u>
Konkurranspolitikk		
1550 Konkurransetilsynet:		
1 Driftsutgifter	80 934 000	
23 Klagenemnda for offentlige anskaffelser	<u>5 387 000</u>	86 321 000
Sum konkurransepolitikk		<u>86 321 000</u>
Forvaltningsutvikling og IKT-politikk		
1560 Direktoratet for forvaltning og IKT:		
1 Driftsutgifter	157 714 000	
21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	44 978 000	
23 Elektronisk ID, <i>kan overføres</i>	<u>60 960 000</u>	263 652 000
1561 IKT-politikk:		
22 Samordning av IKT-politikken, <i>kan overføres</i>	16 022 000	
70 Tilskudd til standardisering (NorStella)	596 000	
71 Tilskudd til fri programvare (FriProg)	4 310 000	
72 Tilskudd til forebyggende informasjonssikkerhet (NorSIS)	<u>6 310 000</u>	27 238 000
1562 Internasjonalt IKT-samarbeid og utviklingsprogram:		
1 Driftsutgifter	4 027 000	
70 Tilskudd til internasjonale programmer, <i>kan overføres</i>	<u>16 794 000</u>	20 821 000
Sum forvaltningsutvikling og IKT-politikk		<u>311 711 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Personvern			
1570	Datatilsynet:		
1	Driftsutgifter	30 989 000	30 989 000
1571	Personvernnemnda:		
1	Driftsutgifter	1 683 000	1 683 000
	Sum personvern		32 672 000
Bygge- og eiendomspolitikk			
1580	Byggeprosjekter utenfor husleieordningen:		
30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	84 000 000	
33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	773 000 000	
36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	13 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	874 000 000
1581	Eiendommer til kongelige formål:		
1	Driftsutgifter	22 429 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	20 908 000	43 337 000
1582	Utvikling av Fornebuområdet:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	500 000	
30	Investeringer, Fornebu, <i>kan overføres</i>	10 500 000	11 000 000
	Sum bygge- og eiendomspolitikk		928 337 000
	Sum Fornyings- og administrasjonsdepartementet		19 078 206 000
Finansdepartementet			
Finansadministrasjon			
1600	Finansdepartementet:		
1	Driftsutgifter	287 700 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	37 200 000	
70	Tilskuddsmidler fra Finansmarkedsfondet	11 800 000	336 700 000
1602	Kredittilsynet:		
1	Driftsutgifter	286 900 000	286 900 000
1605	Senter for statlig økonomistyring:		
1	Driftsutgifter	309 500 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 400 000	324 900 000
1608	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	16 600 000	16 600 000
	Sum finansadministrasjon		965 100 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Skatte- og avgiftsadministrasjon			
1610	Toll- og avgiftsetaten:		
1	Driftsutgifter	1 279 600 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>83 600 000</u>	1 363 200 000
1618	Skatteetaten:		
1	Driftsutgifter	4 260 300 000	
21	Spesielle driftsutgifter	124 300 000	
22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	218 700 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>51 300 000</u>	4 654 600 000
	Sum skatte- og avgiftsadministrasjon		<u>6 017 800 000</u>
Offisiell statistikk			
1620	Statistisk sentralbyrå:		
1	Driftsutgifter	485 400 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	183 200 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>10 400 000</u>	679 000 000
	Sum offisiell statistikk		<u>679 000 000</u>
Andre formål			
1632	Kompensasjon for merverdiavgift:		
61	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>overslagsbevilgning</i>	13 900 000 000	
72	Tilskudd til private og ideelle virksomheter, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>1 445 000 000</u>	15 345 000 000
1634	Statens innkrevingsentral:		
1	Driftsutgifter	238 200 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>15 000 000</u>	253 200 000
1637	EU-opplysning:		
70	Tilskudd til frivillige organisasjoner	<u>4 600 000</u>	4 600 000
1638	Kjøp av klimavoter:		
1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 100 000	
21	Kvotekjøp, generell ordning, <i>kan overføres</i>	1 220 000 000	
22	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, <i>kan overføres</i>	<u>10 000 000</u>	1 238 100 000
1645	Statens finansfond:		
70	Tilskudd til drift	<u>30 000 000</u>	30 000 000
	Sum andre formål		<u>16 870 900 000</u>
Statsgjeld, renter og avdrag mv.			
1650	Statsgjeld, renter mv.:		
1	Driftsutgifter	30 900 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
89	Renter og provisjon mv. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	20 414 600 000	20 445 500 000
	Sum statsgjeld, renter og avdrag mv.		20 445 500 000
	Sum Finansdepartementet		44 978 300 000
Forsvarsdepartementet			
1700	Forsvarsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	319 823 000	
73	Forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	17 794 000	337 617 000
1710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg:		
24	Driftsresultat	-1 019 000 000	
46	Ekstraordinært vedlikehold, <i>kan overføres</i>	59 000 000	
47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres</i>	1 609 630 000	649 630 000
1716	Forsvarets forskningsinstitutt:		
51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	158 847 000	158 847 000
1719	Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	335 189 000	
43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet	18 000 000	
71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	64 854 000	
78	Norges tilskudd til NATOs driftsbudsjett, <i>kan overføres</i>	265 000 000	683 043 000
1720	Felles ledelse og kommandoapparat:		
1	Driftsutgifter	2 642 083 000	2 642 083 000
1723	Nasjonal sikkerhetsmyndighet:		
1	Driftsutgifter	112 074 000	112 074 000
1725	Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben:		
1	Driftsutgifter	1 715 903 000	
50	Overføring Statens Pensjonskasse, <i>kan overføres</i>	130 597 000	
70	Renter låneordning, <i>kan overføres</i>	5 964 000	1 852 464 000
1731	Hæren:		
1	Driftsutgifter	4 561 305 000	4 561 305 000
1732	Sjøforsvaret:		
1	Driftsutgifter	3 158 848 000	3 158 848 000
1733	Luftforsvaret:		
1	Driftsutgifter	3 725 002 000	3 725 002 000
1734	Heimevernet:		
1	Driftsutgifter	1 001 921 000	1 001 921 000
1735	Etterretningstjenesten:		
21	Spesielle driftsutgifter	913 339 000	913 339 000
1740	Forsvarets logistikkorganisasjon:		
1	Driftsutgifter	3 081 345 000	3 081 345 000
1760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1760, post 45</i>	1 027 627 000	
44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	80 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 668 947 000	
48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	209 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760, post 44</i>	90 000 000	9 075 574 000
1790	Kystvakten:		
1	Driftsutgifter	945 090 000	945 090 000
1791	Redningshelikoptertjenesten:		
1	Driftsutgifter	478 322 000	478 322 000
1792	Norske styrker i utlandet:		
1	Driftsutgifter	1 277 049 000	1 277 049 000
1795	Kulturelle og allmenntilgittige formål:		
1	Driftsutgifter	274 023 000	
60	Tilskudd til kommuner, <i>kan overføres</i>	1 564 000	
72	Overføringer til andre	1 766 000	277 353 000
	Sum Forsvarsdepartementet		<u>34 930 906 000</u>

Olje- og energidepartementet

Administrasjon

1800	Olje- og energidepartementet:		
1	Driftsutgifter	141 908 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	33 400 000	
71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	9 500 000	184 808 000
	Sum administrasjon		<u>184 808 000</u>

Petroleum

1810	Oljedirektoratet:		
1	Driftsutgifter	206 200 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	63 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	10 000 000	279 200 000
	Sum petroleum		<u>279 200 000</u>

Energi og vannressurser

1820	Norges vassdrags- og energidirektorat:		
1	Driftsutgifter	398 350 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	64 650 000	
22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under post 60</i>	120 800 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
60	Tilskudd til skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	20 000 000	
71	Tilskudd til strømforsyning, <i>kan overføres</i>	33 000 000	
73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer, <i>kan overføres</i>	60 000 000	702 800 000
	Sum energi og vannressurser		<u>702 800 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Energiomlegging			
1825	Omlegging av energibruk og energiproduksjon:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	34 500 000	
50	Overføring til Energifondet	956 000 000	
70	Tilskudd til elektrisitetssparing i husholdninger, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
74	Naturgass, <i>kan overføres</i>	26 000 000	
95	Kapitalinnskudd	5 000 000 000	6 056 500 000
	Sum energiomlegging		<u>6 056 500 000</u>
Teknologi og internasjonalisering			
1830	Forskning:		
22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	32 500 000	
50	Norges forskningsråd	741 000 000	
70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	10 300 000	783 800 000
1832	Internasjonalisering:		
70	Internasjonalisering, <i>kan overføres</i>	26 000 000	26 000 000
1833	CO ₂ -håndtering:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 368 000 000	
22	CO ₂ -håndtering, internasjonalt, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
30	Investeringer, <i>kan overføres</i>	1 822 000 000	
50	Overføring til fond for CLIMIT	81 800 000	
70	Administrasjon, Gassnova SF	91 000 000	3 382 800 000
	Sum teknologi og internasjonalisering		<u>4 192 600 000</u>
Statlig petroleumsvirksomhet			
1870	Petoro AS:		
70	Administrasjon	260 000 000	260 000 000
	Sum statlig petroleumsvirksomhet		<u>260 000 000</u>
	Sum Olje- og energidepartementet		<u>11 675 908 000</u>
Ymse utgifter			
2309	Tilfeldige utgifter:		
1	Driftsutgifter	11 543 864 000	11 543 864 000
	Sum ymse utgifter		<u>11 543 864 000</u>
Statsbankene			
2410	Statens lånekasse for utdanning:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	305 620 000	
45	Større utstyrskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	173 851 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	4 428 439 000	
70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	2 733 815 000	
71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	451 576 000	
72	Rentestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	861 700 000	
73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	370 120 000	
74	Tap på utlån	334 900 000	
76	Startstipend for kvotestudenter	7 518 000	
90	Økt lån og rentegjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>16 403 876 000</u>	26 071 415 000
2412	Husbanken:		
1	Driftsutgifter	308 550 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 400 000	
71	Tap på utlånsvirksomhet	25 000 000	
72	Rentestøtte	18 000 000	
90	Lån fra Husbanken, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>14 008 100 000</u>	14 375 050 000
2415	Innovasjon Norge, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak:		
75	Marint verdiskapingsprogram, <i>kan overføres</i>	<u>75 000 000</u>	75 000 000
2421	Innovasjon Norge:		
50	Innovasjon - prosjekter, fond	350 000 000	
51	Tapsfond, såkornkapitalfond	10 000 000	
70	Bedriftsutvikling og administrasjon	435 300 000	
71	Nettverk, profilering og reiseliv - programmer, <i>kan overføres</i>	405 000 000	
72	Forsknings- og utviklingskontrakter, <i>kan overføres</i>	265 000 000	
73	Tilskudd til innkjøpskonsortium for kjøp av kraft, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
78	Administrasjonsstøtte for distriktsrettede såkornfond	3 700 000	
79	Maritim utvikling, <i>kan overføres</i>	15 500 000	
90	Lån fra statskassen til utlånsvirksomhet, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>45 900 000 000</u>	47 424 500 000
2426	SIVA SF:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	37 700 000	
90	Lån, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000 000	
95	Egenkapital	<u>200 000 000</u>	337 700 000
2428	Eksporthfinans ASA:		
90	Lån	<u>20 000 000 000</u>	<u>20 000 000 000</u>
	Sum statsbankene		<u>108 283 665 000</u>

Statlig petroleumsvirksomhet

2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten:		
30	Investeringer	23 000 000 000	
50	Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond	1 400 000 000	24 400 000 000
	Sum statlig petroleumsvirksomhet	<u>24 400 000 000</u>	<u>24 400 000 000</u>

Kap. Post			Kroner	Kroner
Statens forretningsdrift				
2445	Statsbygg:			
24	Driftsresultat:			
	1 Driftsinntekter, overslagsbevilgning	3 393 100 000		
	2 Driftsutgifter, overslagsbevilgning	1 279 847 000		
	3 Avskrivninger	618 000 000		
	4 Renter av statens kapital	53 500 000		
	5 Til investeringsformål	916 545 000		
	6 Til reguleringsfondet	-23 248 000	-548 456 000	
30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>		96 000 000	
32	Igangsetting av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i>		48 000 000	
33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		908 800 000	
34	Videreføring av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i>		787 523 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		100 000 000	
49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>		100 000 000	1 491 867 000
2460	Garanti-instituttet for eksportkreditt:			
24	Driftsresultat:			
	1 Driftsinntekter, refusjon av driftsutgifter fra risikoavsetningsfond	-69 300 000		
	2 Driftsutgifter, overslagsbevilgning	69 300 000	0	
72	Tilskudd til administrasjon av garantiordning for langsiktige kraftavtaler		10 000 000	10 000 000
2465	Statens kartverk:			
24	Driftsresultat:			
	1 Driftsinntekter	-893 445 000		
	2 Driftsutgifter, overslagsbevilgning	880 134 000		
	3 Avskrivninger	10 831 000		
	4 Renter av statens kapital	2 480 000	0	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		12 000 000	12 000 000
2470	Statens Pensjonskasse:			
24	Driftsresultat			
	1 Driftsinntekter, overslagsbevilgning	-447 090 000		
	2 Driftsutgifter, overslagsbevilgning	371 326 000		
	3 Avskrivninger	69 674 000		
	4 Renter av statens kapital	14 649 000		
	5 Til investeringsformål	18 069 000	26 628 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		285 943 000	312 571 000
2490	NVE Anlegg:			
24	Driftsresultat			
	1 Driftsinntekter	-54 000 000		
	2 Driftsutgifter	47 300 000		
	3 Avskrivninger	5 600 000		
	4 Renter av statens kapital	1 100 000		
	5 Investeringsformål	1 000 000		
	6 Reguleringsfond	-1 000 000	0	

Kap. Post		Kroner	Kroner
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 000 000	6 000 000
	Sum statens forretningsdrift	<u>6 000 000</u>	<u>1 832 438 000</u>
Folketrygden			
Stønad ved fødsel og adopsjon			
2530	Foreldrepenger:		
70	Foreldrepenger ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i>	13 351 500 000	
71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	409 500 000	
72	Feriepenger av foreldrepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	380 000 000	
73	Foreldrepenger ved adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	75 000 000	14 216 000 000
	Sum stønad ved fødsel og adopsjon	<u>75 000 000</u>	<u>14 216 000 000</u>
Arbeidsliv			
2540	Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	30 000 000	30 000 000
2541	Dagpenger:		
70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	13 140 000 000	13 140 000 000
2542	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.:		
70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	850 000 000	850 000 000
	Sum arbeidsliv	<u>850 000 000</u>	<u>14 020 000 000</u>
Sosiale formål			
2620	Stønad til enslig mor eller far:		
70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 722 000 000	
72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	445 000 000	
73	Utdanningsstønad	64 000 000	
75	Tilskudd til flytting for å komme i arbeid	200 000	
76	Forskuttering av underholdsbidrag	860 000 000	4 091 200 000
2650	Sykepenger:		
70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	32 840 000 000	
71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 970 000 000	
72	Omsorgs- og pleiepenger ved barns sykdom m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	570 000 000	
73	Tilretteleggingstilskudd, <i>kan overføres</i>	273 406 000	
75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 860 000 000	37 513 406 000
2651	Ytelser under arbeidsavklaring:		
70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	27 579 000 000	27 579 000 000
2652	Medisinsk rehabilitering mv.:		
70	Rehabiliteringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 813 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
71	Legeerklæringer	280 000 000	2 093 000 000
2653	Ytelser til yrkesrettet attføring:		
70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 890 000 000	
71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	570 000 000	2 460 000 000
2655	Uførhet:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	19 820 000 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	31 270 000 000	
72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	1 904 000 000	
73	Foreløpig uførepensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	40 000 000	
74	Tidsbegrenset uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 705 000 000	
75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000 000	
76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	70 000 000	54 909 000 000
2661	Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.:		
70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 690 000 000	
71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 760 000 000	
73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	63 000 000	
74	Tilskudd til biler	1 045 000 000	
75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	3 049 300 000	
76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	131 000 000	
77	Ortopediske hjelpemidler	925 000 000	
78	Høreapparater	500 000 000	9 163 300 000
2670	Alderdom:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	42 868 000 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	68 777 000 000	
72	Ventetillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	33 000 000	
73	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	5 755 000 000	117 433 000 000
2680	Etterlatte:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 270 000 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 025 000 000	
72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	97 000 000	
74	Utdanningsstønad	1 350 000	
75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	10 000 000	2 403 350 000
2686	Gravferdsstønad:		
70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	150 000 000	150 000 000
2690	Diverse utgifter:		
70	Sykestønadsutgifter i utlandet	125 000 000	
77	Pasienter fra gjensidighetsland mv.	125 000 000	250 000 000
	Sum sosiale formål		258 045 256 000

Stønad ved helsetjenester

2711	Spesialisthelsetjeneste mv.:		
70	Spesialisthjelp	1 288 000 000	
71	Psykologhjelp	172 000 000	
72	Tannlegehjelp	1 380 000 000	
76	Private laboratorier og røntgeninstitutt	372 000 000	3 212 000 000
2751	Legemidler mv.:		
70	Legemidler	7 913 500 000	
71	Legeerklæringer	11 000 000	
72	Sykepleieartikler	1 395 000 000	9 319 500 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
2752	Refusjon av egenbetaling:		
70	Egenandelstak 1	3 818 400 000	
71	Egenandelstak 2	183 000 000	4 001 400 000
2755	Helsetjeneste i kommunene mv.:		
62	Fastlønnsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttes under post 71</i>	230 000 000	
70	Allmennlegehjelp	3 116 900 000	
71	Fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62</i>	1 727 300 000	
72	Jordmorhjelp	43 000 000	
73	Kiropraktorbehandling	105 000 000	
75	Logopedisk og ortoptisk behandling	81 000 000	5 303 200 000
2790	Andre helsetiltak:		
70	Bidrag, lokalt	217 300 000	217 300 000
	Sum stønad ved helsetjenester		<u>22 053 400 000</u>
	Sum Folketrygden		<u>308 334 656 000</u>
Statens pensjonsfond - Utland			
2800	Statens pensjonsfond - Utland:		
50	Overføring til fondet	220 389 000 000	220 389 000 000
	Sum Statens pensjonsfond - Utland		<u>220 389 000 000</u>
Totale utgifter:		<u>1 240 948 890 000</u>	

Kap. Post		Kroner	Kroner
Inntekter:			
Inntekter under departementene			
Regjering			
3024	Regjeringsadvokaten:		
1	Erstatning for utgifter i rettssaker	7 400 000	
3	Oppdrag	500 000	7 900 000
	Sum Regjering		<u>7 900 000</u>
Stortinget og underliggende institusjoner			
3041	Stortinget:		
1	Salgsinntekter	6 000 000	
3	Leieinntekter	2 500 000	8 500 000
3051	Riksrevisjonen:		
1	Refusjon innland	1 500 000	
2	Refusjon utland	1 500 000	3 000 000
	Sum Stortinget og underliggende institusjoner		<u>11 500 000</u>
Utenriksdepartementet			
3100	Utenriksdepartementet:		
1	Diverse gebyrer ved utenriksstasjonene	13 568 000	
2	Gebyrer for utlendingssaker ved utenriksstasjonene	63 900 000	
5	Refusjon spesialutsendinger mv.	7 068 000	
90	Tilbakebetaling av nødlån fra utlandet	318 000	84 854 000
	Sum Utenriksdepartementet		<u>84 854 000</u>
Kunnskapsdepartementet			
3200	Kunnskapsdepartementet:		
5	Refusjon utdanningsbistand NORAD mv.	1 751 000	1 751 000
3220	Utdanningsdirektoratet:		
1	Inntekter ved oppdrag	3 383 000	
2	Salgsinntekter mv.	6 637 000	10 020 000
3222	Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat:		
2	Salgsinntekter mv.	4 309 000	4 309 000
3224	Senter for IKT i utdanningen:		
1	Inntekter fra oppdrag mv.	1 000 000	1 000 000
3225	Tiltak i grunnsopplæringen:		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	141 275 000	141 275 000
3229	Andre tiltak:		
2	Salgsinntekter mv	1 440 000	
61	Refusjon fra fylkeskommuner	946 000	2 386 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3230	Kompetansesentre for spesialundervisning:		
1	Inntekter ved oppdrag	51 396 000	
2	Salgsinntekter mv.	13 165 000	64 561 000
3256	Vox - Nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk:		
1	Inntekter ved oppdrag	9 413 000	
2	Salgsinntekter mv.	1 201 000	10 614 000
3280	Felles administrative enheter:		
1	Inntekter ved oppdrag	10 000	
2	Salgsinntekter m.v.	10 000	20 000
3281	Felles tiltak for universiteter og høyskoler:		
2	Salgsinntekter mv.	10 000	10 000
3286	Forskningsfond:		
85	Avkastning - Fondet for forskning og nyskaping	3 558 160 000	
86	Avkastning - Regionale forskningsfond	212 400 000	3 770 560 000
3287	Forskningsinstitutter og andre tiltak:		
85	Avkastning fra Niels Henrik Abels minnefond	12 400 000	
86	Avkastning fra Ludvig Holbergs minnefond	9 100 000	21 500 000
3288	Internasjonale samarbeidstiltak:		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	4 752 000	4 752 000
	Sum Kunnskapsdepartementet		4 032 758 000

Kultur- og kirke departementet

3300	Kultur- og kirke departementet:		
1	Ymse inntekter	66 000	66 000
3305	Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser:		
1	Spilleoverskudd fra Norsk Tipping AS	833 333 000	
2	Gebyr-lotterier	4 540 000	
3	Refusjon	38 949 000	
4	Gebyr-stiftelser	235 000	
7	Inntekter ved oppdrag	842 000	877 899 000
3320	Allmenne kulturformål:		
1	Ymse inntekter	101 000	101 000
3322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom:		
1	Ymse inntekter	103 000	103 000
3323	Musikkformål:		
1	Ymse inntekter	33 441 000	33 441 000
3324	Scenekunstformål:		
1	Ymse inntekter	103 000	
2	Billett- og salgsinntekter m.m.	25 900 000	26 003 000
3325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer:		
1	Ymse inntekter	1 723 000	
2	Inntekter ved oppdrag	36 120 000	37 843 000
3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål:		
1	Ymse inntekter	7 326 000	
2	Inntekter ved oppdrag	915 000	8 241 000
3329	Arkivformål:		
1	Ymse inntekter	5 050 000	
2	Inntekter ved oppdrag	7 370 000	12 420 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3334	Film- og medieformål:		
1	Ymse inntekter	10 153 000	
2	Inntekter ved oppdrag	7 542 000	
70	Gebyr	15 500 000	33 195 000
3340	Kirkelig administrasjon:		
1	Ymse inntekter	11 082 000	
2	Inntekter ved oppdrag	26 786 000	37 868 000
3341	Presteskapt:		
1	Ymse inntekter	13 551 000	
2	Inntekter ved oppdrag	5 832 000	19 383 000
3342	Nidaros domkirke m.m.:		
1	Ymse inntekter	15 661 000	
4	Leieinntekter m.m.	2 366 000	18 027 000
	Sum Kultur- og kirke departementet		1 104 590 000
Justis- og politidepartementet			
3400	Justisdepartementet:		
1	Diverse inntekter	84 000	84 000
3410	Rettsgebyr:		
1	Rettsgebyr	158 739 000	158 739 000
3413	Jordskiftedomstolene:		
1	Saks- og gebyrinntekter	13 358 000	
2	Sideutgifter	5 344 000	18 702 000
3430	Kriminalomsorgens sentrale forvaltning:		
2	Arbeidsdriftens inntekter	57 966 000	
3	Andre inntekter	14 973 000	
4	Tilskudd	1 624 000	74 563 000
3432	Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS):		
3	Andre inntekter	862 000	862 000
3440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten:		
1	Gebyr - pass og våpen	281 600 000	
2	Refusjoner mv.	231 652 000	
3	Salgsinntekter	50 000 000	
4	Gebyr - vaktelskap	11 207 000	
6	Gebyr - utlendingssaker	89 852 000	
7	Gebyr - sivile gjøremål	505 021 000	
8	Gebyr - ID-kort	14 250 000	1 183 582 000
3441	Oslo politidistrikt:		
2	Refusjoner	24 288 000	
3	Salgsinntekter	12 204 000	
5	Personalbarnehage	2 844 000	39 336 000
3442	Politihøgskolen:		
2	Diverse inntekter	10 905 000	
3	Inntekter fra Justissektorens kurs- og øvings-senter	9 493 000	20 398 000
3450	Sivile vernepliktige, driftsinntekter:		
1	Inntekter av arbeid	21 309 000	
2	Andre inntekter	499 000	21 808 000
3451	Samfunnssikkerhet og beredskap:		
1	Gebyr	118 490 000	
3	Diverse inntekter	28 283 000	146 773 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3455	Redningstjenesten:		
1	Refusjoner	20 412 000	20 412 000
3456	Direktoratet for nødkommunikasjon:		
1	Brukerbetaling	4 750 000	
2	Refusjoner	23 496 000	28 246 000
3462	Tinglysing:		
1	Gebyrinntekter, borettsregister	51 760 000	
2	Gebyrinntekter, fast eiendom	928 800 000	980 560 000
3470	Fri rettshjelp:		
1	Tilkjente saksomkostninger m.m.	2 232 000	2 232 000
3473	Statens sivilrettsforvaltning:		
1	Diverse inntekter	157 000	157 000
3474	Konfliktråd:		
2	Refusjoner	1 124 000	1 124 000
	Sum Justis- og politidepartementet		2 697 578 000
Kommunal- og regionaldepartementet			
3585	Husleietvistutvalget:		
1	Gebyrer	630 000	630 000
3587	Statens bygningstekniske etat:		
4	Gebyrer, sentral godkjenning foretak	28 700 000	28 700 000
	Sum Kommunal- og regionaldepartementet		29 330 000
Arbeids- og inkluderingsdepartementet			
3600	Arbeids- og inkluderingsdepartementet:		
1	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	1 000 000	1 000 000
3605	Arbeids- og velferdsetaten:		
1	Administrasjonsvederlag	9 000 000	
6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag	22 000 000	31 000 000
3634	Arbeidsmarkedstiltak:		
85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkedstiltak	1 000 000	1 000 000
3635	Ventelønn:		
1	Refusjon statlig virksomhet mv.	53 000 000	
85	Innfordring av feilutbetaling av ventelønn	2 200 000	55 200 000
3640	Arbeidstilsynet:		
1	Diverse inntekter	1 100 000	
4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	5 300 000	
5	Tvangsmulkt	1 960 000	
7	Byggesaksbehandling, gebyrer	17 400 000	25 760 000
3642	Petroleumstilsynet:		
2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	800 000	
3	Refusjon av tilsynsutgifter	79 100 000	
6	Refusjoner/ymse inntekter	2 700 000	82 600 000
3651	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere:		
1	Integreringstilskudd for overføringsflyktninger, ODA-godkjente utgifter	74 000 000	74 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3653	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere:		
1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	175 731 000	175 731 000
3670	Nasjonale minoriteter:		
71	Avkastning av Romanifolkets fond	3 700 000	3 700 000
3680	Sametinget:		
51	Avkastning av Samefolkets fond	4 650 000	4 650 000
3690	Utlendingsdirektoratet:		
1	Retur og tilbakevending av flyktninger, ODA-godkjente utgifter	50 104 000	
2	Gebyr for nødvisum	134 000	
3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	12 500 000	
4	Statlige mottak, ODA-godkjente utgifter	1 942 374 000	
6	Gjenbosetting av flyktninger - støttetiltak, ODA-godkjente utgifter	6 140 000	2 011 252 000
	Sum Arbeids- og inkluderingsdepartementet		<u>2 465 893 000</u>
Helse- og omsorgsdepartementet			
3703	Internasjonalt samarbeid:		
3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	18 855 000	18 855 000
3710	Nasjonalt folkehelseinstitutt:		
2	Diverse inntekter	162 277 000	
3	Vaksinesalg	105 300 000	267 577 000
3715	Statens strålevern:		
2	Diverse inntekter	39 276 000	
5	Oppdragsinntekter	7 101 000	46 377 000
3716	Statens institutt for rusmiddelforskning:		
2	Diverse inntekter	2 180 000	2 180 000
3718	Rusmiddelforebygging:		
4	Gebyrinntekter	1 504 000	1 504 000
3720	Helsedirektoratet:		
2	Diverse inntekter	2 407 000	2 407 000
3722	Norsk pasientskadeerstatning:		
2	Diverse inntekter	1 167 000	
50	Premie fra private	9 500 000	10 667 000
3723	Pasientskadenemnda:		
50	Premie fra private	500 000	500 000
3724	Statens autorisasjonskontor for helsepersonell:		
4	Gebyrinntekter	18 497 000	18 497 000
3725	Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten:		
2	Diverse inntekter	124 000	124 000
3732	Regionale helseforetak:		
80	Renter på investeringslån	350 000 000	
85	Avdrag på investeringslån fom. 2008	140 000 000	
86	Driftskreditter	500 000 000	
90	Avdrag på investeringslån tom. 2007	670 000 000	1 660 000 000
3750	Statens legemiddelverk:		
2	Diverse inntekter	1 977 000	
4	Registreringsgebyr	128 774 000	
6	Refusjonsgebyr	2 489 000	133 240 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3751	Legemiddeltiltak:		
3	Tilbakebetaling av lån	176 000	176 000
	Sum Helse- og omsorgsdepartementet		<u>2 162 104 000</u>
Barne- og likestillingsdepartementet			
3842	Familievern:		
1	Diverse inntekter	560 000	560 000
3854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet:		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	51 917 000	51 917 000
3855	Statlig forvaltning av barnevernet:		
1	Diverse inntekter	25 868 000	
2	Barnetrygd	3 372 000	
3	Refusjon for enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger	73 060 000	
60	Kommunale egenandeler	896 746 000	999 046 000
3856	Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere:		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	424 928 000	424 928 000
3858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet:		
1	Diverse inntekter	433 000	433 000
3859	EUs ungdomsprogram:		
1	Tilskudd fra Europakommisjonen	2 300 000	2 300 000
	Sum Barne- og likestillingsdepartementet		<u>1 479 184 000</u>
Nærings- og handelsdepartementet			
3900	Nærings- og handelsdepartementet:		
2	Ymse inntekter	101 000	101 000
3901	Styret for det industrielle rettsvern:		
1	Patentavgifter	118 000 000	
2	Varemerkeavgifter	55 000 000	
3	Designavgifter	3 700 000	
5	Inntekt av informasjonstjenester	8 700 000	
6	Diverse inntekter	100 000	
7	Avgifter knyttet til NPI	2 200 000	187 700 000
3902	Justervesenet:		
1	Gebyrinntekter	42 600 000	
3	Inntekter fra salg av tjenester	13 940 000	
4	Oppdragsinntekter	2 000 000	58 540 000
3903	Norsk Akkreditering:		
1	Gebyrinntekter og andre inntekter	25 900 000	25 900 000
3904	Brønnøysundregistrene:		
1	Gebyrinntekter	385 800 000	
2	Refusjoner, oppdragsinntekter og andre inntekter	30 000 000	
3	Refusjoner og inntekter knyttet til forvaltning av Altinn-løsningen	100 000	415 900 000
3905	Norges geologiske undersøkelse:		
1	Oppdragsinntekter	30 150 000	
2	Tilskudd til samfinansieringsprosjekter	37 200 000	67 350 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3906	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard:		
1	Leie av bergrettigheter og eiendommer	200 000	
2	Behandlingsgebyr, bergrettigheter og konsesjoner	2 150 000	2 350 000
3907	Sjøfartsdirektoratet:		
1	Gebyrer for skip og offshoreinstallasjoner i NOR	127 300 000	
2	Maritime personellsertifikater	9 000 000	
3	Diverse inntekter	5 000 000	
4	Gebyrer for skip i NIS	37 000 000	
6	Overtredelsesgebyr	22 500 000	200 800 000
3908	Skipsregistrene:		
1	Gebyrer NOR	11 850 000	
2	Gebyrer NIS	5 300 000	17 150 000
3950	Forvaltning av statlig eierskap:		
96	Salg av aksjer	10 000 000	10 000 000
3961	Selskaper under NHDs forvaltning:		
70	Garantiprovisjon, Statkraft SF	14 800 000	
71	Garantiprovisjon, Eksportfinans ASA	9 000 000	23 800 000
	Sum Nærings- og handelsdepartementet		<u>1 009 591 000</u>

Fiskeri- og kystdepartementet

4000	Fiskeri- og kystdepartementet:		
1	Refusjoner	10 000	
4	Refusjoner eksterne prosjekter	6 442 000	6 452 000
4020	Havforskningsinstituttet:		
3	Oppdragsinntekter	280 700 000	280 700 000
4021	Drift av forskningsfartøyene:		
1	Oppdragsinntekter	55 730 000	55 730 000
4022	NIFES:		
1	Oppdragsinntekter	80 800 000	
2	Laboratorieinntekter	786 000	81 586 000
4023	Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU:		
90	Tilbakebetaling lån fra Nofima	42 842 000	42 842 000
4030	Fiskeridirektoratet:		
1	Oppdragsinntekter	10 000	
2	Salg av registre, diverse tjenester	98 000	
4	Fangstinntekter Overvåkingsprogrammet	10 000	
5	Gebyr kjøperregistrering	526 000	
6	Forvaltningssanksjoner havbruk	810 000	
8	Gebyr havbruk	12 322 000	
9	Innmeldingsgebyr Merkeregisteret	2 374 000	
12	Gebyr fiskeflåten	3 447 000	
13	Inntekter vederlag oppdrettskonsesjoner	360 000 000	
14	Refusjoner	10 000	
20	Forvaltningssanksjoner fiskeflåten	10 000	
22	Inntekter ordningen fiskeforsøk og veiledning	4 650 000	384 267 000
4062	Kystverket:		
2	Andre inntekter	9 453 000	9 453 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
4070	Samfunnet Jan Mayen:		
1	Inntekter fra kioskdirift	537 000	
7	Refusjoner	4 051 000	4 588 000
	Sum Fiskeri- og kystdepartementet		<u>865 618 000</u>
Landbruks- og matdepartementet			
4100	Landbruks- og matdepartementet:		
1	Refusjoner m.m.	517 000	517 000
4112	Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet:		
30	Husleie, Bioforsk	17 870 000	17 870 000
4115	Mattilsynet:		
1	Gebyr m.m.	137 642 000	
2	Driftsinntekter og refusjoner mv.	4 921 000	142 563 000
4138	Støtte til organisasjoner m.m.:		
1	Refusjoner m.m.	2 478 000	2 478 000
4143	Statens landbruksforvaltning:		
1	Driftsinntekter m.m.	34 551 000	34 551 000
4147	Reindriftsforvaltningen:		
1	Refusjoner m.m.	35 000	35 000
4150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.:		
85	Markedsordningen for korn	53 150 000	53 150 000
	Sum Landbruks- og matdepartementet		<u>251 164 000</u>
Samferdselsdepartementet			
4300	Samferdselsdepartementet:		
1	Refusjon fra Utenriksdepartementet	2 000 000	2 000 000
4313	Luftfartstilsynet:		
1	Gebyrinntekter	119 500 000	119 500 000
4320	Statens vegvesen:		
1	Salgsinntekter m.m.	151 700 000	
2	Diverse gebyrer	279 400 000	
3	Refusjoner fra forsikringsselskaper	29 000 000	460 100 000
4322	Svinesundsforbindelsen AS:		
90	Avdrag på lån	27 000 000	27 000 000
4350	Jernbaneverket:		
1	Kjørevegsavgift	25 800 000	
2	Salg av utstyr og tjenester mv.	189 000 000	
6	Videresalg av elektrisitet til togdrift	292 200 000	
7	Betaling for bruk av Gardermobanen	74 700 000	
37	Anleggsbidrag	15 400 000	597 100 000
4380	Post- og teletilsynet:		
1	Diverse gebyrer	168 400 000	
51	Fra reguleringsfondet	10 000 000	178 400 000
	Sum Samferdselsdepartementet		<u>1 384 100 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Miljøverndepartementet			
4400	Miljøverndepartementet:		
2	Ymse inntekter	337 000	
3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	956 000	1 293 000
4426	Statens naturoppsyn:		
1	Ymse inntekter	142 000	
2	Oppdragsinntekter	50 000	192 000
4427	Direktoratet for naturforvaltning:		
1	Ymse inntekter	2 952 000	
9	Internasjonale oppdrag	5 132 000	
54	Gebyrer	3 074 000	11 158 000
4429	Riksantikvaren:		
2	Refusjoner og diverse inntekter	3 812 000	
9	Internasjonale oppdrag	1 409 000	5 221 000
4432	Norsk kulturminnefond:		
85	Avkastning fra Norsk kulturminnefond	55 230 000	55 230 000
4441	Statens forurensningstilsyn:		
2	Inntekter, statlig ordning for frivillig kjøp av klimakvoter	5 463 000	
4	Gebyrer	40 759 000	
5	Leieinntekter	323 000	
6	Gebyrer, fylkenes miljøvernavdelinger	22 000 000	
7	Gebyrinntekter (Kvotesystemet)	7 200 000	
9	Internasjonale oppdrag	5 605 000	81 350 000
4471	Norsk Polarinstitut:		
1	Salgs- og utleieinntekter	8 833 000	
3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	21 525 000	
21	Inntekter, Antarktis	10 874 000	41 232 000
4472	Svalbard miljøvernfond:		
70	Diverse inntekter	25 000	25 000
	Sum Miljøverndepartementet		195 701 000
Fornyings- og administrasjonsdepartementet			
4510	Fylkesmannsembetene:		
1	Inntekter ved oppdrag	154 760 000	154 760 000
4520	Departementenes Servicesenter:		
2	Ymse inntekter	19 974 000	
3	Brukerbetaling for tilleggsytelser fra departementene	65 860 000	
7	Parkeringsinntekter	1 813 000	87 647 000
4544	Boliglånsordningen i Statens Pensjonskasse:		
1	Gebyrinntekter, lån	18 000 000	
90	Tilbakebetaling av lån	3 500 000 000	3 518 000 000
4546	Yrkesskadeforsikring:		
1	Premieinntekter	136 000 000	136 000 000
4547	Gruppelivsforsikring:		
1	Premieinntekter	98 000 000	98 000 000
4550	Konkurransetilsynet:		
2	Ymse inntekter	217 000	217 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
4560	Direktoratet for forvaltning og IKT:		
3	Diverse inntekter	9 268 000	
4	Internasjonale oppdrag	3 096 000	12 364 000
4581	Eiendommer til kongelige formål:		
1	Ymse inntekter	135 000	135 000
	Sum Fornyings- og administrasjons- departementet		4 007 123 000

Finansdepartementet

4600	Finansdepartementet:		
2	Diverse refusjoner	500 000	
85	Avkastning fra Finansmarkedsfondet	11 800 000	12 300 000
4605	Senter for statlig økonomistyring:		
1	Økonomitjenester	35 700 000	35 700 000
4610	Toll- og avgiftsetaten:		
1	Ekspedisjonsgebyr	6 200 000	
2	Andre inntekter	2 400 000	
3	Refunderte pante- og tinglysingsgebyr	2 000 000	
11	Gebyr på kredittdeklarasjoner	240 000 000	
85	Overtreddelsesgebyr - valutadeklarerer	5 000 000	255 600 000
4618	Skatteetaten:		
1	Refunderte utleggs- og tinglysingsgebyr	50 000 000	
2	Andre inntekter	30 000 000	
5	Gebyr for utleggsforretninger	23 000 000	
7	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser	2 000 000	105 000 000
4620	Statistisk sentralbyrå:		
1	Salgsinntekter	300 000	
2	Oppdragsinntekter	183 200 000	
85	Tvangsmulkt	10 000 000	193 500 000
4634	Statens innkrevingsentral:		
2	Refusjoner	32 500 000	
85	Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning	200 000 000	
86	Bøter, inndragninger	1 200 000 000	
87	Trafikantsanksjoner	65 000 000	
88	Forsinkelsesgebyr, Regnskapsregisteret	200 000 000	1 697 500 000
4638	Salg av klimavoter:		
1	Salgsinntekter	825 000 000	825 000 000
	Sum Finansdepartementet		3 124 600 000

Forsvarsdepartementet

4700	Forsvarsdepartementet:		
1	Driftsinntekter	216 000	216 000
4710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg:		
47	Salg av eiendom	150 000 000	150 000 000
4720	Felles ledelse og kommandoapparat:		
1	Driftsinntekter	20 641 000	20 641 000
4723	Nasjonal sikkerhetsmyndighet:		
1	Driftsinntekter	2 523 000	2 523 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
4725	Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarsstaben:		
1	Driftsinntekter	30 113 000	
70	Renter låneordning	36 000	
90	Lån til boligformål	648 000	30 797 000
4731	Hæren:		
1	Driftsinntekter	3 625 000	3 625 000
4732	Sjøforsvaret:		
1	Driftsinntekter	24 205 000	24 205 000
4733	Luftforsvaret:		
1	Driftsinntekter	97 662 000	97 662 000
4734	Heimevernet:		
1	Driftsinntekter	1 878 000	1 878 000
4740	Forsvarets logistikkorganisasjon:		
1	Driftsinntekter	236 627 000	236 627 000
4760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg:		
48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsinntekter	209 000 000	209 000 000
4790	Kystvakten:		
1	Driftsinntekter	393 000	393 000
4791	Redningshelikoptertjenesten:		
1	Driftsinntekter	434 997 000	434 997 000
4792	Norske styrker i utlandet:		
1	Driftsinntekter	10 177 000	10 177 000
4795	Kulturelle og allmenntilgode formål:		
1	Driftsinntekter	2 369 000	2 369 000
4799	Militære bøter:		
86	Militære bøter	500 000	500 000
	Sum Forsvarsdepartementet		<u>1 225 610 000</u>

Olje- og energidepartementet

4800	Olje- og energidepartementet:		
3	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	1 145 000	
70	Garantiprovisjon, Gassco	1 500 000	2 645 000
4810	Oljedirektoratet:		
1	Gebyrinntekter	10 400 000	
2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	39 300 000	
3	Refusjon av tilsynsutgifter	10 700 000	60 400 000
4820	Norges vassdrags- og energidirektorat:		
1	Gebyrinntekter	54 050 000	
2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	55 400 000	
40	Flom- og skredforebygging	27 250 000	136 700 000
4825	Omlegging av energibruk og energiproduksjon:		
85	Fondsavkastning	796 000 000	796 000 000
4829	Konsesjonsavgiftsfondet:		
50	Overføring fra fondet	140 500 000	140 500 000
4833	CO ₂ -håndtering:		
85	Fondsavkastning	91 800 000	91 800 000
4860	Statnett SF:		
70	Garantiprovisjon	200 000	200 000
	Sum Olje- og energidepartementet		<u>1 228 245 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Ymse inntekter			
5309	Tilfeldige inntekter:		
29	Ymse	50 000 000	50 000 000
5310	Statens lånekasse for utdanning:		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	24 000 000	
29	Termingebyr	29 478 000	
89	Purregebyrer	92 000 000	
90	Redusert lån og rentegjeld	7 685 500 000	
93	Omgjøring av studielån til stipend	4 134 200 000	11 965 178 000
5312	Husbanken:		
1	Gebyrer m.m.	19 400 000	
90	Avdrag	8 964 400 000	8 983 800 000
5316	Kommunalbanken AS:		
70	Garantiprovisjon	500 000	500 000
5325	Innovasjon Norge:		
50	Tilbakeføring fra landsdekkende innovasjonsordning	5 000 000	
70	Låne- og garantiprovisjoner	40 000 000	
90	Avdrag på utestående fordringer	43 800 000 000	43 845 000 000
5326	SIVA SF:		
70	Låne- og garantiprovisjoner	5 800 000	
90	Avdrag på utestående fordringer	40 000 000	45 800 000
5341	Avdrag på utestående fordringer:		
95	Avdrag på lån til Jugoslavia	200 000	200 000
	Sum ymse inntekter		64 890 478 000
	Sum inntekter under departementene		92 257 921 000

Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet

5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten:		
24	Driftsresultat:		
1	Driftsinntekter	140 500 000 000	
2	Driftsutgifter	-33 000 000 000	
3	Lete- og feltutviklingsutgifter	-2 000 000 000	
4	Avskrivninger	-20 800 000 000	
5	Renter av statens kapital	-6 800 000 000	77 900 000 000
30	Avskrivninger		20 800 000 000
80	Renter av statens kapital	6 800 000 000	105 500 000 000
	Sum inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet		105 500 000 000

Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.

5445	Statsbygg:		
39	Avsetning til investeringsformål	916 545 000	916 545 000
5446	Salg av eiendom, Fornebu:		
40	Salgsinntekter, Fornebu	23 600 000	23 600 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
5460	Garanti-instituttet for eksportkreditt:		
71	Tilbakeføring fra Gammel alminnelig ordning	385 500 000	
72	Tilbakeføring fra Gammel særordning for utviklingsland	5 300 000	
91	Avdrag på lån til byggelånsgarantiordningen	100 000	390 900 000
5470	Statens Pensjonskasse:		
30	Avsetning til investeringsformål	18 069 000	18 069 000
5490	NVE Anlegg:		
1	Salg av utstyr mv.	500 000	
30	Avsetning til investeringsformål	1 000 000	1 500 000
5491	Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift:		
30	Avskrivninger	704 105 000	704 105 000
	Sum avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.		2 054 719 000

Skatter og avgifter

5501	Skatter på formue og inntekt:		
70	Toppskatt mv.	29 300 000 000	
72	Fellesskatt	142 900 000 000	
73	Skatt av opparbeidede forpliktelser i rederiene	1 250 000 000	173 450 000 000
5506	Avgift av arv og gaver:		
70	Avgift	1 400 000 000	1 400 000 000
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum:		
71	Ordinær skatt på formue og inntekt	48 000 000 000	
72	Særskatt på oljeinntekter	71 600 000 000	
74	Arealavgift mv.	1 700 000 000	121 300 000 000
5508	Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen:		
70	Avgift	2 500 000 000	2 500 000 000
5511	Tollinntekter:		
70	Toll	2 033 000 000	
71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	87 000 000	2 120 000 000
5521	Merverdiavgift:		
70	Avgift	189 600 000 000	189 600 000 000
5526	Avgift på alkohol:		
70	Produktavgift på alkoholholdige drikkevarer	11 927 000 000	11 927 000 000
5531	Avgift på tobakkvarer:		
70	Avgift	8 218 000 000	8 218 000 000
5536	Avgift på motorvogner mv.:		
71	Engangsavgift på motorvogner mv.	16 000 000 000	
72	Årsavgift	8 600 000 000	
73	Vektårsavgift	360 000 000	
75	Omregistreringsavgift	2 270 000 000	
76	Avgift på bensin	7 464 000 000	
77	Avgift på olje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift)	8 541 000 000	43 235 000 000
5537	Avgifter på båter mv.:		
71	Avgift på båtmotorer	146 000 000	146 000 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
5541 Avgift på elektrisk kraft:		
70 Forbruksavgift	7 382 000 000	7 382 000 000
5542 Avgift på mineralolje mv.:		
70 Avgift på mineralolje	1 311 000 000	
71 Avgift på smøreolje mv.	91 000 000	
72 Avgift på gass	13 000 000	1 415 000 000
5543 Miljøavgift på mineralske produkter mv.:		
70 CO ₂ -avgift	4 823 000 000	
71 Svovelaavgift	93 000 000	4 916 000 000
5546 Avgift på sluttbehandling av avfall:		
70 Avgift på sluttbehandling av avfall	252 000 000	252 000 000
5547 Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier:		
70 Trikloretten (TRI)	1 000 000	
71 Tetrakloretten (PER)	1 000 000	2 000 000
5548 Miljøavgift på klimagasser:		
70 Hydrofluorkarbon (HFK) og Perfluorkarbon (PFK)	240 000 000	240 000 000
5549 Avgift på utslipp av NO _x :		
70 Avgift på utslipp av NO _x	72 000 000	72 000 000
5550 Miljøavgift på plantevernmidler:		
70 Miljøavgift på plantevernmidler	65 000 000	65 000 000
5551 Produksjonsavgift på mineraler:		
70 Produksjonsavgift på mineraler	1 200 000	1 200 000
5555 Avgift på sjokolade- og sukkervarer:		
70 Avgift	1 196 000 000	1 196 000 000
5556 Produktavgift på alkoholfrie drikkevarer mv.:		
70 Avgift	1 739 000 000	1 739 000 000
5557 Avgift på sukker:		
70 Avgift	209 000 000	209 000 000
5559 Avgift på drikkevareemballasje:		
70 Grunnavgift på engangsemballasje	832 000 000	
71 Miljøavgift på kartong	226 000 000	
72 Miljøavgift på plast	104 000 000	
73 Miljøavgift på metall	209 000 000	
74 Miljøavgift på glass	56 000 000	1 427 000 000
5565 Dokumentavgift:		
70 Avgift	4 500 000 000	4 500 000 000
5568 Sektoravgifter under Kultur- og kirke- departementet:		
71 Årsavgift-stiftelser	18 404 000	18 404 000
5572 Sektoravgifter under Helse- og omsorgs- departementet:		
70 Legemiddelomsetningsavgift	66 025 000	
71 Vinmonopolavgift	44 100 000	
72 Avgift utsalgssteder utenom apotek	4 381 000	
73 Legemiddelkontrollavgift	60 322 000	174 828 000
5575 Sektoravgifter under Fiskeri- og kyst- departementet:		
70 Kontroll- og tilsynsavgift akvakultur	17 864 000	
71 Kontrollavgift fiskeflåten	24 077 000	
73 Årsavgift Merkeregisteret	9 550 000	
74 Sektoravgifter Kystverket	653 525 000	705 016 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
5576	Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet:		
70	Avgifter i matforvaltningen	606 143 000	
71	Totalisatoravgift	125 000 000	731 143 000
5578	Sektoravgifter under Miljøverndepartementet:		
70	Sektoravgifter under Svalbard miljøvernfond	11 425 000	
71	Jeger- og fellingsavgifter	70 400 000	
72	Fiskeravgifter	16 175 000	98 000 000
5580	Sektoravgifter under Finansdepartementet:		
70	Kredittilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene	286 900 000	286 900 000
5582	Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet:		
70	Bidrag til kulturminnevern	6 500 000	6 500 000
5583	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser:		
70	Inntekter fra telesektoren	197 600 000	197 600 000
	Sum skatter og avgifter		<u>579 530 591 000</u>

Renter og utbytte mv.

5603	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift:		
80	Renter av statens faste kapital	71 729 000	71 729 000
5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer:		
80	Av statskassens foliokonto i Norges Bank	1 517 600 000	
81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	1 000 000	
82	Av innenlandske verdipapirer	1 277 400 000	
83	Av alminnelige fordringer	80 000 000	
84	Av driftskreditt til statsbedrifter	227 200 000	
85	Renteinntekter fra bytteavtaler mv.	7 165 000 000	
89	Garantiprovisjon	70 000 000	10 338 200 000
5607	Renter av boliglansordningen i Statens Pensjonskasse:		
80	Renter	734 000 000	734 000 000
5610	Renter av lån til Nofima AS:		
80	Renter	1 000 000	1 000 000
5611	Aksjer i NSB AS:		
85	Utbytte	145 000 000	145 000 000
5613	Renter fra SIVA SF:		
80	Renter	30 300 000	30 300 000
5614	Renter fra Garanti-instituttet for eksportkreditt:		
80	Renter	2 800 000	2 800 000
5615	Husbanken:		
80	Renter	3 856 700 000	3 856 700 000
5616	Aksjeutbytte i Kommunalbanken AS:		
85	Aksjeutbytte	267 200 000	267 200 000
5617	Renter fra Statens lånekasse for utdanning:		
80	Renter	3 788 500 000	3 788 500 000
5619	Renter av lån til Oslo Lufthavn AS:		
80	Renter	214 200 000	214 200 000
5624	Renter av Svinesundsforbindelsen AS:		
80	Renter	38 000 000	38 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
5625	Renter og utbytte fra Innovasjon Norge:		
80	Renter på lån fra statskassen	400 000 000	
86	Utbytte fra investeringsfond for Nordvest-Russland og Øst-Europa	3 000 000	403 000 000
5630	Aksjer i Norsk Eiendomsinformasjon as:		
85	Utbytte	3 300 000	3 300 000
5631	Aksjer i AS Vinmonopolet:		
85	Statens overskuddsandel	39 500 000	
86	Utbytte	2 000	39 502 000
5651	Aksjer i selskaper under Landbruks- og matdepartementet:		
85	Utbytte	750 000	750 000
5652	Innskuddskapital i Statskog SF:		
85	Utbytte	5 000 000	5 000 000
5656	Aksjer i selskaper under NHDs forvaltning:		
85	Utbytte	4 613 700 000	4 613 700 000
5680	Innskuddskapital i Statnett SF:		
85	Utbytte	180 000 000	180 000 000
5685	Aksjer i StatoilHydro ASA:		
85	Utbytte	15 489 000 000	15 489 000 000
	Sum renter og utbytte mv.		40 221 881 000

Folketrygden

5700	Folketrygdens inntekter:		
71	Trygdeavgift	89 900 000 000	
72	Arbeidsgiveravgift	131 400 000 000	221 300 000 000
5701	Diverse inntekter:		
2	Diverse inntekter	295 100 000	
3	Hjelpemiddelsentraler m.m.	30 000 000	
71	Refusjon ved yrkesskade	1 090 000 000	
73	Refusjon fra bidragspliktige	390 000 000	
74	Refusjon medisinsk behandling	6 000 000	
80	Renter	1 700 000	1 812 800 000
5704	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.:		
2	Dividende	235 000 000	235 000 000
5705	Refusjon av dagpenger:		
1	Refusjon dagpenger, statsgaranti ved konkurs	65 000 000	
3	Refusjon av dagpenger fra EØS-land	2 600 000	67 600 000
	Sum Folketrygden		223 415 400 000

Statens pensjonsfond - Utland

5800	Statens pensjonsfond - Utland:		
50	Overføring fra fondet	153 780 000 000	153 780 000 000
	Sum Statens pensjonsfond - Utland		153 780 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Statslånemidler			
5999	Statslånemidler:		
90	Lån	<u>44 188 378 000</u>	<u>44 188 378 000</u>
	Sum Statslånemidler		<u>44 188 378 000</u>
Totale inntekter:		<u>1 240 948 890 000</u>	

Folketrygden

II

Stortinget samtykker i at statstilskudd til finansiering av folketrygden, jf. folketrygdlovens § 23-10, gis med 84 919 300 000 kroner, hvorav 16 989 400 000 gis til dekning av utgifter som fullt ut skal dekkes ved tilskudd fra staten, jf. § 23-10 tredje ledd.

Utenriksdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2010 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 01	kap. 3100 postene 02 og 05
kap. 100 post 71	kap. 3100 post 06
kap. 140 post 01	kap. 3140 post 05

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Miljø og bærekraftig utvikling mv., post 70 Ymse tilskudd mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Miljø og bærekraftig utvikling mv., post 01 Salgsinntekter fra salg av bistandseiendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet, og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart beløp under kap. 166 Miljø og bærekraftig utvikling mv., post 70 Ymse tilskudd.

Utenriksdepartementet, post 90 Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn, ved behov for bistand fra aktuelle transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.

V

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2010 gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene under kap. 100/3100 Utenriksdepartementet og kap. 140/3140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen, post 89 Agio/Disagio.

VI

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi-prosjekter, samarbeidsprosjekter, stat-til-stat-bistand, støtte til internasjonale og lokale ikke-statlige aktører, kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte mottaker.

III

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2010 kan omdisponere inntil 2 mill. kroner per tiltak fra kap. 166 Miljø og bærekraftig utvikling mv., post 70 Ymse tilskudd til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2010 kan overskride bevilgningen under kap. 100

*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*VII
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2010 kan gi tilsagn om:

1. støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner	
	72	EØS-finansieringsordningen	2 405 mill. kroner
	73	Den norske finansieringsordningen	1 640 mill. kroner
	74	Bilaterale samarbeidsprogram med Bulgaria og Romania	158 mill. kroner
118		Nordområdetiltak mv.	
	70	Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland	188 mill. kroner
161		Næringsutvikling	
	70	Næringsutvikling	550 mill. kroner
166		Miljø og bærekraftig utvikling mv.	
	73	Klima- og skogsatsingen	1 400 mill. kroner

2. tilskudd til globalt fond for fornybar energi og energieffektivitet (GEEREF) med inntil 80 mill. kroner over fire år i perioden 2008-2011 over kap. 166 Miljø- og bærekraftig utvikling mv. post 72 Internasjonale miljøprosesser og bærekraftig utvikling.
3. tilskudd til utvikling av en vaksine mot pneumokokkbakterien innenfor initiativet Advance Market Commitments for Vaccines (AMC) med inntil 57 mill. USD i perioden 2009-2017 over kap. 169 Globale helse og vaksineinitiativ, post 70 Vaksine og helse.

import fra utviklingsland, jf omtale under kap. 161 Næringsutvikling i Prop. 1 S (2009-2010).

IX

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2010 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 1 750 mill. kroner.

X

Toårige budsjettvedtak

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til toårige budsjettvedtak i FAO, WHO, UNIDO, OECD, WTO, IAEA, IEA, Havbunnsmyndigheten, Den internasjonale havrettsdomstolen og for regulært bidrag til FN.

VIII
Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2010 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte

Andre fullmakter

XI

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2010 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i handlingsplanen av 2004 Om gjeldslette for utvikling for inntil 500 mill. kroner under Garantiinstituttet for Eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle

særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til faktisk utestående beløp på ettergivelsestidspunktet.

XII

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2010 gis unntak fra bestemmelsene i stortings-

vedtak av 8. november 1984 om utbetaling av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av norske medlemskapskontingenter, pliktige bidrag og andre tilskudd til internasjonale organisasjoner Norge er medlem av, kan foretas i henhold til regelverket til den enkelte organisasjon.
2. Utbetalinger innenfor ett budsjettår av tilskudd til utviklingsformål kan foretas én gang i året dersom avtaler om samfinansiering med andre givere, inklusive private og halvstatlige aktører, innenfor utviklingssamarbeidet tilsier det.

XIII

Bruk av gjeldsbrev og raskere trekk på gjeldsbrev

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2010 kan:

1. fravike bevilgningsreglementet § 3 annet ledd ved utstedelse av gjeldsbrev i forbindelse med kapitalpåfyllinger under Det internasjonale utviklingsfondet, Det asiatiske utviklingsfondet, Det afrikanske utviklingsfondet, Den globale miljøfasiliteten og Det felles fond for råvarer.
2. fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 for å inngå avtale med mottakere om raskere trekk på gjeldsbrev enn utbetalingsbehovet tilsier ved kapitalpåfyllinger under Det internasjonale utviklingsfondet, Det afrikanske utviklingsfondet og Det asiatiske utviklingsfondet.

XIV

Deltakelse i International Finance Facility for Immunisation (IFFIm)

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2010 i forbindelse med utbetaling av det norske

bidraget til GAVI Fund Affiliate på 5,4 mill. USD kan fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av tilskudd før det er behov for å dekke de aktuelle utgiftene og å bruke tilskudd som sikkerhet for lån.

XV

Deltakelse i IMF's låneordning til lavinntektsland som utsettes for økonomiske sjokk og kortsiktige betalingsbalanseproblemer

Stortinget samtykker i at Norge fra 2010 til 2012 kan delta i eksisterende og nye låneordninger under IMF rettet mot lavinntektsland med kortsiktige betalingsbalanseproblemer innenfor en totalramme på 14,1 mill. SDR.

XVI

Deltakelse i den femte kapitaløkningen i Den asiatiske utviklingsbanken

Stortinget samtykker i at:

1. Norge deltar i den femte kapitaløkningen i Den asiatiske utviklingsbanken med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av til sammen USD 11 617 150. Innbetalingen foretas i løpet av årene 2010-2014, og belastes kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner, post 71 Regionale banker og fond.
2. Den norske garantikapitalen i Den asiatiske utviklingsbanken økes med 231,3 mill. SDR (Special Drawing Rights).

Kunnskapsdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

1. Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2010 kan:

overskride bevilgningen på	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 200 post 01	kap. 3200 post 02
kap. 220 post 01	kap. 3220 post 02
kap. 221 post 01	kap. 3221 post 02
kap. 222 post 01	kap. 3222 postene 02 og 61
kap. 224 post 01	Kap. 3224 post 01
kap. 230 post 01	kap. 3230 post 02
kap. 256 post 01	kap. 3256 post 02
kap. 280 post 01	kap. 3280 post 02
kap. 280 post 21	kap. 3280 post 01
kap. 281 post 01	kap. 3281 post 02
kap. 286 post 50	kap. 3286 post 85
kap. 286 post 60	kap. 3286 post 86
kap. 287 post 56	kap. 3287 post 86
kap. 287 post 73	kap. 3287 post 85
kap. 2410 post 01	kap. 5310 post 03

2. overskride bevilgningene til oppdragsvirksomhet på postene 21 mot tilsvarende merinntekter.

3. bruke inntekter fra salg av eiendom ved universitetene til kjøp, vedlikehold og bygging av

andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved den samme virksomheten.

4. gi Norges forskningsråd fullmakt til å kjøpe og avhende eiendommer. Salgsinntekter føres til Forskningsrådets eiendomsfond.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2010 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme (i mill. kroner)
220		Utdanningsdirektoratet	
	70	Tilskudd til læremiddel m.v.	20,0
226		Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter	60,0
270		Studium i utlandet og sosiale formål for studenter	

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme (i mill. kroner)
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	80,0
285		Norges forskningsråd	
	52	Forskningsformål	37,5

2. gi tilsagn om å utbetale støtte for første halvår 2011 (andre halvdel av undervisningsåret 2010–11) etter de satsene som blir fastsatt andre halvår 2010 (første halvdel av undervisningsåret 2010–11), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning postene 70 Utdanningsstipend, 71 Andre stipend, 72 Rentestøtte og 90 Økt lån og rentegjeld samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning post 80 Renter.
3. gi tilsagn om å konvertere lån til stipend første halvår 2011 (andre halvdel av undervisningsåret 2010–11) etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2010 (første halvdel av undervisningsåret 2010–11), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning post 50 Avsetning til utdanningsstipend.
4. gi tilsagn om å utbetale tillegg til utdanningslånet for 2010 med 3 900 kroner per måned i opptil to måneder for studenter som tar del i undervisning som er omfattet av ordningen med sommerundervisning, jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning postene 72 Rentestøtte og 90 Økt lån og rentegjeld samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning post 80 Renter.

Andre fullmakter

IV Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. privatister som melder seg opp til eksamen, og kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg opp til eksamen, skal betale 356 kroner dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og 730 kroner ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale 730 kroner per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og 1 460 kroner ved senere forsøk.
2. Kunnskapsdepartementet i 2010 kan gi universiteter og høyskoler fullmakt til å:
 - a) opprette nye selskap og delta i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.
 - a) bruke overskudd av oppdragsvirksomheten til kapitalinnskudd ved opprettelse av nye selskap eller ved deltagelse i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.
 - a) bruke utbytte fra selskap som virksomheten har kjøpt aksjer i eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.
 - a) bruke inntekt fra salg av aksjer i selskap som virksomheten har ervervet med overskudd fra oppdragsvirksomhet eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.
3. maksimalgrensen for foreldrebetaling for et hel-dags ordinært barnehagetilbud blir fastsatt til 2 330 kroner per måned og 25 630 kroner per år fra 1. januar 2010, jf. forskrift 16. desember 2005 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehager § 1.
4. Kunnskapsdepartementet i 2010 kan gi Høgskolen i Bergen fullmakt til å bruke tidligere til-delte midler til investering i utstyr og drift, samt midler til drift i 2009, til kjøp av utstyr til met-ningsdykkerutdanningen i tilfelle utsettelse av leveranser planlagt levert i 2009.
5. Kunnskapsdepartementet i 2010 kan gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å inngå avta-ler om leveranser til å gjennomføre modernise-ringen i Statens lånekasse for utdanning, jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold. Fullmak-ten gjelder innenfor programmets vedtatte kost-nadsramme på 796,5 mill. kroner, jf. Budsjett-innst. S. nr. 12 (2007–2008) og St.prp. nr. 1 (2007–2008).
6. Kunnskapsdepartementet i 2010 kan regulere inngående balanse i kapitalregnskapet for utlån gjennom Statens lånekasse for utdanning per 1. januar 2010 mot konto for forskyvning i balan-sen, tilsvarende totale utlån til kunden eksklus-ive påløpte gebyrer, basert på endrede førings-prinsipper som en overgangsordning ved omlegging til føring av opptjente renter baserte på kalenderåret for statlige utlån.

7. Kunnskapsdepartementet kan gi Universitetet i Bergen fullmakt til å bruke overskudd fra oppdragsvirksomhet til kapitalinnskudd ved opprettelse av et aksjeselskap for å forvalte stiftelser som har tilknytning til Universitetet i Bergen, samt drive annen virksomhet som naturlig hører til dette.

Kultur- og kirkedepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kultur- og kirkedepartementet i 2010 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 300 post 01	kap. 3300 post 01
kap. 305 post 01	kap. 3305 post 03
kap. 305 post 21	kap. 3305 post 07
kap. 320 post 01	kap. 3320 postene 01 og 03
kap. 322 post 01	kap. 3322 post 01
kap. 323 post 01	kap. 3323 post 01
kap. 324 post 01	kap. 3324 post 01
kap. 325 post 01	kap. 3325 post 01
kap. 325 post 21	kap. 3325 post 02
kap. 326 post 01	kap. 3326 post 01
kap. 326 post 21	kap. 3326 post 02
kap. 329 post 01	kap. 3329 post 01
kap. 329 post 21	kap. 3329 post 02
kap. 334 post 01	kap. 3334 post 01
kap. 334 post 21	kap. 3334 post 02
kap. 340 post 01	kap. 3340 post 01
kap. 340 post 21	kap. 3340 post 02
kap. 341 post 01	kap. 3341 post 01
kap. 341 post 21	kap. 3341 post 02
kap. 342 post 01	kap. 3342 postene 01 og 04

2. overskride bevilgningen under kap. 324 Scenekunstformål, post 21 Spesielle driftsutgifter med et beløp som tilsvarende alle merinntektene på kap. 3324, post 02 Billett- og salgsinntekter. Ubrukte merinntekter kan regnes med ved utregning av overførbart beløp på posten.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kultur- og kirkedepartementet i 2010 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitt bevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
320		Allmenne kulturformål	
	73	Nasjonale kulturbygg	698,0 mill. kroner
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	
	50	Kunst i offentlige rom	15,6 mill. kroner

IV

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2010 kan inngå avtaler om forsikringsansvar i forbindelse med

utenlandske utstillinger innenfor en samlet ramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 4 000 mill. kroner.

Andre fullmakter

V

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler for 2010:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner og kap. 324 Scenekunstformål, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner.
2. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de nordnorske knutepunktinstitusjonene med unntak av Nordnorsk Kunstmuseum, fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom, post 72 Knutepunktinstitusjoner og kap. 323 Musikkformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner.
3. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de øvrige knutepunktinstitusjonene fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 60 pst. på staten og 40 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner og kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål, post 70 Det nasjonale museumsnettverket.
4. Det offentlige driftstilskuddet til region- og distriktsoperatiltak fordeles mellom de offentlige

tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 324 Scenekunstformål, post 73 Region- og distriktsopera.

VI

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2010 skal:

1. gebyret for merking av hver kopi av et videogram for utleie eller salg være 0,60 kroner. Kultur- og kirkedepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfelle.
2. avgiften pr. videogram for omsetning i næring til Norsk kino- og filmfond være 3,50 kroner.
3. kringkastingsavgiften for fjernsynsmottakere være 2 254 kroner ekskl. merverdiavgift. Tilleggsavgiften ved forsinket betaling av kringkastingsavgiften og når melding ikke blir gitt etter reglene i lov av 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting § 8-1 andre ledd, skal være 15 pst. av kringkastingsavgiften.

VII

Fastsetting av vederlagsfri overdragelse av aksjer

Stortinget samtykker i at:

Kultur- og kirkedepartementet i 2010 kan overdra statens aksjeandel i Beavivás Teáhter på 40 000 kroner vederlagsfritt til Sametinget.

Justis- og politidepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2010 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 61 post 01	kap. 3061 post 03
kap. 400 post 01	kap. 3400 post 01
kap. 410 post 01	kap. 3410 post 03
kap. 411 post 01	kap. 3411 post 03
kap. 413 post 01	kap. 3413 post 01
kap. 413 post 21	kap. 3413 post 02
kap. 430 post 01	kap. 3430 postene 03 og 04
kap. 430 post 21	kap. 3430 post 02
kap. 432 post 01	kap. 3432 post 03
kap. 440 post 01	kap. 3440 postene 02, 03, 04, 06 og 08
kap. 441 post 01	kap. 3441 postene 02, 03 og 05
kap. 442 post 01	kap. 3442 postene 02 og 03
kap. 451 post 01	kap. 3451 postene 03 og 06
kap. 455 post 01	kap. 3455 post 01
kap. 456 post 45	kap. 3456 post 02
kap. 462 post 01	kap. 3462 post 01
kap. 472 post 01	kap. 3472 post 01
kap. 473 post 01	kap. 3473 post 01
kap. 474 post 01	kap. 3474 post 02

2. overskride bevilgningen under kap. 451 Samfunnssikkerhet og beredskap, post 01 Driftsutgifter, med inntil 75 pst. av inntekter ved salg av sivilforsvarsanlegg og fast eiendom. Inntekter inntektsføres under kap. 3451 Samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2010 kan bestille varer utover den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten	
	01	Driftsutgifter	40 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2010 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras

forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 10 mill. kroner, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 33 mill. kroner.

Andre fullmakter

V

Nettobudsjetteringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2010 kan:

1. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling
3. trekke salgskostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 3451 Samfunnsikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eien-

dom mv. og under kap. 3441 Oslo politidistrikt, post 03 Salgsinntekter.

VI

Førtidsdimittering i siviltjenesten

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2010 kan bestemme førtidsdimittering av mannskaper slik det fremgår av omtalen under kap. 450 Sivile vernepliktige i Prop. 1 S (2009-2010).

VII

Avhending av sivilforsvarsanlegg

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2010 kan overdra sivilforsvarsanlegg til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

Kommunal- og regionaldepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2010 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 554 post 1	kap. 3554 post 1
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 2412 post 1	kap. 5312 post 1

III

Forskudd på rammetilskudd

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i statsbudsjettet for 2010 kan utgiftsføre uten bevilgning:

1. inntil 300 mill. kroner på kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 90 Forskudd på ram-

metilskudd som forskudd på rammetilskudd for 2011 til kommuner.

2. inntil 50 mill. kroner på kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd som forskudd på rammetilskudd for 2011 til fylkeskommuner.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2010 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
551		Regional utvikling og nyskaping	
	61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift	100,0 mill. kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	75	Boligtilskudd til etablering, tilpasning og utleieboliger	333,9 mill. kroner
	77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet	23,1 mill. kroner
	78	Boligsosialt kompetansetilskudd	72,0 mill. kroner
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	
	64	Investeringsstilskudd	1 715,3 mill. kroner

V

Husbankens låneramme

Stortinget samtykker i at Husbanken i 2010 kan gi tilsagn om lån for 15 mrd. kroner. Lånene vil bli utbetalt i 2010 og senere år.

VI

Investeringsramme skole- og svømmeanlegg

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2010 kan gi nye tilsagn om rentekompensasjon tilsvarende en investeringsramme på 2 mrd. kroner over kap. 582, post 60 Rentekompensasjon – skole- og svømmeanlegg.

Andre fullmakter

VII

Garantiprovisjon fra Kommunalbanken AS

Stortinget samtykker i at Kommunalbanken AS i 2010 betaler en provisjon på statsgarantien på 0,1 prosent av bankens lån opptatt før 1. november 1999.

kalenderåret for statlige utlån, kan regulere inngående balanse i kapitalregnskapet for utlån gjennom Husbanken pr. 1.1.2010 mot konto for forskyvning i balansen, tilsvarende totale utlån til kundene basert på endrede føringsprinsipper.

VIII

Regulering av inngående balanse i
Husbanken

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet som en overgangsordning ved omlegging til føring av opptjente renter basert på

IX

Avvikling av Husbankens grunnfond og
risikofond

Stortinget samtykker i at Husbankens grunnfond og risikofond, slik de fremkommer i kapitalregnskapet pr. 31.12.2009, kan avvikles og reguleres mot konto for forskyvning i balansen pr. 1.1.2010.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2010 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 01	kap. 3600 post 02
kap. 601 post 21	kap. 3601 post 02
kap. 605 post 01	kap. 3605 post 01, 04, 05 og 06
kap. 605 post 21	kap. 3605 post 02
kap. 621 post 21	kap. 3621 post 02
kap. 640 post 01	kap. 3640 post 01, 06 og 07
kap. 642 post 01	kap. 3642 post 06 og 07
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 02
kap. 650 post 01	kap. 3650, post 01
kap. 652, post 01	kap. 3652, post 01
kap. 682 post 01	kap. 3682 post 01
kap. 684 post 01	kap. 3684 post 01
kap. 690 post 01	kap. 3690 post 05
kap. 691 post 01	kap. 3691 post 01

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2010 kan:

1. omdisponere inntil 40 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 01 Driftsutgifter.
2. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 70 Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykemeldte og kap. 732 Regionale helseforetak, post 79 Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykmeldte.
3. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 NAV-reform og pensjonsreform, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 01 Driftsutgifter.
4. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 NAV-reform og pensjonsreform, post 45 Større nyanskaffelser og vedlikehold og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*IV
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2010 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	3 145,65 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2010 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

innenfor gjeldende rammer for etablering og drift av det statlige mottaksapparatet, selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 690 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for statlige mottak for asylsøkere og flyktninger eller post 70 Økonomiske ytelser til beboere i asylmottak.

VI

Fullmakt om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2010 kan inngå avtaler om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger med varighet utover 2010. Dersom behovet for mottaksplasser for asylsøkere og flyktninger blir større enn antatt i statsbudsjettet for 2010, samtykker Stortinget i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet kan øke antall plasser i statlige mottak

VII

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker til at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2010 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 604 NAV-reform og pensjonsreform, postene 21 og 45 og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, postene 01, 21 og 45, refusjoner av kommunenes andel av utgifter til opprettelse og drift av NAV-kontorer.

Folketrygden

Andre fullmakter

II

Folketrygdytelser

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2010 skal følgende ytelser etter folketrygden utgjøre*):

	kroner
1a. Grunnstønad for ekstraavgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	7 308
1b. Ved ekstraavgifter utover laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	11 160
1c. eller til	14 652
1d. eller til	21 576
1e. eller til	29 268
1f. eller til	36 564
2a-1. Hjelpstønad til uføre som må ha hjelp i huset ^{1 2}	12 180
2a-2. Hjelpstønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ³	13 104
2b. Forhøyet hjelpstønad etter lovens § 6-5 til uføre under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie ³	26 208
2c. eller til	52 416
2d. eller til	78 624
3. Behovsprøvet gravferdsstønad opptil	19 344
4. Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-11 og 17-9 ⁴	
for første barn	39 888
for to barn	52 056
for tre og flere barn	58 980

*satsene under 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

1 Stønad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

2 Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønad til hjelp i huset og stønad til særskilt tilsyn og pleie.

3 Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

4 Fra 1. januar 2004 dekkes 64 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden er inntektsprøvet.

III

Alderspensionens særtilllegg

Særtillægget, ordinær sats, settes til 100 pst. av grunnbeløpet med virkning fra 1. mai 2010.

Helse- og omsorgsdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2010 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 700 post 01	kap. 3700 post 02
kap. 703 postene 21, 60 og 70	kap. 3703 post 03
kap. 710 post 01	kap. 3710 post 02
kap. 710 post 21	kap. 3710 postene 02 og 03
kap. 715 postene 01 og 21	kap. 3715 postene 02 og 05
kap. 716 post 01	kap. 3716 post 02
kap. 720 postene 01 og 21	kap. 3720 post 02
kap. 721 post 01	kap. 3721 postene 02 og 04
kap. 722 post 01	kap. 3722 postene 02 og 50
kap. 723 post 01	kap. 3723 post 50
kap. 724 post 01	kap. 3724 post 04
kap. 725 post 01	kap. 3725 post 02
kap. 750 post 01	kap. 3750 post 02

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser ut over gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2010 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
710		Nasjonalt folkehelseinstitutt	
	21	Spesielle driftsutgifter	180 mill. kroner

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2010 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
761		Omsorgstjeneste	
	79	Andre tilskudd	1 mill. kroner

Andre fullmakter

V
Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Helse- og omsorgsdepartementet i 2010 kan gi de regionale helseforetakene inntil 6,9 mrd. kroner i driftskreditt, men slik at utestående lån ved utgangen av 2010 ikke skal overstige 6,4 mrd. kroner.

2. investeringslån og driftskredittrammen til regionale helseforetak aktiveres i statens kapitalregnskap.
3. det av avgiftspliktig omsetning for legemiddelgrossister i 2010 skal betales avgift tilsvarende 0,55 pst.
4. statens andel i 2010 av driftsoverskuddet til AS Vinmonopolet fastsettes til 50 pst. av resultatet i 2009 før ekstraordinære poster og etter vinmonopolavgiften.

Barne- og likestillingsdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Barne- og likestillingsdepartementet i 2010 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 842 post 01	kap. 3842 post 01
kap. 855 post 01	kap. 3855 postene 01, 02, 03 og 60
kap. 856 post 01	kap. 3856 post 01
kap. 858 post 01	kap. 3858 post 01
kap. 859 post 01	kap. 3859 post 01
kap. 868 post 01	kap. 3868 post 01

Andre fullmakter

III
Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2010 i medhold av lov av 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd, § 10, kan utbetale barnetrygd med 11 640 kroner per barn per år.

Enslige forsørgere som fyller vilkårene for rett til utvidet stønad etter barnetrygdloven og full overgangsstonad etter folketrygdloven, og som har barn i alderen 0-3 år har rett til et småbarnstillegg på 7 920 kroner per år. Dette tillegget gis per enslig forsørger, uavhengig av hvor mange barn i alderen 0-3 år vedkommende faktisk forsørger.

For stønadsmottakere bosatt i Finnmark og Nord-Troms (Karlsøy, Kvæningen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord) ytes et til-

legg i barnetrygden på 3 840 kroner per barn per år, det såkalte finnmarkstillegget.

Finnmarkstillegget skal også utbetales for barn i fosterhjem eller barnevernsinstitusjon i de aktuelle kommunene.

For stønadsmottakere bosatt på Svalbard ytes et tillegg i barnetrygden på 3 840 kroner per barn per år, det såkalte svalbardtillegget.

IV
Satser for kontantstøtte

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2010 i medhold av lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre, kan utbetale kontantstøtte med følgende beløp for 1- og 2-åringer:

Avtalt oppholdstid i barnehage per uke	Kontantstøtte i prosent av full sats	Kontantstøtte i kroner per barn per år
Ikke bruk av barnehageplass	100	39 636
Til og med 8 timer	80	31 704
9-16 timer	60	23 784
17-24 timer	40	15 852
25-32 timer	20	7 932
33 timer eller mer	0	0

V

Satser for engangsstønad ved fødsel og adopsjon og stønad ved fødsel utenfor institusjon
Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2010 i medhold av lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd kan utbetale:

Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, lovens § 14-17	35 263 kroner per barn
Stønad ved fødsel utenfor institusjon, lovens § 5-13	1 765 kroner per fødsel

Nærings- og handelsdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 900 postene 01 og 21	kap. 3900 post 02
kap. 901 post 01	kap. 3901 postene 05, 06 og 07
kap. 902 post 01	kap. 3902 postene 01 og 03
kap. 902 post 21	kap. 3902 post 04
kap. 903 post 01	kap. 3903 post 01
kap. 904 post 01	kap. 3904 post 02
kap. 904 post 22	kap. 3904 post 03
kap. 905 post 21	kap. 3905 postene 01 og 02
kap. 907 post 01	kap. 3907 postene 01 og 03

III

Utbetaling under garantiordninger
(trekkfullmakt)

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan foreta utbetalinger til Garanti-instituttet for eksportkreditt uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger

under byggelånsgarantiordningen overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordningen, men slik at saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen ikke overstiger 600 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Garanti-instituttet for eksportkreditt, post 91 Utbetaling iflg. trekkfullmakt – byggelånsgarantiordning.

IV

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorarer og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter, samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i selskapene.

V

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan utgiftsføre utbetalinger knyttet til utførte pålagte miljøtiltak etter virksomheten i Raufoss ASA innenfor gitt garantiramme på 90 mill. kroner uten bevilgning under kap. 960 Raufoss ASA, post 71 Refusjon for miljøtiltak.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
920		Norges forskningsråd	
	50	Tilskudd	144 mill. kroner
2421		Innovasjon Norge	
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter	100 mill. kroner

2. gi tilsagn om tilskudd på 115,96 mill. euro utover gitt bevilgning for å delta i de frivillige programmene til Den europeiske romorganisasjonen ESA. Samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar skal likevel ikke overstige 159,26 mill. euro.
3. gi Eksportfinans ASA tilsagn om statlig dekning av framtidig underskudd på avregningskontoen for eksisterende eksportkredittordning, den såkalte 108-ordningen. Fullmakten gjelder for samlede framtidige underskudd som oppstår som følge av tilsagn om lån fram til 31. desember 2010. Fullmakten har som forutsetning at:
 - a) Eksportfinans ASA fram til 31. desember 2010 kan gi tilsagn om lån ved eksport av kapitalvarer og skip til de gunstigste rentevilkår og kredittider som OECD (Arrangement on Officially Supported Export Credits) tillater.
 - a) Eksportfinans ASA sin innlånspraksis for ordningen må godkjennes av Nærings- og handelsdepartementet. Nærings- og handelsdepartementet kan for øvrig utarbeide nærmere retningslinjer for ordningen.

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser utover gitt bevilgning i forbindelse med kjøp av utredninger og lignende

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan inngå forpliktelser for inntil 7,5 mill. kroner til utredninger o.l. utover gitt bevilgning under kap. 900 Nærings- og handelsdepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter.

VIII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan gi:

1. Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 40 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at total ramme for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 340 mill. kroner.
2. Garanti-instituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 110 000 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utlandet innenfor Alminnelige garantiordning og inkludert Gammel alminnelig ordning. Garantivirksomheten skal finne sted innenfor

de rammer som «Arrangement on Officially Supported Export Credits» setter. Alminnelig garantiordning skal drives i balanse på lang sikt. Nærings- og handelsdepartementet kan gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtaket.

3. Garanti-instituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 3 150 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland, men likevel slik at rammen ikke overskrider sju ganger det til enhver tid inntående beløp på ordningens grunnfond. Garantivirkomheten skal finne sted innenfor de rammer som «Arrangement on Officially Supported Export Credits» setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til grunnfondet. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtaket.
4. Garanti-instituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 6 500 mill. kroner ved byggelån innenfor skipsbyggingsindustrien. Ordningen skal drives i balanse på lang sikt. Nærings- og handelsdepartementet kan gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtaket.
5. Garanti-instituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme

på 20 000 mill. kroner ved etablering av langsiktige kraftkontrakter i kraftintensiv industri. Nærings- og handelsdepartementet kan gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtaket.

IX

Dekning av forsikringstilfeller

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan:

1. gi tilsagn til Institutt for energiteknikk og Statsbygg om dekning av forsikringsansvar for inntil 80 000 000 euro overfor tredjeperson for instituttets og Statsbyggs ansvar etter lov av 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet, kapittel III.
2. inngå avtaler om forsikringsansvar under beredskapsordning for statlig varekrigsforsikring innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 2 000 mill. kroner.

X

Utlånsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om:

1. nye landsdekkende innovasjonslån innenfor en ramme på inntil 500 mill. kroner.
2. nye lån under lavrisikolåneordningen innenfor en ramme på inntil 2 500 mill. kroner.

Andre fullmakter

XI

Fullmakter vedrørende Norsk Romsenter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan gi Norsk Romsenter fullmakt til å:

1. selge andeler i selskaper hvor institusjonen forvalter eierandeler, og kjøpe andeler i nye selskaper.
2. benytte utbytte fra selskaper hvor institusjonen forvalter eierandeler og inntekter fra salg av andeler i slike selskaper til romrelatert virksomhet, herunder kjøp av andeler i nye selskaper.

XII

Fullmakter til å avhende og bortfeste

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan bortfeste hjemfalte gruveeiendommer til museale formål vederlagsfritt.

Fiskeri- og kystdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2010 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 1000 post 21	kap. 4000 post 04
kap. 1020 postene 01 og 21	kap. 4020 post 03
kap. 1021 postene 01 og 21	kap. 4021 post 01
kap. 1022 postene 01 og 21	kap. 4022 post 01
kap. 1030 post 21	kap. 4030 post 22
kap. 1062 postene 01 og 45	kap. 4062 post 02 og kap. 5575 post 74

2. nytte inntil 10 mill. kroner av salgsinntekter fra salg av ikke næringsaktive fiskerihavner under kap. 4062, post 02, til følgende formål under kap. 1062 post 30:

- a) dekning av salgsomkostninger forbundet med salget
- b) oppgradering og vedlikehold av fiskerihavner under kap. 1062, post 30.

3. regne med alle ubrukte merinntekter ved beregning av sum som kan overføres på kap. 1020, postene 01 Driftsutgifter og 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 1021, postene 01 Driftsutgifter og 21 Spesielle driftsutgifter.

III

Fullmakt til overskridelser

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2010 kan overskride bevilgningen under kap. 1062 Kystverket, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 15 mill. kroner dersom det er nødvendig å sette i verk tiltak mot akutt forurensning uten opphold og før Kongen kan gi slikt samtykke.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2010 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1062		Kystverket	
	01	Driftsutgifter	45 mill. kroner
	30	Nyanlegg og større vedlikehold	375 mill. kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	3 mill. kroner

V
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2010 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1062		Kystverket	
	60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg	20 mill. kroner

Landbruks- og matdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2010 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1100 post 01	kap. 4100 post 01
kap. 1115 post 01	kap. 4115 post 02
kap. 1143 post 01	kap. 4143 post 01
kap. 1147 post 01	kap. 4147 post 01

2. overskride bevilgningen under kap. 1100 Landbruks- og matdepartementet, post 45 Store utstyrskjøp og vedlikehold, med et beløp som tilsvarer merinntektene fra salg av eiendom. Ubrukte merinntekter fra salg av eiendom kan regnes med ved utregning av overførbart beløp under bevilgningen.

III
Forskuttering av utgifter til
tvangsflytting av rein

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2010 kan overskride bevilgningen under kap. 1147 Reindriftsforvaltningen, post 01 Driftsutgifter, med inntil 0,5 mill. kroner i sammenheng med forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2010 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1148		Naturskade – erstatninger og sikring	
	71	Naturskade, erstatninger	34,7 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Salg av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2010 kan selge innkjøpt og opprinnelig stats-eiendom for inntil 8 mill. kroner.

Samferdselsdepartementet

Samferdselsdepartementets alminnelige fullmakter

Andre fullmakter

II

Salg og bortfeste av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2010 kan selge og bortfeste fast eiendom inntil en verdi av 50 mill. kroner i hvert enkelt tilfelle.

Luffartsformål

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

III

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2010 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1313 post 01	kap. 4313 post 02

Vegformål

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

IV

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2010 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1320 postene 23, 30 og 72	kap. 4320 postene 01, 02 og 03

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

V

Fullmakt til forskuttering

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2010 kan inngå avtaler om forskuttering av midler til vegformål utover gitt bevilgning på kap. 1320 Statens vegvesen, post 30 Riksveginvesteringer, post 31 Rassikring, post 36 E16 over Filefjell og post 37 E6 vest for Alta, likevel slik at samlede, løpende refusjonsforpliktelser ikke overstiger 1 500 mill. kroner. Forskutteringene skal refunderes uten kompensasjon for renter og prisstigning.

VI

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser
knyttet til investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2010 kan:

1. gjennomføre de investeringsprosjektene som er omtalt i merknadene til kap. 1320 Statens vegvesen i Prop. 1 S (2009–2010) innenfor de kostnadsrammer som der er angitt.
2. forplikte staten for framtidige budsjettår utover gitt bevilgning på kap. 1320 Statens vegvesen, post 30 Riksveginvesteringer, post 31 Rassikring, post 36 E16 over Filefjell og post 37 E6 vest for Alta, for investeringsprosjekter som ikke er omtalt med kostnadsoverslag overfor Stortinget, likevel slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 1 500 mill. kroner.

VII

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser
utover budsjettåret for vedlikeholdsarbeider

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2010 kan forplikte staten for framtidige budsjettår utover gitt bevilgning på kap. 1320 Statens vegvesen, post 23 Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksveger m.m., slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 6 500 mill. kroner, og slik at forpliktelsene som forfaller hvert år ikke overstiger 1 800 mill. kroner.

VIII

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser
utover budsjettåret for riksvegferjedriften

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2010 kan forplikte staten for framtidige budsjettår utover gitt bevilgning på kap. 1320 Statens vegvesen, post 72 Kjøp av riksvegferjetjenester, slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 3 600 mill. kroner, og slik at forpliktelsene som forfaller hvert år ikke overstiger 450 mill. kroner.

IX

Investeringsramme transporttiltak i fylkene

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2010 kan gi tilsagn om rentekompensasjon tilsvarende en investeringsramme på 2 000 mill. kroner over kap. 1320 Statens vegvesen, post 61 Rentekompensasjon for transporttiltak i fylkene.

Jernbaneformål

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

X

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2010 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap. 1350 postene 23 og 30	Kap. 4350 postene 02 og 06
Kap. 1350 post 25	Kap. 4350 post 07
Kap. 1350 post 30	Kap. 4350 post 37

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

XI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2010 kan bestille materiell utover gitte bevilgninger, likevel slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1350		Jernbaneverket	
	23, 25 og 30	Drift, vedlikehold og investeringer	800 mill. kroner

XII

Fullmakt til forskuttering

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2010 kan inngå avtaler om forskuttering av midler til jernbaneformål utover gitt bevilgning på kap. 1350 Jernbaneverket, post 30 Investeringer i linjen, likevel slik at samlede, løpende refusjonsforpliktelser ikke overstiger 200 mill. kroner. Forskutteringene skal refunderes uten kompensasjon for renter og prisstigning.

XIII

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser knyttet til investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2010 kan:

1. gjennomføre de investeringsprosjektene som er omtalt i merknadene til kap. 1350 Jernbaneverket i Prop. 1 S (2009–2010) innenfor de kostnadsrammer som der er angitt.

2. forplikte staten for framtidige budsjettår utover gitt bevilgning på kap. 1350 Jernbaneverket, post 30 Investeringer i linjen, for investeringsprosjekter som ikke er omtalt med kostnadsoverslag overfor Stortinget, likevel slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 250 mill. kroner.

XIV

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for vedlikeholdsarbeider

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2010 kan forplikte staten for framtidige budsjettår utover gitt bevilgning på kap. 1350 Jernbaneverket, post 23 Drift og vedlikehold og post 25 Drift og vedlikehold av Gardermobanen, slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 2 500 mill. kroner, og slik at forpliktelsene som forfaller hvert år ikke overstiger 600 mill. kroner.

Andre fullmakter

XV

Restverdisikring for eksisterende materiell, oppgraderinger av eksisterende materiell og investeringer i nytt materiell

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet, for det materiellet som inngår i statens rammeavtale med NSB, i 2010 kan:

1. gi NSB AS en restverdigaranti for bokførte verdier på inntil 2 759 mill. kroner.
2. gi NSB AS ytterligere restverdigaranti på oppgraderinger og nyinvesteringer innenfor en ramme på inntil 3 225 mill. kroner.

Post og telekommunikasjoner

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

XVI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2010 kan bestille materiell utover bevilgningen, likevel slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1380		Post- og teletilsynet	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	4 mill. kroner

Andre fullmakter

XVII

Overføringer til og fra reguleringsfondet

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2010 kan overføre inntil 10 mill. kroner til eller fra Post- og teletilsynets reguleringsfond.

Miljøverndepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2010 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 01	kap. 4400 post 02
kap. 1427 post 01	kap. 4427 post 01
kap. 1427 post 21	kap. 4427 postene 09 og 54
kap. 1429 post 01	kap. 4429 postene 02 og 09
kap. 1432 post 50	kap. 4432 post 85

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1441 post 01	kap. 4441 postene 04, 05, 06 og 09
kap. 1441 post 22	kap. 4441 post 02
kap. 1471 post 01	kap. 4471 postene 01 og 03
kap. 1471 post 21	kap. 4471 post 21
kap. 1472 post 50	kap. 4472 post 70 og kap. 5578 post 70

2. overskride bevilgningen under kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med et beløp som tilsvarende regnskapsførte inntekter fra salg av anleggsmidler under kap. 5465 Statens kartverk, post 49 Salg av anleggsmidler. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved utregning av overført beløp.

III

Fullmakter til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2010 kan utgiftsføre uten bevilgning fastslåtte tap på garantier for lån til miljøverntiltak og energiøkonomiseringsformål som staten er juridisk forpliktet til å dekke, under kap. 1400 Miljøverndepartementet, post 77 Oppfyllelse av garantiansvar.

IV

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2010 kan omdisponere inntil 5 mill. kroner mellom kap. 1465 Statens kartverk arbeid med nasjonal geografisk infrastruktur, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

V

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2010 kan fravike spesifikasjonene under kap. 2465 Statens kartverk, post 24 Driftsresultat ved bruk av reguleringsfondet.

Fullmakter til å påføre staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2010 kan utføre bestillinger:

1. av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1426		Statens naturoppsyn	
	32	Skjærgardsparker mv.	7,0 mill. kroner

2. av kartgrunnlag ut over gitt bevilgning under kap. 1465 Statens kartverks arbeid med nasjonal geografisk infrastruktur, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 90 mill. kroner.

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2010 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1427		Direktoratet for naturforvaltning	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	80,0 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	35,7 mill. kroner
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	245,2 mill. kroner
	35	Statlige erverv, nytt skogvern	140,0 mill. kroner
	77	Tilskudd til nasjonalparksentre	2,0 mill. kroner
	79	Kompensasjon ved flytting av oppdrettsanlegg	6,75 mill. kroner
1429		Riksantikvaren	
	72	Vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer	35,0 mill. kroner
	73	Brannsikring og beredskapstiltak	2,0 mill. kroner
	74	Fartøyvern	8,0 mill. kroner
	77	Verdiskapingsprogram på kulturminneområdet	2,0 mill. kroner

VIII

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2010 kan pådra forpliktelser for fremtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd ut over gitt bevilgning under kap. 1441 Statens forurensningstilsyn, post 39 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 25 mill. kroner.

Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Fornyings- og administrasjonsdepartementets alminnelige fullmakter

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fornyings- og administrasjonsdepartementet i 2010 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1510 post 21	kap. 4510 post 01
kap. 1520 post 01	kap. 4520 postene 02 og 03

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Fornyings- og administrasjonsdepartementet i 2010 kan overskride

bevilgningen under kap. 2470 Statens Pensjonskasse, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med inntil 10 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Fullmakt til å gjennomføre investeringsprosjektet PERFORM

Stortinget samtykker i at Fornyings- og administrasjonsdepartementet i 2010 kan gjennomføre

PERFORM-prosjektet i Statens Pensjonskasse, herunder forplikte staten innenfor en samlet kostnadsramme på 888 mill. kroner.

Andre fullmakter

V

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Fornyings- og administrasjonsdepartementet i 2010 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1510 Fylkesmannsembetene, post 21 Spesielle driftsutgifter, refusjoner av utgifter til fellestjenester der Fylkesmannen samordner utgiftene.

VI

Fullmakt til regulering av inngående balanse i boliglånsordningen i Statens Pensjonskasse

Stortinget samtykker i at Fornyings- og administrasjonsdepartementet som en overgangsordning ved omlegging til føring av opptjente renter basert på kalenderåret for statlige utlån, kan regulere inngående balanse i kapitalregnskapet for utlån gjennom boliglånsordningen i Statens Pensjonskasse pr. 1.1.2010 mot konto for forskyvning i balansen, tilsvarende totale utlån til kundene basert på endrede føringsprinsipper.

Bygge- og eiendomsfullmakter

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

VII

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Fornyings- og administrasjonsdepartementet i 2010 kan:

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30-49, med inntil 175 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30-49, med beløp som tilsvarer inntekter fra salg av eiendommer, samt medregne ubrukte inntekter fra salg av eiendom ved beregning av overført beløp.

VIII

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fornyings- og administrasjonsdepartementet i 2010 kan omdisponere:

1. under kap. 1580 Byggeprosjekter utenfor huseieordningen, mellom postene 30-45.
2. under kap. 1581 Eiendommer til kongelige formål, fra post 01 til post 45.
3. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30-49.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IX

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser knyttet til investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Fornyings- og administrasjonsdepartementet i 2010 kan pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for å gjennomføre de byggeprosjekter og andre investeringsprosjekter

som er omtalt under kap. 1580 Byggeprosjekter utenfor huseieordningen, kap. 1581 Eiendommer til kongelige formål, kap. 1582 Utvikling av Fornebuområdet og kap. 2445 Statsbygg i Prop. 1 S (2009-2010), innenfor de kostnadsrammer som der er angitt.

X

Fullmakter i forbindelse med kurantprosjektordningen

Stortinget samtykker i at Fornyings- og administrasjonsdepartementet i 2010 kan:

1. under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Igangsetting av kurantprosjekter, sette i gang byggeprosjekter uten at disse er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, når leietaker har nødven-

dige husleiemidler innenfor gjeldende budsjett-rammer.

2. under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Igangsetting av kurantprosjekter og post 34 Videreføring av kurantprosjekter, pådra staten forpliktelser utover budsjettåret innenfor en samlet ramme på 1 500 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser i forbindelse med gjennomføringen av byggeprosjektene.

Andre fullmakter

XI

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Fornyings- og administrasjonsdepartementet i 2010 kan:
 - a) godskrive det enkelte bygge- og eiendomsprosjekt med innbetalt dagmulkt, konvensjonalbot og erstatning for misligholdt entreprise, ved at innbetalingen blir postert i statsregnskapet på vedkommende investeringspost som en utgiftsreduksjon.
 - a) godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom forvaltet av Statsbygg eller av statlige virksomheter som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 500 mill. kroner totalt i budsjettåret.
 - a) godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 150 mill. kroner i hvert enkelt tilfelle, og for inntil 300 mill. kroner totalt, utover bevilgningen på

kap. 2445 Statsbygg, post 49 Kjøp av eiendom.

- a) overdra statlige spesialskoleeiendommer til underpris eller vederlagsfritt til kommuner og fylkeskommuner, dersom ansvaret for skoledriften overtas av kommunen eller fylkeskommunen.
- a) foreta bortfeste, salg og makeskifte av eiendommer som er nødvendig ved disponering av statens eiendommer på Fornebu for inntil 100 mill. kroner.
- a) korrigere Statsbyggs balanse i de tilfeller prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg overføres til andre budsjettkapitler eller prosjektene ikke realiseres.
- a) avhende statlig fast eiendom til barnehageformål direkte til kommuner til markedstakst.
2. Kongen i 2010 kan avhende statlig eiendom til lavere pris enn markedspris der særlige hensyn tilsier det.

Finansdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2010 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1600 post 01	kap. 4600 post 02
kap. 1605 post 01	kap. 4605 post 01
kap. 1610 post 01	kap. 4610 post 01
kap. 1618 post 01	kap. 4618 post 02
kap. 1634 post 01	kap. 4634 post 02

2. overskride bevilgningen til oppdragsvirksomhet på kap. 1620 Statistisk sentralbyrå, post 21 Spesielle driftsutgifter, med et beløp som tilsvare alle merinntektene på kap. 4620 Statistisk sentralbyrå, post 02 Oppdragsinntekter. Ubrukte merinntekter kan regnes med ved utregning av overførbart beløp på posten.

transaksjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimavoter.

3. Finansdepartementet i 2010 kan overskride bevilgningen på kap. 1638 Kjøp av klimavoter, post 21 Kvotekjøp, generell ordning, med et beløp som tilsvare inntekter fra salg av klimavoter som er regnskapsført på kap. 4638 Salg av klimavoter, post 02 Salg av innkjøpte kvoter.

III Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at:

1. Statsministerens kontor i 2010 kan overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet, post 01 Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for Regjeringen.
2. Finansdepartementet i 2010 kan overskride bevilgningen på kap. 1638 Kjøp av klimavoter, post 01 Driftsutgifter, til dekning av honorarer,

IV Inntektsføring av renter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i statsregnskapet for 2010 uten bevilgning kan inntektsføre renteinntekter mv. fra Statens finansfond under kap. 5605 Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer, post 87 Renteinntekter mv. fra Statens finansfond.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

V Kjøp av klimagasskvoter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2010 kan inngå avtaler om kjøp av klimagasskvoter ved bruk av Kyoto-mekanismene for inntil 3 700 mill. kroner utover gitt bevilgning under kap. 1638 Kjøp av klimavoter, post 21 Kvotekjøp, generell ordning.

VI Fullmakt til å inngå avtaler om investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2010 kan gjennomføre de investeringsprosjektene som er omtalt i Prop. 1 S (2009-2010) under kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, og kap. 1618 Skatteetaten, post 22 Større IT-prosjekter, innenfor de kostnadsrammer som der er angitt.

VII
Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2010 kan gi garantier for:

1. grunnkapitalen til Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 715 959 651 euro.
2. lån fra Den nordiske investeringsbank vedrørende ordningen med prosjektinvesteringsslån innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 340 991 000 euro.
3. miljølån gjennom Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og

gammelt garantiansvar som ikke må overstige 63 500 000 euro.

VIII

Fullmakt til fortsatt bobehandling

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet for 2010 kan bestemme at det under ordningen med oppfølging av statens krav i konkursbo pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 18,2 mill. kroner. Utbetalinger dekkes av bevilgningene under kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten, post 01 Driftsutgifter, og kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Andre fullmakter

IX
Fullmakt til å korrigere uopklarte differanser og feilposterings i tidligere års statsregnskap

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2010 i enkeltsaker kan korrigere uopklarte diffe-

ranser i regnskapene og feilposterings i statsregnskapet som gjelder tidligere års regnskaper, ved postering over konto for forskyvninger i balansen i statsregnskapet i det inneværende års regnskap. Fullmakten gjelder inntil 1 mill. kroner.

Forsvarsdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2010 kan:

1. benytte alle merinntekter til å overskride enhver utgiftsbevilgning under Forsvarsdepartementet, med følgende unntak:
 - a) inntekter fra militære bøter kan ikke benyttes som grunnlag for overskridelse.

- a) inntekter ved salg av større materiell kan benyttes med inntil 75 pst. til overskridelse av bevilgningen under kapittel 1760 Nyan-skaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.
2. ta med ubrukke merinntekter ved utregning av overførbart beløp.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III
Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2010 kan:

1. foreta bestillinger ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben	
	01	Driftsutgifter	80 mill. kroner
1731		Hæren	
	01	Driftsutgifter	900 mill. kroner
1732		Sjøforsvaret	
	01	Driftsutgifter	800 mill. kroner
1733		Luftforsvaret	
	01	Driftsutgifter	1 440 mill. kroner
1734		Heimevernet	
	01	Driftsutgifter	150 mill. kroner
1740		Forsvarets logistikkorganisasjon	
	01	Driftsutgifter	300 mill. kroner
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	
	01	Driftsutgifter	125 mill. kroner
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel	150 mill. kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	20 000 mill. kroner
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel	230 mill. kroner
	75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet	100 mill. kroner
1790		Kystvakten	
	01	Driftsutgifter	3 200 mill. kroner
1791		Redningshelikopter tjenesten	
	01	Driftsutgifter	90 mill. kroner
1792		Norske styrker i utlandet	
	01	Driftsutgifter	50 mill. kroner

2. gi Forsvarets forskningsinstitutt fullmakt til å ha økonomiske forpliktelser på inntil 60 mill. kroner ut over det som dekkes av egne avsetninger.

IV Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2010 kan gi tilsagn om økonomisk støtte ut over bevilgningen, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1700		Forsvarsdepartementet	
	73	Forskning og utvikling	26 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Nettobudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2010 kan trekke salgsomkostninger ved salg av materiell og fast eiendom fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kapittel 4760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg, post 45 Store nyanskaffelser og vedlikehold og kapittel 4710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg, post 47 Salg av eiendom.

VI

Personell

Stortinget samtykker i at:

1. Forsvarsdepartementet i 2010 kan fastsette lengden på førstegangstjenesten, repetisjonstjenesten og heimevernstjenesten slik det går fram av Prop. 1 S (2009-2010).
2. enheter oppsatt med frivillig heimevernspersonell kan overføres til forsvarsgrener og fellesinstitusjoner, og benyttes i operasjoner i utlandet.
3. gjeldende befalsordning justeres i henhold til prinsippene som går fram av Prop. 1 S (2009-2010).

VII

Investeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2010 kan:

1. starte opp nye investeringsprosjekter, herunder større bygg- og eiendomsprosjekter, som er presentert som nye prosjekter i Prop. 1 S (2009-2010), innenfor de kostnadsrammer som der er omtalt.
2. endre tidligere godkjente prosjekter som anført i Prop. 1 S (2009-2010), herunder endrede kostnadsrammer.
3. starte opp og gjennomføre materiellinvesteringer og byggeprosjekter av lavere kategori.

4. nytte bevilgningen på den enkelte investeringspost, hhv. post 44, 45, 47 og 48 fritt mellom formål, bygg- og eiendoms kategorier, anskaffelser og prosjekter som presentert i Prop. 1 S (2009-2010).
5. gjennomføre konsept- og definisjonsfasen av planlagte materiellanskaffelser.
6. igangsette projektering av byggeprosjekter med en samlet utgift tilsvarende 5 pst. av bevilgningen på de respektive poster.

VIII

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2010 kan:

1. avhende fast eiendom uansett verdi til markedspris når det ikke foreligger annet statlig behov for eiendommen. Eiendommene skal normalt legges ut for salg i markedet, men kan selges direkte til fylkeskommuner eller kommuner til markedspris, innenfor EØS-avtalens bestemmelser. Dersom eiendommene er aktuelle for friluft- eller kulturformål kan de selges på samme vilkår til Statskog SF hvis ikke fylkeskommuner eller kommuner ønsker å kjøpe eiendommene.
2. avhende fast eiendom til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

IX

Tidspunkt for belastning av
utgiftsbevilgninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2010 kan belaste utgiftsbevilgninger for bestillinger gjennom NAMSA fra det tidspunkt materiell blir rekvirert, selv om levering først skjer senere i budsjettåret eller i et etterfølgende budsjettår.

Olje- og energidepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2010 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1800 post 21	kap. 4800 post 03
kap. 1810 post 21	kap. 4810 post 02
kap. 1820 post 21	kap. 4820 post 02
kap. 1820 post 22	kap. 4820 post 40
kap. 2490 post 45	kap. 5490 post 01

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kongen i 2010 kan

1. overskride bevilgningen under kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved statlig kjøp/salg av aksjeposter, rådgivning samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i StatoilHydro ASA.
2. godkjenne utøvelse av statens forkjøpsrett ved overdragelser av andeler i utvinningstillatelser

på norsk kontinentalsokkel og overskride bevilgningen med inntil 5 mrd. kroner under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.

IV

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2010 kan utgiftsføre uten bevilgning tilskudd til fjerning av innretninger på kontinentalsokkelen under kap. 2442 Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen, post 70 Tilskudd.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2010 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt udekket ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon	
	50	Overføring til Energifondet	400,0 mill. kroner
	74	Naturgass	20,0 mill. kroner
1830		Forskning	
	50	Norges forskningsråd	33,0 mill. kroner

VI

Fullmakt til å inngå forpliktelser ut over gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2010 kan pådra seg forpliktelser utover gitte bevilgninger innenfor følgende beløp:

Kap	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter	7,0 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	22	Flom- og skredforebygging	50,0 mill. kroner
1830		Forskning	
	22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling	10,0 mill. kroner
1833		CO ₂ -håndtering	
	70	Administrasjon, Gassnova SF	20,0 mill. kroner
1870		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35,0 mill. kroner

VII Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2010 kan gi Gassco AS garanti innenfor en samlet ramme på inntil 1 mrd. kroner for skader og tap ved mottaksterminalene på kontinentet som har oppstått som følge av forsettelige handlinger hos ledende personell i Gassco AS.

VIII Forpliktelser under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2010 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.
2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Statoil ASA.

IX Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Kongen i 2010 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for SDØE sin forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør 5 mrd. kroner knyttet til deltagelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.
2. utviklingsprosjekter under Gassled.

X

Forpliktelser før plan for utbygging og drift og før anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2010 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent eller før tillatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en pre-interessentskapsfase.

XI

Forpliktelser knyttet til petroleumsvirksomhet på islandsk sokkel

Stortinget samtykker i at Kongen i 2010 ved eventuell norsk statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk sokkel, kan:

1. pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten innenfor en total økonomisk ramme på 1,5 mrd. kroner, herunder yte innskuddskapital, lån og stille garantier.
2. etablere en ny organisatorisk enhet, eiet av den norske stat, som direkte eller indirekte skal eie eierandeler i rettighetshaverselskaper i Island.

Andre fullmakter

XII

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Kongen i 2010 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 10 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

XIII

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2010 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Kongen har fått fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

XIV

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2010 kan godkjenne overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE i utvinningstillatelser der det antas at samlede utvinnbare ressurser i forekomstene er mindre enn 10 mill. tonn oljeekvivalenter.

XV

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2010 i tråd med forutsetningene i St.prp. nr. 41 (2003–2004) kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

XVI

Overdragelse av andeler i rørledninger til Gassled

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2010 kan godkjenne nødvendige transaksjoner for overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE for å innlemme rørledninger med SDØE-andel i Gassled. Statens andel i Gassled skal justeres for å gjenspeile innlemmelsen.

XVII

Opphevelse av generalforsamlingsklausulen

Stortinget samtykker i at generalforsamlingsklausulen skal kunne oppheves for gitte tillatelser og erstattes av en vetorett i tråd med konsesjonsdirektivet og petroleumsforskriftens § 12, dersom rettighetshaverne skulle ønske dette. Olje- og energidepartementet skal i så fall godkjenne dette i hvert enkelt tilfelle.

Vedlegg 1**Statsbudsjettet**

Tabell 1.1 Hovedtallene i statsbudsjettet for perioden 2004-2010

	Regnskap					Saldert budsjett 2009	Anslag regn- skap 2009	Forslag 2010
	2004	2005	2006	2007	2008			
Driftsutgifter og investeringer ekskl. petroleumsvirksomhet	109 329	112 182	119 948	128 876	140 996	160 009	161 183	168 202
Driftsresultat forretningsdriften	-1 063	-889	-852	-923	-993	-1 500	-1 089	-1 541
Renter av statsgjeld	16 787	15 776	24 280	16 056	17 693	20 467	20 857	20 415
Overføringer til andre	478 533	501 539	518 969	550 116	599 027	642 796	669 433	696 020
Utgifter ekskl. lån og petroleumsvirksomhet	603 586	628 608	662 346	694 025	756 724	821 771	850 384	883 096
Inntekter ekskl. lån, oljeskatter og petroleumsvirksomhet	524 337	563 845	618 344	692 583	744 926	773 121	732 296	729 316
Oljekorrigert overskudd	-79 249	-64 763	-44 002	-1 342	-11 797	-48 650	-118 088	-153 780
Overført fra Statens pensjonsfond - Utland	80 727	70 593	57 372	2 810	8 370	48 650	118 088	153 780
Overskudd før lånetransaksjoner	1 478	5 830	13 370	1 468	-3 427	0	0	0
Oljeskatter	118 142	168 817	217 261	191 153	245 167	255 000	170 900	123 800
Utbytte fra StatoilHydro	5 222	8 139	12 593	14 006	16 940	16 940	15 489	15 489
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	98 703	120 035	146 705	132 287	175 597	149 600	104 150	105 500
Utgifter til statlig petroleumsvirksomhet	18 661	21 447	21 182	21 056	-21 839	-26 700	-25 822	-24 400
Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten	203 406	275 544	355 377	316 390	415 865	394 840	264 717	220 389
Overskudd før overføring til Statens pensjonsfond - Utland	124 157	210 781	311 375	315 048	404 068	346 190	146 629	66 609
Utlån og avdrag, brutto	135 704	84 314	216 505	131 801	70 714	127 277	270 175	113 064
Tilbakebetalinger	95 154	76 492	171 431	70 906	48 543	57 139	63 949	68 875
Utlån, netto	40 550	7 822	45 074	60 895	22 171	70 137	206 226	44 188
Overskudd før lånetransaksjoner	1 478	5 830	13 370	1 468	-3 427	0	0	0
Samlet finansieringsbehov	39 069	1 992	31 704	59 428	25 598	70 137	206 226	44 188

Tabell 1.2 Samlede utgifter etter departement 2004-2010

Departement	Regnskap					Budsjett	
	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹	2010 ²
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjeringen, Stortinget og Høyesterett	1 614	1 616	1 604	1 680	1 843	1 905	1 985
Utenriksdepartementet	17 657	20 932	21 641	24 178	26 785	31 259	34 251
Kunnskapsdepartementet	29 374	32 211	60 139	59 178	60 637	71 716	68 909
Kultur- og kirkedepartementet	5 851	6 512	6 822	7 314	7 934	8 482	9 272
Justisdepartementet	14 604	15 702	16 535	17 447	19 004	19 810	21 410
Kommunal- og regionaldepartementet	61 505	62 449	62 208	67 117	73 782	82 103	96 284
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	11 630	11 485	20 285	24 588	27 821	30 804	34 645
Helse- og omsorgsdepartementet	74 062	82 748	84 260	91 325	100 384	109 800	106 639
Barne- og likestillingsdepartementet	32 192	34 283	22 231	22 372	23 131	23 411	24 330
Nærings- og handelsdepartementet	15 461	4 336	4 250	9 910	7 582	5 439	5 992
Fiskeri- og kystdepartementet	2 891	2 986	3 010	3 446	3 621	3 789	4 745
Landbruks- og matdepartementet	14 481	13 784	13 812	13 918	14 692	15 113	15 692
Samferdselsdepartementet	21 416	22 500	22 334	24 587	25 984	27 952	27 080
Miljøverndepartementet	2 613	2 959	3 346	3 285	3 500	4 099	4 268
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	7 321	9 704	13 765	16 605	20 045	16 966	19 078
Finansdepartementet	78 945	34 188	166 806	64 834	39 274	88 795	44 978
Forsvarsdepartementet	31 461	29 809	30 418	32 714	34 248	33 458	34 931
Olje- og energidepartementet	3 504	1 619	1 786	11 969	20 348	14 697	11 676
Ymse utgifter	10	11	20	134	227	13 088	11 544
Statsbankene	71 543	73 658	83 401	78 908	67 643	68 183	108 284
Statlig petroleumsvirksomhet	18 661	21 447	21 182	21 056	21 839	26 700	24 400
Statens forretningsdrift	908	1 496	1 133	698	926	1 551	1 832
Statens pensjonsfond - Utland	213 266	288 022	355 377	318 831	398 730	394 840	220 389
Sum statsbudsjettet	730 966	774 459	1 016 364	916 094	999 979	1 093 960	932 614
Folketrygden	230 392	235 453	239 046	247 173	265 164	276 628	308 335
Utgifter i alt	961 358	1 009 912	1 255 410	1 163 267	1 265 143	1 370 588	1 240 949

¹ Saldert budsjett 2009.² Forslag 2010 Prop. 1 S (2009-2010).

Tabell 1.3 Driftsutgifter (postene 1-29) etter departement 2004-2010

Departementet	Regnskap					Budsjett	
	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹	2010 ²
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering, Stortinget og Høyesterett	1 148	1 252	1 253	1 325	1 445	1 526	1 634
Utenriksdepartementet	2 929	2 827	3 030	3 190	3 685	5 005	6 145
Kunnskapsdepartementet	2 706	2 575	2 767	2 842	2 895	3 011	3 251
Kultur- og kirkedepartementet	2 037	2 125	2 280	2 387	2 561	2 486	2 567
Justisdepartementet	13 467	14 522	15 351	16 232	17 539	18 061	19 900
Kommunal- og regionaldepartementet	2 416	1 972	212	248	241	302	301
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	3 454	3 525	7 855	11 931	13 511	13 707	14 800
Helse- og omsorgsdepartementet	2 083	2 412	2 386	2 623	2 824	3 133	3 682
Barne- og likestillingsdepartementet	2 561	2 857	4 618	4 905	5 442	5 631	6 121
Nærings- og handelsdepartementet	1 135	1 223	1 311	1 362	1 488	1 549	1 597
Fiskeri- og kystdepartementet	2 050	2 034	2 149	2 512	2 583	2 530	3 505
Landbruks- og matdepartementet	1 766	1 713	1 497	1 453	1 476	1 505	1 512
Samferdselsdepartementet	9 586	10 025	10 680	11 317	12 287	12 559	12 171
Miljøverndepartementet	1 288	1 331	1 461	1 575	1 748	2 017	2 173
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	6 731	7 942	10 674	11 055	12 572	11 823	11 528
Finansdepartementet	5 806	6 115	6 490	6 935	7 235	8 050	8 997
Forsvarsdepartementet	21 448	20 999	22 317	22 823	23 248	23 263	24 550
Olje- og energidepartementet	836	864	902	1 027	1 616	2 020	2 483
Ymse utgifter	10	11	20	134	227	13 088	11 544
Statsbankene	545	587	555	561	585	606	614
Statlig petroleumsvirksomhet	98	1	16	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	-513	-400	-351	-381	-482	-560	-522
Sum statsbudsjettet	83 587	86 510	97 473	106 057	114 725	131 311	138 553
Folketrygden	5 050	5 258	2 965	0	0	0	0
Utgifter i alt	88 637	91 768	100 438	106 057	114 725	131 311	138 553

¹ Saldert budsjett 2009.² Forslag 2010 Prop. 1 S (2009-2010).

Tabell 1.4 Nybygg, anlegg m.v. (postene 30-49) etter departement 2004-2010

Departement	Regnskap					Budsjett	
	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹	2010 ²
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering, Stortinget og Høyesterett	244	136	100	83	114	70	41
Utenriksdepartementet	33	27	33	27	41	30	32
Kunnskapsdepartementet	34	25	30	21	31	30	28
Kultur- og kirkedepartementet	29	61	60	31	24	27	31
Justisdepartementet	98	91	128	134	315	453	154
Kommunal- og regionaldepartementet	7	3	1	2	3	1	1
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	64	70	454	468	1 026	1 296	1 060
Helse- og omsorgsdepartementet	25	17	24	24	35	25	17
Barne- og likestillingsdepartementet	48	42	24	35	32	63	65
Nærings- og handelsdepartementet	7	3	6	8	8	10	10
Fiskeri- og kystdepartementet	267	261	277	357	429	455	587
Landbruks- og matdepartementet	8	5	5	4	12	10	10
Samferdselsdepartementet	6 622	7201	6 746	8 196	8 957	10 323	10 413
Miljøverndepartementet	204	303	250	295	457	407	519
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	1 052	910	1 305	1 791	1 838	1 148	949
Finansdepartementet	177	195	212	110	135	170	176
Forsvarsdepartementet	9 247	8069	7 424	9 182	10 306	9 473	9 645
Olje- og energidepartementet	9	10	11	8	12	931	1 838
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	12	27	41	40	96	165	189
Statlig petroleumsvirksomhet	17 324	20 701	19 967	19 951	19 998	25 200	23 000
Statens forretningsdrift	1 420	1 896	1 484	1 079	1 408	2 111	2 344
Sum statsbudsjettet	36 931	40 055	38 580	41 847	45 276	52 398	51 108
Folketrygden	121	172	61	0	0	0	0
Utgifter i alt	37 052	40 227	38 641	41 847	45 276	52 398	51 108

¹ Saldert budsjett 2009.² Forslag 2010 Prop. 1 S (2009-2010).

Tabell 1.5 Overføringer til andre (postene 50-89) etter departement 2004-2010

Departement	Regnskap					Budsjett	
	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹	2010 ²
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen Regjering, Stortinget og Høyesterett	221	229	251	273	283	309	309
Utenriksdepartementet	14 353	17 736	18 231	20 620	22 718	25 783	27 633
Kunnskapsdepartementet	25 634	26 410	43 342	46 314	51 711	56 676	60 630
Kultur- og kirkedepartementet	3 785	4 326	4 482	4 897	5 349	5 968	6 674
Justis- og politidepartementet	1 039	1 089	1 056	1 081	1 150	1 297	1 356
Kommunal- og regionaldepartementet	58 858	60 388	61 968	66 813	73 358	81 800	95 981
Arbeis- og inkluderingsdepartementet	8 112	7 890	11 971	12 188	13 284	15 800	18 786
Helse- og omsorgsdepartementet	69 143	77 222	78 983	86 066	97 191	106 552	102 930
Barne- og likestillingsdepartementet	29 583	31 384	17 589	17 432	17 657	17 717	18 144
Nærings- og handelsdepartementet	2 299	2 550	2 867	3 363	3 707	3 880	4 385
Fiskeri- og kystdepartementet	573	532	583	534	610	805	653
Landbruks- og matdepartementet	12 703	12 066	12 310	12 461	13 203	13 599	14 170
Samferdselsdepartementet	4 972	4 952	4 882	5 064	4 740	5 070	4 496
Miljøverndepartementet	1 121	1 125	1 234	1 214	1 296	1 476	1 577
Fornyings- og administrasjons- departementet	599	578	682	770	583	595	601
Finansdepartementet	25 416	27 380	35 169	28 140	31 869	35 624	35 806
Forsvarsdepartementet	765	741	677	708	690	722	736
Olje- og energidepartementet	659	745	874	923	1 584	1 745	2 355
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	10 265	9 948	10 078	10 032	10 575	11 218	10 868
Statlig petroleumsvirksomhet	1 238	745	1 199	1 106	1 841	1 500	1 400
Statens forretningsdrift	0	0	0	0	0	0	10
Statens pensjonsfond - Utland	203 407	275 544	355 377	316 389	415 866	394 840	220 389
Sum statsbudsjettet	474 744	563 580	663 806	636 389	769 263	782 975	629 889
Folketrygden	225 221	230 023	236 020	247 173	265 164	276 628	308 335
Utgifter i alt	699 965	793 603	899 826	883 562	1 034 427	1 059 603	938 224

¹ Saldert budsjett 2009.² Forslag 2010 Prop. 1 S (2009-2010).

Tabell 1.6 Utlån, gjeldsavdrag m.v. (postene 90-99) etter departement 2004-2010

Departement	Regnskap					Budsjett	
	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹	2010 ²
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering, Stortinget og Høyesterett	0	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	341	341	346	341	341	442	442
Kunnskapsdepartementet	1 000	3 200	14 000	10 000	6 000	12 000	5 000
Kultur- og kirkedepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Justisdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Kommunal- og regionaldepartementet	225	85	27	53	180	0	0
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	0	0	5	0	0	0	0
Helse- og omsorgsdepartementet	2 811	3 097	2 867	2 611	334	90	10
Barne- og likestillingsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Nærings- og handelsdepartementet	12 020	560	67	5 177	2 380	0	0
Fiskeri- og kystdepartementet	0	159	0	43	0	0	0
Landbruks- og matdepartementet	4	0	0	0	0	0	0
Samferdselsdepartementet	236	323	27	10	0	0	0
Miljøverndepartementet	0	200	400	200	0	200	0
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	-1 061	274	1 105	2 989	5 052	3 400	6 000
Finansdepartementet	47 547	498	124 934	29 649	35	44 951	0
Forsvarsdepartementet	0	0	0	0	4	0	0
Olje- og energidepartementet	2 000	0	0	10 010	17 136	10 000	5 000
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	60 722	63 097	72 727	68 274	56 388	56 194	96 612
Statlig petroleumsvirksomhet	0	0	0	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	0	0	0	0	0	0	0
Statens pensjonsfond - Utland	9 859	12 478	0	2 442	-17 136	0	0
Sum statsbudsjettet	135 704	84 314	216 505	131 801	70 714	127 277	113 064
Folketrygden	0	0	0	0	0	0	0
Utgifter i alt	135 704	84 314	216 505	131 801	70 714	127 277	113 064

¹ Saldert budsjett 2009.² Forslag 2010 Prop. 1 S (2009-2010).

Tabell 1.7 Skatter og avgifter i perioden 2004–2010

Kapittel	Regnskap					Budsjett		
	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹	2010 ¹	
5501	Skatter på formue og inntekt	117 874	130 058	135 652	171 612	192 906	187 100	173 450
5506	Avgift av arv og gaver	1 660	1 768	2 063	2 576	1 973	2 200	1 400
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum	114 833	165 466	213 856	187 277	241 483	252 600	121 300
5508	Avgift på utslipp av CO ₂ kontinentalsokkelen	3 309	3 351	3 405	3 385	3 392	2 400	2 500
5509	Avgift på utslipp av NO _x kontinentalsokkelen	0	0	0	491	292	0	0
5511	Tollinntekter	1 648	1 684	1 872	2 126	2 141	2 313	2 120
5521	Merverdiavgift	137 337	150 311	169 437	183 828	190 684	205 000	189 600
5526	Avgifter på alkohol	9 014	9 298	9 738	10 338	10 799	11 474	11 927
5531	Avgift på tobakkvarer	6 799	6 800	6 643	6 822	7 299	7 618	8 218
5536	Avgift på motorvogner m.m.							
	Engangsavgift på motorvogner m.m.	16 387	17 815	19 683	21 694	18 942	18 800	16 000
	Årsavgift	6 964	7 281	7 722	8 110	7 978	8 304	8 600
	Vektårsavgift	293	346	356	353	355	374	360
	Omregistreringsavgift	1 820	1 882	2 049	2 172	2 119	2 315	2 270
	Avgift på bensin	8 729	8 634	8 475	8 157	7 862	7 755	7 464
	Avgift på mineralolje til motorvogn (autodisell)	4 675	5 178	5 730	6 375	7 216	8 355	8 541
5537	Avgift på båter mv.	215	292	324	358	299	351	146
5541	Avgift på elektrisk kraft	4 126	5 607	6 111	5 990	6 319	6 574	7 382
5542	Avgift på mineralolje mv.	740	670	788	744	1 328	1 360	1 415
5543	Miljøavgift på mineralske produkter mv.	3 893	3 962	4 491	4 556	4 542	4 740	4 916
5546	Avgift på sluttbehandling av avfall	554	488	596	684	697	715	252
5547	Avgift på helse og miljøskadelige kjemikalier	6	5	6	5	4	5	2
5548	Miljøavgift på klimagasser	123	167	176	222	249	270	240
5549	Avgift på utslipp av NO _x	0	0	0	716	340	50	72
5550	Miljøavgift på plantevernmidler	0	0	0	0	0	0	65
5551	Produksjonsavgift på minneraler	0	0	0	0	0	0	1
5555	Sjokolade- og sukkervareavgift	967	997	1 044	1 083	1 090	1 150	1 196
5556	Avgift på alkoholfrie drikkevarer m.m.	962	956	1 015	1 025	1 068	1 686	1 739
5557	Avgift på sukker	208	197	194	192	194	196	209
5559	Avgift på drikkevareemballasje	639	673	1 074	1 151	1 226	1 286	1 427
5565	Dokumentavgift	3 926	4 669	4 931	5 481	5 334	6 390	4 500
5568	Sektoravgift under Kultur- og kirkedep.	0	0	0	12	43	43	18
5572	Sektoravgift under Helse- og omsorgsdep. ²	287	311	312	185	236	181	175
5574	Sektoravgift under Nærings- og handelsdep.	0	0	0	0	2	1	0
5575	Sektoravgift under Fiskeri- og kystdep.	0	0	0	46	61	55	705
5576	Sektoravgift under Landbruk- og matdep. ³	184	152	163	750	837	765	731
5578	Sektoravgift under Miljøverndepartementet	0	0	0	0	0	11	98
5580	Sektoravgift under Finansdep.	0	0	0	167	197	246	287
5582	Sektoravgift under Olje- og energidep.	0	0	0	0	0	7	7
5583	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser	131	124	149	157	186	203	198
5584	Andre avgifter, etterslep utgåtte avgifter	3	2	1	-128	-51	0	0
	Sum skatter og avgifter, statsbudsjettet	448 307	529 147	608 054	638 712	719 639	742 893	579 531
5700	Trygdeavgift	62 983	65 505	70 081	75 307	84 228	87 600	89 900
5700	Arbeidsgiveravgift	86 884	92 105	101 584	109 989	121 722	127 300	131 400
	Sum skatter og avgifter til folketrygden	149 867	157 610	171 665	185 296	205 950	214 900	221 300
	Sum skatter og avgifter inkl. folketrygden	598 174	686 757	779 719	824 008	925 589	957 793	800 831

¹ Saldert budsjett 2009 og Forslag 2010 Prop. 1 S (2008-2009).² Vinmonopolavg.kap 5527 og apotekavg. kap. 5577 er flyttet til kap 5572 og kap 3720. Kap. 5578 farmasøytiske spesialpreparater er flyttet til kap. 3750.³ Kap 5545 miljøavgift og kap. 5571 totalisatoravgift er flyttet til kap. 5576.

Tabell 1.8 Samlede inntekter i perioden 2004-2010

Mill. kroner

	Regnskap					Saldert budsjett 2009	Anslag regn- skap 2009	Forslag 2010
	2004	2005	2006	2007	2008			
Skatter på formue og inntekt	119 534	131 826	137 715	174 188	194 879	189 300	187 750	174 850
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	149 867	157 611	171 665	185 296	205 950	214 900	215 900	221 300
Tollinntekter	1 648	1 684	1 872	2 126	2 141	2 313	2 085	2 120
Merverdiavgift	137 337	150 311	169 437	183 828	190 684	205 000	184 000	189 600
Avgifter på alkohol	9 027	9 317	9 767	10 338	10 799	11 474	11 331	11 927
Avgifter på tobakk	6 799	6 800	6 643	6 822	7 299	7 618	7 584	8 218
Avgifter på motorvogner	38 867	41 137	44 015	46 862	44 472	45 903	41 557	43 235
Andre avgifter	16 953	19 255	21 345	23 395	24 199	26 285	24 017	25 781
Sum skatter og avgifter	480 032	517 941	562 459	632 855	680 422	702 793	674 224	677 031
Renter av statens forretningsdrift	33	34	39	19	-3	56	64	72
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift	1 791	1 962	1 926	2 336	2 026	2 185	2 180	2 054
Sum inntekter av statens forretningsdrift	1 824	1 995	1 966	2 355	2 023	2 241	2 244	2 126
Renter fra statsbankene	8 165	7 175	7 328	8 842	11 053	12 491	10 113	8 076
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	2 967	4 152	6 353	8 675	9 690	10 811	8 965	11 328
Utbytte ekskl. StatoilHydro	8 488	10 086	11 922	15 121	17 388	18 161	11 674	5 257
Sum renteinntekter og utbytte (ekskl. statens forretningsdrift og StatoilHydro).	19 619	21 414	25 603	32 638	38 131	41 464	30 752	24 661
Inntekter under departementene	22 866	22 494	28 317	24 830	24 352	26 624	25 077	25 498
Overføring fra Norges Bank	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum andre inntekter	22 866	22 494	28 317	24 830	24 352	26 624	25 077	25 498
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	98 703	120 035	146 705	132 287	175 597	149 600	104 150	105 500
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	118 142	168 817	217 261	191 153	245 167	255 000	170 900	123 800
Aksjeutbytte og renteinntekter fra StatoilHydro	5 222	8 139	12 593	14 006	16 940	16 940	15 489	15 489
Sum petroleumsinntekter	222 068	296 991	376 559	337 446	437 705	421 540	290 539	244 789
Tilbakebetalinger	95 154	76 492	171 431	70 906	48 543	57 139	63 949	68 875
Statens pensjonsfond - Utland	80 727	70 593	57 372	2 810	8 370	48 650	118 088	153 780
Sum inntekter	922 290	1 007 921	1 223 707	1 103 839	1 239 544	1 300 451	1 204 872	1 196 761

Tabell 1.9 Saldert budsjett 2009, utgifter fordelt etter departement og grupper av postnummer

	1000 kroner										
	Samlede utgifter	Statens egne driftsutgifter					Nybygg, anlegg (postnr. 30-49)	Overføringer			
I alt		Driftsutgifter (postnr. 01)	Spesielle driftsutgifter (postnr. 21-23)	Driftsresultat forretningsdriften (postnr. 24)	I alt	Andre statsregnskaper (postnr. 50-59)		Kommuner (postnr. 60-69)	Andre overføringer (postnr. 70-89)		
Det kongelige hus	173501	15287	15287	0	0	0	158214	158214	0	0	0
Regjering	283920	283920	270320	13600	0	0	0	0	0	0	0
Stortinget og underliggende institusjoner	1378140	1157670	1157670	0	0	69920	150550	0	0	150550	0
Høyesterett	69083	69083	69083	0	0	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	31258988	5004595	2997799	2006796	0	29757	25783026	0	0	25783026	441610
Kunnskapsdepartementet	71716261	3010881	1748359	1262522	0	29681	56675699	24409609	25177100	7088990	12000000
Kultur- og kirkedepartementet	8481528	2486080	2343698	142382	0	27277	5968171	852292	0	5115879	0
Justis- og politidepartementet	19810243	18060515	17697398	363117	0	452717	1297011	129852	37000	1130159	0
Kommunal- og regionaldepartementet	82102480	301908	259200	42708	0	1000	81799572	11500	77618172	4169900	0
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	30803349	13707235	10387786	3319449	0	1295856	15800258	405414	5929205	9465639	0
Helse- og omsorgsdepartementet	109800424	3132801	1997774	1135027	0	25397	106552226	224122	1926832	104401272	90000
Barne- og likestillingsdepartementet	23411406	5631454	3860397	1771057	0	63288	17716664	206269	798723	16711672	0
Nærings- og handelsdepartementet	5438605	1548505	1163505	385000	0	10000	3880100	1272400	0	2607700	0
Fiskeri- og kystdepartementet	3789231	2529571	2105821	423750	0	455100	804560	346300	225800	232460	0
Landbruks- og matdepartementet	15113316	1504688	1467028	37660	0	9535	13599093	1608152	114224	11876717	0
Samferdselsdepartementet	27952100	12179300	537700	11641600	0	10323000	5069700	170200	443700	4455800	0
Miljøverndepartementet	4099279	2016730	943832	1072898	0	406723	1475826	339706	9500	1126620	200000
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	16965609	11822645	11349507	473138	0	1148102	594862	0	0	594862	3400000
Finansdepartementet	88795400	8050400	6908900	1141500	0	170200	35623800	0	13650000	21973800	44951000
Forsvarsdepartementet	33458296	24203226	23310198	893028	-940000	9473238	721832	321219	2000	398613	0
Olje- og energidepartementet	14696504	2020054	708554	1311500	0	931000	1745450	1242300	10000	493150	10000000
Ymse utgifter	13088074	13088074	13088074	0	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	68182894	606035	606035	0	0	164605	11218170	4367390	0	6850780	56194084
Statlig petroleumsvirksomhet	26700000	0	0	0	0	25200000	1500000	1500000	0	0	0
Statens forretningsdrift	1551441	0	0	0	-559988	2111429	0	0	0	0	0
Folketrygden	276628378	0	0	0	0	0	276628378	0	220000	276408378	0
Statens pensjonsfond - Utland	394840000	0	0	0	0	0	394840000	394840000	0	0	0
Sum utgifter	1370588450	132430657	104993925	27436732	-1499988	52397825	1059603162	432404939	126162256	501035967	127276694

Tabell 1.10 Forslag for 2010, utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer

	Samlede utgifter	Statens egne driftsutgifter					Overføringer					Utån gjeldsavdrag m.v. (postnr. 90-99)
		I alt	Driftsutgifter (postnr. 01)	Spesielle driftsutgifter (postnr. 21-23)	Driftsresultat forretningsdriften (postnr. 24)	Nybygg, anlegg (postnr. 30-49)	I alt	Andre statsregnskaper (postnr. 50-59)	Kommuner (postnr. 60-69)	Andreoverføringer (postnr. 70-89)		
Det kongelige hus	174783	16546	16546	0	0	0	158237	158237	0	0	0	
Regjering	301900	301900	287900	14000	0	0	0	0	0	0	0	
Stortinget og underliggende institusjoner	1435400	1243700	1243700	0	0	40600	151100	0	0	151100	0	
Høyesterett	72983	72983	72983	0	0	0	0	0	0	0	0	
Utenriksdepartementet	34250776	6145162	3257750	2887412	0	31500	27632504	0	0	27632504	441610	
Kunnskapsdepartementet	68908667	3250945	1760995	1489950	0	28183	60629539	25649146	27895431	7084962	5000000	
Kultur- og kirkedepartementet	9271872	2567216	2415708	151508	0	31114	6673542	915104	0	5758438	0	
Justis- og politidepartementet	21410009	19899894	19482143	417751	0	154334	1355781	112977	38184	1204620	0	
Kommunal- og regionaldepartementet	96283690	301200	250400	50800	0	1000	95981490	11500	90869490	5100500	0	
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	34645365	14799685	11589558	3210127	0	1059742	18785938	437740	7178005	11170193	0	
Helse- og omsorgsdepartementet	106639049	3681759	2156374	1525385	0	17219	102930071	250294	2108867	100570910	10000	
Barne- og likestillingsdepartementet	24330057	6120996	4344880	1776116	0	64997	18144064	220848	1040559	16882657	0	
Nærings- og handelsdepartementet	5991827	1596727	1231677	365050	0	10300	4384800	1350100	0	3034700	0	
Fiskeri- og kystdepartementet	4744807	3504996	2323016	1181980	0	586530	653281	361220	31800	260261	0	
Landbruks- og matdepartementet	15692014	1511903	1495678	16225	0	9793	14170318	1742230	118879	12309209	0	
Samferdselsdepartementet	27080500	11730200	566300	11163900	0	10413500	4495800	192600	465500	3837700	0	
Miljøverndepartementet	4268248	2172631	1087461	1085170	0	518524	1577093	383523	10000	1183570	0	
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	19078206	11527578	11084630	442948	0	949279	601349	0	0	601349	6000000	
Finansdepartementet	44978300	8996600	7186600	1810000	0	175700	35806000	0	13900000	21906000	0	
Forsvarsdepartementet	34930906	25568943	24655604	913339	-1019000	9644577	736386	289444	1564	445378	0	
Olje- og energidepartementet	11675908	2483308	746458	1736850	0	1838000	2354600	1778800	20000	555800	5000000	
Ymse utgifter	11543864	11543864	11543864	0	0	0	0	0	0	0	0	
Statsbankene	108283665	614170	614170	0	0	189251	10868268	4788439	0	6079829	96611976	
Statlig petroleumsvirksomhet	24400000	0	0	0	0	23000000	1400000	1400000	0	0	0	
Statens forretningsdrift	1832438	0	0	0	-521828	2344266	10000	0	0	10000	0	
Folketrygden	308334656	0	0	0	0	0	308334656	0	230000	308104656	0	
Statens pensjonsfond - Utland	220389000	0	0	0	0	0	220389000	220389000	0	0	0	
Sum utgifter	1240948890	139652906	109414395	30238511	-1540828	51108409	938223817	260431202	143908279	533884336	113063586	

Tabell 1.11 Statsbankenes innvilgninger 2004–2008, saldert budsjett 2009 og forslag til rammer for 2010

	Mill. kroner						
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lånekassen for utdanning ¹	15 265	16 767	16 704	17 712	19 112	19 851	16 404
Husbanken ²	13 998	13 245	12 466	11 043	12 274	14 000	15 000
Innovasjon Norge	1 681	1 869	1 824	1 820	2 172	2 120	3 300
- Innovasjonslån (landsomf.) ³	29	84	100	100	156	300	500
- Risikolåneordn. (distriktsr.) ⁴	228	186	224	220	313	320	300
- Lavrisikolåneordning	1 299	1 500	1 500	1 500	1 703	1 500	2 500
- Distriktsrettet ordning ⁵	125	99	0	0	0	0	0
Sum	30 944	31 881	30 994	30 575	34 284	35 971	34 704

¹ Tallene gjelder kap. 2410 post 90.

² Tallene for 2009 og 2010 er anslag.

³ Landsdekkende risikolån foreslås i 2008 videreutviklet til en ny innovasjonslåneordning med låneramme på 300 mill. kroner.

⁴ Tallene for 2008 og 2009 er anslag. Det er opp til Fylkeskommunene i samarbeid med Innovasjon Norge å bestemme beløpet. Midlene går over kap. 551 post 60.

⁵ Ordningen er avviklet fra 2006.

Vedlegg 2**Bevilgningsregnskapet**

Tabell 2.1 Utgifter og inntekter i bevilgningsregnskapet pr. 1. halvår 2009

Utgifter	Mill. kroner				
	Overført fra forrige termin	Budsjettets stilling 2009	Samlet til disposisjon	Regnskap for 1. halvår	Gjenstående beløp
Det kongelige hus	0	186	186	147	39
Regjering	12	291	303	139	164
Stortinget og underliggende institusjoner	92	1 378	1 470	687	783
Høyesterett	1	71	72	34	38
Utenriksdepartementet	806	31 748	32 555	12 258	20 296
Kunnskapsdepartementet	229	72 622	72 851	51 737	21 114
Kultur- og kirkedepartementet	100	8 936	9 037	5 406	3 631
Justisdepartementet	662	20 226	20 887	9 908	10 979
Kommunal- og regionaldepartementet	225	89 582	89 807	50 256	39 552
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	682	32 736	33 417	15 134	18 283
Helse- og omsorgsdepartementet	238	110 928	111 166	59 419	51 747
Barne- og likestillingsdepartementet	45	23 726	23 771	11 974	11 797
Nærings- og handelsdepartementet	192	9 516	9 708	3 419	6 289
Fiskeri- og kystdepartementet	274	4 116	4 390	1 863	2 527
Landbruks- og matdepartementet	165	15 433	15 598	11 476	4 122
Samferdselsdepartementet	320	32 550	32 870	12 178	20 693
Miljøverndepartementet	201	4 714	4 915	2 011	2 904
Fornyings- og administrasjons- departementet	303	15 992	16 296	9 624	6 672
Finansdepartementet	561	188 912	189 473	170 400	19 073
Forsvarsdepartementet	739	34 193	34 932	17 309	17 622
Olje- og energidepartementet	504	19 126	19 630	15 757	3 872
Ymse utgifter	0	11 098	11 098	119	10 979
Statsbankene	750	108 753	109 503	45 096	64 407
Statlig petroleumsvirksomhet	0	27 047	27 047	13 293	13 754
Statens forretningsdrift	119	2 598	2 717	258	2 459
Folketrygden	65	289 172	289 237	140 270	148 967
Statens pensjonsfond - Utland	0	394 840	394 840	66 800	328 040
Sum utgifter	7 287	1 550 490	1 557 776	726 971	830 805
Nedgang i diverse beholdninger	0	0	0	0	0
Totalsum	7 287	1 550 490	1 557 776	726 971	830 805

			Mill. kroner
Inntekter	Budsjettets stilling 2009	Regnskap for 1. halvår	Gjenstående beløp
Skatt på formue og inntekt	184 520	120 790	63 730
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	214 900	110 659	104 241
Tollinntekter	2 313	945	1 368
Merverdiavgift	205 000	89 096	115 904
Avgifter på alkohol	11 474	5 479	5 995
Avgifter på tobakk	7 618	3 721	3 897
Avgifter på motorvogner	45 903	23 658	22 245
Andre avgifter	26 175	11 761	14 414
Sum skatter og avgifter	697 903	366 110	331 793
Renter av statens forretningsdrift	64	-10	74
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i forbindelse med nybygg, anlegg mv.	2 180	955	1 225
Sum inntekter av statens forretningsdrift	2 244	945	1 299
Renter fra statsbankene	10 113	6 429	3 684
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	10 528	5 571	4 958
Aksjeutbytte ekskl. StatoilHydro	11 674	615	11 060
Renteinntekter og utbytte (ekskl statens forretningsdrift og StatoilHydro)	32 315	12 615	19 701
Inntekter under departementene	25 077	14 247	10 829
Overføring fra Norges Bank	0	0	0
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	0	0	0
Sum andre inntekter	25 077	14 247	10 829
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	108 400	68 099	40 301
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	255 000	101 428	153 572
Aksjeutbytte fra StatoilHydro	15 489	15 489	0
Sum petroleumsinntekter	378 889	185 015	193 874
Tilbakebetalinger	63 949	37 357	23 592
Statens pensjonsfond - Utland	48 650	0	48 650
Sum inntekter	1 249 027	616 289	632 737

Tabell 2.2 Bevilgningsregnskapet for 1. halvår 2008 og 2009

Utgifter	Mill. kroner									
	Samlede utgifter		Driftsutgifter		Nybygg, anlegg mv.		Overføringer til andre		Utlån, gjelds-avdrag mv.	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Det kongelige hus	83	147	7	11	0	0	76	135	0	0
Regjering	132	139	132	139	0	0	0	0	0	0
Stortinget og underliggende institusjoner	649	687	537	576	50	45	62	66	0	0
Høyesterett	32	34	32	34	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	9 454	12 258	1 261	1 503	9	9	7 843	10 305	341	441
Kunnskapsdepartementet	39 863	51 737	1 339	1 467	9	11	32 516	38 259	6 000	12 000
Kultur- og kirkedepartementet	4 291	5 406	1 191	1 293	9	13	3 091	4 100	0	0
Justisdepartementet	9 027	9 908	8 467	9 319	30	63	530	527	0	0
Kommunal- og regionaldepartementet	40 404	50 256	107	139	0	0	40 297	50 117	0	0
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	13 014	15 134	6 071	7 296	407	589	6 536	7 249	0	0
Helse- og omsorgsdepartementet	47 990	59 419	1 252	1 608	8	4	46 731	57 806	0	0
Barne- og likestillingsdepartementet	11 342	11 974	2 518	2 982	9	17	8 814	8 974	0	0
Nærings- og handelsdepartementet	4 806	3 419	684	824	1	6	1 741	1 879	2 380	710
Fiskeri- og kystdepartementet	1 742	1 863	1 221	1 316	210	247	312	300	0	0
Landbruks- og matdepartementet	11 095	11 476	709	721	6	4	10 380	10 751	0	0
Samferdselsdepartementet	11 918	12 178	5 453	6 029	4 172	3 848	2 293	2 300	0	0
Miljøverndepartementet	1 410	2 011	700	894	90	185	620	732	0	200
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	8 669	9 624	5 553	5 513	1 061	672	400	425	1 655	3 014
Finansdepartementet	22 574	170 400	3 496	3 719	53	60	19 004	21 671	20 144	951
Forsvarsdepartementet	14 819	17 309	11 159	12 410	3 363	4 577	297	323	0	0
Olje- og energidepartementet	3 122	15 757	490	844	7	283	1 182	2 469	1 443	12 162
Ymse utgifter	87	119	87	119	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	33 531	45 096	264	297	32	47	5 393	5 472	27 842	39 280
Statlig petroleumsvirksomhet	10 888	13 293	0	0	9 047	12 171	1 841	1 122	0	0
Statens forretningsdrift	-49	258	-602	-771	553	775	0	150	0	104
Folketrygden	126 838	140 270	0	0	0	0	126 838	140 270	0	0
Statens pensjonsfond - Utland	145 154	66 800	0	0	0	0	145 154	66 800	0	0
Sum utgifter	572 884	726 971	52 126	58 280	19 127	23 626	461 949	432 203	39 682	212 861

Inntekter	Mill. kroner									
	Samlede inntekter		Salgsinntekter		Inntekter i forbindelse med nybygg og anlegg		Skatter, avgifter og andre overføringer		Tilbakebetalinger	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Skatt på formue og inntekt	117 600	120 790	0	0	0	0	117 600	120 790	0	0
Arbeidsgiveravgift og folketrygdavgift	102 763	110 659	0	0	0	0	102 763	110 659	0	0
Tollinntekter	985	945	0	0	0	0	985	945	0	0
Merverdiavgift	96 152	89 096	0	0	0	0	96 152	89 096	0	0
Avgifter på alkohol	5 221	5 479	0	0	0	0	5 221	5 479	0	0
Avgifter på tobakk	3 581	3 721	0	0	0	0	3 581	3 721	0	0
Avgifter på motorvogner	26 628	23 658	0	0	0	0	26 628	23 658	0	0
Andre avgifter	12 162	11 761	0	0	0	0	12 162	11 761	0	0
Sum skatter og avgifter	365 092	366 110	0	0	0	0	365 092	366 110	0	0
Renter av statens forretningsdrift	-17	-10	0	0	0	0	-17	-10	0	0
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i forbindelse med nybygg, anlegg mv.	762	955	0	0	258	363	504	592	0	0
Sum inntekter av statens forretningsdrift	745	945	0	0	258	363	487	582	0	0
Renter fra statsbankene	5 696	6 429	0	0	0	0	5 696	6 429	0	0
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	5 243	5 571	0	0	0	0	5 243	5 571	0	0
Aksjeutbytte ekskl. Statoil-Hydro	8 644	615	0	0	0	0	8 644	615	0	0
Renteinntekter og utbytte (ekskl statens forretningsdrift og StatoilHydro)	19 583	12 615	0	0	0	0	19 583	12 615	0	0
Inntekter under departementene	13 415	14 247	6 692	7 229	212	168	6 511	6 850	0	0
Overføring fra Norges Bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum andre inntekter	13 415	14 247	6 692	7 229	212	168	6 511	6 850	0	0
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	89 977	68 099	78 059	57 171	8 004	7 713	3 914	3 215	0	0
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	99 092	101 428	0	0	0	0	99 092	101 428	0	0
Aksjeutbytte fra StatoilHydro	16 940	15 489	0	0	0	0	16 940	15 489	0	0
Sum petroleumsinntekter	206 010	185 015	78 059	57 171	8 004	7 713	119 946	120 132	0	0
Tilbakebetalinger	23 119	37 357	0	0	0	0	0	0	23 119	37 357
Statens pensjonsfond - Utland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum inntekter	627 964	616 290	84 752	64 400	8 474	8 244	511 619	506 289	23 119	37 357

Mill. kroner

	Regnskap 2008	Budsjet- tets stil- ling 2009	Endrin- ger i pst.	Regnskap 1. halvår 2008	Regnskap 1. halvår 2009	End- ringer i pst.	
Lånetransaksjoner							
1	Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføring fra statens petroleumsfond)	1 182 428	1 136 428	-3,9	604 845	578 933	-4,3
2	Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld)	1 194 429	1 278 127	7,0	533 202	514 110	-3,6
	Driftsutgifter	114 725	134 636	17,4	52 126	58 280	11,8
	Nybygg, anlegg mv.	45 276	57 328	26,6	19 127	23 626	23,5
	Overføringer til andre	618 561	691 323	11,8	316 795	365 403	15,3
	Overføringer til Statens pensjonsfond - Utland	415 866	394 840	-5,1	145 154	66 800	-54,0
3	Overskudd før lånetransaksjoner før overføring fra Statens pensjonsfond - Utland (1-2)	-11 798	-141 700	-	71 642	64 823	-
4	Overføring fra Statens pensjonsfond - Utland	8 370	48 650	-	0	0	-
5	Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	-3 428	-93 050	-	71 642	64 823	-
6	Utlån, gjeldsavdrag, aksjetegning mv. i alt	70 714	272 362	285,2	39 682	212 861	436,4
	Utlån m.v. til statsbankene	56 388	96 383	70,9	27 842	39 280	41,1
	Gjeldsavdrag	0	44 951	-	0	44 951	-
	Andre utlån, aksjetegning mv.	14 326	131 029	814,6	11 840	128 630	986,4
7	Tilbakebetalinger m.v.	48 543	63 949	31,7	23 119	37 357	61,6
8	Utlån mv. netto (6-7)	22 171	208 413	840,0	16 563	175 504	959,6
9	Samlet finansieringsbehov dekket av kontantbeholdning og lån (8-5) ¹	25 599	301 463	-	-55 080	110 682	-
10	Statslånemidler	92 879	0	-	0	0	-
11	Endring i diverse beholdninger	-67 280	301 463	-	-55 080	110 682	-

¹ Inkluderer ikke finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten

Offentlige institusjoner kan bestille flere
eksemplarer fra:
Departementenes servicesenter
Post og distribusjon
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Faks: 22 24 27 86

Opplysninger om abonnement, løssalg og
pris får man hos:
Fagbokforlaget
Postboks 6050, Postterminalen
5892 Bergen
E-post: offpub@fagbokforlaget.no
Telefon: 55 38 66 00
Faks: 55 38 66 01
www.fagbokforlaget.no/offpub

Publikasjonen er også tilgjengelig på
www.regjeringen.no

Trykk: 07 Gruppen AS – 10/2009

